TARİHİ YAPILARIN RESTORASYON ÇALIŞMALARINDA ÇAĞDAŞ EKLERİN MEKÂN ORGANİZASYON TÜRLERİ BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

BÜŞRA ERKOÇ

OCAK 2022
DİYARBAKIR

DİCLE ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

TARİHİ YAPILARIN RESTORASYON ÇALIŞMALARINDA ÇAĞDAŞ EKLERİN MEKÂN ORGANİZASYON TÜRLERİ BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

BÜŞRA ERKOÇ

DİCLE ÜNİVERSİTESİ LİSANSÜSTÜ EĞİTİM-ÖĞRETİM VE SINAV YÖNETMELİĞİNİN BİR PARÇASI OLARAK
MİMARLIK ANA BİLİM DALINDA
YÜKSEK LİSANS TEZİ
OLARAK HAZIRLANMIŞTIR

OCAK 2022

DİYARBAKIR

TARİHİ YAPILARIN RESTORASYON ÇALIŞMALARINDA ÇAĞDAŞ EKLERİN MEKÂN ORGANİZASYON TÜRLERİ BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Büşra ERKOÇ tarafından Dicle Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği'nin bir parçası olarak hazırlanan bu çalışma, aşağıda bilgileri yazılı jüri üyeleri tarafından değerlendirilerek **Mimarlık Ana Bilim Dalı**'nda **Yüksek Lisans Tezi** olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Neslihan DALKILIÇ
Müdür, **Fen Bilimleri Enstitüsü** _____

Doç. Dr. Gülin PAYASLI OĞUZ
Danışman, **Mimarlık Bölümü,**
Dicle Üniversitesi _____

Sınav Jürisi:

Prof. Dr. Fatma Meral HALİFEOĞLU **(*)** _____
Mimarlık Bölümü, Dicle Üniversitesi

Doç. Dr. Gülin PAYASLI OĞUZ **(**)** _____
Mimarlık Bölümü, Dicle Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Murat ÇAĞLAYAN _____
Mimarlık Bölümü, Mardin Artuklu Üniversitesi

ONAY

Savunma Tarihi: 27/01/2022

(*) Sınav Jürisi kısmının birinci satırına Jüri Başkanının bilgilerini yazınız.
(**) Sınav Jürisi kısmının ikinci satırına Tez Danışmanının bilgilerini yazınız.

Aileme…

Dicle Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırlanan bu tez çalışmasında yer alan tüm bilgilerin akademik kurallara ve etik ilkelere uygun olarak elde edildiğini ve sunulduğunu beyan ederim. Ayrıca, bahse konu bu kural ve ilkelerin gerektirdiği üzere, bu çalışmada özgün olmayan tüm bilimsel içerikleri kurallara uygun biçimde alıntılayıp kaynak gösterdiğimi beyan ederim. Beyanımla çelişen herhangi bir delil bulunduğu takdirde tüm sorumluluğu üstleneceğimi kabul ederim.

Ad, Soyad: Büşra ERKOÇ

İmza:

TEŞEKKÜR

Öncelikle danışmanım Doç. Dr. Gülin PAYASLI OĞUZ'A çalışmanın daha fikir aşamasından sonuna kadar gösterdikleri destek ve sabırdan dolayı teşekkür ederim. Jüri üyelerim Prof. Dr. Fatma Meral HALİFEOĞLU ve Dr. Öğr. Üyesi Murat ÇAĞLAYAN'A bu tezin daha nitelikli bir hale gelmesi için yaptıkları eleştiri ve öneriler için çok teşekkür ederim.

Çalışma kapsamında alandan örnekleme yapmam için verdiği izinden dolayı Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yazma ve Nadir Eserler Dairesi Başkanlığı'na, Beyazıt Yazma Eser Kütüphanesi Müdürü Mehmet Arif VURAL'A, LASİAD Genel Sekreteri ve İnşaat mühendisi Şerafettin YÜZÜAK'A ve Fatih Sultan Mehmet Üniversitesi İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığı İdari Koordinatör Burak POLATCAN'A teşekkürlerimi sunarım.

En önemlisi, çalışmalarım boyunca beni hiçbir zaman yalnız bırakmayan ve sabır gösteren değerli aileme ve arkadaşlarıma çok teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR VI
İÇİNDEKİLER VII
ŞEKİLLER LİSTESİ X
TABLOLAR LİSTESİ XI
SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ XVI
ÖZET XVI
ABSTRACT XVII
1. GİRİŞ 1
1.1 Çalışmanın Amacı ve Kapsamı 2
1.2 Çalışmanın Yöntemi 3
2. ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR 5
3. KORUMA KAVRAMI VE KURAMSAL GELİŞİMİ 9
3.1 Dünyada Restorasyonun Kuramsal Gelişimi 9
3.2 Türkiye'de Restorasyonun Kuramsal Gelişimi 14
4. TARİHİ YAPILARDA MÜDAHALE TÜRLERİ 19
4.1 Sürekli Bakım ve Risklere Hazırlık-Preservasyon 19
4.2 Sağlamlaştırma-Konsalidasyon 20
4.3 Bütünleme-Reintegrasyon 20
4.4 Yeniden Yapım-Rekonstrüksiyon 21
4.5 Temizleme-Liberasyon 21
4.6 Taşıma 22
4.7 Sağlıklaştırma 22
4.8 Yenileme-Yeniden İşlevlendirme-Renovasyon 22
4.9 Çağdaş Ek 23
5. ÇAĞDAŞ EK 25

5.1 Uluslararası Düzenlemelerde Çağdaş Ek Yaklaşımı 25
5.2 Çağdaş Ek Kavramı ve Gerekliliği 27
5.3 Çağdaş Eklerde Yaklaşım Kararları 29
5.3.1 Taklit etme yaklaşımı 29
5.3.2 Benzerlik kurma yaklaşımı 29
5.3.3 Zıtlık kurma yaklaşımı 30
5.3.4 Gizleme yaklaşımı 31
5.4 Çağdaş Eklerde Tasarım Kriterleri 31
5.5 Çağdaş Ek Mekân Organizasyon Türü 33
5.5.1 Çatı tamamlaması 33
5.5.2 Cephe tamamlaması/bütünlemesi 34
5.5.3 İki yapı arasında geçiş elemanı 35
5.5.4 Yapıya eklemlenen sirkülasyon elemanları 35
5.5.5 Yapıya eklemlenen saçak elemanları 36
6. ÇAĞDAŞ EK ÖRNEKLERİNİN MEKÂN ORGANİZASYON TÜRLERİNE GÖRE ANALİZ EDİLMESİ 37
6.1 Analiz Tablosunun Kriterlerinin Oluşturulması 37
6.2 Örneklem Belirleme 42
6.2.1 Dünyadaki çağdaş ek uygulama örnekleri 42
6.2.2 Türkiye'deki çağdaş ek uygulama örnekleri 95
6.3. Çağdaş Ek Mekân Organizasyon Türüne Göre Analizlerin İrdelenmesi 127
6.3.1 Çatı tamamlaması 132
6.3.2 Cephe tamamlaması 137
6.3.3 İki yapı arasında geçiş elemanı 141
6.3.4 Yapıya eklemlenen sirkülasyon elemanları 145
6.3.5 Yapıya eklemlenen saçak elemanları 149
7. SONUÇLAR 153

KAYNAKLAR 159
ÖZGEÇMİŞ 169

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 5. 1 Geleneksel dokuyu taklit etme yaklaşımı örneği, İzmir-Alaçatı evleri (Karatosun, 2010)..... 29
Şekil 5. 2 Tarihi çevrede benzerlik kurma yaklaşımı örneği, Gottfried Böhm'ün Bensberg Belediye Binası (URL-1)..... 30
Şekil 5. 3 Tarihi çevrede zıtlık kurma yaklaşımı örneği, Kraliyet Ontario Müzesi (URL-2)..... 31
Şekil 5. 4 Tarihi çevrede gizleme yaklaşımı örneği, Joanneum Müzesi (URL-3)..... 31
Şekil 5. 5 Reichstag Alman Parlamento Binası çağdaş çatı eki, Almanya, Norman Foster (Foto: Erkoç, 2019; URL-4)..... 33
Şekil 5. 6 Göbekli Tepe Canlandırma Merkezi, Şanlıurfa, Alman Arkeoloji Enstitüsü (Foto: Erkoç, 2018)..... 34
Şekil 5. 7 Jewish Museum (Yahudi Müzesi) ve Cam Avlu, Almanya-Berlin, Daniel Libeskind (Foto: Erkoç, 2019)..... 34
Şekil 5. 8 Goetheplatz, Frankfurt (Foto: Erkoç, 2019)..... 35
Şekil 5. 9 Rapperswil-Jona Belediye Müzesi çağdaş geçiş elemanı, İsviçre (URL-7)..... 35
Şekil 5. 10 Doria Castle, Dolceacqua/ İtalya,LDA+SR (Sağlam, 2019a)..... 36
Şekil 5. 11 Dara Antik Kent, Mardin (Foto: Erkoç, 2019)..... 36
Şekil 5. 12 Albertina Müzesi, Viyana (Kıray ve Karaman, 2006)..... 36

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 3. 1 Dünyada restorasyonun kuramsal gelişiminin kronolojik sıralaması (Erkoç, 2021) 14
Tablo 3. 2 Türkiye'de restorasyonun kuramsal gelişiminde alınan önemli kararlar (Erkoç, 2021)..... 17
Tablo 5. 1 Uluslararası düzenlemelerde çağdaş ek yaklaşımının kronolojik sıralamasının tablo olarak gösterimi (Erkoç, 2021)……27
Tablo 6. 1 Örneklem için seçilen yapının analiz tablosu……40
Tablo 6. 2 Mekân organizasyon türlerine göre gruplandırılan yapıların analiz tablosu 41
Tablo 6. 3 Reichstag Parlamento Binası analiz tablosu (Foto: Erkoç, 2019; URL-4) ..... ….45
Tablo 6. 4 Jewish Museum analiz tablosu (Foto: Erkoç, 2019; URL-18) 46
Tablo 6. 5 James Simon Galerisi analiz tablosu (URL-19) 47
Tablo 6. 6 Brüksel Autoworld Otomobil Müzesi analiz tablosu (Foto: Erkoç, 2019; URL-20) 48
Tablo 6. 7 Moritzburg Müzesi analiz tablosu (URL-13) 49
Tablo 6. 8 Çağdaş Yahudi Müzesi analiz tablosu (URL-21) 50
Tablo 6. 9 Rapperswill-Jona Müzesi analiz tablosu (URL-7)..... 51
Tablo 6. 10 Ljubljana City Museum analiz tablosu (URL-8) 52
Tablo 6. 11 Fortezza Kalesi analiz tablosu (URL-9) 53
Tablo 6. 12 Doria Castle analiz tablosu (URL-22) 54
Tablo 6. 13 Sant Francesc Manastırı analiz tablosu (URL-11)..... 55
Tablo 6. 14 Albertina Müzesi analiz tablosu (URL-12; Kıray ve Karaman, 2006)... 56
Tablo 6. 15 Huge Skylight Church analiz tablosu (URL-23) 57
Tablo 6. 16 DZ Bank Building analiz tablosu (URL-24)..... 58
Tablo 6. 17 Historical Museum analiz tablosu (URL 25-26)..... 59
Tablo 6. 18 MCR2 House-Çiftlik Ev analiz tablosu (URL-27) 60
Tablo 6. 19 Menokin Cam Ev analiz tablosu (URL-28)..... 61
Tablo 6. 20 Amir Shakib Arslan Mosque analiz tablosu (URL-29) 62
Tablo 6. 21 Louvre Müzesi analiz tablosu (URL-30) 63
Tablo 6. 22 Antwerp Port House analiz tablosu (URL-31) 64

Tablo 6. 23 Joanneum Museum analiz tablosu (URL-32) 65
Tablo 6. 24 Louviers Music School analiz tablosu (URL-33) 66
Tablo 6. 25 Lawrence- Kansas Üniversitesi-The Forum analiz tablosu (URL-34) ... 67
Tablo 6. 26 Bombay Sapphire Damıtma Merkezi analiz tablosu (URL 35-36) 68
Tablo 6. 27 Museum Der Kulturen analiz tablosu (URL-37) 69
Tablo 6. 28 Serpentine Sackler Galerisi analiz tablosu (URL-38) 70
Tablo 6. 29 Harvard Art Museum analiz tablosu (URL-39) 71
Tablo 6. 30 Royal Ontario Müzesi analiz tablosu (URL-40) 72
Tablo 6. 31 Kolumba Müzesi analiz tablosu (URL-41) 73
Tablo 6. 32 Moderna Museet Malmö analiz tablosu (URL-42) 74
Tablo 6. 33 Kalø Tower analiz tablosu (URL-43) 75
Tablo 6. 34 House In The Beach analiz tablosu (URL-44) 76
Tablo 6. 35 Stedelijk Müzesi analiz tablosu (URL-45) 77
Tablo 6. 36 Reina Sofia Museum of Modern Art analiz tablosu (URL-46) 78
Tablo 6. 37 Casa Sabugo Evi analiz tablosu (URL 47-48) 79
Tablo 6. 38 Caixa Forum analiz tablosu (URL 49-50) 80
Tablo 6. 39 Cortez Street Evi analiz tablosu (URL-51) 81
Tablo 6. 40 Hamar Katedrali analiz tablosu (URL-52) 82
Tablo 6. 41 Ara Pacis Müzesi analiz tablosu (URL-53) 83
Tablo 6. 42 Cluny Müzesi analiz tablosu (URL-54) 84
Tablo 6. 43 Mariehoj Kültür Merkezi analiz tablosu (URL-55) 85
Tablo 6. 44 Fundatie Müzesi analiz tablosu (URL-56) 86
Tablo 6. 45 British Museum analiz tablosu (URL-57) 87
Tablo 6. 46 Saint Maurice Manastırı analiz tablosu (URL-58) 88
Tablo 6. 47 Dresden Askeri Tarih Müzesi analiz tablosu (URL-59) 89
Tablo 6. 48 Saint-Francois Manastırı analiz tablosu (URL-60) 90
Tablo 6. 49 Stavros Niarchos Foundation Kütüphanesi (SNFL) analiz tablosu (URL-61) 91
Tablo 6. 50 Muros'ta Bir Ev analiz tablosu (URL-62) 92
Tablo 6. 51 Elbphilharmonie analiz tablosu (URL 63-64) 93
Tablo 6. 52 MASS MoCA Binası 6 analiz tablosu (URL-65) 94
Tablo 6. 53 Sabatay Sevi Evi analiz tablosu (URL-66) 97
Tablo 6. 54 Şerefiye Sarnıcı analiz tablosu (Foto: Erkoç,2019; URL-67) 98

Tablo 6. 55 Göbekli tepe analiz tablosu (Foto: Erkoç,2018; İpekoğlu, 2019)..... 99
Tablo 6. 56 Aziz Nikolaos Kilisesi analiz tablosu (Foto: Payaslı Oğuz, 2019; URL-68) 100
Tablo 6. 57 Burgaç hatun türbesi analiz tablosu (URL-69)..... 101
Tablo 6. 58 Deveci hanı analiz tablosu (Pehlivan, 2018) 102
Tablo 6. 59 Cemil Paşa Konağı Kent Müzesi analiz tablosu (Foto: Payaslı Oğuz, 2019, Erkoç, 2019; Halifeoğlu ve Işik, 2021)..... 103
Tablo 6. 60 Dara antik kenti analiz tablosu (Foto: Erkoç, 2019; URL-70) 104
Tablo 6. 61 Adnan Büyükdeniz Kütüphanesi analiz tablosu (URL-71) 105
Tablo 6. 62 Ebul Manucehr Cami analiz tablosu (URL-72)..... 106
Tablo 6. 63 Atik Valide Şifahanesi analiz tablosu (URL-73)..... 107
Tablo 6. 64 İshak Paşa Sarayı analiz tablosu (URL 74-75)..... 108
Tablo 6. 65 Zeytinburnu Fabrika-i Hümayun Fişek Fabrikası analiz tablosu (Foto: Erkoç, 2021; URL-76) 109
Tablo 6. 66 Esma Sultan Yalısı analiz tablosu (Foto: Erkoç, 2021; URL-77)..... 110
Tablo 6. 67 Beyazıt Devlet Kütüphanesi analiz tablosu (Foto: Erkoç, 2021; URL-78) 111
Tablo 6. 68 Borusan Müzik ve Sanat Evi analiz tablosu (URL-79) 112
Tablo 6. 69 Tekfur Sarayı Müzesi analiz tablosu (Foto: Erkoç, 2021; URL-80) 113
Tablo 6. 70 Beyoğlu Belediye Kompleksi analiz tablosu (Foto: Erkoç, 2021; URL-81) 114
Tablo 6. 71 Kadir Has Üniversitesi analiz tablosu (URL-82)..... 115
Tablo 6. 72 Kazıklı Kervansarayı analiz tablosu (URL-83)..... 116
Tablo 6. 73 Abdullah Gül Üniversitesi Sümer Kampüsü analiz tablosu (URL-84)…….117
Tablo 6. 74 Kadirli Ala Cami Koruma Çatısı analiz tablosu (URL 85-86)..... 118
Tablo 6. 75 Kasımpaşa Tuz Ambarı analiz tablosu (URL-87) 119
Tablo 6. 76 Santra İstanbul Çağdaş Sanat Müzesi analiz tablosu (Foto: Erkoç, 2021; URL-88)..... 120
Tablo 6. 77 Yapı Kredi Kültür Sanat analiz tablosu (Foto: Erkoç, 2021; URL-89) 121
Tablo 6. 78 Hasanpaşa Gazhanesi analiz tablosu (Foto: Erkoç, 2021; Tanyeli ve Aslan, 2001) 122
Tablo 6. 79 Sultanahmet Cezaevi analiz tablosu (Korkut ve Erarslan, 2019) 123

Tablo 6. 80 Rahmi Koç Müzesi analiz tablosu (Paker, 2008; Ergenç, 2019) 124
Tablo 6. 81 Tayyare Evleri analiz tablosu (Foto: Erkoç, 2021; Kartal ve Kartal, 2020) 125
Tablo 6. 82 Boğaziçi Üniversitesi Gözlükule Kazı Araştırma Merkezi analiz tablosu (URL-90) 126
Tablo 6. 83 Diyarbakır İçkale Müze analiz tablosu (Foto: Erkoç, 2022; Ateş, 2018; Ateş ve Oğuz, 2019) 127
Tablo 6. 84 Karayolları Binası analiz tablosu (Foto: Erkoç, 2022; Halifeoğlu ve Dalkılıç, 2011) 128
Tablo 6. 85 Mardin Artuklu Üniversitesi Mimarlık Fakültesi analiz tablosu (Foto: Erkoç, 2022; Çağlayan, 2015; URL-91) 129
Tablo 6. 86 Diyarbakır Vahap Ağa Hamamı analiz tablosu (Foto: Erkoç, 2022; Dağtekin, 2017) 130
Tablo 6. 87 Trabzon Kızlar Manastırı analiz tablosu (Kutlu ve Bekar, 2021; URL-92) 131
Tablo 6. 88 Çatı tamamlaması organizasyon türünde incelenen örneklerin tasarım yaklaşım kararı açısından değerlendirme tablosu 133
Tablo 6. 89 Tasarım kriterleri değerlendirme tablosu 135
Tablo 6. 90 Çağdaş ek mekân organizasyon türlerinden ‘’Çatı tamamlaması’’ başlığı altında incelenen dünyadan ve Türkiye’den örnekler 136
Tablo 6. 91 Cephe tamamlaması organizasyon türünde incelenen örneklerin tasarım yaklaşım kararı değerlendirme tablosu 137
Tablo 6. 92 Tasarım kriterleri değerlendirme tablosu 139
Tablo 6. 93 Çağdaş ek mekân organizasyon türlerinden ‘’Cephe tamamlaması’’ başlığı altında incelenen dünyadan ve Türkiye’den örnekler 140
Tablo 6. 94 İki yapı arasında geçiş elemanı organizasyon türünde incelenen örneklerin tasarım yaklaşım kararı değerlendirme tablosu 141
Tablo 6. 95 Tasarım kriterleri değerlendirme tablosu 143
Tablo 6. 96 Çağdaş ek mekân organizasyon türlerinden ‘İki yapı arasındaki geçiş elemanı’’ başlığı altında incelenen dünyadan ve Türkiye’den örnekler 144
Tablo 6. 97 Yapıya eklemlenen sirkülasyon elemanları organizasyon türünde incelenen örneklerin tasarım yaklaşım kararı değerlendirme tablosu 145
Tablo 6. 98 Tasarım kriterleri değerlendirme tablosu 147

Tablo 6. 99 Çağdaş ek mekân organizasyon türlerinden ‘’Yapıya Eklemlenen Sirkülasyon Elemanları’’ başlığı altında incelenen dünyadan ve Türkiye’den örnekler 148
Tablo 6. 100 Yapıya eklemlenen saçak elemanları organizasyon türünde incelenen örneklerin tasarım yaklaşım kararı değerlendirme tablosu 149
Tablo 6. 101 Tasarım kriterleri değerlendirme tablosu..... 151
Tablo 6. 102 Çağdaş ek mekân organizasyon türlerinden ‘’Yapıya Eklemlenen Saçak Elemanları’’ başlığı altında incelenen dünyadan ve Türkiye’den örnekler 152
Tablo 7. 1 Tasarım yaklaşım kararlarının mekân organizasyon türlerine göre değerlendirme tablosu……...153
Tablo 7. 2 Tasarım kriterlerinin mekân organizasyon türlerine göre değerlendirme tablosu 154

SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ

Kısaltma	Açıklama
DOCOMOMO	Documentation and Conservation of Buildings Sites and Neighborhoods of The Modern Movement
GEEAYK	Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu
ICCROM	International Centre for the Study of the Preservation and Restoration of Cultural Property
ICOM	International Council of Museums
ICOMOS	International Council on Monuments and Sites
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization

ÖZET

TARİHİ YAPILARIN RESTORASYON ÇALIŞMALARINDA ÇAĞDAŞ EKLERİN MEKÂN ORGANİZASYON TÜRLERİ BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Erkoç, Büşra
Yüksek Lisans, Mimarlık Bölümü
Danışman: Doç. Dr. Gülin Payaslı Oğuz
Ocak 2022, 188 sayfa

Geçmişten günümüze bütün insanların ortak değerlerini, tarihi birikimlerini ortaya koyan farklı yüzyıllara ait çok çeşitli yapı malzemesi ve yapım sistemi ile inşa edilmiş önemli bir miras bulunmaktadır. Bu miras geçmiş ile gelecek arasında bir köprü kurmaktadır. Zamanla birçok değişime uğrayan tarihi yapılar günümüz koşullarına uyum sağlayabildikleri sürece ayakta kalabilmektedirler. Bu nedenle hem günümüz toplumları hem de gelecek nesiller için doğru yöntemlerle korunup yaşatılması sağlanmalıdır. Tarihi yapıların yok olma tehlikesini önlemek amacıyla korumanın ilk adımı, yasal koruma altına almaktır. Koruma altına alınmayan yapılar, yanlış müdahalelere maruz kalmakta, terk edilmekte veya yok olmaktadır. Tarihi yapıların günümüz konfor koşullarını sağlamak, doğal afetlere karşı güvenli kılmak amacıyla sürekli bakımı yapılmalı ve gerekli müdahaleler hasar ilerlemeden yapılmalıdır. Bu çalışma kapsamında tarihi yapıların koruma ve restorasyon sürecinde yapılan müdahale türlerinden biri olan çağdaş ek kavramı incelenmiştir. Çağdaş ek uygulamalarının yapılmış olduğu dünyadan 50, Türkiye'den 35 örnekten oluşan örneklem grubu belirlenmiştir. Bu örneklem grupları konut, kamusal, ticari, kültür, eğitim, endüstriyel miras, arkeoloji alanları ve dini yapılardan seçilmiştir. Tarihi yapıların mekân ve organizasyon ihtiyaçları doğrultusunda eklemlenen çağdaş ekler çalışmanın temelini oluşturmakta ve tarihi yapılarda çağdaş ek uygulamalarında referans olarak kullanabilecek bir kaynak oluşturma hedeflenmektedir. Bu çalışma kapsamında koruma ve restorasyon kavramı, tarihsel gelişimleri, yapılara uygulanan müdahale yöntemleri, tarihi yapılara çağdaş ek yapımı ile ilgili kavramlar araştırılmış, uluslararası düzenlemelerde nasıl ele alınması gerektiği konusunda detaylı incelemeler yapılmıştır. Tarihi yapılara eklemlenen çağdaş eklerin, bulunduğu kentin dokusuna, tarihi yapısına zarar vermeden nasıl tasarlanabileceği, yaklaşım kararları, tasarım kriterleri detaylı olarak ele alınmıştır. Sonuç olarak 1800'lü yıllarda ortaya çıkan çağdaş ek kavramı ile ilgili genel kriterler günümüzde de hala geçerliliğini korumaktadır. Çağdaş eklerin kolay anlaşılır şekilde, yapının mevcut üslubundan farklı ve geleneksel yapının önemli bir özelliğini geri planda bırakmayacak biçimde modern malzeme ve teknolojisiyle inşa edilmelidir. Tarihi yapı ve çevresi detaylı bir biçimde analiz edilerek tasarlanmalıdır. Çağdaş ekler mevcut yapıya göre şekillenmeli, yapıya ek yük getirmemeli ve hafif olmalıdır. Gerektiğinde sökülebilir takılabilir olmalı, mevcut yapının en, boy, yükseklik ölçüleri referans alınarak tarihi yapıya egemen olmayacak biçimde bulunduğu çağın anlayışına uygun bir biçimde tasarlanmalıdır. Cam ve çelik malzeme tercih edilmeli, görsel bütünlüğü bozmamak için şeffaflık tercih edilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Restorasyon, Koruma, Çağdaş ek, Mekan organizasyon türü

ABSTRACT

THE EVALUATION OF CONTEMPORARY ADDITIONS IN RESTORATION WORKS OF HISTORICAL BUILDINGS FROM THE PERSPECTIVE OF SPACE ORGANIZATION TYPES

Erkoç, Büşra
Master of Science in Department of Architecture
Supervisor: Assoc. Dr. Gülin Payaslı Oğuz
January 2022, 188 pages

There is an important heritage built with a wide variety of building materials and construction systems belonging to different centuries, which reveals the common values and historical accumulations of all people from past to present. This legacy bridges the past and the future. Historical buildings that have undergone many changes over time can survive as long as they can adapt to today's conditions. For this reason, it should be ensured that it is protected and maintained by the right methods. The first step in protecting historical buildings to prevent the danger of their destruction is to put them under legal protection. In order to ensure the comfort requirements of historical buildings today, to make them safe against natural disasters, they should be constantly maintained and the necessary interventions should be made before the damage progresses. Within the scope of this study, the concept of the contemporary addition, which is one of the types of interventions made in the process of protection and restoration of historical buildings, has been examined. A sample group consisting of 50 samples from the world and 35 samples from Turkey, where contemporary addition applications were made, was determined. These sample groups were selected from residential, public, commercial, cultural, educational, industrial heritage, and religious buildings. Contemporary addition, which are articulated in line with the spatial and organizational needs of historical buildings, form the basis of the study and it is aimed to create a resource that can be used as a reference in contemporary addition applications in historical buildings. Within the scope of this study, the concept of conservation and restoration, their historical development, intervention methods applied to structures, concepts related to the construction of contemporary addition to the historical buildings have been investigated, and detailed studies have been conducted on how it should be handled in international regulations. How contemporary addition added to historical buildings can be designed without damaging the texture and historical structure of the city in which they are located, approach decisions, design criteria have been discussed in detail. As a result, the general criteria related to the contemporary addition concept that emerged in the 1800s are still valid today. Contemporary addition should be constructed with modern materials and technology in a way that is easy to understand, different from the current style of the building, and in a way that does not overshadow an important feature of the traditional structure. The historical building and its surroundings should be designed by analyzing them meticulously. Contemporary addition should be shaped according to the existing structure, should not add additional load to the structure, and should be light. It should be detachable and attachable when necessary, and it should be designed in such a way that it does not dominate the historical structure, considering the width, height, height dimensions of the existing structure and it should be designed per the understanding of the age in which it is located. Transparency should be preferred in order not to disrupt the visual integrity.

Keywords: Restoration, Conservation, Contemporary addition, Type of space organization

1. GİRİŞ

Ülkemizde binlerce yıllık tarihi geçmişi, korunması gereken farklı yüzyıllara ait çok çeşitli yapı malzemesi ve yapım sistemi ile inşa edilmiş önemli bir miras bulunmaktadır. Bu miras geçmişten günümüze birçok iz taşımaktadır. Bu izler ile farklı dönemlere ait bilgileri, dönemler arası ilişkileri, farklı dönemlerdeki varlıkların birbiriyle olan etkileşimini gelecekteki insanlığa aktararak geçmişle gelecek arasında bir köprü kurmaktadır. Tarihi çevreler zamanla birçok değişime uğramaktadır. Bu değişim sonucunda kültürel kimlikleri ile günümüz koşullarına ayak uydurabildikleri sürece önem kazanmaktadır. Bu sebeple doğru uygulamalarla koruyup ve yaşatılmalıdır (Arabacıoğlu, 2007).

Toplum yapısı sürekli olarak değişim göstermektedir. Bu nedenle değişen yapıların kullanıcı ve ihtiyaçları doğrultusunda yenilenmeleri durumunda yapılara verilen ikincil fonksiyonlara hizmet edebilecek yeni mekân ihtiyacı doğmaktadır. İkincil fonksiyonlar, tarihi ve kültürel değeri olan geleneksel yapıların restore edilip işlev değişikliğine uğrayarak modern yaşama katılma olanağı sağlamaktadır (Halifeoğlu vd., 2020). Tarihi yapıların yeni işlev ihtiyaçları günümüz koşullarına uygun hangi yöntemlerle tasarlanabileceği tüzüklerde belirtilmiştir. Araştırmalar doğrultusunda yeniden işlevlendirilen yapılarda gereksinim duyulan yeni mekânlar, yapının üslubundan farklı çağdaş uygulama yaklaşımlarıyla da tasarlanmaktadır. Tarihi yapıların restorasyonunda çağdaş teknikler ile yapılan müdahalelerin yapı üzerindeki etkileri farklı yöntemlerle incelenmektedir.

Tarihi yapıların zamanla yok olma tehlikesini önlemek için bazı müdahaleler yapılmaktadır. Bu müdahale türleri; sürekli bakım ve onarım, sağlamlaştırma, bütünleme, yeniden yapım, temizleme, taşıma, yenileme-yeniden işlevlendirme ve çağdaş ek başlıkları altında değerlendirilmiştir. Bu müdahaleler yapının yaşatılmasını sağlayıp, dönemin ihtiyaçlarını karşılarken; günümüz ile bir bütünlük oluşturarak geçmişin ve bugünün izlerini gelecek nesillere aktarılmasını sağlamaktadır.

Bu çalışma kapsamında koruma ve restorasyon sürecinde yapılan müdahale türlerinden biri olan çağdaş ek kavramı incelenmektedir. Tarihi yapılara eklemlenen çağdaş ekler ile ilgili verilen tasarım kararı hem estetik hem de algısal olarak tartışma söz konusudur. Tarihi yapıların yenilenmesi durumunda fonksiyonunu devam ettirecek yeni ihtiyaçlar doğmaktadır.

Bu ihtiyaçların binayı daha işlevsel kılması, mevcut dokuyu referans alarak modern malzeme ve teknoloji ile inşa edilmesi önemli bir tasarım konusudur. Aynı zamanda estetik veya işlevsel olarak tarihi dokuya uyumlu olmayan çağdaş ekler mevcut sorunu gidermeyip yeni sorunlarda getirebilmektedir. Tarihi dokuya zarar veren, fiziksel değerlerini bozan uygulamalar da olabilmektedir.

1.1 Çalışmanın Amacı ve Kapsamı

Koruma amaçlı yapılan onarım işlerinde tarihi yapılara uygulanan birçok müdahale türleri bulunmaktadır. Bunlar; sağlamlaştırma, bütünleme, yeniden yapım, temizleme, taşıma, sağlıklaştırma, yenileme-yeniden işlevlendirme ve çağdaş eklerdir.

Bu çalışmadaki amaç çağdaş eklerle ilgi genel tespitleri yapmak, uluslararası düzenlemelerde çağdaş ek yaklaşım kararlarını incelemek, tarihi yapı veya dokuda yapılması planlanan çağdaş eklerin tasarım kriterleri doğrultusunda, dünyada ve Türkiye'de bulunan yapılar üzerinden incelenerek tasarımlarda hangi yöntemlerin kullanıldığını tespit etmek ve tarihi yapıya eklemlenen çağdaş eklerin nasıl kullanılması gerektiği sonuçlarını ortaya çıkarmaktır.

Bu çalışma ile tarihi yapılarda çağdaş ek uygulamalarında referans olarak kullanabilecek bir kaynak oluşturulması hedeflenmektedir. Çağdaş eklerin belirlenen kriterlere uygun bir şekilde tasarlanması yapının özgünlüğünü koruması önemli rol oynamaktadır.

Bu çalışma kapsamında, tarihi yapılarda koruma ve restorasyon ile ilgili tanımlar yapılarak; dünyada ve Türkiye'de restorasyonun kuramsal gelişimi incelenmiştir. Sonrasında tarihi yapılarda müdahale türleri ele alınmıştır. Koruma ve restorasyon sürecinde yapılan müdahale türlerinden biri olan çağdaş ek kavramı, uluslararası düzenlemelerde çağdaş ek yaklaşımı araştırılmıştır. Çağdaş ek yaklaşım kararları, tasarım kriterleri ve mekân organizasyon türleri örnekler verilerek detaylı bir şekilde irdelenmiştir.

Tarihi yapılara eklemlenen çağdaş eklerin, bulunduğu kentin dokusuna, tarihi yapısına zarar vermeden nasıl tasarlanabileceği araştırılmıştır. Tarihi yapılar geçmiş ile gelecek arasında bir köprü görevi gördüğü için geleceğe aktarılırken modern tekniklerle başarılı bir şekilde aktarılmasını sağlayan gerekli yöntemler araştırılmıştır.

Tarihi yapıya getirilen çağdaş eklerin uluslararası düzenlemelerde nasıl ele alınması gerektiği konusunda detaylı incelemeler yapılmıştır. Çağdaş ek tasarlama nedenleri, yaklaşım kararları, tasarım kriterleri detaylı olarak ele alınmıştır.

Çağdaş eklerin eklemlenilen yapıya göre şekillenmesini ve mevcut dokuda kaybolması ya da öne çıkması gibi tasarım kararlarının incelenerek yapılar üzerindeki etkilerinin dünyadan ve Türkiye'den seçilen örnekler üzerinden incelenmesini kapsamaktadır.

1.2 Çalışmanın Yöntemi

Koruma ve restorasyon kavramı, tarihsel gelişimleri, yapılara uygulanan müdahale yöntemleri, tarihi binaların neden korunmaları gerektiği, bu binaların taşıdıkları değerler, tarihi binalara ek yapımı ile ilgili kavramlar araştırılmıştır. Çağdaş eklerin tarihi yapı üzerindeki etkileri, tarihi yapıları çağdaş tekniklerle günümüz koşullarına uygun olacak şekilde tasarlama yöntemleri araştırılmıştır.

Koruma ve restorasyon sürecinde yapılan müdahale türlerinden biri olan çağdaş ek kavramı ile ilgili uluslararası kuramsal çerçeveler araştırılmıştır. Tarihi yapıların yenilenmesi veya yapılara verilen ikincil fonksiyonlara hizmet edebilecek yeni mekânların estetik, işlevsel ve strüktürel denge açısından bütünlenmesini, çağdaş ek anlayışı esas alınarak nasıl bir yöntem izlenebileceği araştırılmıştır.

Çağdaş ek uygulamalarının yapılmış olduğu dünyadan 50, Türkiye'den 35 örnekten oluşan örneklem grubu belirlenmiştir. Bu örneklem grupları konut, kamusal, ticari, kültür, eğitim, endüstriyel miras, arkeolojik alanlar ve dini yapılardan seçilmiştir. Çağdaş ek tasarımı, yapı türlerine göre farklılık göstermektedir. Bu nedenle çok sayıda örneğin incelenmesi ve bu örneklerin farklı yapı gruplarından belirlenmesi, çağdaş ek yaklaşımları ile ilgili daha kapsamlı bir araştırma ortaya koymuştur. Belirlenen örneklerin bulunduğu şehir, hangi işlevde kullanıldığı, yapılan çağdaş ekin türü, bu eklerin malzemelerinin belirlenmesinde etkili olan faktörler, tasarlanacak formun şekillenmesindeki etmenler, detaylı olarak incelenmiştir. Çağdaş ek kavramı ile ilgili veriler, kapsamlı literatür araştırması yapılarak, teknik bilgi, gözlem ve fotoğraflama tekniği ile çalışma sürdürülmüştür. Dünyadan ve Türkiye'den belirlenen örneklerin bir kısmı 2019-2021 tarihleri arasında yerinde incelenmiş ve kişisel arşivden seçilen görsel malzemeler bu çalışmada kullanılmıştır.

Dünyadan ve Türkiye'den belirlenen çağdaş ek uygulama örneklerinin incelenmesi amacıyla iki farklı değerlendirme tablosu oluşturulmuştur. Oluşturulan tablolar bu konu ile ilgili yapılmış çalışmalarda, Sağlam (2019), Kayan (2020), Kencer (2018), Zeren (2010), kullanılan tabloların parametreleri üzerinden değişiklik yapılarak oluşturulmuştur. Değerlendirme tablolarının ilki incelenen her bir örnek için hazırlanmıştır. Bu tabloda yapının künyesine ait bilgiler, çağdaş eklerin mekân

organizasyon türleri, tasarım yaklaşım kararları ve tasarım kriterleri açısından değerlendirilmesi, tarihi yapı ile ilgili genel bilgiler ve analizlere bağlı olarak elde edinilen bulgular yer almaktadır. Diğer değerlendirme tablosunda ise dünyadan ve Türkiye'den belirlenen örnekler mekân ve organizasyon ihtiyaçları çerçevesinde gruplandırılarak değerlendirilmiştir. Bu örneklerin bütün olarak bir arada incelenmesiyle çağdaş ekler ile ilgili mevcut benzerlikler ve farkların tespit edilmesi sağlanmıştır.

Daha önceden çalışılan yöntem bu tezde kullanılmıştır. Ancak mekân ve organizasyon türleri çerçevesinde gruplandırılması ve çok sayıda farklı yapı türlerinden örneklerin incelenmesi bu konu ile ilgili yapılmış diğer çalışmalara göre farklılık oluşturmuştur. Çok sayıda örnek üzerinden yapılan değerlendirmeler daha doğru sonuçlara ulaşılmasında önemli rol oynamaktadır. Yapı türlerine göre farklılaşan çağdaş ek tasarımları belirlenen kriterler doğrultusunda incelenmektedir. Mekân organizasyon türleri çağdaş eklerin tarihi yapı üzerinde nasıl konumlandırıldığına yönelik oluşturulmuş kriterlerdir. Bu kriterlere göre incelenmesindeki amaç, tarihi yapıların herhangi bir bölümüne eklemlenecek çağdaş ek uygulamalarında referans olarak kullanılabilecek ve araştırmada kolaylık sağlayabilecek bir kaynak oluşturmaktır.

2. ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR

Çağdaş ekler ile ilgili detaylı literatür araştırması yapılmıştır. Araştırma doğrultusunda yapılmış olan tez, makale, kitap ve sempozyum çalışmaları kendi içinde gruplanarak yayın tarihlerine göre sıralanmıştır.

- Çağdaş ekler ile ilgili yapılmış tezler;

Duralı, 2007, ‘’Tarihi Çevre ’de Yeni Yapılaşma Uygulamalarının İrdelenmesi’’ isimli yüksek lisans tez çalışmasında, tarihi dokuda yeni yapılaşma konusunda göz önünde bulundurulması gereken hususlar araştırılmış ve konunun önemini vurgulamıştır.

Torres, 2009, ‘’Historic Buildings and Contemporary Additions: The Elements of a Cohesive Design Relationship’’ isimli yüksek lisans tez çalışmasında, yurt dışında bulunan kütüphane yapı grupları ele alınarak vaka çalışması analizi, anketler ve görüşmeler tekniklerinden faydalanarak, tarihi binalara yeni eklemeler için çağdaş tarzların kullanımına daha yakından bakmayı amaçlamıştır.

Zakar, 2018, ‘’ Tarihi Binalara Ek Bina Tasarımında Yapısal Bütünleştirme Performansını Değerlendirmek İçin Bir Model Önerisi’’ isimli doktora tez çalışmasında, tarihi dokuda yeni yapılaşma türleri içerisinden ek bina yapımı eyleminin öne çıkarılması, tarihi bina sistemi ve ek bina sistemi arasındaki yapısal ilişkinin tasarımını belirleyici kriterler ışığında en uygun şekilde kurulmasına hizmet etmeyi amaçlamıştır.

Kencer, 2018, ‘’ Tarihi Çevrede Çağdaş Ek Bağlamında Germir Surp Stephanos Kilisesi Restorasyon Çalışması’’ isimli yüksek lisans tez çalışmasında, tarihi yapıların çağdaş koruma yaklaşımları çerçevesinde koruma yöntemleri incelenmiştir. İşlevsiz kalan tarihsel yapıların yeniden işlevlendirme ilkeleri ile çağdaş yöntemlerle ve malzemelerle müdahale yöntemlerine ilişkin yaklaşımlar sunulmaktadır.

Sağlam, 2019a, ‘’Tarihi Çevrede Çağdaş Eklerin Biçimsel ve Kavramsal Kriterlere Bağlı Değerlendirilmesi’’ isimli yüksek lisans tezinde, tarihi çevre ve çağdaş ek tanımı yapılmış, Avrupa ve Türkiye’den seçilen örneklem grupları tablo oluşturularak analiz edilmiştir.

Kayan, 2020, ‘’ Tarihi Yapılardaki Çağdaş Eklerin Koruma ve Tasarım Bağlamı Üzerine Bir Araştırma’’ isimli yüksek lisans tezinde, tarihi çevreler içinde yapılan yeni yapıların ve yeni eklerin eklemlendiği tarihi dokuya uyumu araştırılmıştır.

- Çağdaş ekler ile ilgili yapılmış makaleler;

Branca, 1976, ‘’Tarihsel Çevrede Yapı Eylemi’’ isimli makalede, modern mimarinin uyum ve çelişkileri ile tarihsel anıtın sorunlarını ele almaktadır. Tarihsel çevrede yapı sorunu ve modern mimariyi eleştirmektedir.

Arabacıoğlu, 2007, ‘’Tarihi Çevrelerde Yeniden Değerlendirme’’ isimli makalede, tarihi çevrede yapılan restorasyon ve koruma çalışmalarında tarihi çevrenin yeniden değerlendirmenin ve yeniden yaşayan mekanlar haline gelmesinin önemi ve gerekçeleri vurgulanmaktadır.

Kaya, 2012, ‘’ İtalya’da Tarihi Yapılarda Yeni Ek Uygulamalarında Çağdaş Çatı ve Cephe Sistemleri ile Tasarım İlkeleri’’ isimli makalede, tarihi yapı ve dokularda yeni ek uygulamalarında çağdaş çatı ve cephe sistemlerinin seçim ve uygulama ölçütlerinin neler olduğunu İtalya’da bulunan yapı örnekleri ele alınarak restorasyon bağlamında incelenmiştir.

Kaderli, 2014, ‘’Kültürel Miras Koruma Yaklaşımlarının Tarihsel Gelişimi’’ isimli makalede, kültürel mirasın koruma yaklaşımlarının uluslararası koruma alanındaki gelişmeleri ve Osmanlı Dönemi'nden bu yana Türkiye'deki yansımaları incelenmiştir.

Erdoğan, 2015, ‘’Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür Varlıklarında Cam Malzeme Kullanımı Üzerine Bir Araştırma’’ isimli makalede, cam malzemesinin geçirdiği tarihsel süreç ve restorasyonda çağdaş cam malzeme kullanımı örneklerle ele alınmıştır. Cam malzeme, özgün malzemelerin önüne geçmeyen, özgün yapıyla uyum sağlayan ve tarihi yapılarda çağdaş bir malzeme olarak kullanılması örnekler üzerinden incelenmiştir.

Erkartal ve Özüer, 2015, ‘’Tarihi Dokuyu Taklit Etme/Yok Sayma, Fill In The Blanks’’ isimli makalede, mevcut tarihi dokuda yeni tasarım yaklaşım kararları kapsamlı literatür taraması yapılarak farklı yaklaşım kararlarının olduğu görülmektedir., tarihi çevreye eklemlenmiş yeni yapılar incelenerek oluşturulan bir tasarım yaklaşımı skalası sunmaktadır.

Pehlivan, 2018, ‘’Anıtsal Türk Mimarlık Örneklerinden Deveci Han’ın Yeniden İşlevlendirilmesi’’ isimli makalede, kültür varlıklarımızın günümüze ulaşmasını sağlayacak yöntemlerden ‘’yeniden işlevlendirme’’ ele alınmaktadır. Bu çalışmada yeniden işlevlendirmenin sağladığı yararlara ve neden olabileceği olumsuzluklara değinmek hedeflenmektedir. Bu kapsamda, Edirne Deveci Han örneği ele alınmıştır.

Kaya ve İşleyen, 2018, ‘’Bir Kültür Yapısı Olarak Salt Galata’nın Çağdaş Restorasyon Kuramı Açısından Değerlendirilmesi’’ isimli makalede, ‘’Çağdaş restorasyon kuramı’’ kısaca özetlenmiş ve bu kuramı oluşturan Venedik Tüzüğü, Carta Del Restauro gibi tüzüklere kısaca değinilmiştir. Makalede incelenen Salt Galata, eski adıyla Bank-ı Osmanî-i Şahane (Osmanlı Bankası), farklı cephe özellikleri, ardından iç mekân nitelikleri açısından değerlendirilmiş çağdaş koruma ilkeleri kapsamında analiz edilmiş ve yapının güneyinde konumlandırılmış çağdaş ek yapı incelenmiştir.
Sağlam, 2019b, ‘’Tarihi Çevrede Çağdaş Eklerin Biçimsel ve Kavramsal Kriterlere Bağlı Karşılaştırılması’’ isimli makalede, Türkiye ve Avrupa’da 21. yüzyılda yapılmış kültür yapılarında çağdaş ek kavramı incelenmiştir. Çağdaş ek örneklerinin tasarım yaklaşımı iki farklı örneklem grubu karşılaştırılarak değerlendirilmiştir.

- Çağdaş ekler ile ilgili yazılmış kitaplar;

Zeren, 2010, ‘’Tarihi Çevrede Yeni Ek ve Yeni Yapı Olgusu’’ isimli kitapta, tarihi yapıya getirilen çağdaş eklerin yapı uygulamalarındaki tasarım kriterleri incelenmiştir. Yurtiçinden ve yurtdışından örnekler seçilmiştir.
Ahunbay, 2019, ‘’ Kültür Mirasını Koruma İlke ve Teknikleri’’ isimli kitapta, çağdaş koruma uygulamalarını yönlendirmek için uluslararası yaklaşımları irdeleyerek bilimsel bir altyapı oluşturmayı hedeflemiştir.

- Çağdaş ekler ile ilgili yapılmış sempozyum bildirileri;

Kıray ve Karaman, 2006 , ‘’Tarihi Yapıların/Dokuların Yenilenme Sürecinde Çağdaş Cephe ve Çatı Elemanları Kullanımı.’’ isimli bildiride, tarihi yapıların özgün işlevleri değiştirilerek bir dönüşüm sürecinden geçmektedir. Bu yenilenme sürecinde çağdaş eklerin yapıldıkları dönemin mimari karakterini yansıtan çağdaş malzeme ve taşıyıcı sistemlerin kullanıldığı örnekleri koruma ve kimlik bağlamında tartışılmaktadır.

3. KORUMA KAVRAMI VE KURAMSAL GELİŞİMİ

Koruma, kültür varlıklarının yaşamlarını sürdürebilmeleri için sürekli bakım, onarım ve restorasyon çalışmalarını kapsamaktadır. Kültür varlıklarını korumak, ilk çağlardan beri insanların sahip olduğu temel içgüdülerden biridir. Koruma ile ilgili düşünceler zaman içerisinde önem kazanmış, genellikle toplumları etkileyen olaylar sonucunda gelişme göstermiştir. Yaşanan bu toplumsal ve siyasal olaylar sonucunda koruma anlayışı uluslararası bir boyut kazanmıştır. Böylece bulunduğu dönemlerin ihtiyaçları doğrultusunda anlaşmalar, sözleşmeler ve yasalar aracılığıyla bir takım önlemler alınmaya başlanmıştır. Alınan önlemlerle kültür varlıkları koruma atına altına alarak bilinçsiz müdahalelerle tahrip olmaları veya yok olmaları önlenmektedir (Kayan, 2020).

Restorasyon, insan eliyle oluşturulmuş tarihi ve kültürel önemi olan varlıkları korumak için yapılan müdahalelerdir. Bu müdahalelerde dikkat edilen temel husus yapının kimliğini koruyarak özgün malzeme, yapım tekniği ve detaylardan faydalanarak, mümkün olan az müdahale ile aslına uygun onarılmasıdır (Kuban, 1969).

3.1 Dünyada Restorasyonun Kuramsal Gelişimi

Koruma bilincinin ilk oluşumunda daha çok dini yapılar koruma altına alınmaya çalışılmıştır. Antik Dönem'de Romalılar, sistemli bir biçimde ve koruma amacı ile tarihi yapıları bulundukları yerden başka yerlere taşımışlardır. 3. yüzyılda ortaya çıkan ekonomik buhran, üretim faaliyetlerini azaltmış, halk yeni yapılar yapmak yerine eski yapıları onarıma ve yenilemeye yönelmiştir. M.S. 312'de tahta geçen Constantinus döneminde ise tarihi yapıların malzemeleri kullanılmıştır. Bu onarım sürecinde, bu gelişmeler anıtlara verilen değeri de olumsuz yönde etkilemiştir (Kaderli, 2014).

Restorasyon kuramının gelişimi iki farklı dönem olarak ele alınabilmektedir. Bunlar; koruma çalışmalarının yetersiz kaldığı kuralsız dönem ile yasal yönetmelikler doğrultusunda evrensel ilkelerin oluşturulduğu kurallı dönemdir.

- Kuralsız dönem, 16. yüzyıla kadar;

Roma'nın çökme sürecine girmesi ve ilk Hristiyanlık dönemi ile birlikte Helen ve Roma kültürlerine ait eser ve anıtların koruma süreci duraklamıştır ancak bu kavramlar Rönesans'la birlikte yeniden gündeme gelmiştir. M.S. 313'te Constantinus'un Milano Kararı ile Hristiyanlığın kabulünden sonra tapınakların kapatılmasını öngören kanunlar çıkartılmıştır. Roma'nın Katolik mezhebinin merkezi haline gelmesi ile

kalıntıların tahrip olmasına neden olmuştur. Bu süreçte kalıntıların tahribini engelleyecek düzenlemeler yetersiz kalmış ve tapınakların çoğu yıkılmıştır. Bazı yapıların taşları ile yeni yapılar inşa edilirken bazılarının ise işlevleri değiştirilerek yeniden kullanılmıştır. Bizans Dönemi'nde de savaşlar, doğal afetler ve göçler bu tutumu daha da çok tetiklediğinden koruma düşüncesi giderek zayıflamıştır (Kaderli, 2014).

- Kurallı, yasal yönetmelik dönemi, 16. yüzyıl sonrası;

Rönesans döneminde koruma bilinci yeniden ortaya çıkmıştır. 16. yüzyıl ortalarında koruma çalışmaları başlamıştır. 18. yüzyılda ise kültürün gelişimini inceleyen ‘’arkeoloji’’ bir bilim dalı olarak ortaya çıkmıştır. 19. yüzyılın başlarında Fransa'da Viollet-le Duc'ün ‘’üslup birliğine varış’’ düşüncesiyle yaptığı restorasyon çalışmaları yakın dönem restorasyon tarihinin temelini oluşturmuştur.

Kökeni Fransa, İtalya ve İngiltere'ye dayanan, 19. yüzyılın koruma yaklaşımları aşağıdaki şekilde sıralanmaktadır (Ahunbay, 1996);

• Üslup Birliği (Stilistik Rekompozisyon) / Violet-le Duc (1814-1879)

• Romantik Görüş (Anti Restorasyon) / John Ruskin (1819-1900)

• Tarihi Restorasyon / Luca Beltrami (1836-1914)

• Çağdaş Restorasyon Kuramı / Camillo Boito -Gustavo Giovannonni (1873-1914)

Üslup birliği akımının öncülüğünü yapan Viollet-le Duc'e göre ‘’Bir yapıyı restore etmek, onu korumak, onarmak veya yeniden yapmak değil, belirli bir zamanda, hiç var olmadığı biçimiyle tam bitmiş bir yapı haline getirmek demektir’’ (Ahunbay, 1996).

Üslup birliği akımına karşı olarak ortaya çıkan romantik akım, minimum müdahale görüşüne dayanmaktadır. Bu akım anti restorasyon olarak da adlandırılmaktadır. John Ruskin’in öncülüğünü yaptığı kuram, yapıları sadece belgeleyerek kendi doğal ömürleri içinde yok olmaya bırakma taraftarıdır (Kuban, 2000). Ruskin bu akımla ilgili görüşlerini,

> Restorasyon, bir anıtın başına gelebilecek en büyük kötülük, tümüyle yıkımdır. Mimaride en güzel ve en büyük olanı restore etmek bir ölüyü canlandırmak kadar olanaksızdır. Yalnız sanatkârının ellerinin ve gözlerinin yapabileceği bir sanat eseri asla yeniden tekrar ortaya konulamaz. Başka bir devir onu canlandırabilir, ancak bu yeni yapı olur. Eserlerinize itina gösterirseniz, onları restore etmeye ihtiyacımız olmaz. Eski anıtı büyük bir ihtimamla gözleyiniz. Taşlarını sayınız, dağılmaya başlarsa demirle, telle bağlayınız, yıkılmayı önlemek

> üzere payandalar koyunuz, onu kurtarmak üzere yaptığınız şeylerin çirkinliği ile meşgul olmayınız, bir koltuk değneği bir uzvu kaybetmekten daha iyidir, olarak ifade etmiştir (Kayan, 2020).

19. yüzyılın sonunda (1883) Camillo Boito tarafından çağdaş koruma kavramına yakın ilk temeller ortaya konmuştur. Tarihi yapıların korunmasına ilişkin önemli gelişmeler Fransa'da 1887 ve 1914 tarihlerinde kabul edilen yasalardır. Bu yasalar, ilerleyen zamanlarda tarihi çevrenin korunmasına yönelik olumlu gelişmelere zemin hazırlamıştır (Kayan, 2020).

Ortaçağ mimarisine farklı bir tutumla yaklaşan Camillo Boito, restorasyonu bütün içeriği ile teknik müdahale yapılmasını sağlayacak tarihi ve estetik bir belge olarak değerlendirmiştir (Kuban, 2000). Luca Beltrami de Boito ile aynı doğrultuda restorasyonun somut tarihi belgelere dayandırılarak yapılmasını savunmuştur. Boito 1883 yılında bir takım restorasyon ilkeleri yayınlamıştır. Çağdaş ek ile ilgili yayınlanan ilkeler şu şekildedir;

- Çağdaş ek veya yenileme zaruri ise bunlar kolay anlaşılır şekilde ve yapının mevcut üslubundan farklı ve kolay anlaşılır olmalıdır.
- Çağdaş ek yapılması zorunluluğu varsa, bu ekler farklı malzeme ile ve özgün yapıdan tamamen farklı inşa edilmelidir.
- Eğer geleneksel yapının önemli bir özelliğini geri planda bırakmıyorsa, farklı dönemlerde yapılan çağdaş ekler ortadan kaldırılmamalıdır (Kuban, 2000).

Çağdaş restorasyon kuramı, kendinden önceki tüm kuramları kendi içinde sentezleyip birleştirir. Camilo Boito çağdaş restorasyon kuramının öncülerindendir. Bu kuramı geliştiren Giovannoni'ye göre yapıların kimlikleri çerçevesinde yeniden kullanımı önem taşımaktadır. Koruma konusunda anıt yapıların çevreleri ile birlikte korunması gerektiğini savunmaktadır. Aynı zamanda çağdaş tekniğin akılcı çözümleri göz önüne alınmalı ve arkeolojik alanlarda da özgün değerlerin korunabilmesi için gerekli önlemler alınmalıdır (Arabacıoğlu, 2007). Boito'nun öğrencisi olan Giovannoni onun ilkeleri üzerinden bazı prensipler oluşturmuştur. Bunlardan tarihi yapılarda çağdaş ek konusuyla ilgili olarak şu ilkelerden bahsedilebilir;

- Çağdaş ek, tarihi yapıdan ayırt edilmeli ve üzerlerinde tarihi yazılmalıdır.
- Çağdaş ekler, kütleyi tamamlayan sade ögeler olmalı, bezemeci olmamalıdır.

- Kesin verilere dayanarak bütünleme çalışmaları yapılmalı, hipotezlere göre değişiklik yapılmamalıdır. Bütünü tamamlamak için ikincil planda, nötr bölümler öngörülebilir (Kuban, 2000).

Cesare Brandi (1906-1988) çağdaş bilimsel restorasyon anlayışının modelini oluşturmuştur. Günümüzde de uluslararası koruma yöntemleri aynı ilkeleri sürdürmektedir. Restorasyon kavramını bilimsel anlamda açıklayan ve sınırları belirleyen restorasyon ilkelerinin oluşmasında, Brandi'nin modeli önemli bir faktördür. Brandi'ye göre restorasyonda, malzeme bütünlüğüne ve özgünlüğüne saygı gösterilmesi gerekmekte ve restorasyon, disiplinler arası bir çalışmayla bilim adamı, restoratör, mimar ve sanat tarihçisi tarafından bir arada yürütülmelidir (Ersen, 2010). Bilimsel restorasyonun oluşum sürecinde, üslup birliği anlayışının etkilerinin kaybolmadığı görülmektedir (Ersen, 2013).

20. yüzyılda dünyanın farklı yerlerinden alanında uzman kişiler bir araya gelerek uygun koruma yaklaşım kararları tanımlanmış ve restorasyonda uluslararası koruma kurallarının gözetilmesi kararlaştırılmıştır. 1931 yılında Atina'da ilk uluslararası toplantı yapılarak, Atina Tüzüğü olarak anılan kararlar alınmıştır. Bu kararlar İtalya Kültür Bakanlığı tarafından benimsenerek Carta del Restauro adı altında yürürlüğe girmiştir. Atina Tüzüğü'nde genel olarak sağlamlaştırma, tamamlama, koruma, çağdaş ek, kazı çalışmaları, strüktür ve belgeleme ile ilgili kararlar ele alınmıştır (Ahunbay, 1996).

1964'te restorasyon uzmanları Venedik'te bir araya gelerek Venedik Tüzüğü'nü ortaya koymuşlardır. Bu tüzükte korunacak değerlerin kapsamı genişletilerek, anıt kavramı, sağlamlaştırma, bütünleme, taşıma, onarım, tamamlama, üslup birliği, kazı çalışmaları ve belgeleme alanındaki koruma çalışmalarına uygun yaklaşımlardan bahsedilmiştir.

1975 Amsterdam Bildirgesi'nde, tarihi çevrenin sahip olduğu sosyal ve kültürel çeşitliliğin devamının sağlanması ve bu yapıların korunması gerektiği konusu vurgulanmıştır. Bu bildirgede yasaların güçlenmesi, maddi yardım, sağlamlaştırma, çağdaş ek, uluslararası örgütler ve seminer ile ilgili başlıklar ele alınmıştır (Ahunbay, 2019).

1976 Tarihî Alanların Korunması ve Çağdaş Yaşamdaki Rolleri Konusunda Tavsiyeler, Birleşmiş milletler 30 Kasım 1976'da Nairobi'de bir araya gelerek, tarihi

alanların korunması ve çağdaş yaşamdaki roller konusunda tavsiyeler konulu kararlar üyeler tarafından benimsenmiştir. Bu bildirgenin sonuçları arasında, tarihi çevrenin sınırları içinde yıkım, yeniden yapım, yenileme ve onarım izni verecek birimin tanımlanması ve yeni yapılaşma ile ilgili koşulların belirlenmesi gerektiğinden bahsedilmiştir. Aykırı tasarımlarla bozulmaya başlayan tarihi çevrenin sürekliliğinin sağlanabilmesi için alınan kararlar doğrultusunda hareket edilmesi gerekmektedir (Ahunbay, 1996).

1987 Washington Tüzüğü'nde, tarihi belge niteliği olan tarihi çevrenin koruma altına alınması, bakım ve onarımının yapılmasını ve modern yaşama katılmaları için gerekli müdahalelerin yapılması ile ilgili ilkeler, hedefler ve yöntemler belirtilmiştir.

1990 yılında oluşturulan DOCOMOMO, modern mimarlık, tasarım ve şehir plancılığı ürünlerini korumak ve belgelemek amacıyla gerçekleşen uluslararası bir girişimdir (URL-14).

1994 Nara özgünlük belgesi Japonya'nın Nara kentinde düzenlenen konferansta, koruma, kültürel mirasın önemi ve çeşitliliği, özgünlük, bilgilerin güvenilirliği, kültürel mirasa saygı konuları ele alınmıştır. Bu konferans UNESCO, ICCROM ve ICOMOS'un işbirliğinde düzenlenmiştir. Nara özgünlük belgesi, Venedik Tüzüğü'nün ilkelerini temel alarak kültürel mirasın önemini göz önünde bulundurmuştur.

1999 yılında ICOMOS geleneksel mimari miras tüzüğünde, geleneksel mimarinin sürekli bakımı ve kullanımı, hükümetler ve yetkili kuruluşlar tarafından toplumun yaşayan geleneklerini gelecek kuşaklara aktarılmasını sağlayacak ilkelerin gerekliliği ortaya konmuştur (URL-15).

2004 yılında UNESCO tarafından Japonya'da düzenlenen Yamato Deklarasyonu, somut ve somut olmayan kültürel mirası birlikte koruyabilmek üzerine geliştirilen bütüncül koruma anlayışı ele alınmıştır (Basat, 2013).

2011 yılında Paris'te yapılan 17. ICOMOS Genel Kurulunda ''Tarihi Kentlerin ve Kentsel Alanların Korunması ve Yönetimiyle İlgili Valetta İlkeleri'' kabul edilmiştir. Tarihi kentlerin korunmasıyla ilgili genel ilkeler yeniden tanımlanmıştır. Kültür mirasını daha geniş kapsamda ele alarak; somut olmayan değerleri, geleneksel arazi kullanımı, kamusal alanın toplum içindeki rolü, sosyo-ekonomik etkenler konularında farkındalık oluşturarak değişiklikler yapılmıştır (URL-16).

Burra Sözleşmesi ilk olarak 1979 yılında kabul edilmiştir. Önemli değişiklikler yapıldıktan sonra 2013 yılında Avustralya ICOMOS tarafından kabul edilmiştir. Bu

sözleşmede miras yönetimindeki uygulama, kültürel önem kavramı, kültürel mirası korumada sorunlar ele alınmıştır (URL-17).

Tablo 3. 1 Dünyada restorasyonun kuramsal gelişiminin kronolojik sıralaması (Erkoç, 2021)

16.YY	• Kuralsız Dönem/16.yy öncesi
	16.YY öncesi ve sonrası
18.YY	• Kurallı, yasal yönetmelik dönemi • Arkeoloji bilimi ortaya çıktı
19.YY 1814 - 1914	• Üslup Birliği (Stilistik Rekompozisyon) / Violet-le Duc (1814-1879) • Romantik Görüş (Anti Restorasyon) / John Ruskin (1819-1900) • Tarihi Restorasyon / Luca Beltrami (1836-1914) • Çağdaş Restorasyon Kuramı / Camillo Boito - Gustavo Giovannonni (1873-1914) • Bilimsel Restorasyon / Cesare Brandi - Gustavo Giovannonni
20.YY	• 1964 - Venedik Tüzüğü • 1975 - Amsterdam Bildirgesi • 1976 - Tarihî Alanların Korunması ve Çağdaş Yaşamdaki Rolleri Konusunda Tavsiyeler • 1987 - Washington Tüzüğü • 1990 - DOCOMOMO • 1994 - Nara Özgünlük Belgesi • 1999 - ICOMOS
21.YY	• 2004 - Yamato Deklarasyonu, • 2011 - Tarihi Kentlerin ve Kentsel Alanların Korunması ve Yönetimiyle İlgili Valetta İlkeleri • 2013 - Burra sözleşmesi

3.2 Türkiye'de Restorasyonun Kuramsal Gelişimi

Türkiye'de koruma ve restorasyon sürecinin ilk adımlarını oluşturan Osmanlı ve Cumhuriyet döneminde gerçekleştirilen düzenlemeler bu bölümde incelenmiştir.

Osmanlı imparatorluğunda 19. yüzyıla kadar kültürel miras koruma anlayışı görülmemektedir. Devlet işlerinin yürütüldüğü kamu binalarının yapımının ön plana çıkmasıyla başlangıçta taşınır kültür varlığının korunması için 1869 yılında Asar-ı Atika Nizamnameleri ortaya çıkarıldı. "Muhafaza-i Asar-ı Atika Encümeni" bu yasayı uygulayacak kurum olmuştur. Sivil mimarlık örnekleri bu nizamnameleri kapsamadığından koruma uygulamaları belli yapılarla sınırlı kalmıştır (Dorukan, 2004).

1848 yılında Ebniye Nizamnameleri (İmar Yönetmelikleri) büyük kentlerdeki ulaşım, yeni yapılaşma gibi alanlarda yenilikler getirmenin yanı sıra tarihi yapılara ilişkin bazı hükümler de yer almaktadır (Kayan, 2020). 1864 tarihli Turuk ve Ebniye Nizamnamesinde (Yollar ve Binalar Yönetmeliği) mevcut yapıların dış cephe

onarımları ile ilgili çeşitli hükümler yer almaktadır. Yapıların dış onarımlarında ahşap malzeme kullanımı yasaklanmıştır (Tunçer ve ark., 2012).

1869 yılında yayınlanan Birinci Asar-ı Atika Nizamnamesi, ilk kez eski eserlerle ilgili kurumun varlığını tanıyarak eski eserleri koruma amacı gütmesi önem taşımaktadır (Dorukan, 2004). Bu kanun, arkeolojik alanlara yönelik kararlar içermektedir. Ancak koruma anlayışı bakımından da yetersiz hükümlere sahiptir (Kayan, 2020).

Genel olarak XX. yüzyıl öncesi, Osmanlı İmparatorluğu'nun ekonomik işlevlerinin çöküntüye uğradığı ve yönetim yapısındaki değişiklikler nedeniyle kamu binalarının yapılmaya başlandığı, savaşlar ve yangınlarla tahrip olmuş mekânların bulunduğu dönemi kapsamaktadır (Dinçer, Akın, 1994).

Cumhuriyet döneminin başında, sosyokültürel alanda yeni toplum düzeninde ortaya çıkan çağdaşlaşma isteği, eski ve yeni çatışmasının yaşanmasına, Osmanlı eserlerinin tahrip edilmesine ve birçok tarihi yapının işlevini yitirerek tahrip olmasına neden olmuştur. 1930 yıllarından sonra koruma anlayışı gelişmiştir. Cumhuriyet döneminde koruma ile ilgili alınan bazı yasal düzenlemeler şu şekilde sıralanabilir:

1931 yılında Tarihi Anıtları Koruma Komisyonu Bakanlar Kurulu kararı ile kurulmuş ve koruma konusunda alınan birtakım kararlar, koruma uygulamalarına yönelik ödenek oluşturulmuştur (Kayan, 2020).

1951 yılında Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu (GEEAYK) kurulmuştur. Bu kurulun kurulması ile Cumhuriyet döneminde korumayla ilgili çok önemli bir adım atılmıştır. Koruma ile ilgili ilkeleri ve müdahale yöntemlerini belirleyerek, rölöve, restitüsyon ve restorasyon projeleri hakkında karar vermektedir. Günümüzde de geçerliliğini koruyan birçok koruma ilkesini ülkemize kazandırmıştır (Özdemir, 2005). 1951-1983 yılları arasında GEEAYK tarafından alınan kararların koruma öncelikli olduğu anlaşılmaktadır. 5805 sayılı yasa ile kurulan GEEAYK, o dönemin şartlarında, başlangıçta tek yapı ölçeğinde olsa da daha sonra korumacılık ve sit alanında önemli kararlar alınmıştır. GEEAYK kararlarının, büyük çoğunluğu günümüz ilke kararlarına temel oluşturulmuştur (Dişli ve Günel, 2020).

1960'lı yıllar Türkiye de ülke yönetiminde yeniliklerin yapıldığı dönemdir. Bu dönemde koruma konusunda 1961 Anayasası'nda önemli adımlar atılmıştır. Anayasanın 50. Maddesine göre devlet, tarih ve kültür değeri olan eser ve anıtları korumakla yükümlüdür. Bu anayasa ile önemli kurumsal yapıların oluşmasına öncülük etmektedir (Zeren, 1981).

Bu dönemde 1965 yılında uluslararası alanda Venedik Sözleşmesi ve 1972 yılında Dünya Doğal ve Kültürel Mirasının Korunmasına Dair Sözleşme imzalandı, ICOMOS (Uluslararası Anıtlar ve Sitler Konseyi) ve ICOM (Uluslararası Müzeler Konseyi) gibi kurumlar oluşturuldu. Türkiye de uluslararası alınan bu kararlar doğrultusunda sürece dâhil olmuştur (Özdemir, 2005).

1973 yılında 1710 sayılı Eski Eserler Yasası ile kent ölçeğinde korunmaya yönelik ilk yasal düzenleme olması açısından önem taşımaktadır. 1975 yılında ‘’Avrupa Mimari Miras Yılı’’ etkinlikleri ve bunun sonucunda kabul edilen Amsterdam Deklarasyonu’nda belirlenen ilkeler ‘’Tespit ve Tescil’’ ve ‘’Koruma Planlaması’’ birimlerinin kurulmasını gerekli kılmıştır. Koruma çalışmaları kapsamında önemli adımların başlangıcı olarak sayılabilir (Tunçer, 2012).

1983 yılında 2863 Sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu çıkarılmıştır. Bu kanun ile Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun görevi sonlanmış ve bu kurumun yerine Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu oluşturulmuştur (Kayan, 2020). 2863 sayılı kanun, korunması gereken kültür ve tabiat varlıkları ile ilgili hususları ve bunlarla ilgili yetkililerin görev ve sorumluluklarını kapsamaktadır (Resmi Gazete, 1983). 1987 yılında 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu düzenlenerek çıkarılan 3386 sayılı Kanun ile de taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarıyla ilgili tanımlar geliştirilmiş, karar ve denetim mekanizması olarak koruma kurulları oluşturulmuştur.

1990 yıllarında Kültür Bakanlığı kültür mirasının korunması görevini yürütmekteydi. 1983 tarihli 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu ve 1991 tarihli 383 sayılı Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı Kurulmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname gereği kültür mirasının bir bölümü milli park ve özel çevre koruma bölgelerinde yer alarak, bunların korunması Orman ve Çevre Bakanlıkları tarafından yetkili kılınmıştır. Ayrıca vakıflara ait kültürel mirasın korunmasından Vakıflar Genel Müdürlüğü ve çeşitli meslek odaları sorumlu olarak bu alanda etkinlik göstermiştir (Özdemir, 2005).

2000’li yıllarda kültürel mirasın korumasında aktif rol oynayacak kurum ve akademik çevrelerin uygulamaya katılımı devam ederek Türkiye’nin uluslararası koruma modellerine uygun kriterlere ulaşması 2004 yılında yeniden düzenlenen 5226 sayılı "Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu ile Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun" ile sağlanmaya çalışılmıştır (Kayan, 2020; Resmi Gazete, 2004).

1990'lı yıllarda Türkiye'de endüstri mirasını koruma kavramı ortaya çıkmıştır. Endüstriyel miras, tarihi, teknolojik, sosyal, mimari değeri olan endüstriyel kültür kalıntılarından oluşmaktadır. Sanayi devriminde kurulan fabrikaların işlevlerini yitirmeleri sonucu endüstri mirası kapsamında koruma altına alınmıştır (Saner, 2012). 20. yüzyılın ortasından sonra endüstri mirasının korunması konusunda yerel örgütlerin yanı sıra ICOMOS, UNESCO, TICCIH gibi uluslararası kurumlardan da destek alınabilmektedir. TICCIH, endüstriyel mirası temsil eden dünya kuruluşlarındandır (Köksal ve Ahunbay, 2006).

Tablo 3. 2 Türkiye'de restorasyonun kuramsal gelişiminde alınan önemli kararlar (Erkoç, 2021)

OSMANLI DÖNEMİ	Kamu yapıları	1848	Ebniye Nizamnamesi
	Tek yapı ölçeği	1864	'Turuk ve Ebniye Nizamnamesi
	Arkeolojik alanlar	1869	Birinci Asar-ı Atika Nizamnamesi
CUMHURİYET DÖNEMİ	Çevre ölçeğinde koruma, Ödenek	1931	Tarihi Anıtları Koruma Komisyonu Bakanlar Kurulu
	Müdahale yöntemleri kararları	1951	GEEAYK
	Ülke yönetiminde değişiklik	1960	1961 Anayasası
	Uluslararası kararlar sürecine dahil olma	1965-1999	Venedik sözleşmesi, ICOMOS, ICOM
	Tespit ve Tescil Koruma planlaması	1975	Amsterdam Deklarasyonu
	Kültür ve tabiat varlıkları ile ilgili hususlar	1983	2863 Sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu çıkarıldı
	Kurumların oluşturulması	1990	Vakıflar genel müdürlüğü, Meslek odaları, Orman ve çevre bakanlığı
	Uluslararası koruma modeline uygun kriterler	2004	2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu ile Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun

4. TARİHİ YAPILARDA MÜDAHALE TÜRLERİ

Ülkemiz geçmişten günümüze kadar uzanan medeniyetlerin özelliklerini taşıyan, değişik kültürlerden kalan birçok eser, miras olarak bırakılmıştır. Bu tarihi mirasa ait yapılar birçok etkenden zarar görmektedirler. Tarihi yapılar gelecek nesillere bırakılan en önemli mirastır. Bu nedenle bu yapıları korumak ve yaşatmak gerekmektedir. Korumacının yaklaşımı özgün dokuyu koruyarak yenilemenin en az düzeyde olmasını sağlamalıdır (Ahunbay, 2019).

Tarihi yapılarda her müdahale öncesinde en önemli adım sürekli yapılan bakımdır. Çok sayıda insanın kullandığı tarihi yapıların günümüz konfor koşullarına uyum sağlamak, deprem vb. risklere karşı güvenli kılmak için sürekli bakım yapılmalı ve hasarlar ilerlemeden müdahale edilmelidir. Müdahale edilecek yapıların hasar nedenleri detaylı bir şekilde araştırılmalıdır. Tespit edilen hasarların giderilmesine yönelik koruma çalışmaları yürütülmelidir (Ahunbay, 2019). Aynı temele dayanan fakat farklı kaynaklara göre oluşturulan müdahale türleri mevcuttur. Farklı gruplandırmalar şu şekilde ifade edilmektedir.

Ahunbay'a (1996) göre müdahale türleri; sürekli bakım ve risklere hazırlık, sağlamlaştırma, bütünleme, yeniden yapım, temizleme, taşıma, sağlıklaştırma, yenileme-yeniden işlevlendirme ve çağdaş ek olarak sıralanmaktadır.

Kurban'a (2000) göre restorasyon kararlarının kentsel çevre üzerinde etkileri mevcuttur. Tarihi yapılarda müdahale türleri; sağlamlaştırma, bütünleme (reintegration), uyarlama (rehabilitation, adaptive re-use), yeniden yapım (reconstruction) olarak sıralanabilmektedir.

Zakar'a (2013) göre ise restorasyon teknikleri; koruma, bakım, onarım, bütünleme, yenileme, iyileştirme, yeniden yapım, taşıma ve yeniden kullanım başlıkları altında ele alınmaktadır.

4.1 Sürekli Bakım ve Risklere Hazırlık-Preservasyon

Tarihi yapıların yaşamlarını sürdürebilmeleri ve gelecek nesillere aktarılabilmeleri için sürekli bakım yapılmalı ve risklere karşı önlem alınmalıdır. Tarihi yapılar zamanla bozulmalara uğramakta ve hasar görmektedir. Bu hasarların büyümemesi için bakım yapılması zorunludur. Venedik Tüzüğü'nün 4. maddesinde belirtilen '' Kültür varlığının korunmasındaki temel tutum korumanın kalıcı olması, sürekliliğinin sağlanmasıdır.'' ifadesiyle anıtların sürekli koruma yaklaşımına vurgu yapılmıştır.

Birçok ICOMOS belgelerinde de sürekli bakım yaklaşımına dikkat çekilmiştir. Yapıların sürekli bakımının yapılması özgünlüğünün korunmasına ve onarım masraflarının azalmasına katkı sağlamaktadır (Ahunbay, 2019).

Burra Sözleşmesi'nde de sürekli bakım, bir yapıya uygulanan sürekli koruyucu tutum olarak ifade edilmiştir. Bakım ile onarım arasındaki fark belirlenerek, onarımın restorasyon veya yeniden yapımı kapsadığı belirtilmiştir. Bu nedenle bakım, bir yapıda oluşabilecek hasar ve bozulmalara en kısa zamanda müdahale edilmesini ve yapının geleneksel dokusunun sağlıklı bir şekilde yaşatılmasını sağlamaktadır (Zakar, 2013).

4.2 Sağlamlaştırma-Konsolidasyon

Yapının ömrünü uzatmak için öncelikle başvurulan bir müdahale yöntemlerinden biri olan sağlamlaştırma işlemi özgün dokunun daha uzun süre ayakta kalmasını sağlayan müdahale türlerinin ilk adımıdır. Yapı detaylı bir şekilde incelenerek hasar tespiti yapılır. Bu sorunların giderilmesi için gerekli sağlamlaştırma işlemleri yapılır (Ahunbay, 2019).

Yapının hasar nedenleri incelenerek oturduğu zeminden, malzemelerinden veya taşıyıcı sisteminden kaynaklanan sorunları gidermek için sağlamlaştırma çalışmaları yapılmaktadır. Ülkemizde hem dolgu zemin üzerine yapılan hem de kayalar üzerine inşa edilmiş yapılar bulunmaktadır. Dolgu zemin üzerine inşa edilen binalarda zamanla oturma, çatlak oluşumu veya düşeyde ayrılma sorunları görülebilmektedir. Kaya üzerine inşa edilen yapılarda da zemin ile ilgili hasarlar ortaya çıkmaktadır (Ahunbay, 2019).

Ülkemizin farklı bölgelerinde yerel malzemeler kullanılarak ahşap, kerpiç ve taş yapılar inşa edilmiştir. Zamanla aşınmaya uğrayan, çürüyen, çatlayan malzemelerin konservasyonu yapılarak sağlamlaştırma çalışmaları yapılmalıdır. Zamanın etkisinin yanında doğal afetlerin etkisiyle taşıyıcı sistemlerde hasar oluşmaktadır. Oluşan hasarlarda en az müdahale ilkesi benimsenerek gerekli sağlamlaştırma tekniği yapılmalıdır (Ahunbay, 2019).

4.3 Bütünleme-Reintegrasyon

Bütünleme; zamanın yıpratıcı etkileri, doğal afetler veya savaşlar sonucunda bir kısmı yıkılmış, kopmuş, terkedilmiş, tarihi yapıların tekrar kullanılması sağlayan işlemlerdir. Geçmişten günümüze birçok farklı uygulamalarla bütünleme çalışmalarının yapıldığı gözlemlenmiştir. Yeni yapılan kısımların çağdaş koruma ilkeleri doğrultusunda farklı dönemlere ait çağdaş eklerin ayırt edilebilir olması Venedik Tüzüğü'nün 12.

maddesinde ‘’Eksik kısımlar tamamlanırken, bütünle uyumlu bir şekilde bağdaştırılmalıdır; fakat bu onarımın, aynı zamanda tarihi tanıklığı yanlış bir biçimde yansıtmaması için, özgününden ayırt edilebilecek bir şekilde yapılması gerekmektedir.’’ ifadesinde bütünlemeye yönelik temel yaklaşımını da esas almaktadır (Ahunbay, 2019).

Bir bölümü hasar görmüş veya yok olmuş yapı öğelerinin ilk tasarımdaki bütünlüğüne kavuşturacak biçimde farklı bir malzeme ile tamamlanması, yapılan uygulamaya tarihi bir belge niteliği kazandırmaktadır (Kuban, 2000). Bütünleme, farklı malzemelerin dışında aynı malzemede renk, doku, hiza ve benzeri farklılıklar oluşturarak gerçekleştirilebilmektedir (Zakar, 2013).

4.4 Yeniden Yapım-Rekonstrüksiyon

Doğal afetler, savaşlar, uzun süren bakımsızlık, tarihi yapılarda kayıplara neden olmaktadır. Bu kayıpları giderme çabaları ile insanlar yaşadıkları çevreyi yaşanılabilir hale getirmek için tarihi yapıda veya çevrede yeniden yapım isteği yoğunlaşmaktadır. Çağdaş koruma anlayışında ‘’yeniden yapım’’ tekniği istenmeyen bir uygulamadır. Çünkü yeniden yapılan bina tarihi bir değere sahip olmayacaktır. Ancak kent silüetinin tamamlanabilmesi ve yaşayan çevrenin hafızalardaki biçimini yeniden canlandırabilmek için yeniden yapım tekniği uygulanabilmektedir. Yeniden yapım için anıtın ve çevresinin yok olmadan önceki haline ait fotoğraflar, haritalar, rölöveler araştırılır. Yapıda kullanılan malzemeler, yapım teknikleri ile ilgili bilgiler edinilir. Ayakta kalan parçalar özgün dokuya ait önemli bilgiler içermektedir. Bu parçalar detaylı bir şekilde incelenmelidir (Ahunbay, 2019).

4.5 Temizleme-Liberasyon

Korunması gerekli kültür varlıklarına ait yapı elemanı ve malzemelerinin çeşitli yöntemlerle temizlenmesi veya farklı dönemlere yapılmış niteliksiz eklerin kaldırılması amacıyla yapılan müdahaledir (Kencer, 2018).

Restorasyon alanında ‘’temizleme’’ terimi iki farklı bağlamda kullanılmaktadır. Kentsel yapı ölçeğinde temizleme çalışmaları, tarihi kentlerde yapılan niteliksiz eklerin, katların kaldırılması işlemidir. Yapı yüzeylerinde ise tarihi yapıların is, toz, kir tabakalarının, sıva ve boya katmanlarının alınmasıdır (Ahunbay, 2019).

4.6 Taşıma

Taşıma, bulunduğu yerde korunamayan bir kültür varlığının mevcut konumundan kaldırılarak uygun bir konuma taşınması işlemidir. Tarihî bir yapının yıkılmaktan kurtulabilmesi için bazen uygulanan bir koruma tekniğidir. Kültürel mirasın minimum müdahalelerle taşıma işlemi yapılması gerekmektedir (Kendir, 2020).

Taşıma işleminde anıtların bulundukları çevreden ayırmaları kentlerin gelişimiyle ilgili verilerin yok olmasına neden olmaktadır. Bu müdahale türü bayındırlık projeleri, doğal afetler, güvenlik gibi kaygılarla bulundukları yerden alınarak başka bir yere taşınması ve müzelerde sergilenmesi 19. yüzyılda yaygınlaşmıştır. Kentsel alanlarda ise çevre düzenlemesi, yol genişletmesi, tarihi yerleşmenin altında değerli madenlerin bulunması gibi nedenlere bağlı olarak taşıma uygulamaları yapılmaktadır (Ahunbay, 2019).

4.7 Sağlıklaştırma-Rehabilitasyon

Sağlıklaştırma geçmiş ile ilgili bilgiler barındıran tarihi yapıların çağdaş yaşama katılmasını sağlayarak yaşam kalitesini iyileştirmektir. Kentsel dokuyu korumaya ve çağdaş yaşama katılmasına yönelik atılan ilk adım koruma imar planlarının yapılmasıdır. Bu planlar her yapı türü için uygun müdahale önerileri sunmaktadır. Sağlıklaştırma projeleri tek yapı ölçeğinde geliştirilmesinin yanı sıra kent ölçeğinde bütüncül koruma yaklaşım biçimini benimseyen projeler de hazırlanmaktadır. Kentsel ölçekte hazırlanan koruma yaklaşımlarından biri de sokak sağlıklaştırmasıdır. Tarihi kentlerde sokak cephelerinin sağlıklaştırılmasında yapının bütünüyle ele alınması uygun olan bir yaklaşım tarzıdır (Güner vd., 2019; Ahunbay, 2019).

4.8 Yenileme-Yeniden İşlevlendirme-Renovasyon

Yeniden işlevlendirme tarihi yapıların toplumsal değerlerine, boyutlarına ve mimari tipolojilerine uygun yeni işlevler verilerek bakım ve onarımlarının yapılmasını sağlamaktır. Venedik Tüzüğü'nün 5. maddesinde yeniden kullanımın temel prensibi açıklanmıştır: ''Kültür varlığının korunması, onları herhangi bir yararlı toplumsal amaç için kullanmakla kolaylaştırılabilir. Bunun için bu tür bir kullanma arzu edilir, fakat bu nedenle yapının planı, ya da süslemeleri değiştirilmemelidir. Ancak bu sınırlar içinde yeni işlevin gerektirdiği değişiklikler tasarlanabilir ve buna izin verilebilir''. Başarılı bir şekilde yapılmış yenileme çalışmaları ile tarihi yapılar topluma kazandırılarak çevre ile bütünleşir ve sosyo-ekonomik değerleri artar (Ahunbay, 2019).

4.9 Çağdaş Ek

Tarihi yapıların çağdaş yaşam içerisinde kullanılabilirliğinin sağlanması amacıyla çağdaş ek yapılması gerekebilmektedir. Tarihi yapıların günümüz yaşam koşulları içinde etkin olarak yer almaları için ihtiyaç duyulan fonksiyona uygun olarak çağdaş ek yapılmaktadır. Tarihi yapıların onarılması veya yapıya kazandırılacak yeni işlevin ihtiyaç duyacağı çağdaş ekler olarak tanımlanan diğer mekânların tarihi yapıya eklemlenmesi sürecinde tarihi dokuya en az şekilde müdahale edecek şekilde olması gerekmektedir (Sağlam, 2019a).

Çağdaş ek yapma sürecinde tarihi yapılara anlam kazandıran biçim, plan, cephe ve kütle özellikleri korunmalıdır. Mimarlar tarihi dokuya saygı göstererek yapacakları çağdaş ekin, kültür varlığının anlamını ve değerini zedelememesine önem vermektedirler. Çağdaş eklerin günümüz mimarisini yansıtacak biçimde tasarlanması, eski ve yeniyi bir arada sergileyebilmesi istenmektedir. Tarihi yapıların yeni bir işleve uyarlanması yeni ekleri meydana getirmektedir. Bu çağdaş eklerin yapı ile uyumlu olması, öne çıkmaması istenmektedir (Ahunbay, 2019).

5. ÇAĞDAŞ EK

Kültürel değeri olan tarihi yapıların çoğu kendi haline bırakılmakta veya bazıları restore edilerek kentsel yaşama katılması sağlanmaktadır. Tarihi yapıların yaşatılarak korunabilmesinin en ideal yöntemi özgün fonksiyonu veya özgün fonksiyonuna yakın bir işlevde kullanılmasıdır. Fakat çoğu zaman tarihi yapıların özgün işlevi değiştirilerek günümüz ihtiyaçları doğrultusunda farklı bir işlevde kullanılmaktadır. Böylece verilen yeni işlev, tarihi yapıyı yeniden canlandırarak kentsel yaşama katılma olanağını arttırabilmektedir (Halifeoğlu vd., 2020). Tarihi yapıların içinde bulunduğu dönüşüm sürecinde çağdaş yaşam içerisinde etkin olabilmesi için yeni mekânların eklemlenmesi ihtiyacı ortaya çıkmaktadır. Tarihi yapılara verilen yeni işlevin ihtiyaç duyduğu veya onarımının tamamlanması için modern malzeme ve teknikler kullanılarak getirilen eklemlemeler çağdaş ek olarak nitelendirilmektedir (Zeren, 2010).

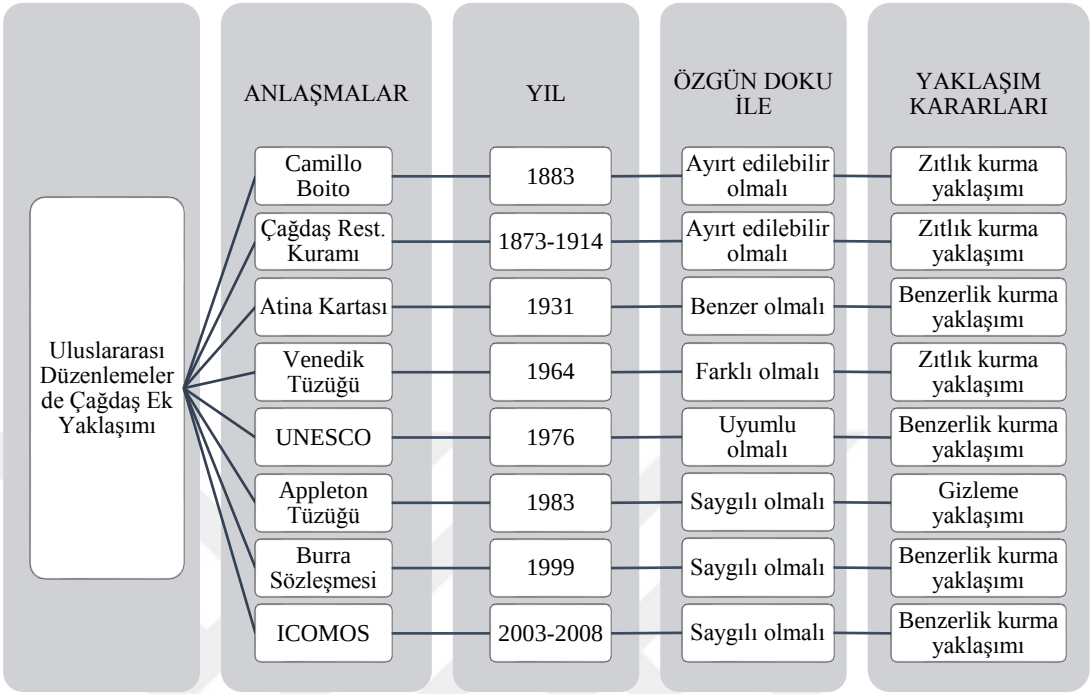
5.1 Uluslararası Düzenlemelerde Çağdaş Ek Yaklaşımı

- 1883 yılında Camillo Boito tarafından çağdaş koruma kavramına yakın ilk temeller ortaya konmuştur. Tarihi yapıların korunmasına yönelik önemli gelişmeler Fransa'da 1887 ve 1913 tarihlerinde kabul edilmiştir. Bu yasaların ilerleyen zamanlarda tarihi çevrenin korunmasına yönelik olumlu gelişmelere zemin hazırlamıştır. Luca Beltrami de Boito ile aynı doğrultuda restorasyonun somut tarihi belgelere dayandırılarak yapılmasını savunmuştur (Kayan, 2020).
- 1873-1914 yılları arasında oluşturulan çağdaş restorasyon kuramı, kendinden önceki tüm kuramları kendi içinde sentezleyip birleştirmiştir. Bu kuramı ortaya çıkaran Gustavo Giovannoni'ye göre yapıların kimlikleri çerçevesinde yeniden kullanımı önem taşımaktadır. Bu nedenle anıtlar çevreleri ile birlikte korunması gerekmektedir. Çağdaş tekniğin pratik çözümleri göz önüne alınarak arkeolojik alanlarda da özgün değerlerin korunabilmesi için gerekli önlemlerin alınması sağlanmalıdır. Boito'nun öğrencisi olan Giovannoni, onun çağdaş restorasyon ilkeleri üzerinden prensipler geliştirmeye devam etmiştir (Arabacıoğlu, 2007).
- 1931 yılında Atina Kartası gündeme gelmiştir. Bu belgede çağdaş ekin, yalın olması ve eklendiği tarihi binanın gerisinde kalmakla beraber ona benzer üslupta olması gerektiği vurgulanmıştır. Atina Kartası'nın 8. maddesinde

‘’Çağdaş ekler kesin ve açık olmalı ve gelenekselden farklı malzeme kullanılarak veya bezemesiz bir çerçeveyle sınırlandırılarak ya da damga veya yazıtla belirtilmelidir. Bir restorasyon asla onu inceleyenleri yanıltacak veya tarihi bir belgeyi değiştirecek şekilde yapılmamalıdır.’’ ifadesi uygulanması gereken çağdaş ek yöntemi belirtilmiştir (Ahunbay, 1996).

- 1964 yılında kabul edilen Venedik Tüzüğü’nde ise tarihi yapıya müdahalelerin, çağdaş tekniklerle ve ayırt edilebilir olması yaklaşımı vurgulanmıştır. Venedik Tüzüğü’nün 12. maddesinde ‘’ Eksik kısımlar tamamlanırken, bütünle uyumlu bir şekilde bağdaştırılmalıdır; fakat bu onarımın, aynı zamanda sanatsal ve tarihi tanıklığı yanlış bir biçimde yansıtmaması için, özgünden ayırt edilebilecek bir şekilde yapılması gereklidir.’’ İfadesinde çağdaş eklerin ayırt edilebilir olması gerektiği belirtilmiştir. 13. maddesinde ise ‘’ Çağdaş eklere, ancak yapının ilgi çekici bölümlerine, geleneksel konumuna, kompozisyonuna, dengesine ve çevresiyle olan bağıntısına zarar gelmediği durumlarda izin verilebilir.’’ Çağdaş eklerin, tarihi yapıyı veya çevreyi zedelememesi ifade edilmiştir (Ahunbay, 1996).
- 1976 tarihli UNESCO toplantısında tarihi çevrede yeni bina yapımında; renk, malzeme, ölçü, cephe, çatı, hacim gibi biçimsel unsurların dikkate alınması gerekliliği üzerinde durulmuştur.
- 1983 yılında ICOMOS Kanada tarafından yayınlanan Appleton Tüzüğü’nde, tarihi yapılardaki çağdaş eklerin özgün dokuya saygılı olması ve modern düşüncelerin yansıtılması gerektiği ifadeleri yer almıştır.
- 1999 yılında Burra Tüzüğü, madde 22. 1: Mekâna yapılan eklemeler, mekânın kültürel önemini bozmadığı, gizlemediği veya yapının değerini azaltmadığı sürece kabul edilebilirdir.
- ICOMOS 2003 yılındaki toplantıda, en az müdahale, tarihi bina ile uyum, müdahalelerin geri dönüştürüle bilirliği ve bütünleşik tasarım ilkeleri vurgulanırken, ICOMOS 2008 tarihli tüzükte, kalıcı çağdaş eklerin etkin ve sürekli bakımın sağlanabileceği bir yaklaşımla yapılması gerekliliği ifade edilmiştir.

Tablo 5. 1 Uluslararası düzenlemelerde çağdaş ek yaklaşımının kronolojik sıralamasının tablo olarak gösterimi (Erkoç, 2021)

Sonuç olarak; tarihi yapıyı korumak için yapılan restorasyon çalışmalarında, çağdaş ek uygulamasının doğru yöntemlerle yapılabilmesi için aşağıdaki maddeler vurgulanmıştır (Tablo 5.1).

- Özgün dokuda kullanılan malzemelerden farklı malzemeler kullanılmalıdır.
- Çağdaş ek anlaşılabilir ve fark edilir olmalıdır.
- Özgün doku ile uyumlu tasarlanmalıdır.
- Çağdaş ek, etkin olmalı ve sürekli bakımı sağlanmalıdır.
- Geri dönüştürülebilir olmalıdır.

5.2 Çağdaş Ek Kavramı ve Gerekliliği

Ek kavramı "boşluk doldurma, gereksinimlere yanıt veremez duruma gelen bir yapının eksikliğini giderme çabasıdır". Tarihi yapıların yeniden kullanılmaları, çağdaş yaşam içerisinde etkin rol almaları amacıyla ve yeni işlev verilen tarihi yapının konfor koşulları gereği ya da yıkılan bir bölümüne dair bilgi ve belge olmadığında, çağdaş ek yapılması gerekebilmektedir.

Zeren'e (2010) göre zamanla hasar gören tarihi yapının bölümlerinin estetik, işlevsel veya strüktürel açıdan bütünlenmesi gerekmektedir. Çağdaş ek yapmanın nedenleri şu şekilde sıralanabilmektedir:

- Binayı daha işlevsel kılmak,
- Dönemin kimliğini yansıtmak,
- Tarihi yapının kimliğini ön plana çıkarmak,
- Gerektiği durumlarda sökülebilir olmak,
- Binaların ekonomik uygulanabilirliğini geliştirmek,
- Bina sistemleri ve teknolojisindeki değişikliklere uyum sağlamak,
- Engellilere veya başka nedenlerden dolayı yapıya erişimi iyileştirmek,
- Yapılara verilen ikincil fonksiyonlara hizmet edecek yeni mekânların ihtiyacı,
- Hasar gören yapıların, estetik işlevsel ve strüktürel denge açısından bütünlemesi ihtiyacı, nedenleri arasında yer almaktadır.

Restorasyon sürecinde çağdaş ek uygulaması kararı alınabilir. Yapılacak uygulamalarda dikkat edilmesi gereken yaklaşımlar ise;

- Tarihi dokuya ve yapılara en az müdahale eden, eski binayı anlayan ve saygı gösteren nitelikte tasarlanmalıdır.
- Dışarıdan okunabilen, tarihi yapının fiziksel değerlerini bozmayan ve kapatıcı olmayan niteliklerde olması gerekmektedir.
- Çağdaş ekler ölçü, oran, yükseklik, malzeme ve renk gibi biçimsel faktörler bakımından, tarihi yapıdan daha baskın olmamalıdır.
- Çağdaş ek tarihi yapının görsel bütünlüğünü bozmamalıdır. "Şeffaflık" tercih edilen bir tasarım ilkesidir.
- Çelik ve cam malzeme kullanımı ağırlıklı olarak tercih edilmekte, böylece çağdaş ek yapının bir cephesinden bakıldığında arka fonda tarihi yapı ya da doku algılanabilmektedir.
- Çağdaş ek günümüz modern malzeme ve teknolojileri ile inşa edilmelidir.
- Çağdaş eklerin "sökülebilir olması" tasarımda dikkat edilmesi gereken önemli kriterlerden birisidir.
- Kullanılan malzemenin hafif olması ve tarihi yapıya yeni yükler getirmemesi gerekmektedir (Çelebi Karakök ve Gökarslan, 2017).

5.3 Çağdaş Eklerde Yaklaşım Kararları

Tarihi dokuda çağdaş ek yapı tasarım kararları öznellik içermekle birlikte genel çerçevesi uluslararası yönetmeliklerde belirlenmiş çeşitli yaklaşımlarla gerçekleştirilmektedir. Zeren'e (2010) göre tarihi eklemlenen çağdaş ek yaklaşımları; taklit etme, benzerlik kurma, zıtlık kurma ve gizleme yaklaşımı olmak üzere dört grupta ele alınmaktadır.

5.3.1 Taklit etme yaklaşımı

Tarihi çevrede yapılan analizler doğrultusunda, yaygın olarak kullanılan mimari öğelerin, biçimlerin, elemanların, malzemenin vb. olduğu gibi kullanılması ve diğer yapıların bir benzerinin yeniden üretimi yöntemi olarak tanımlanabilir (Zeren, 2010). Birinci ve ikinci dünya savaşı sonunda yıkılan kentler taklit edilerek restorasyonları yapılmıştır. Taklit etme yaklaşımı 1964 Venedik Tüzüğü ile tamamen terk edilmiştir. Ancak bu yaklaşım günümüzde uygulanmaya devam etmektedir (Şekil 5.1).

Şekil 5. 1 Geleneksel dokuyu taklit etme yaklaşımı örneği, İzmir-Alaçatı evleri (Karatosun, 2010)

5.3.2 Benzerlik kurma yaklaşımı

Tarihi kent dokusunda eski ile yeni arasında bir uyumun sağlanması amacıyla tarihi doku ile benzerlik gösteren biçimler, elemanlar, malzemeler vb. kullanılarak yeni tasarımlar ortaya konmaktadır (Şekil 5.2). Tasarlanacak yeni yapının içinde bulunduğu tarihi çevrenin nitelikleri dikkate alınarak, kendi dönemini özelliklerinin yansıtıldığı, tarihi çevrenin bir parçası olarak benimsenmesi gerekir. Bu tür bir uygulama ile tasarlanacak olan yapılar ne tarihi dokuyu taklit niteliğinde olacak ne de onun varlığını zedeleyecek, kendi varlığını ön plana çıkarmayacak bir üslupta olacaktır (Birlik ve Ertürk, 1999).

Benzerlik, form ve malzemeden birinin benzerliğiyle sağlanabilmektedir. Benzerlik kurma, tarihi yapının cephe özelliklerinin bir kısmını veya tamamının taklit

edilmesiyle ifade edilmez. Tarihi yapıya ait özelliklerin çağdaş tekniklerle yorumlanarak tasarıma aktarılması gerekir. Bu nedenle benzerlik kurma çabası taklit etme yaklaşımına doğru yönelmemesine özen gösterilmelidir (Zakar, 2018).

Birçok koruma kuramcıları tarafından kabul edilen bu yaklaşım tarzında geleneksel dokudan edinilen bilgilerin yorumlanarak, yeni yapıya modern bir ifade vererek kendi döneminin üslubunu yansıtmakla birlikte ön plana çıkmaması gerekmektedir. Geçmişte varolan izleri tekrar yaşatarak modern ve yalın olarak tasarlanmasıdır (Zeren, 2010).

Şekil 5. 2 Tarihi çevrede benzerlik kurma yaklaşımı örneği, Gottfried Böhm'ün Bensberg Belediye Binası (URL-1)

5.3.3 Zıtlık kurma yaklaşımı

Zıtlık kurma yaklaşımında, tarihi dokuya getirilecek yeni yapı ekinin ölçü, oran, renk, doku gibi tasarım özellikleriyle bilinçli bir karşıtlık oluşturulur (Şekil 5.3). Zıtlık, malzeme ve formun en az birinin farklılığıyla tarihi binaya karşıtlık oluşturabilecek şekilde kullanılabilmektedir (Zakar, 2018).

Başka bir ifade ile yeni tasarımlarda eskiyi aynı şekilde devam ettirmek yerine, mevcut yapıdaki cephe düzeni, kitle özellikleri, kullanılan malzeme gibi mimari özelliklerin kullanılmayarak mimarların bir meydan okumasıdır (Karatosun, 2010).

Şekil 5. 3 Tarihi çevrede zıtlık kurma yaklaşımı örneği, Kraliyet Ontario Müzesi (URL-2)

5.3.4 Gizleme yaklaşımı

Gizleme yaklaşımı, tarihi yapılarda tasarlanacak olan çağdaş ekin, mevcut yapının formundan faydalanarak tarihi bina içerisinde gizlenmiş olmasıdır. Bu yaklaşımda çağdaş ek, dikkat çekmeyecek malzemeler kullanarak veya toprak altına yerleştirilerek yapı içinde görünürlüğünün azaltılması sağlanmaktadır (Zakar, 2018).

Şekil 5. 4 Tarihi çevrede gizleme yaklaşımı örneği, Joanneum Müzesi (URL-3)

5.4 Çağdaş Eklerde Tasarım Kriterleri

Çağdaş ekler, eklemlendikleri tarihi yapıya ve çevreye göre şekillenmekte olan yeni tasarımlardır. Tarihi yapı ve çağdaş ek arasındaki ilişki, çağdaş ekin mevcut dokuyu geride bırakması veya yapı ile uyumlu olması gibi farklı şekillerde algılanabilmektedir. Tasarım girdilerini oluşturan kararlar, tarihi yapıya göre şekillendiğinden mevcut yapıyı detaylı bir şekilde analiz ederek, onu referans alarak tasarımı yönlendirici etmenler belirlenebilmektedir. Bu etmenler yeni tasarımın işlevsel, estetik ve algısal olarak kavrana bilirliğini arttırmaya yöneliktir (Sağlam, 2019b).

Tarihi yapılara getirilen çağdaş ekler, yapı ile uyumlu, estetik bakımdan doğru bir şekilde bütünleşmesi gerekmektedir. Bu ekler yapının bir kopyası gibi

görünmemelidir. Yapıya saygılı, kendi döneminin ifade biçimini yansıtan çağdaş ek niteliğinde tasarlanmalıdır. Çağdaş eklerin tasarımında dikkat edilmesi gereken ve estetik algıyı oluşturan bazı kriterler bulunmaktadır. Bu kriterler çağdaş ek yaklaşımına bağlı olarak farklılaşabilmektedir. Zeren'e (2010) göre çağdaş ek tasarımında karşılaşılan problemlerin çözülmesinde gözetilmesi gereken tasarım kriterleri; çevrenin etkisi, ölçeğin etkisi, formun etkisi, ritim etkisi ve malzeme etkisi olarak değerlendirilmektedir.

Sudi'ye (2003) göre çağdaş ekler ile tarihi yapıların bütünleşmesinde dikkate alınması gereken kriterler; tarihi kentsel doku, kütle/parsel genişliği, yapı çizgisi, ufuk çizgisi veya silüet, renk, ölçek ve görsel yoğunluktur.

Zeren'e ve Sudi'ye göre çağdaş ek tasarımında dikkate alınması gereken kriterler, yedi ana başlık ve alt başlıkları altında toplanmaktadır. Bu çalışma kapsamında uygulanacak değerlendirme kriterleri aşağıda sıralanmaktadır:

- Çevrenin etkisi: Yapının içinde bulunduğu tarihi çevrenin konumu, çağdaş ek yapının konumlanacağı yeri, malzemeyi, üslubunu etkiler.
    - Silüet: Mevcut yapının dış hatlarının belirlenerek oluşturduğu genel görünüm veya gölge olarak ifade edilmektedir. Yapılan ufak müdahaleler dâhil silüetin değişmesine neden olabilmektedir.
    - Görsel yoğunluk: Yapının çevresiyle ilişkili olan bir ölçüttür. Diğer tasarım kriterlerinin bir bütün halinde değerlendirilerek oluşturulan genel bir izlenim olarak düşünülebilmektedir.
- Ölçeğin etkisi: Eklenecek olan yapının yatay veya düşeyde oluşturacağı ölçeğin etkisi ve oranları estetik kaygıyı etkiler.
- Formun etkisi: Yapı ile uyum sağlamak veya zıtlık oluşturabilmek için form seçimi kullanılmaktadır.
    - Bina hattı: Mevcut yapının sınırlarına göre meydana gelen değişiklerdir.
    - Yükseklik: Çağdaş ekin mevcut yapı ile arasındaki oran ve ölçek ile ilişkilidir.
    - Oran: Ölçek ile ilişkili bir ölçüttür.
    - Yönlenme: Çağdaş ekin tarihi yapıya eklemlenmesindeki durum değişikliğidir.
    - Ayrıntı: Yapıyı oluşturan öğelerde kullanılan malzemenin, detaylarının veya desenlerinin incelenmesidir.

- Ritim etkisi: Tarihi yapıların cephe kurguları bir öğe veya motifin tekrarı ile ritim oluşturulabilmektedir.
- Malzemenin etkisi: Tarihi yapı ile uyum veya zıtlık oluşturabilmek için kullanılabilen ölçütlerdendir.
- Renk: Tarihi yapı ile çağdaş ek ayrımının yapılmasını sağlayan basit yöntemlerinden biridir.
- Ek yeri: Mevcut yapının ihtiyacına göre konumlandırılmasıdır (Zeren, 2010).

Koruma kültürü çerçevesinde, yapıya en az şekilde müdahale edilmesi gerekmektedir. Çağdaş ekler dışardan algılanabilir ve kendi döneminin mimari üslubunu, malzeme ve teknolojisini, taşıyıcı sistem özelliklerini koruyarak yapıya eklenmelidir. Günümüzde kullanılması tercih edilen çelik taşıyıcı sistemler, cam malzemelerin kullanımı tarihi yapılara getirilen çağdaş eklerde daha çok tercih edilen malzeme ve yapım sistemidir (Zeren, 2010).

5.5 Çağdaş Ek Mekân Organizasyon Türü

Tarihi yapılarda çağdaş eklerin uygulama alanları; çatı tamamlaması, cephe tamamlaması/bütünlemesi, iki yapı arasında geçiş elemanı, yapıya eklemlenen sirkülasyon elemanları ve yapıya eklemlenen saçak elemanları, olarak karşımıza çıkmaktadır (Kıray ve Karaman, 2006; Zeren, 2010).

5.5.1 Çatı tamamlaması

Tarihi yapıların hasar görmüş veya tamamen yıkılmış çatılarının bütünleme uygulamalarıdır. Yapıyı iklimsel koşullar gibi dış etkenlere karşı korunmayı amaçlayan çalışmalardır. Çağdaş koruma yaklaşımına göre farklı yapım sistemleri ve malzemeler tercih edilmektedir (Kencer, 2018).

Şekil 5. 5 Reichstag Alman Parlamento Binası çağdaş çatı eki, Almanya, Norman Foster (Foto: Erkoç, 2019; URL-4)

Tarihi yapıların çatı kısımlarında görülen hasarların tamamlanmasıdır. Çatı kısımlarının dışında Şekil 5.6'da gösterildiği gibi arkeolojik kalıntıların üzerini örtmek amacıyla veya Şekil 5.7'deki gibi avlunun mekan olarak kullanılması ve iklimsel koşullara maruz kalan kısımların yağmur, kar veya rüzgârdan korunması için üzerinin kapatılmasıyla da oluşturulmaktadırlar (Sağlam, 2019a).

Şekil 5. 6 Göbekli Tepe Canlandırma Merkezi, Şanlıurfa, Alman Arkeoloji Enstitüsü (Foto: Erkoç, 2018)

Şekil 5. 7 Jewish Museum (Yahudi Müzesi) ve Cam Avlu, Almanya-Berlin, Daniel Libeskind (Foto: Erkoç, 2019)

5.5.2 Cephe tamamlaması/bütünlemesi

Tarihi yapıların cephelerinde meydana gelen hasarlar veya bilinçsiz müdahaleler sonucunda kayıplar meydana gelmektedir. Bu durumda tarihi yapının cephesinde yapılacak tamamlamalar çağdaş koruma yaklaşımları çerçevesinde yapıya özgün olarak geliştirilmektedir (Şekil 5.8; Kencer, 2018).

Tarihi yapıların bir bölümünde meydana gelen kayıpların tamamlanmasının yanı sıra farklı yapılarının cephelerinin birleştirilmesinde de görülebilmektedir (Sağlam, 2019a).

Şekil 5. 8 Goetheplatz, Frankfurt (Foto: Erkoç, 2019)

5.5.3 İki yapı arasında geçiş elemanı

Tarihi yapının kendi içinde veya farklı iki yapı arasında geçişini sağlamak amacıyla eklemlenen elemanlardır (Şekil 5.9).

Şekil 5. 9 Rapperswil-Jona Belediye Müzesi çağdaş geçiş elemanı, İsviçre (URL-7)

5.5.4 Yapıya eklemlenen sirkülasyon elemanları

Tarihi yapıların yeniden işlevlendirilen örneklerinde veya tarihi yapının yanına eklenen binalarda sirkülasyon elemanları gereksinimi karşılayan tasarımlardır (Şekil 5.10). İhtiyaca göre yatay veya düşey elemanlar eklemlenmektedir (Zeren, 2010).

Arkeolojik kazıların bulunduğu alanlarda kalıntıların sergilendiği kısımların ziyaretçiler tarafından incelenebilmeleri için Şekil 5.11'de görüldüğü gibi çağdaş malzemelerle yürüyüş platformu oluşturulmaktadır.

Şekil 5. 10 Doria Castle, Dolceacqua/ İtalya,LDA+SR (Sağlam, 2019a)

Şekil 5. 11 Dara Antik Kent, Mardin (Foto: Erkoç, 2019)

5.5.5 Yapıya eklemlenen saçak elemanları

Tarihi yapıların yenilenmesi durumunda, yapılara verilen ikincil fonksiyonlara hizmet edecek yeni eklemelerde, yapının günümüz kullanımında dışardan algılanabilen çağdaş malzemelerle saçak elemanları tasarlanabilmektedir (Kıray ve Karaman, 2006). Bu saçak elemanları giriş mekânlarının üzerinde kullanıcıyı korumak veya Şekil 5.12'deki gibi girişi vurgulamak amacıyla tasarlanmaktadır (Zeren, 2010).

Şekil 5. 12 Albertina Müzesi, Viyana (Kıray ve Karaman, 2006)

6. ÇAĞDAŞ EK ÖRNEKLERİNİN MEKÂN ORGANİZASYON TÜRLERİNE GÖRE ANALİZ EDİLMESİ

Çağdaş ek uygulamalarının yapılmış olduğu dünyadan ve Türkiye'den örnekler incelenerek çalışmanın yönteminde belirlenen analiz tabloları ile değerlendirilmiştir. Çağdaş eklerin mekân organizasyon türlerine göre karşılaştırmalı tablolar oluşturularak bulgular elde edinilmiştir. Elde edilen veriler irdelenmiş ve buna bağlı olarak sonuçlar ortaya koyulmuştur.

6.1 Analiz Tablosunun Kriterlerinin Oluşturulması

Çağdaş eklerin incelenmesinde belirlenen kriterler; tasarım yaklaşım kararları, tasarım kriterleri ve mekân organizasyon türleri olarak farklı kaynaklarda kendi değerlendirme gruplarına göre aktarılmıştır. İncelenen kaynakların değerlendirme ilkelerinde ortak kriterler çoğunlukta olmasının yanı sıra farklılık gösteren kriterler de mevcuttur. Bu çalışmada örneklerin değerlendirilmesinde ortak ve farklılaşan kriterler derlenerek bir analiz tablosu oluşturulmuştur. Analiz tabloları belirlenen her örnek için oluşturulmuştur (Tablo 6.1). İncelenen örnekler mekân organizasyon türlerine göre gruplandırılarak belirlenen değerlendirme kriterlerine göre tablolar oluşturulmuştur (Tablo 6.2). Örneklem grubunu değerlendirmek üzere daha önce bu konuda yapılmış çalışmalarda kullanılan tablonun parametreleri üzerinden değişiklik yapılarak oluşturulmuştur.

Çalışmada kullanılan değerlendirme kriterleri ve analiz tablosu aşağıdaki başlıklarda ele alınmıştır.

- ❖ Mekân organizasyon türleri

Çağdaş eklerin işlevini analiz etmeye yönelik incelenen başlıklar: Çatı tamamlaması, cephe tamamlaması/bütünlemesi, iki yapı arasında geçiş elemanı, yapıya eklemlenen sirkülasyon elemanları ve yapıya eklemlenen saçak elemanları, olarak karşımıza çıkmaktadır.

- Çatı tamamlaması: Tarihi yapıların hasar görmüş veya tamamen yıkılmış çatılarının bütünleme uygulamalarıdır.
- Cephe tamamlaması/bütünlemesi: Tarihi yapıların cephelerinde yapılan bütünleme çalışmalarıdır.
- İki yapı arasında geçiş elemanı: Mekânlar arası geçiş sağlamak amacıyla eklemlenmektedir.

- Yapıya eklemlenen sirkülasyon elemanları: Yapının ihtiyacına bağlı olarak yatayda veya düşeyde yapılan eklemlemelerdir.
- Yapıya eklemlenen saçak elemanları: Yapının girişini vurgulamak amacıyla yapılmaktadır.

❖ Tasarım yaklaşım kararları

Tasarım yaklaşım kararları, incelenen kaynaklarda farklı başlıklar altında incelenmiş olsa da genel olarak taklit etme yaklaşımı, benzerlik kurma, zıtlık kurma ve gizleme yaklaşımı olarak dört temel yaklaşımın çevresinde şekillenmektedir.

- Taklit etme yaklaşımı: Tarihi yapıda yaygın olarak kullanılan mimari öğelerin, elemanların, malzemenin vb. olduğu gibi kullanılması olarak ifade edilmektedir.
- Benzerlik kurma yaklaşımı: Tarihi yapı ile yeni yapı arasında bir uyumun sağlanması amacıyla eskisi ile benzerlik gösteren özelliklerin olması olarak ifade edilmektedir.
- Zıtlık kurma yaklaşımı: Yeni yapı ekinin ölçü, oran, renk, doku gibi tasarım özellikleriyle bilinçli bir karşıtlık oluşturmasıdır.
- Gizleme yaklaşımı: Çağdaş ekin, mevcut yapının formundan faydalanarak tarihi bina içerisinde gizlenmiş olmasıdır.

❖ Tasarım kriterleri

Çağdaş eklerin tasarımında dikkat edilmesi gereken ve estetik algıyı oluşturan kriterler, farklı kaynaklardan alınan ölçütlerin benzerlik ve farklılıklar irdelenerek ortak tasarım kriterleri oluşturulmuştur. Zeren'e (2010) ve Sudi'ye (2003) göre çağdaş ek tasarımında karşılaşılan problemlerin çözülmesinde gözetilmesi gereken tasarım kriterleri aşağıda verilmektedir.

- Çevrenin etkisi, çağdaş ek yapının konumlanacağı yer, malzeme, üslup, yapının konumu ile ilişkilidir.
  - Silüet, mevcut yapının dış hatlarının belirlenerek oluşturduğu genel görünüm veya gölge olarak ifade edilmektedir.
  - Görsel yoğunluk, yapının çevresiyle ilişkili olan bir ölçüttür. Diğer tasarım kriterlerinin bir bütün halinde değerlendirilerek oluşturulan genel bir izlenim olarak düşünülebilmektedir.

- Ölçek, çağdaş ekin yatay veya düşeyde oluşturacağı ölçeğin etkisi olarak ifade edilmektedir.
- Formun etkisi, yapı ile uyum sağlamak veya zıtlık oluşturabilmek için formların seçilmesidir.
  - Bina hattı, mevcut yapının sınırlarına göre meydana gelen değişiklerdir.
  - Yükseklik, çağdaş ekin mevcut yapı ile arasındaki oran ve ölçek ile ilişkilidir.
  - Oran, ölçek ile ilişkili bir kriterdir.
  - Yönlenme, çağdaş ekin tarihi yapıya eklemlenmesindeki durum değişikliğidir. Paralel ve aykırı yönlenme olarak incelenmiştir. Paralel yönlenme, tarihi yapı ile daha uyumlu tasarımların ortaya çıkmasını sağlamaktadır.
  - Ayrıntı, yapıyı oluşturan öğelerde kullanılan malzemenin, detaylarının veya desenlerinin incelenmesidir.
- Ritim, tarihi yapıların cephe kurguları bir öğe veya motifin tekrarı ile ritim oluşturulabilmesidir.
- Malzeme, çağdaş ekin yapı ile uyum veya zıtlık oluşturabilmek için kullanılabilen ölçütlerdendir.
- Renk, eski yapı ile çağdaş ek ayrımının yapılmasını sağlayan basit yöntemlerinden biridir.
- Ek yeri, mevcut yapının ihtiyacına göre konumlandırılmasıdır.

Tablo 6. 1 Örneklem için seçilen yapının analiz tablosu

ANALİZ TABLOSU	DEĞERLENDİRME

YAPI ADI : | **YAPI NO:**

YILI : | **MİMAR :**

YER : | **İŞLEV :**

PLAN | **KESİT**

TASARIM YAKLAŞIM KARARI				**MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ**				
TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI	ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI

TASARIM KRİTERLERİ

GÖRÜNÜŞ	**ÇEVRENİN ETKİSİ**					**ÖLÇEK**		**FORMUN ETKİSİ**		
	SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK					BİNA HATTI		
	DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK	UYGUN	UYGUN DEĞİL	DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN

FORMUN ETKİSİ									
YÜKSEKLİK		ORAN			YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ

RİTİM		**MALZEME**		**RENK**			**EK YERİ**		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ

* Bu tablo Sağlam'ın (2019) yüksek lisans tezinde kullanmış olduğu tablonun parametreleri üzerinden değişiklik yapılarak oluşturulmuştur.

Tablo 6. 2 Mekân organizasyon türlerine göre gruplandırılan yapıların analiz tablosu

MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ:																							
TÜRKİYE'DEN İNCELENEN ÖRNEKLER					DÜNYA'DAN İNCELENEN ÖRNEKLER					TABLO NO :													
										YAPI ADI :													
										YAPI GÖRSELİ :													
										TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	TASARIM YAKLAŞIM KARARI												
										BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI													
										ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI													
										GİZLEME YAKLAŞIMI													
										DEĞİŞEN	SİLÜET	ÇEVRENİN ETKİSİ											
										DEĞİŞMEYEN													
										AZ	GÖRSEL YOĞUNLUK												
										ORTA													
										ÇOK													
										UYGUN	ÖLÇEK												
										UYGUN DEĞİL													
										DIŞA ÇIKAN	BİNA HATTI	FORMUN ETKİSİ											
										EŞİT													
										İÇTE KALAN													
										UZUN	YÜKSEKLİK												
										EŞİT													
										KISA													
										VAR	ORAN												
										YOK													
										PARALEL	YÖNLENME												
										AYKIRI													
										SADE	AYRINTI												
										ORTA													
										SÜSLÜ													
										VAR	RİTİM												
										YOK													
										AYNI	MALZEME												
										FARKLI													
										AYNI	RENK												
										BENZER													
										FARKLI													
										ÜST	EK YERİ												
										İÇ													
										DIŞ													

6.2 Örneklem Belirleme

Güncel bir tartışma konusu olan çağdaş ekler bu çalışmanın temelini oluşturmuştur. Günümüz koşullarına uyum sağlayabilmesi için gerekli ihtiyacın karşılanması veya işlev değişikliği sonucu tarihi yapılara getirilen çağdaş ek örnekleri giderek artmaktadır. Bu eklemeler birçok farklı yapı türünde görülmektedir. Çağdaş ek, yapı türlerine göre farklılık gösterdiğinden örneklem grubunu tek bir yapı türünde sınırlandırılmamış bu konuda yapılmış diğer çalışmalardan farklı olarak; konut, kamusal, ticari, kültür, eğitim, endüstriyel miras ve dini yapılardan örneklem grubu seçilmiştir.

Çağdaş ek uygulamalarının yapılmış olduğu dünyadan 50, Türkiye'den 35 örnekten oluşan örneklem grubu belirlenmiştir. Çok sayıda örneğin incelenmesi ve bu örneklerin farklı yapı gruplarından belirlenmesi, çağdaş ek tasarımları ile ilgili daha kapsamlı bir araştırma yapılması ve daha doğru sonuçlara ulaşılması hedeflenmiştir. İncelenen örnekleri tanımak amacıyla her biri için; analiz tablosu hazırlanıştır (Tablo 4). Bu tabloda tarihi yapının yeri, yapım yılı, yapının işlevi, yapının mimarı, yapıya ait görseller, değerlendirme kriterleri ve bu kriterlerin analizleri tabloda yer almaktadır.

6.2.1 Dünyadaki çağdaş ek uygulama örnekleri

Teknolojik gelişmelerin yaşandığı dünyada, tarihi yapılarda çağdaş ek örnekleri zamanla artış göstermektedir. Çalışma kapsamında incelenen örnekler herhangi bir ülke ile sınırlandırılmadan farklı ülkelerden örnekler belirlenmiştir. Dünyada incelenen örneklerin sayısının fazla olması, çağdaş eklerde farklı tasarım yöntemlerinin incelenmesini sağlamaktadır. Dünyada incelenen örneklem grubu aşağıdaki şekilde sıralanabilmektedir;

1. Reichstag Alman Parlamento Binası (Tablo 6.3)
2. Jewish Museum (Tablo 6.4)
3. James Simon Galerisi (Tablo 6.5)
4. Brüksel Autoworld Otomobil Müzesi (Tablo 6.6)
5. Moritzburg Müzesi (Tablo 6.7)
6. Çağdaş Yahudi Müzesi (Tablo 6.8)
7. Rapperswill-Jona Müzesi (Tablo 6.9)
8. Ljubljana City Museum (Tablo 6.10)
9. Fortezza Kalesi (Tablo 6.11)
10. Doria Castle, Dolceacqua (Tablo 6.12)

11. Sant Francesc Manastırı (Tablo 6.13)
12. Albertina Müzesi (Tablo 6.14)
13. Huge Skylight Church (Tablo 6.15)
14. DZ Bank Building (Tablo 6.16)
15. History Museum Berlin (Tablo 6.17)
16. Çiftlik Ev (Tablo 6.18)
17. Cam Ev (Tablo 6.19)
18. Amir Shakib Arslan Mosque (Tablo 6.20)
19. Louvre Müzesi (Tablo 6.21)
20. Antwerp Port House (Tablo 6.22)
21. Joanneum Museum (Tablo 6.23)
22. Louviers Music School Rehabilitation and Extension (Tablo 6.24)
23. Amerika Lawrence- Kansas Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Forum (Tablo 6.25)
24. Bombay Sapphire Damıtma Merkezi (Tablo 6.26)
25. Museum der Kulturen (Tablo 6.27)
26. Serpentine Sackler Galerisi (Tablo 6.28)
27. Harvard Art Museum (Tablo 6.29)
28. Royal Ontario Müsesi (Tablo 6.30)
29. Kolumba Müzesi (Tablo 6.31)
30. Moderna Museet Malmö (Tablo 6.32)
31. Kalø Tower (Tablo 6.33)
32. House In The Beach (Tablo 6.34)
33. Stedelijk Müzesi (Tablo 6.35)
34. Reina Sofia Museum of Modern Art (Tablo 6.36)
35. Casa Sabugo Evi (Tablo 6.37)
36. Caıxa Forum (Tablo 6.38)
37. Cortez Street Evi (Tablo 6.39)
38. Hamar Katedrali (Tablo 6.40)
39. Ara Pacis Müzesi (Tablo 6.41)
40. Cluny Müzesi Ziyaretçi Merkezi (Tablo 6.42)
41. Mariehoj Kültür Merkezi (Tablo 6.43)
42. Fundatie Müzesi Ek Yapısı (Tablo 6.44)

43. British Museum Çatı Eki (Tablo 6.45)
44. Saint Maurice Manastırı Koruma Çatısı (Tablo 6.46)
45. Dresden Askeri Tarih Müzesi (Tablo 6.47)
46. Saint-Francois Manastırı (Tablo 6.48)
47. Stavros Niarchos Foundation Kütüphanesi (Tablo 6.49)
48. Muros'ta Bir Evin Rehabilitasyonu (Tablo 6.50)
49. Elbphilharmonie (Tablo 6.51)
50. Mass MoCA Building (Tablo 6.52)

Tablo 6. 3 Reichstag Parlamento Binası analiz tablosu (Foto: Erkoç, 2019; URL-4)

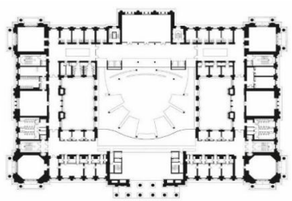
ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : REICHSTAG ALMAN PARLAMENTO BİNASI — **YAPI NO:** 1

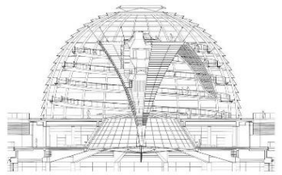
YILI :1999 — **MİMAR :** NORMAN FOSTER

YER : ALMANYA — **İŞLEV :** PARLAMENTO BİNASI

PLAN

KESİT

TASARIM YAKLAŞIM KARARI

TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI
		●	

MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ

ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
●				

TASARIM KRİTERLERİ

GÖRÜNÜŞ

ÇEVRENİN ETKİSİ

SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK
●		●		

ÖLÇEK

UYGUN	UYGUN DEĞİL
●	

FORMUN ETKİSİ

BİNA HATTI		
DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
		●

FORMUN ETKİSİ

YÜKSEKLİK		ORAN		YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
	●		●		●		●		

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
●			●		●		●		

DEĞERLENDİRME

- Reichstag Parlamento Binası, Almanya Berlin'de bulunmaktadır. 1933 yılında yangın geçirerek tahrip olan yapı, uzun yıllar boyunca kullanılmamıştır. 1960 yılında restore edilmiştir. Son olarak 1993 yılında Mimar Norman Foster tarafından restore edilip, çatı kısmında yer alan cam kubbe eklemlenmiştir. Çağdaş çatı eki mevcut kubbenin yerine konumlandırılmış ve sürdürülebilirlik ilkeleri doğrultusunda tasarlanmıştır. Bu kubbe Almanya'nın birleşmesini sembolize etmektedir. 360 derecelik bir bakış açısına sahip olan cam kubbe Berlin'in büyük kısmını görebilmeye imkân tanımaktadır. Şeffaf malzeme ile tasarlanan çağdaş ek hem de halkı yapıya dâhil olmasına olanak sağlamış hem de kendi yöneticilerini izleyebilecekleri geçirgen bir mekân oluşturulmuştur.

- Reichstag Alman Parlamento Binası'nda zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde çağdaş ek; tarihi yapının silüetini değiştirmiş, şeffaf malzeme ile tasarlanarak az dereceli görsel yoğunluk oluşturmuştur. Mevcut yapının en, boy, yüksekliği referans alındığından uygun ölçeklidir. Bina hattı mevcut yapı sınırının içinde tasarlanmıştır. Mevcut yapı ile paralel doğrultuda yönlendirilen bir tasarım anlayışı benimsenmiştir. Bu çağdaş ek sade ayrıntılarla, mevcut yapı ile cam kubbe eki arasında belirli bir oranda, yapının üstünde konumlandırılmıştır. Geleneksel taş yapı malzemesinden farklılaşarak cam ve çelik malzemelerden tasarlanmıştır. Cam malzeme üzerinde bulunan metal elemanlarda ritim mevcuttur. Çağdaş ek yüksekliği eski çatı sınırına eşittir.

Tablo 6. 4 Jewish Museum analiz tablosu (Foto: Erkoç, 2019; URL-18)

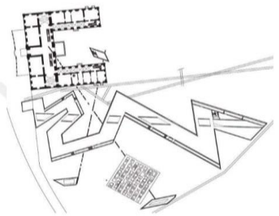
ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : JEWİSH MUSEUM — **YAPI NO: 2**

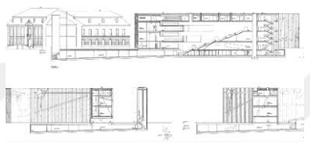
YILI: 1999 — **MİMAR :** DANIEL LIBESKIND

YER : ALMANYA — **İŞLEV :** MÜZE

PLAN

KESİT

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI				MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ				
TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI	ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
		●		●	●			

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ				ÖLÇEK		FORMUN ETKİSİ		
SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK				BİNA HATTI		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK	UYGUN	UYGUN DEĞİL	DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
●				●		●	●		

FORMUN ETKİSİ

YÜKSEKLİK		ORAN		YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
	●			●		●			●

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
	●		●			●		●	●

DEĞERLENDİRME

- Alman hükümeti, 1933 yılında Berlin'de inşa edilen Yahudi Müzesi'nin genişletilmesi için bir yarışma düzenlenmiştir. Yarışma sonucunda Daniel Libeskind tarafından tasarlanan proje kabul edilmiştir. Dışardan bakıldığında farklı iki yapı olarak algılansa de çağdaş ek yapıya orijinal müzenin içinden bir yeraltı koridorundan girilmektedir. Mevcut yapının avlusu çelik malzeme ile tasarlanan çatı eki ile örtülmüştür. Yeni yapı ise zikzak biçimde betonarme malzeme ile tasarlanmıştır.

- Jewish Müzesi zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Çağdaş ek; yapının cephesinde ve orijinal binanın avlusunun üst örtüsünde tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde çağdaş ek; yapının dışına konumlandırıldığından silüeti değiştirmiş, hareketli form kullanıldığından ayrıntıları süslü ve hacimce büyük olduğundan çokça bir görsel yoğunluk oluşturmuştur. Mevcut yapıya göre daha çok ön plana çıktığından ölçek uygun değildir. Bina hattı mevcut yapı sınırlarının dışına çıkmış, mevcut yapı ile eşit yükseklikte ve tarihi yapının en boy doğrultularına aykırı olarak eklemlenmiştir. Tarihi yapı ile çağdaş ek arasında oran tespit edilmemiştir. Tarihi yapı taş malzeme, çağdaş ekler ise betonarme ve çelik malzeme kullanıldığından malzeme farklılaşmıştır. Çağdaş ek mevcut yapının içine ve dışına konumlandırılmıştır. Çağdaş ekte ritim tespit edilmemiştir.

Tablo 6. 5 James Simon Galerisi analiz tablosu (URL-19)

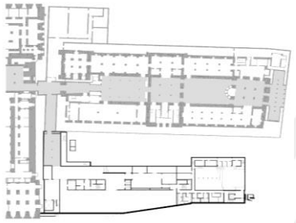
ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : JAMES SIMON GALERİSİ — **YAPI NO:** 3

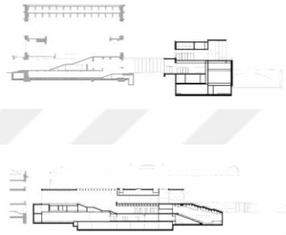
YILI :2018 — **MİMAR :** DAVID CHIPPERFIELD

YER : ALMANYA — **İŞLEV :** MÜZE GİRİŞİ

PLAN

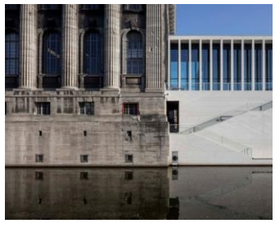
KESİT

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI				MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ				
TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI	ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
		●			●			

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ					ÖLÇEK		FORMUN ETKİSİ		
SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK					BİNA HATTI		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK	UYGUN	UYGUN DEĞİL	DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
●			●		●		●		

FORMUN ETKİSİ

YÜKSEKLİK			ORAN		YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
		●	●			●		●	

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
●			●			●			●

DEĞERLENDİRME

- James Simon Galerisi Müze Adası'nın yeni giriş binası olarak hizmet vermektedir. Müze Adası'nın giriş kapısı olarak önemli bir rol oynamaktadır ve çok sayıda ziyaretçiyi ağırlamaya uygun, kullanıcıların ihtiyaçlarının karşılandığı tüm tesisleri barındırmaktadır. Galeri, müze adasında bulunan Bergama Müzesi ile dışardan, Neues Müzesi, Altes Müzesi ve Bode Müzesi ile bodrum katta bulunan arkeolojik gezinti alanlarıyla bağlantı kurmaktadır. Geleneksel taş malzeme ile tasarlanan tarihi yapı ile kireçtaşı, kumtaşı ile tasarlanmış çağdaş ek yapının cepheleri iç içe geçen bir görünüm sergilemektedir. İç mekânlarda ise yerinde dökme beton, mermer gişeler ve bakır kaplamalı tavanlar tercih edilmiştir.

- James Simon Galerisi zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde çağdaş ek; silüeti değiştiren, mevcut yapının en, boy ve yükseklikleri referans alındığından uygun ölçekte yapının dışına konumlandırılmıştır. Mevcut yapı ile farklılık oluşturacak şekilde hacimce varlığını hissettiren, düz renk ve form kullanıldığından orta dereceli görsel yoğunluk oluşturmuştur. Yapının cephesinde tasarlanan sütunlar ritim oluşturmuştur. Bina hattı mevcut yapı sınırının dışında tasarlanmıştır. Yapı yüksekliği mevcut yapı yüksekliğinden kısa ve mevcut yapıya aykırı yönlenmiştir. Plan düzleminde bakıldığında mevcut bina aksında eklemlendiğinden oran mevcuttur, Geleneksel taş malzemeden farklı kireçtaşı ile tasarlanmıştır.

Tablo 6. 6 Brüksel Autoworld Otomobil Müzesi analiz tablosu (Foto: Erkoç, 2019; URL-20)

ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : BRÜKSEL AUTOWORLD OTOMOBİL MÜZESİ — **YAPI NO:** 4

YILI : 1888 — **MİMAR :** CHARLES GIRAULT

YER : BELÇİKA/BRÜKSEL — **İŞLEV :** MÜZE

PLAN

KESİT

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI				MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ				
TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI	ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
		●		●	●			

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ					ÖLÇEK		FORMUN ETKİSİ		
SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK					BİNA HATTI		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK	UYGUN	UYGUN DEĞİL	DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
●			●		●				●

FORMUN ETKİSİ									
YÜKSEKLİK			ORAN		YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
●			●			●		●	

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
●			●		●		●		

DEĞERLENDİRME

- Autoworld binası yıllar boyunca farklı işlevlerde kullanılmıştır. Birinci Dünya Savaşı sırasında Alman ordusuna ait garaj olarak hizmet emiştir. Kökenleri 19. yüzyılın sonlarına dayanan Mundaneum 1920 yılında burada kurulmuştur. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra da çeşitli amaçlar için kullanılmaya devam etmiştir. Günümüzde Belçika kraliyet ailesine ait otomobiller, Avrupa ve Amerikan otomobilinin geniş ve çeşitli bir koleksiyonunu sergilemektedir. Geleneksel taş duvarların üzeri çelik malzeme ile tamamlanmıştır.

- Autoworld Müzesi'nde zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde çağdaş ek; yapının üstüne konumlandırıldığından silüeti değiştirmiştir. Hacimce çok yer kapladığından orta dereceli görsel yoğunluk oluşturmuştur. Bina hattı mevcut yapı sınırının içinde kalmıştır. Kesit düzleminde bakıldığında çağdaş ek, mevcut yapı yüksekliğinden uzundur. Mevcut yapının en, boy doğrultularında eklemlendiğinde ölçek uygundur. Çağdaş ek mevcut yapının merkezine konumlandırıldığından oran mevcuttur. Çağdaş ek geleneksel taş malzemeden farklılaşarak cam ve çelik malzeme ile tasarlanmıştır. Bu nedenle çok yoğun bir görüntü oluşturmadığından orta derece bir ayrıntı olarak değerlendirilmiştir. Tarihi yapının uzun cephesine dik olarak yerleştirildiğinden mevcut yapıya aykırı olarak yönlenmiştir. Çelik taşıyıcılarda ritim mevcuttur.

Tablo 6. 7 Moritzburg Müzesi analiz tablosu (URL-13)

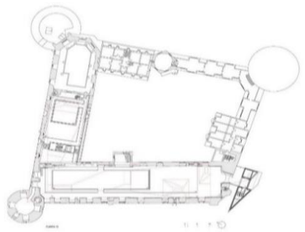
ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : MORITZBURG MÜZESİ — **YAPI NO:** 5

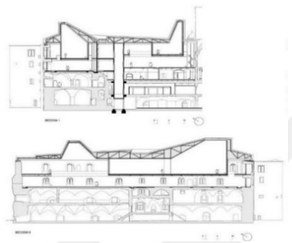
YILI:2008 — **MİMAR :** NIETO SOBEJANO ARQUITECTOS

YER : ALMANYA — **İŞLEV :** MÜZE

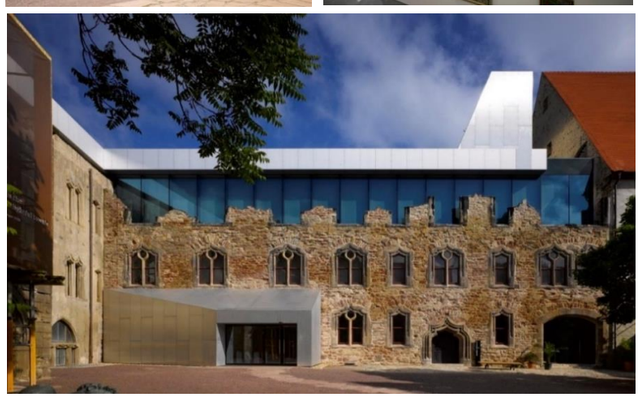
PLAN

KESİT

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI				MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ				
TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI	ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
		●		●	●			

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ					ÖLÇEK		FORMUN ETKİSİ		
SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK					BİNA HATTI		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK	UYGUN	UYGUN DEĞİL	DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
●			●		●			●	

FORMUN ETKİSİ

YÜKSEKLİK			ORAN		YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
		●	●		●		●		

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
	●		●		●		●		

DEĞERLENDİRME

- Almanya'nın Halle şehrinde yer alan kale olarak inşa edilen Moritzburg Müzesi, 15. yüzyıla ait olup Almanya'ya özgü gotik askeri mimarisinin örneğidir. Tarihsel süreç içerisinde geçirdiği değişimlere rağmen yapı özgünlüğünü korumuştur. 1904'ten beri sanat müzesi herhangi bir bütünleme çalışması planlanmamıştır. Yapılan son müdahale ile tarihi yapının mevcut duvarları korunarak yapının içine çağdaş ekler eklenmiştir. Müzenin üst katına çatı eklemlenmiştir. Mevcut yapının duvarları korunduğundan tarihi yapı sergilenen eser niteliğindedir.

- Moritzburg Müzesi zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde çağdaş ek; yapının üstüne konumlandırıldığından silüeti değiştirmiş, geleneksel yapı malzemesinden farklı renkte ve nitelikte malzeme kullanıldığından orta dereceli görsel yoğunluk oluşturmuştur. Tarihi yapıya göre ön plana çıkmayan boyutlarda uygun ölçekte tasarlanmıştır. Plan düzleminde bakıldığında mevcut yapı akslarına paralel olarak yönlenmiştir. Yüksekliği mevcut yapı yüksekliğinden kısadır. Düz yüzeyler kullanıldığından ayrıntı sadedir. Bina hattı mevcut yapı sınırlarına eşittir. Çağdaş ekte tekrar eden herhangi bir durum olmadığından ritim oluşturulmamıştır. Çelik strüktür ve kaplama ile tasarlanan çağdaş ek, mevcut taş malzeme ile farklılık oluşturmuştur.

Tablo 6. 8 Çağdaş Yahudi Müzesi analiz tablosu (URL-21)

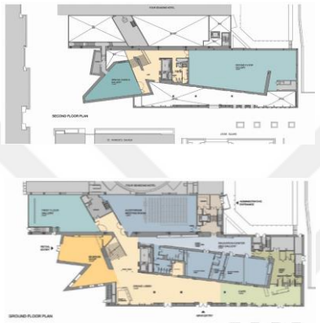
ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : ÇAĞDAŞ YAHUDİ MÜZESİ — **YAPI NO:** 6

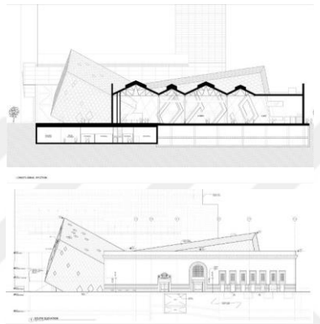
YILI: 2008 — **MİMAR :** DANIEL LIBESKIND

YER : SAN FRANCISCO, ABD — **İŞLEV :** MÜZE

PLAN

KESİT

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI				MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ				
TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI	ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
		●			●			

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ					ÖLÇEK		FORMUN ETKİSİ		
SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK					BİNA HATTI		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK	UYGUN	UYGUN DEĞİL	DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
●				●		●	●		

FORMUN ETKİSİ

YÜKSEKLİK			ORAN		YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
●				●		●			●

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
	•		●			●			●

DEĞERLENDİRME

- Daniel Libeskind tarafından tasarlanan Çağdaş Yahudi Müzesi, büyük kamusal alanlara sahip bir bölge olan San Francisco'daki Yerba Buena parkına bitişik eski bir elektrik santrali yeniden modellenmiştir. Yaklaşık 30 yıldır terkedilmiş bir durumda olan tarihi yapıya çağdaş ekler eklemlenerek yeniden canlandırılmış ve müzeye dinamik bir ek tasarlanmıştır. William Polk'un 1907'de tasarladığı kırmızı tuğla ile kaplı eski tasarım ile parlak ve kuvvetli metalik mavi bir yüzeyden oluşan yeni tasarım bütünleşmektedir.

- Çağdaş Yahudi Müzesi zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde çağdaş ek; yapının cephesinde tasarlandığından silüeti değiştirmiştir. Geleneksel malzemeden farklı parlak metalik mavi yüzeyden oluşan tasarımıyla, ön plana çıktığından süslü ayrıntılar oluşturmuştur. Hacimce çok yer kapladığından ve malzeme olarak ön plana çıktığından çok yoğun bir görsel oluşturmuştur. Bina hattı mevcut yapı sınırlarının dışına çıkmıştır. Mevcut yapı yüksekliğinden uzun tasarlanmıştır. Çağdaş ek eklemlendiği yapının en, boy, yükseklikleri referans alındığında yapıya aykırı yönlenmiştir. Çağdaş ekte herhangi bir ritim tespit edilmemiştir. Yapının dışına konumlandırılan çağdaş ek ile tarihi yapı arasında oran tespit edilememiştir. Mevcut doku kırmızı tuğla malzeme, çağdaş ek ise metalik mavi kaplama ile tasarlandığından malzeme ve renk bakımından mevcut olandan farklılaşmıştır.

Tablo 6. 9 Rapperswill-Jona Müzesi analiz tablosu (URL-7)

ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : RAPPERSWILL-JONA MÜZESİ — YAPI NO: 7

YILI: 2011 — **MİMAR :** MLZD ARCHITECTURE

YER : İSVİÇRE — **İŞLEV :** MÜZE

PLAN

KESİT

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI

TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI
		●	

MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ

ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
		●		

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ

SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK
●				●

ÖLÇEK

UYGUN	UYGUN DEĞİL
●	

FORMUN ETKİSİ

BİNA HATTI		
DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
●		

FORMUN ETKİSİ

YÜKSEKLİK		ORAN		YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
		●	●		●				●

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
●			●			●			●

DEĞERLENDİRME

- 13. yüzyılın sonunda Zürih Gölü'ndeki Rapperswill şehir surlarının içine küçük kompleks bir yapı inşa edilmiştir. Bir kule ve bir konut binasından oluşan yapı hizmet binasıyla birbirine bağlanmıştır. Müze olarak işlevlendirildikten sonra gerekli birimler eklenmiştir. 1960 yılında ve daha sonra 2002 yılında düzenlemeler yapılmıştır. Mevcut plan düzleminin müzeciliğin ihtiyacının karşılanamamasından dolayı yarışma düzenlenmiştir. 2007 yılında düzenlenen yarışmayı Janus projesi kazanarak Rapperswill-Jona Müzesi'ne yeni bir karakter oluşturmak amacıyla seçilmiştir. Yeni tasarımıyla dikkat çeken bronz cephe müzenin girişini ve yakın çevresini vurgulamaktadır. Çağdaş ek tasarımıyla iki yapı birbirine bağlanarak engelliler için de ulaşılabilir olması sağlanmıştır.

- Rapperswill-Jona Müzesi'nde zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde çağdaş ek; yapının dışına konumlandırıldığından silüeti değiştirmiştir. Mevcut taş renginden farklı bronz metal kaplama ile tasarlanmış ve ayrıntıları süslüdür. Bu nedenle çağdaş ek eski yapıya göre ön plana çıktığından görsel yoğunluk çokça oluşturulmuştur. Kesit düzleminde bakıldığında ölçek olarak uygun ve mevcut yapı yüksekliğinden daha kısa tasarlanmıştır. Bina hattı mevcut yapı sınırının dışına çıkmaktadır. Çağdaş ek en, boy, yükseklik bakımından eklemlendiği yapıya paralel olarak eklemlenmiştir. Cephe kaplamasındaki boşluklarda ritim mevcuttur.

Tablo 6. 10 Ljubljana City Museum analiz tablosu (URL-8)

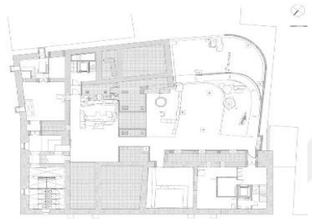
ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : LJUBLJANA CITY MUSEUM — **YAPI NO:** 8

YILI : 2004 — **MİMAR :** OFIS ARCHITECTS

YER : SLOVENYA — **İŞLEV :** MÜZE

PLAN

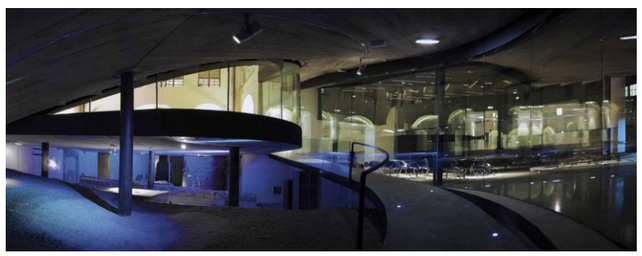

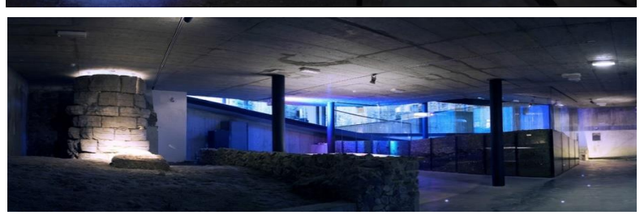
KESİT

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI

TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI
		●	

MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ

ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
		●		

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ

SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK
●			●	

ÖLÇEK

UYGUN	UYGUN DEĞİL
●	

FORMUN ETKİSİ

BİNA HATTI		
DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
●		

YÜKSEKLİK		ORAN		YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
		●		●	●		●		

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
	●		●			●		●	●

DEĞERLENDİRME

- Tarihi çevrede bulunan Auersperg Sarayı'nın yenileme ve genişletme çalışmalarını kapsamaktadır. Tarihi yapı, tarih öncesi dönemden Roma ve orta çağa kadar uzanmaktadır. Bu dönemler içinde saray farklı işlevlerde kullanılmış ve saray yapısına farklı eklemeler yapılmıştır. Mevcut plan organizasyonunda boşluklar bağlantısız olduğundan müze olarak kullanılmasına uygun değildi. Bu nedenle sarayın kanatlarının birbirine bağlanması için çağdaş ekler önerilmiştir. Yapıyı birbirine bağlayan üç farklı spiral tasarlanmıştır. İç mekanda nötr malzemelerle, minimum müdahaleler yapılarak yenilenmiştir. Diğer yüzeyler ise farklı dönemsel ekleri ifade etmek amacıyla farklı renkte tasarlanmıştır.
- Ljubljana City Müzesi zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde çağdaş ek; mevcut yapının dışına eklemlendiğinden silüeti değiştiren, yapı ile uygun ölçekte, mevcut yapı yüksekliğinden kısa olarak tasarlanmıştır. En, boy, yükseklik, doğrultuları eski yapıya paralel olarak eklemlenmiştir. Tarihi yapının içine ve dışına konumlandırılan çağdaş ek, hareketli form tercih edildiğinden görsel yoğunluk orta dereceli olarak nitelendirilmiştir. Bina hattı mevcut yapı sınırlarının dışına çıkmıştır. Çağdaş ekte düz yüzeyler kullanıldığından ayrıntıları sade olarak değerlendirilmiştir. Tarihi yapı taş malzeme ile çağdaş ek ise cam, metal ve beton malzemeler kullanılarak tasarlanmıştır. Siyah renkte kullanılan çağdaş ek geleneksel taş malzeme renginden farklılaşmıştır. Çağdaş ekte herhangi bir ritim tespit edilememiştir.

Tablo 6. 11 Fortezza Kalesi analiz tablosu (URL-9)

ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : FORTEZZA KALESİ — **YAPI NO:** 9

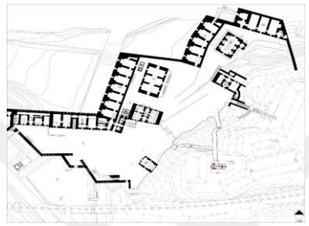
YILI: 2009

MİMAR : WALTER DIETL VE MARKUS SCHERER

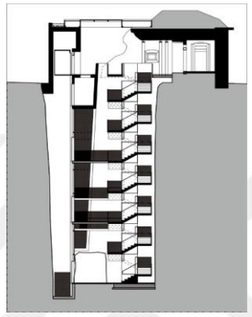
YER : İTALYA

İŞLEV : MÜZE

PLAN

KESİT

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI				MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ				
TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI	ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
		●				●	●	

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ					ÖLÇEK		FORMUN ETKİSİ		
SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK					BİNA HATTI		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK	UYGUN	UYGUN DEĞİL	DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
●		●			●		●		

FORMUN ETKİSİ

YÜKSEKLİK		ORAN			YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
		●		●	●		●		

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
●			●			●		●	●

DEĞERLENDİRME

- Kale kapısının üzerinde yer alan yazıtta I. Ferdinand tarafından 1838'de tamamlandığı yazmaktadır. Bu yapı Alp bölgesinin en büyük haberleşme ve savunma tesislerinden biriydi. Zamanla işlevini yitiren kale yapısı farklı işlevlerde kullanılmıştır. Güney Tirol eyaleti tarafından satın alınarak müze ve sergi alanına dönüştürülmüştür. Restorasyon çalışmalarında mevcut yapının karakteristik özelliklerinin korunması temel alınmıştır. İki yapıyı birbirine bağlayan, galvanizli, patine çelikten yapılmış, yüzen iki köprü tasarlanmıştır. Yapıda bulunan mevcut tünel genişletilerek kaleye bağlanmasını sağlayan 22 metre uzunluğunda altı tırabzanlı siyah beton ile yapılmış dikey bir sirkülasyon elemanı yapının içine eklemlenmiştir.

- Fortezza Kalesi zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde çağdaş ek; yapının dışına konumlandırıldığından silüeti değiştirmiş, düz yüzeyler kullanıldığından ayrıntıları sadedir. Hacimce çok yer kaplamayan yüzen köprüler ve yapının içinde tasarlanan sirkülasyon elemanları çevresine göre az dereceli görsel yoğunluk oluşturmuştur. Mevcut yapıya göre ön plana çıkmayan boyutlarda uygun ölçekte tasarlanmıştır. Bina hattı mevcut yapı sınırlarının dışına çıkmıştır. Çağdaş ek, kale kalıntılarından kısadır. Eski yapı taş malzeme çağdaş ek ise cam, çelik ve beton malzeme ile farklı renkte ve nitelikte tasarlanmıştır. Eklemlenen çelik elemanlar arasında ritim mevcuttur. Tarihi yapı ile çağdaş ek arasında herhangi bir oran tespit edilememiştir.

Tablo 6. 12 Doria Castle analiz tablosu (URL-22)

ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : DORIA CASTLE, DOLCEACQUA — **YAPI NO:** 10

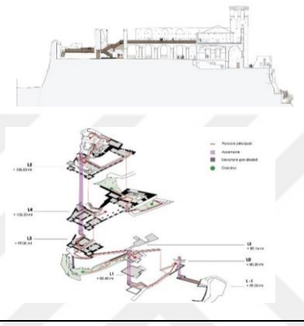
YILI : 2015 — **MİMAR :** LDA+SR

YER : İTALYA — **İŞLEV :** GÖZLEM ALANI

PLAN

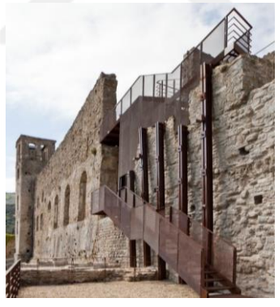

KESİT

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI				MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ				
TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI	ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
		●					●	

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ					ÖLÇEK		FORMUN ETKİSİ		
SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK					BİNA HATTI		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK	UYGUN	UYGUN DEĞİL	DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
●			●		●		●		

FORMUN ETKİSİ

YÜKSEKLİK		ORAN			YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
		●	●		●		●		

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
●			●			●		●	●

DEĞERLENDİRME

- Kale yapısında 1990'lı yılların başından itibaren çeşitli restorasyon çalışmaları yapılmıştır. 2015 yılında tamamlanan müdahale çalışmalarında kalenin ana duvarlarının güçlendirilmesi ve restorasyonu, yapıyı çevreleyen açık alanların yeniden kazandırılmasını kapsamaktadır. Çağdaş sirkülasyon ekleriyle yapının farklı yerlerinde yapılan tamamlama çalışmalarını gözlemlemelerine olanak sağlamaktadır. Çağdaş ek mevcut yapı ile uyumlu ve algılanabilir nitelikte tasarlanmıştır. Sirkülasyon elemanları tarihi yapının arkadan algılanmasını sağlayan corten ağdan tasarlanmıştır.
- Doria Castle yapısı zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde çağdaş ek; yapının dışına konumlandırıldığından silüeti değiştirmiş, konstrüksiyon olarak tasarlandığından çok fazla yer kaplamayıp orta dereceli yoğunluk oluşturulmuştur. Mevcut yapının boyutlarını aşmadığından uygun ölçekte ve kısa tasarlanmıştır. Sirkülasyon elemanı yapının içine ve dışına eklemlenmiştir. Bina hattı mevcut sınırların dışına çıkmıştır. Mevcut yapının en, boy ve yükseklikleri referans alındığından yapı ile paralel yönlenmiştir. Geleneksel taş malzemeden farklı olarak cam ve çelik malzeme tercih edilmiştir. Çelik sirkülasyon elemanlarında ritim mevcuttur. Farklı yükseklikler arasındaki bağlantıyı sağlayan merdiven oran oluşturmuştur. Çağdaş ekin rengi mevcut taş renginden farklı ancak yapı ile uyumludur.

Tablo 6. 13 Sant Francesc Manastırı analiz tablosu (URL-11)

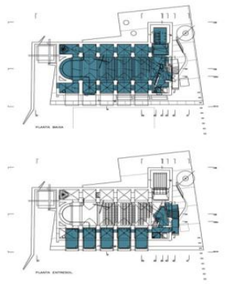
ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : SANT FRANCESC MANASTIRI — **YAPI NO:** 11

YILI: 2011 — **MİMAR :** DAVID CLOSES

YER : İSPANYA — **İŞLEV :** KONFERANS SALONU

PLAN

KESİT

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI				MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ				
TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI	ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
		●					●	●

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ					ÖLÇEK		FORMUN ETKİSİ		
SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK					BİNA HATTI		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK	UYGUN	UYGUN DEĞİL	DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
●		●			●		●		

FORMUN ETKİSİ

YÜKSEKLİK		ORAN			YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
		●		●	●		●		

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
●			●		●			●	●

DEĞERLENDİRME

- Katalonya'nın Santpedor kasabasında bulunan Sant Francesc manastırı restore edilerek kültürel bir tesise dönüştürülmesi hedeflenmiştir. Bu yapı kompleksi 18. yüzyılda Fransisken rahipleri tarafından inşa edilmiştir. Kompleks yapı 1835 yılına kadar manastır olarak kullanılmıştır. 2000 yılında tahrip durumda olan yapı devlet tarafından yıkılmıştır. Sadece çevre duvarları ayakta duran yapı 2003 yılında restore edilmiştir. Yapılan müdahaleler mevcut yapıdan ayırt edilebilir nitelikte tasarlanmıştır.

- Sant Francesc Manastırı zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde çağdaş ek; yapının içine ve dışına konumlandırıldığından silüeti değiştirmiştir. Tarihi yapının mevcut boyutlarına saygılı uygun ölçekte tasarlanmıştır. Şeffaf cam malzeme tercih edildiğinden az dereceli görsel yoğunluk oluşturulmuştur. Bina hattı mevcut yapı sınırlarının dışına çıkmıştır. Çağdaş ek eklemlendiği yapının en-boy oranını aşmadığından yükseklik kısa olarak değerlendirilmiştir. Çağdaş ekin cam malzeme ile tasarlanması ve hacimce büyük boyutlarda olmamasından dolayı ayrıntı sade olarak nitelendirilmiştir. Mevcut yapı ile arasında oran tespit edilememiştir. Cam yüzeylerde varolan metal elemanlarda ritim mevcuttur. Şeffaf malzeme geçirgenlik sağladığından renk benzer olarak değerlendirilmiştir. Eski yapı taş çağdaş ek ise cam ve çelik malzeme kullanılarak farklılaşmıştır.

Tablo 6. 14 Albertina Müzesi analiz tablosu (URL-12; Kıray ve Karaman, 2006)

ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : ALBERTİNA MÜZESİ — **YAPI NO:** 12

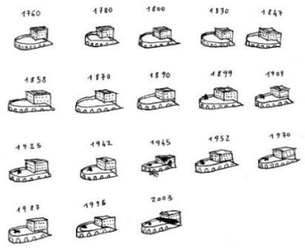
YILI :2003 — **MİMAR : -**

YER : VİYANA — **İŞLEV :** MÜZE

PLAN

KESİT

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI

TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI
		●	

MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ

ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
				●

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ

SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK
●			●	

ÖLÇEK

UYGUN	UYGUN DEĞİL
●	

FORMUN ETKİSİ

BİNA HATTI		
DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
●		

FORMUN ETKİSİ

YÜKSEKLİK		ORAN		YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
		●		●		●		●	

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
	●		●			●			●

DEĞERLENDİRME

- Viyana'nın önemli sanat müzelerinden biri olan Albertina müzesi 17. yüzyılın ikinci yarısında inşa edilmiştir. 1745 yılında Taroucca Sarayı olarak adlandırılmış ve farklı kişiler tarafından kullanılmıştır. İkinci Dünya savaşından sonra ağır hasar gören yapının restorasyon çalışmaları 2003 yılında tamamlanmıştır. Restorasyon sonucunda eklemlenen saçak elemanı yapının girişini vurgulamak amacıyla çağdaş malzemelerle tasarlanmıştır. Günümüzde grafik sanat koleksiyonu, önemli çizimlerin sergilendiği mimari koleksiyon ve fotoğraf koleksiyonu olmak üzere üç farklı zengin koleksiyon sergilenmektedir.

- Albertina Müzesi zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde çağdaş ek; yapının dışına konumlandırıldığından silüeti değiştirmiştir. Tarihi yapıdan farklı bir form kullanıldığından orta dereceli görsel yoğunluk oluşturmuştur. Mevcut yapıya göre uygun ölçekte ve mevcut yapı sınırının dışına çıkan bir tasarım anlayışı benimsenmiştir. Gri rengindeki çağdaş ek geleneksel malzeme renginden farklılaşmıştır. Yüksekliği mevcut yapı yüksekliğinden azdır. Çağdaş ek mevcut yapı sınırlarına aykırı eklemlenmiştir. Tekrarlanan eleman bulunmadığından ritim tespit edilmeyip mevcut doku ile arasında oran tespit edilmemiştir.

Tablo 6. 15 Huge Skylight Church analiz tablosu (URL-23)

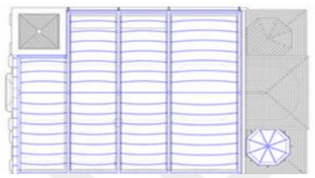
ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : HUG SKYLIGHT KİLİSESİ — **YAPI NO:** 13

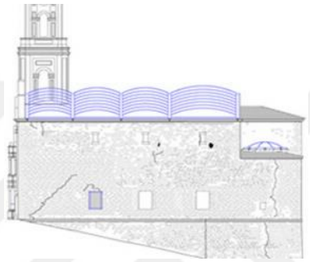
YILI: 1999 — **MİMAR :** FERRAN VIZOSO ARCHITECTURE

YER : İSPANYA — **İŞLEV :** KİLİSE

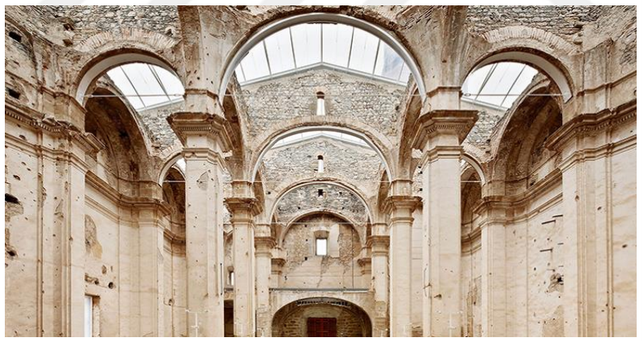
PLAN

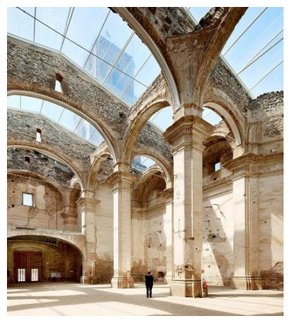
KESİT

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI				MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ				
TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI	ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
		●		●				

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ					ÖLÇEK		FORMUN ETKİSİ		
SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK					BİNA HATTI		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK	UYGUN	UYGUN DEĞİL	DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
●		●			●			●	

FORMUN ETKİSİ

YÜKSEKLİK			ORAN		YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
●			●		●		●		

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
●			●		●		●		

DEĞERLENDİRME

- Huge Skylight Kilisesi'nin kamuya açık kullanımını eski haline getirmek için restorasyon çalışmaları yapılmış ve çok işlevli bir ortak salona dönüştürülmüştür. Temel amaç İspanya iç savaşını temsil eden bu görünümü korumaktır. Kilisenin çatısı şeffaf ETFE plastik malzeme ile kaplanmıştır. Bu yeni örtü, tarihi yapının dış etkenlere karşı korunmasını sağlamaktadır.

- Huge Skylight Kilisesi zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde çağdaş ek; yapının üstüne konumlandırılarak dışardan algılandığından silüeti değiştirmiştir. Hacimce çok yer kaplamayıp tarihi yapıyı geri planda bırakmadığından uygun ölçekte tasarlanmıştır. Yüksekliği mevcut yapı yüksekliğini aştığından uzun olarak nitelendirilmektedir. Tarihi yapının en, boy ve yükseklik doğrultuları referans alındığından paralel olarak yönlenmiştir. Şeffaf malzeme kullanılarak tarihi yapıya göre ön plana çıkmadığından görsel yoğunluk az oluşturulmuştur. Bina hattı mevcut yapı sınırlarına eşit, plan ve kesit düzleminde bakıldığında çağdaş ek belirli bir düzende tekrar ettiği için ritimli bir görüntü oluşturulmuştur. Şeffaf ETFE plastik malzeme geçirgenlik sağladığından renk benzerdir.

Tablo 6. 16 DZ Bank Building analiz tablosu (URL-24)

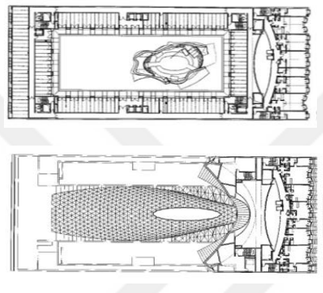
ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : DZ BANK BUILDING — **YAPI NO:** 14

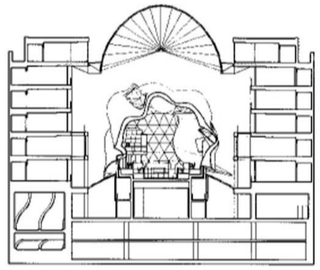
YILI :2001 — **MİMAR :** GEHRY PARTNERS

YER : BERLİN — **İŞLEV :** OFİS-KONUT

PLAN

KESİT

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI

TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI
		●	

MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ

ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
●				

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ

SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK
	●			●

ÖLÇEK

UYGUN	UYGUN DEĞİL
	●

FORMUN ETKİSİ

BİNA HATTI		
DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
		●

FORMUN ETKİSİ

YÜKSEKLİK		ORAN		YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
	●			●	●				●

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
	●		●			●	●		

DEĞERLENDİRME

- DZ Bank binası konferans, konut ve ofis bileşenlerinden oluşan karma kullanımlı bir yapıdır. Ticari yapı Brandenburg Kapısı'na, konut kısmı ise Behrenstrasse adlı caddeye bakacak biçimde konumlandırılmıştır. Mevcut yapının cepheleri içinde bulundukları kentsel alana uyum sağlaması için birbirinden bağımsız olarak ölçeklendirilmiştir.

- DZ Bank Building zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde çağdaş ek; yapının avlusuna konumlandırıldığından silüeti değiştirmemiştir. Hareketli ve karmaşık formların kullanılmasıyla çokça yoğun görsel yoğunluk oluşturulmuştur. Mevcut yapıya göre ön plana çıktığından ölçek uygun değildir. Bina hattı mevcut yapı sınırlarının içinde kalmıştır. Yüksekliği mevcut yapı yüksekliğine eşittir. Cam ve metal malzeme ile tasarlanan ek ayrıntı olarak süslüdür. Çağdaş ekte herhangi bir ritim tespit edilememiştir. Mevcut yapı ile çağdaş ek arasında oran mevcut değildir. Mevcut yapı sınırları doğrultusunda eklemlendiğinden paralel yönlenmiştir.

Tablo 6. 17 Historical Museum analiz tablosu (URL 25-26)

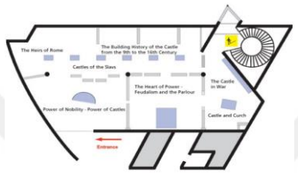
ANALİZ TABLOSU	DEĞERLENDİRME

YAPI ADI : HISTORY MUSEUM — **YAPI NO:** 15

YILI: 2003 — **MİMAR :** I.M. PEI

YER : ALMANYA-BERLİN — **İŞLEV :** MÜZE

PLAN

KESİT

TASARIM YAKLAŞIM KARARI				MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ				
TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI	ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
		●		●			●	

TASARIM KRİTERLERİ

GÖRÜNÜŞ

ÇEVRENİN ETKİSİ					ÖLÇEK		FORMUN ETKİSİ		
SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK					BİNA HATTI		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK	UYGUN	UYGUN DEĞİL	DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
●			●		●		●		

FORMUN ETKİSİ									
YÜKSEKLİK			ORAN		YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
	●			●	●			●	

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
●			●			●	●		●

- Historical Museum, Berlin'in kuruluşunun 750. yıl dönümü münasebetiyle kurulmuştur. Alman tarihini uluslararası bir bağlamda tanıtılması için tasarlanan bu müze 1994-1998 yılları arasında restore edilmiştir. 2003 yılına kadar kapatılan müzenin kapsamlı restorasyon çalışmaları yapılmış ve mimar Ieoh Ming Pei tarafından çağdaş ekler eklemlenmiştir. Yapıda bulunan avlunun üzeri şeffaf malzeme ile kapatılarak mekân olarak kullanıma olanak sağlamıştır. Yapının giriş kısmına modern malzemeler kullanılarak eklemlenen çağdaş ekler mevcut yapı ile zıtlık oluşturacak biçimde tasarlanmıştır.

- Historical Museum zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde çağdaş ek; çatı örtüsü avluda konumlandırıldığından silüeti değiştirmese de yapının dışına konumlandırılan sirkülasyon eki silüeti değiştirmiştir. Şeffaf malzeme ve hareketli bir form ile tasarlandığından ayrıntıları ve görsel yoğunluğu orta dereceli olarak nitelendirilmiştir. Mevcut yapıyı geri planda bırakmadığından ve eklemlendiği yapıya göre hacimce çok büyük tasarlanmadığından ölçek uygundur. Çatı ve sirkülasyon eklerinin yüksekliği mevcut yapının yüksekliğine eşittir. Tarihi yapının en, boy, yükseklik doğrultularına paralel olarak eklemlenmiştir. Bina hattı tarihi yapı sınırının dışına çıkmıştır. Çatı örtüsünü oluşturan cam malzemenin üzerinde bulunan metaller, kendi içinde ritim oluşturmuştur. Tarihi yapı ile çağdaş ek arasında oran tespit edilememiştir. Geleneksel malzemeden farklılaşarak cam ve çelik malzeme kullanılmıştır. Çağdaş ek yapının üstüne ve dışına konumlandırılmıştır.

Tablo 6. 18 MCR2 House-Çiftlik Ev analiz tablosu (URL-27)

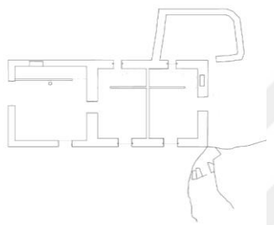
ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : MCR2 HOUSE-ÇİFTLİK EV — **YAPI NO:** 16

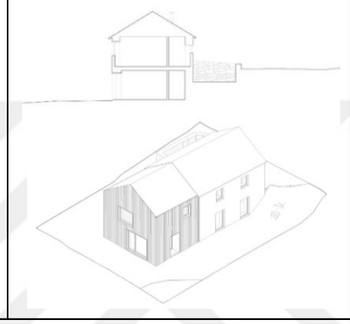
YILI :2019 — **MİMAR :** FILIPE PINA VE MARIA INÊS COSTA

YER : PORTEKİZ — **İŞLEV :** MÜZE

PLAN

KESİT

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI				MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ				
TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI	ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
		●			●			

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ					ÖLÇEK		FORMUN ETKİSİ		
SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK					BİNA HATTI		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK	UYGUN	UYGUN DEĞİL	DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
●			●		●			●	

FORMUN ETKİSİ

YÜKSEKLİK			ORAN		YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
	●		●		●			●	

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
●			●			●		●	●

DEĞERLENDİRME

- Serra da Estrela manzaralı tarihi bir ev 20. yüzyılın başında inşa edilmiştir. Yapı yıllarca terk edilmiştir. Daha sonra restorasyon çalışmaları başlamıştır. Tarihi yapı, hem konut hem de tarımsal faaliyetleri sürdürmek amacıyla tasarlanmıştır. Mevcut bina korunarak kendi işlevine hizmet edecek çağdaş proje konsepti ile bitişik bir alan inşa edilmiştir. Yapının bir kısmı restore edilmiş, diğer kısım ise oluklu metalle kaplanmıştır. Eski ve yeni zıtlık oluşturarak yeni ek ayırt edilebilir biçimde tasarlanmıştır.

- Çiftlik Evinde zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde çağdaş ek; silüeti değiştirmiş, mevcut yapı malzemesinden farklı nitelikte ve renkte kullanılarak orta dereceli yoğunluk oluşturmuştur. En boy yükseklik olarak eski yapıya göre uygun ölçekte tasarlanmıştır. Bina hattı mevcut yapı sınırları eşittir. Yapı yüksekliği mevcut yapının yüksekliğine eşittir. Plan ve kesit düzleminde incelendiğinde mevcut yapı ile çağdaş ek arasında oran tespit edilmiştir ve kapı pencere boşluklarıyla ritim oluşturulmuştur. Çağdaş ek yapının içine ve dışına konumlandırılmıştır. Mevcut yapının en, boy ve yüksekliği referans alındığından paralel yönlenmiştir.

Tablo 6. 19 Menokin Cam Ev analiz tablosu (URL-28)

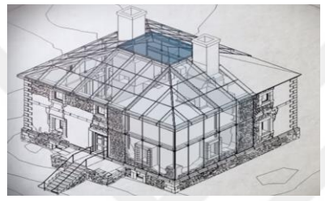
ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : MENOKİN CAM EV — **YAPI NO:** 17

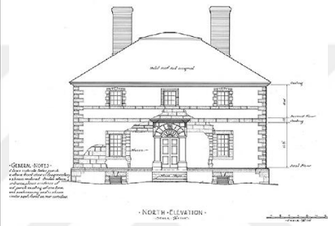
YILI: 1769 — **MİMAR :** MACHADO SILVETTI

YER : ABD — **İŞLEV :** MÜZE

PLAN

KESİT

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI

TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI
		●	

MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ

ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
●	●			

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ

SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK
●		●		

ÖLÇEK

UYGUN	UYGUN DEĞİL
●	

FORMUN ETKİSİ

BİNA HATTI		
DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
	●	

FORMUN ETKİSİ

YÜKSEKLİK		ORAN		YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
	●		●		●		●		

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
	●		●			●		●	●

DEĞERLENDİRME

- ABD'de 18.yy konut mimari örneklerinden biri olan Menokin Cam Ev, 1769 yılında taş, tuğla ve ahşap malzeme ile inşa edilmiştir. Zamanla tahrip olan yapı restore edilmiştir. Tarihi yapının kalan kısımları korunarak eksik bölümleri cam malzeme ile tamamlanmıştır. Böylece ziyaretçiler yapının orijinal kalıntılarıyla birlikte modern ekleri bir arada görme imkânı sunmaktadır. Çağdaş ek şeffaf biçimde tasarlanarak binanın yapısal mimari unsurlarını vurgulamıştır. Böylece cam ekler taş, tuğla ve ahşap malzeme ile bütünlük sağlamıştır.

- Menokin Cam Ev zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde çağdaş ek; yapının dışına eklemlendiğinden silüeti değiştirmiştir. Şeffaf malzeme ile tasarlanan çağdaş ekler çevresine göre görsel yoğunluğu az olarak nitelendirilmiştir. Bina hattı mevcut yapı sınırlarına eşittir. Mevcut yapının en, boy ve yükseklik doğrultusunda tasarlandığından ölçek uygundur. Çağdaş ek sade ayrıntılarla, mevcut yapı renginden farklı olarak cam ve çelik malzeme ile yapının içine ve dışına konumlandırılmıştır. Çağdaş ekte herhangi bir ritim tespit edilmemiştir. Yüksekliği mevcut yapı yüksekliğine eşittir. Tarihi yapının mevcut sınırları doğrultusunda eklemlendiğinden tarihi yapı ile çağdaş ek arasındaki oran korunmuştur.

Tablo 6. 20 Amir Shakib Arslan Mosque analiz tablosu (URL-29)

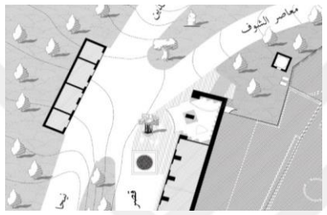
ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : AMİR SHAKİB ARSLAN MOSQUE — **YAPI NO:** 18

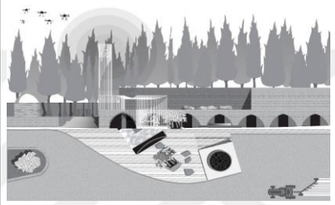
YILI : 2006 — **MİMAR :** L.E.FT ARCHITECS

YER : LÜBNAN — **İŞLEV :** CAMİ

PLAN

KESİT

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI				MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ				
TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI	ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
		●			●			

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ					ÖLÇEK		FORMUN ETKİSİ		
SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK					BİNA HATTI		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK	UYGUN	UYGUN DEĞİL	DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
●			●		●		●		

FORMUN ETKİSİ									
YÜKSEKLİK		ORAN			YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
●				●		●		●	

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
●			●			●			●

DEĞERLENDİRME

- Cami yapısı 18. yüzyıldan kalma eski sarayın yanında yer almaktadır. Amir Shakib Arslan Cami'nin restorasyon çalışmalarında, sembolik olarak kabul edilen minare eklemlenmiş ve mevcut çapraz tonozlar yenilenmiştir. Çevresiyle birlikte yapılan düzenlemelerle kamusal bir meydana dönüştürülmüştür. Tasarlanan yeni minare yatayda hafif bir iç bükey gölgelik ile meydandaki mevcut duvarlar ile birleştirilmiştir. Böylece cami için bir revak oluşturulmuştur. Caminin dış kabuğu, beyaz renge boyalı ince çelik şeritlerden, kıble doğrultusunda tasarlanmıştır.

- Amir Shakib Arslan Cami zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde çağdaş ek; yapının dışına konumlandırıldığından silüeti değiştirmiştir. Hareketli dikey elemanların kullanılmasıyla orta dereceli yoğunluk oluşturulmuştur. Bina hattı mevcut yapı sınırlarının dışına çıkmıştır. Ölçek uyumlu, yüksekliği tarihi yapı yüksekliğinden uzundur. Mevcut yapının en, boy, yüksekliği dikkate alındığında çağdaş ek yapıya aykırı eklemlenmiştir. Geleneksel malzemeden farklı olarak kullanılan çağdaş metal ekler ezici nitelikte olmadığından ayrıntı orta dereceli olarak nitelendirilmektedir. Tarihi yapı taş malzeme çağdaş ekler ise metal malzemenin kullanılmasıyla farklılaşmıştır. Beyaz renkte tasarlanan çağdaş ekler mevcut taş renginden farklıdır.

Tablo 6. 21 Louvre Müzesi analiz tablosu (URL-30)

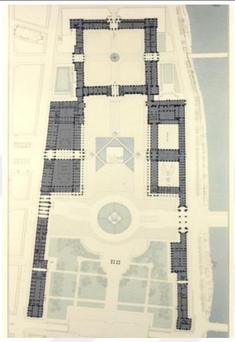
ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : LOUVRE MÜZESİ — **YAPI NO:** 19

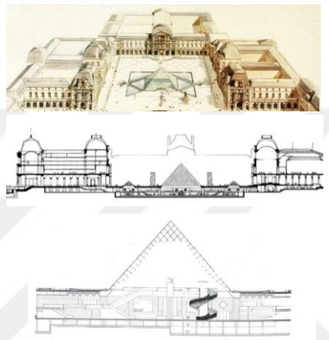
YILI: 1989 — **MİMAR :** IM PEI

YER : PARİS-FRANSA — **İŞLEV :** MÜZE

PLAN

KESİT

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI				MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ				
TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI	ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
		●			●			

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ					ÖLÇEK		FORMUN ETKİSİ		
SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK					BİNA HATTI		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK	UYGUN	UYGUN DEĞİL	DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
●			●		●		●		

FORMUN ETKİSİ

YÜKSEKLİK			ORAN		YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
		●	●		●			●	

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
●			●		●				●

DEĞERLENDİRME

- 1989 yılında Mimar IM Pei tarafından Louvre Müzesi'nin ana avlusu yeniden tasarlanmıştır. Tasarlanan yapı ile müzeye girişin hazırlanması ve ziyaretçilerin ihtiyaçlarının karşılanmasını sağlamaktadır. Yeni bir giriş aynı zamanda, yeni bir yeraltı galeri sistemi, depo alanları ve müzenin içerden bağlantılarını sağlamaktadır. Yeni mekânlar eklemlenerek müzenin koleksiyonu genişletilmiş ve daha fazla eserin sergilenmesi sağlanmıştır. Çağdaş ekler iç mekâna ışık sağlayan üçgenlerle çevrili cam ve çelik piramitler tasarlanmıştır. Şeffaflık ilkesini tercih ederek müzenin mimari tarzıyla tamamlayıcı bir etki oluşturmuştur.

- Louvre Müzesi'nde zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde çağdaş ek; silüeti değiştirmiştir. Avluda tasarlanan üçgen form hacimce varlığını hissettirdiğinden orta dereceli yoğunluk oluşturulmuştur. Yüksekliği eklemlendiği yapının yüksekliğinden kısa olduğu için ölçek uygundur. Bina hattı mevcut yapı sınırlarının dışına çıkmıştır. Tasarlanan üçgen formlar arasında oran ve ritim tespit edilmiştir. Mevcut yapı sınırları içinde paralel olarak eklemlenmiştir. Cam ve çelik malzeme ile tasarlandığından orta dereceli ayrıntı oluşturulmuştur.

Tablo 6. 22 Antwerp Port House analiz tablosu (URL-31)

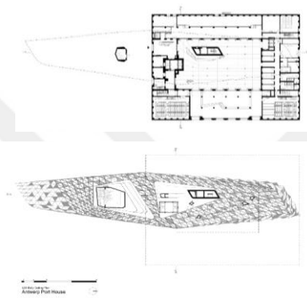
ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : ANTWERP PORT HOUSE — **YAPI NO:** 20

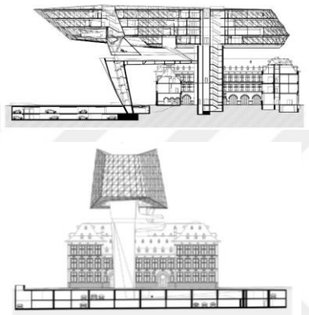
YILI :2016 — **MİMAR :** ZAHA HADİD

YER : BELÇİKA — **İŞLEV :** LİMAN EVİ

PLAN

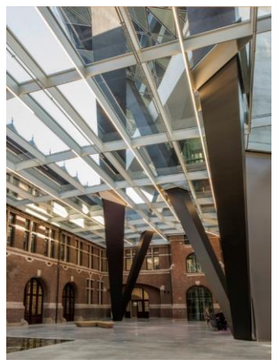
KESİT

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI

TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI
		●	

MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ

ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
	●			

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ

SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK
●				●

ÖLÇEK

UYGUN	UYGUN DEĞİL
	●

FORMUN ETKİSİ

BİNA HATTI

DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
●		

YÜKSEKLİK		ORAN		YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
●				●		●			●

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
●			●			●	●		

DEĞERLENDİRME

- Liman evi Antwerp'te Zaha Hadid Mimarlık Ofisi tarafından 2016 yılında tamamlandı. Eski itfaiye istasyonu olarak terkedilen bina restore edilip genişletilerek liman evi olarak kullanılmıştır. Bu projede ile Antwerp şehrinin liman işleri ile uğraşılan ofislerini tek bir yapı altında toplamayı amaçlamıştır. Çağdaş ek üçgen yüzeylerden oluşan cam malzeme ile tasarlanarak gökyüzünün tonlarını yansıtmaktadır. Bu üçgen yüzeylerin bir kısmı opak bir kısmı da şeffaf olarak kullanılmıştır. Böylece yapı için gerekli güneş ışığını içeri almaktadır. Aynı zamanda şeffaf ve opak paneller şehir ve limanın panoramik görünümünü sunmaktadır.

- Antwerp Liman Evi zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde çağdaş ek; yapının üstüne konumlandırıldığından silüeti değiştirmiştir. Kütlesel olarak büyük bir ek olduğundan çokça bir görsel yoğunluk oluşturulmuştur. Ölçek olarak mevcut yapıya göre ön plana çıktığından uygun değildir. Bina hattı mevcut yapı sınırlarının dışına çıkmaktadır. Çağdaş ek yüksekliği tarihi yapı yüksekliğinden uzundur. Mevcut yapı ile çağdaş ek arasında herhangi bir oran tespit edilememiştir. Cam malzemenin üçgen yüzeylerinde ritim mevcuttur. Tarihi yapıya aykırı yönlenmiştir. Geleneksel malzemeden farklı renkte ve nitelikte kullanılan çağdaş ek, desen oluşturacak şekilde kullanıldığından süslü bir ayrıntı oluşturmuştur.

Tablo 6. 23 Joanneum Museum analiz tablosu (URL-32)

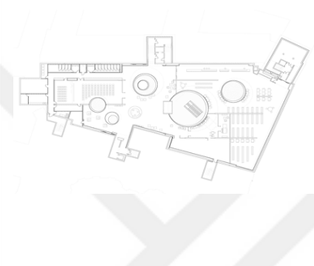
ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : JOANNEUM MUSEUM — **YAPI NO:** 21

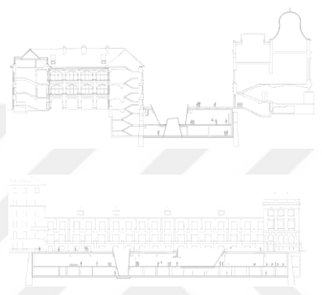
YILI: 2007 — **MİMAR :** FUENSANTA NIETO

YER : AVUSTURYA-GRAZ — **İŞLEV :** MÜZE

PLAN

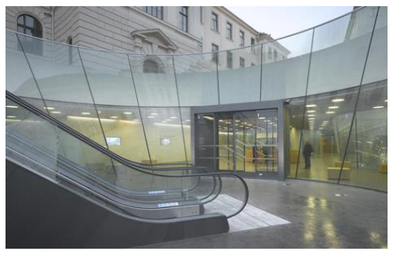

KESİT

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI				MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ				
TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI	ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
			●			●		

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ					ÖLÇEK		FORMUN ETKİSİ		
SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK					BİNA HATTI		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK	UYGUN	UYGUN DEĞİL	DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
	●	●			●				●

FORMUN ETKİSİ									
YÜKSEKLİK		ORAN			YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
		●	●		●		●		

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
	●		●		●			●	

DEĞERLENDİRME

- Avusturya, Graz'da mimar Nieto Sobejano ve yerel firma Eep architekten tarafından üç müze binasının avlusunda yeni bir giriş tasarlanmıştır. Kütüphane, sanat galerisi ve doğa müzesinden oluşan müze kompleksine bir konferans salonu, okuma alanları ve bir arşiv eklenmiştir. Cam konik açıklıklarla yer altındaki odalara doğal ışık getirmek amacıyla tüneller açılmıştır. Ziyaretçiler ilk olarak açık hava asansörüyle en büyük koninin içine girerler. Konilerde oluşturulan kamusal mekânlardan diğer müzelere geçiş sağlanmaktadır. Bu tasarımın amacı tarihi yapının değerlerini koruyarak mevcut dış görünümünü değiştirmeden, iç alanlarda müze için gerekli fonksiyonları barındıran mekânların tasarlanmasını sağlamaktır.

- Joanneum Müzesi gizleme yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde çağdaş ek; dışardan görünmeyecek biçimde konumlandırıldığından silüeti değiştirmemiş ve bulunduğu çevreye göre az dereceli görsel yoğunluk oluşturmuştur. Tarihi yapıyı aşmayan yükseklikte ve gizleme yaklaşımıyla tasarlandığından ölçek uygundur. Bina hattı mevcut yapı sınırlarının içinde kalmıştır. Yüksekliği tarihi yapı yüksekliğinden kısa ve mevcut yapı sınırları doğrultusuna paralel olarak yönlenmiştir. Cam malzeme kullanıldığından renk benzer olarak nitelendirilmiştir. Cam konik açıklıkların boyutları arasında oran mevcuttur ancak ritim tespit edilememiştir.

Tablo 6. 24 Louviers Music School analiz tablosu (URL-33)

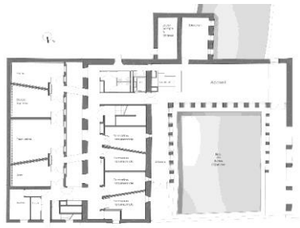
ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : LOUVIERS MUSIC SCHOOL — **YAPI NO:** 22

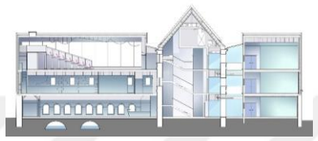
YILI :2012 — **MİMAR :** OPUS 5 ARCHITECTES

YER : FRANSA — **İŞLEV :** MÜZİK OKULU

PLAN

KESİT

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI

TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI
		●	

MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ

ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
	●			

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ

SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK
●			●	

ÖLÇEK

UYGUN	UYGUN DEĞİL
●	

FORMUN ETKİSİ

BİNA HATTI		
DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
	●	

FORMUN ETKİSİ

YÜKSEKLİK		ORAN		YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
	●			●	●		●		

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
●			●			●			●

DEĞERLENDİRME

- Fransisken kardeşler için 1646-1659 yılları arasında manastır olarak inşa edilmiştir. 1789 yılında yeniden işlevlendirilerek hapishane ve kilise mahkemesi olarak kullanılmıştır. Zamanla tahrip olan yapı 1990 yılında müzik okulu olarak kullanılmaya başlanmıştır. Çağdaş ek tasarımıyla yapının cephesinde hapishane görünümünü yansıtmaması amaçlanmıştır. Yapının kuzey cephesi lamine camlı panellerden oluşmuş, iç katman da ayna kaplama ile kaplanmıştır. ‘’Çaprazsız’’ bağlantı sistemi ile sabitleme noktaları dışardan görünmemektedir. Cephe ayna cilalı paslanmaz çelik teller üzerinde tutulmaktadır. Duvarlar prefabrike beton panellerden oluşmaktadır.

- Louviers Müzik Okulu, zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde çağdaş ek; silüeti değiştirmiştir. Mevcut dokuya eklemlenen ek hacim olarak büyük olsa da şeffaf malzeme kullanıldığından orta dereceli yoğunluk oluşturmuştur. Bina hattı mevcut yapıya eşittir. Çağdaş ek ile tarihi yapı arasında oran tespit edilememiştir. Yüksekliği eklemlendiği yapıya eşittir. Düz yüzeylerden oluşan çağdaş ekin ayrıntıları sadedir. Tarihi yapının en, boy, yükseklik akslarına paralel olarak yönlenmiştir. Cam malzeme ile tasarlanan çağdaş ek yapının dışına konumlandırılmıştır. Cam yüzeylerin üzerinde bulunan metal profillerde ritim mevcuttur.

Tablo 6. 25 Lawrence- Kansas Üniversitesi-The Forum analiz tablosu (URL-34)

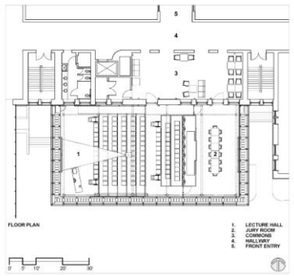
ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : LAWRENCE- KANSAS ÜNİVERSİTESİ — **YAPI NO:** 23

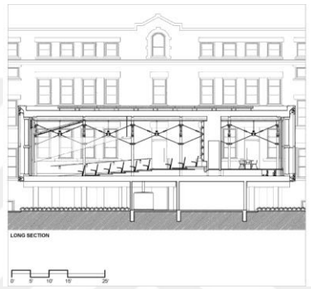
YILI: 2015 — **MİMAR :** STUDIO 804

YER : ABD — **İŞLEV :** ODİTORYUM

PLAN

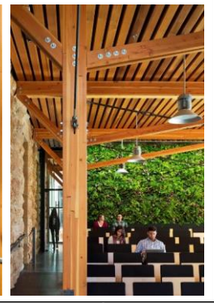
KESİT

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI				MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ				
TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI	ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
		●			●			

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ					ÖLÇEK		FORMUN ETKİSİ		
SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK					BİNA HATTI		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK	UYGUN	UYGUN DEĞİL	DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
●			●		●		●		

FORMUN ETKİSİ									
YÜKSEKLİK			ORAN		YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
		●		●		●		●	

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
●			●		●			●	●

DEĞERLENDİRME

- Lawrence- Kansas Üniversitesi mimarlık bölümünde bulunan Forum, öğrenciler tarafından okulun ders ve atölye ihtiyaçlarının karşılanması için tasarlanmıştır. Yapı ilgi çekici bir havalandırma sistemine sahiptir. Yapıda kullanılan doğal havalandırma modu ile birincil ve dış hava sistemini kapatarak temiz hava sağlamak amacıyla çapraz havalandırma kullanılmaktadır. Yapıda kullanılan LED lambaları, PV panelleri ve geri dönüşüm malzemeleri sürdürülebilir ve yaratıcı bina çözümlerine örnek gösterilmektedir. Cephe kaplaması birbirinden ayrı iki farklı yalıtımlı cam duvardan oluşmaktadır. Bu boşluklarda sedir panjurlar yer almaktadır. Panjurlar güneşi takip edecek şekilde programlanmıştır.

- The Forum zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde çağdaş ek; yapının cephesine eklemlendiğinden silüeti değiştirmiştir. Hareketli dikey elemanlar kullanıldığından orta dereceli görsel yoğunluk oluşturulmuştur. Tarihi yapı yüksekliğinden kısa olarak tasarlandığından ölçek uygundur. Bina hattı mevcut yapı sınırlarının dışına çıkmıştır. Çağdaş ek, yapının içine ve dışına konumlandırılmıştır. Eklemlendiği yapı ile arasında oran tespit edilememiştir. Güneş kırıcıları ve ahşap elemanlarda ritim mevcuttur. Cam malzemenim sadeliği ve düşeyde kullanılan elemanların oluşturduğu ayrıntı orta derecelidir.

Tablo 6. 26 Bombay Sapphire Damıtma Merkezi analiz tablosu (URL 35-36)

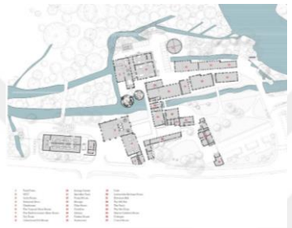
ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : BOMBAY SAPPHIRE DAMITMA MERKEZİ — **YAPI NO:** 24

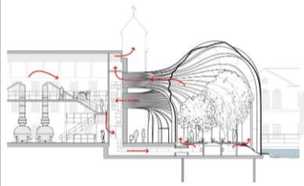
YILI :2014 — **MİMAR :** HEATHERWICK STUDIO

YER : LAVERSTOKE, İNGİLTERE — **İŞLEV :** DAMITMA MERKEZİ

PLAN

KESİT

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI				MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ				
TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI	ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
		●			●			

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ					ÖLÇEK		FORMUN ETKİSİ		
SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK					BİNA HATTI		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK	UYGUN	UYGUN DEĞİL	DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
●				●		●	●		

FORMUN ETKİSİ									
YÜKSEKLİK		ORAN			YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
		●		●		●			●

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
●			●		●				●

DEĞERLENDİRME

- Bombay Sapphire Damıtma Merkezi Heatherwick Studio tarafından 2014 yılında tamamlanmıştır. 16. yüzyılda mısır değirmeni olarak kullanılan yapı restore edilerek damıtma sistemi inşa edilmiştir. Çağdaş cam malzeme ile tasarlanan iki serada farklı bitki türleri sergilenmektedir. Seraların içinde yapay iklimlendirme ile farklı iklim tipi oluşturularak farklı bitkiler yetiştirilmiştir. Seraların birinde nemli tropik ortam diğeri ise kuru ılıman bir ortamı içermektedir. Cam yapının akışkan geometrisi modern gelişmelerden Britanya'nın botanik sera yapılarından esinlenmiştir.

- Bombay Sapphire Damıtma Merkezi zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde çağdaş ek; yapının dışına konumlandırıldığından silüeti değiştirmiştir. Hacimce büyük bir ek olması ve eklemlendiği yapı formundan farklı bir form kullanılması çok dereceli görsel yoğunluk oluşturulmuştur. Bina hattı mevcut yapı sınırlarının dışındadır. Mevcut yapı yüksekliğinden kısa ve mevcut yapının en, boy, yükseklik sınırları dikkate alındığında yapıya aykırı bir yönlenme göstermiştir. Çağdaş ekler arasında oran tespit edilememiştir. Eski yapı malzemesi tuğla iken yeni ek cam malzeme ile tasarlanmıştır. Cam malzeme geçirgenlik sağladığından renk benzer olarak nitelendirilmiştir. Cam yüzeyinde bulunan metal elemanlar arasında ritim mevcuttur.

Tablo 6. 27 Museum Der Kulturen analiz tablosu (URL-37)

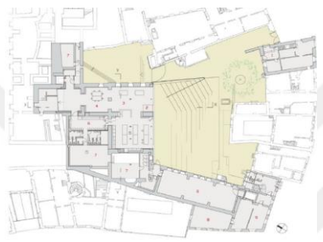
ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : MUSEUM DER KULTUREN — **YAPI NO:** 25

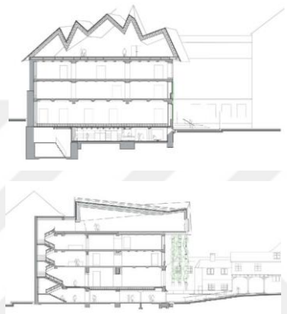
YILI: 2010 — **MİMAR :** HERZOG & DE MEURON

YER : BASEL, İSVİÇRE — **İŞLEV :** MÜZE

PLAN

KESİT

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI				MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ				
TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI	ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
		●		●				

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ					ÖLÇEK		FORMUN ETKİSİ		
SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK					BİNA HATTI		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK	UYGUN	UYGUN DEĞİL	DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
●				●		●	●		

FORMUN ETKİSİ									
YÜKSEKLİK		ORAN		YÖNLENME		AYRINTI			
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
●				●		●			●

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
	●		●			●	●		

DEĞERLENDİRME

- 1849 yılında Melchior Berri tarafından tasarlanan klasik tarzda bir binadır. Herzog ve De Meuron tarafından yapılan restorasyon ve genişletme çalışmaları 2010 yılında tamamlanmıştır. Genişletilmiş tarihi yapı Avrupa'nın önemli etnografik müzelerinden biri olarak hizmet vermektedir. Mimar, yapıya düşeyde yeni bir çatı katı ekleyerek müzenin iç yapısı ve sirkülasyon elemanlarını yeniden tasarlamıştır. Aynı zamanda mevcut avluyu indirerek yeni bir giriş oluşturulmuştur. Çağdaş çatı eki, tarihi şehrin orta çağda kullanılan çatı kaplamasından esinlenerek altıgen koyu yeşil renkli yansıtıcı seramik karo ile kaplanmıştır.
- Museum Der Kulturen zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde çağdaş ek; yapının çatısına konumlandırıldığından silüeti değiştirmiştir. Hacimce büyük, çatı malzemesi altıgen koyu yeşil renkli yansıtıcı seramik karo ile kaplanması ve ön plana çıkan bir tasarım olmasından dolayı görsel yoğunluğu çok, ayrıntı süslü olarak nitelendirilmiştir. Hacimce büyük olan çatı eki ön plana çıktığından ölçek uygun değildir. Bina hattı mevcut yapı sınırlarının dışına çıkmıştır. Çağdaş ekin yüksekliği, mevcut yapı yüksekliğini aştığından uzundur. Çağdaş ekte herhangi bir ritim ve oran tespit edilmemiştir. Geleneksel yapı malzemesinden faklı olarak koyu yeşil renkli seramik malzeme ile tasarlanmıştır.

Tablo 6. 28 Serpentine Sackler Galerisi analiz tablosu (URL-38)

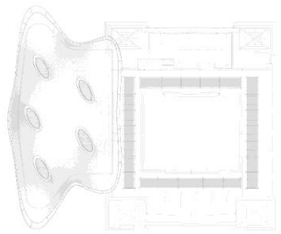
ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : SERPENTINE SACKLER GALERİSİ — **YAPI NO:** 26

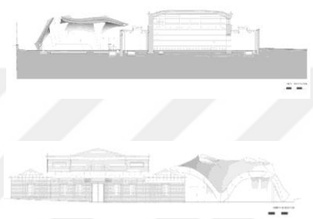
YILI :2013 — **MİMAR :** ZAHA HADID

YER : LONDRA — **İŞLEV :** SANAT GALERİSİ

PLAN

KESİT

TASARIM YAKLAŞIM KARARI

TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI
		●	

MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ

ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
●	●			

TASARIM KRİTERLERİ

GÖRÜNÜŞ

ÇEVRENİN ETKİSİ

SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK
●				●

ÖLÇEK

UYGUN	UYGUN DEĞİL
	●

FORMUN ETKİSİ

BİNA HATTI

DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
●		

YÜKSEKLİK		ORAN		YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
		●		●		●		●	

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
	●		●			●	●		●

DEĞERLENDİRME

- Serpentine Sackler Galerisi 19. yüzyıl tuğla yapısı The magazin ile 21. yüzyılda eklemlenen iki farklı dönem yapısından oluşmaktadır. 1805 yılında bir barut mağazası olarak tasarlanan The Magazine yapısı zamanla çok sayıda değişikliğe uğramıştır. Eklemlenen yeni yapıda, sergi alanları, müze dükkânları ve ofisler bulunmaktadır. Klasik, sakin tarihi yapı ile dinamik, hafif ve şeffaf çağdaş ek zıtlık oluşturarak sentezlenmektedir. Çağdaş ek dışardan geçici bir yapı olarak algılansa da işlevsel, kalıcı bir biçimde tasarlanmıştır.
- Serpentine Sackler Galerisi zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde çağdaş ek; yapının dışına ve üstüne konumlandırıldığından silüet değişmiştir. Eklemlenen yapı hacim olarak büyük ve amorf form ile tasarlandığından çok yoğun bir görsel oluşturmuştur. Mevcut yapıya göre ön plana çıktığından ve hacimce büyük olduğundan ölçek uygun değildir. Bina hattı tarihi yapı sınırlarının dışına çıkmıştır. Yükseklik mevcut yapı yüksekliğine eşittir. Tarihi yapı ile çağdaş ek arasında oran mevcut değildir. Çatı tasarımında eğrisel ve organik formun kullanılması, cam ve düz yüzeylerinin kullanılmasıyla ayrıntı orta dereceli olarak değerlendirilmiştir. Çağdaş ekte ritim tespit edilememiştir. Eski yapı tuğla çağdaş ek ise cam elyaf dokuma tekstil membran ve cam malzeme ile tasarlanarak malzeme farklılaşmıştır. Çağdaş ek tuğla renginden farklı olarak beyaz renk tercih edilmiştir.

Tablo 6. 29 Harvard Art Museum analiz tablosu (URL-39)

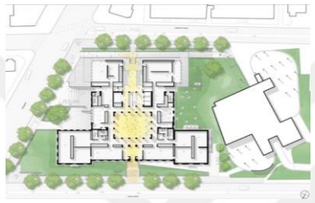
ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : HARVARD ART MUSEUM — **YAPI NO:** 27

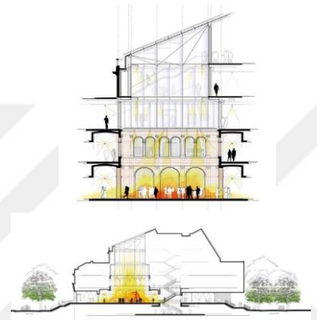
YILI: 2014 — **MİMAR :** RENZO PIANO

YER : CAMBRIDGE-ABD — **İŞLEV :** MÜZE

PLAN

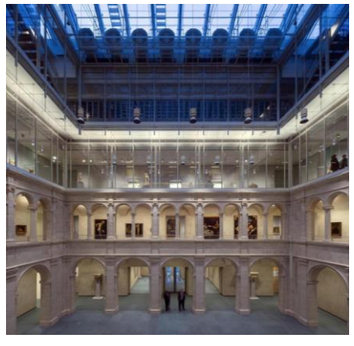

KESİT

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI				MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ				
TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI	ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
		●		●	●			

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ					ÖLÇEK		FORMUN ETKİSİ		
SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK					BİNA HATTI		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK	UYGUN	UYGUN DEĞİL	DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
●			●		●		●		

FORMUN ETKİSİ									
YÜKSEKLİK			ORAN		YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
●			●			●	●		

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
●			●			●	●		●

DEĞERLENDİRME

- 1927'de Coolidge, Shepley, Bulfinch ve Abbot mimarları tarafından tasarlanmıştır. Çeşitli kültürlere ait eserlerin sergilendiği üniversite müzesidir. Sanat eserlerinin toplandığı, sergilendiği ve çalışma atölyelerinin bulunduğu bir yapıdır. Antik çağlardan günümüze kadar uzanan farklı türde eserler sergilenmektedir. 2014 yılında Renzo Piano tarafından restore edilmiştir. İki farklı yapıyı kaplayan cam çatı, iç mekânlara doğal aydınlatmayı sağlamak amacıyla tasarlanmıştır. Müze yapısında zemin kattan üst katlara çıktıkça özel işlevlere doğru ilerleyen katmanlaşma görülmektedir. Yapının zemin katı kamusal alan olarak kullanılmaktadır. Üst katlarda ise öğrenciler için oluşturulan daha özel alanlar bulunmaktadır.

- Harvard Art Museum zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde çağdaş ek; yapının üstüne ve dışına konumlandırıldığından silüet değişmiştir. Tarihi yapıya göre hacimce büyük olduğundan orta dereceli yoğunluk oluşturulmuştur. Mevcut yapıyı geri planda bırakmadığından ölçek uygundur. Bina hattı mevcut yapı sınırlarının dışına çıkmıştır. Yüksekliği, eklemlendiği yapı yüksekliğini aştığından uzundur. Çağdaş ek, mevcut yapının en, boy, yükseklikleri referans alındığında yüksekliği aştığından aykırı yönlenmiştir. Cam paneller kendi içinde ritim oluşturmuştur. Saydam ve düz yüzeyler kullanıldığından ayrıntı sadedir. Eski yapıda tuğla çatı eki ise cam ve çelik ile tasarlanarak malzeme farklılaşmıştır.

Tablo 6. 30 Royal Ontario Müzesi analiz tablosu (URL-40)

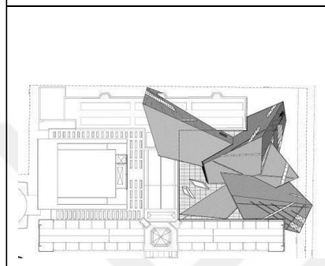
ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : ROYAL ONTARIO MÜZESİ — **YAPI NO:** 28

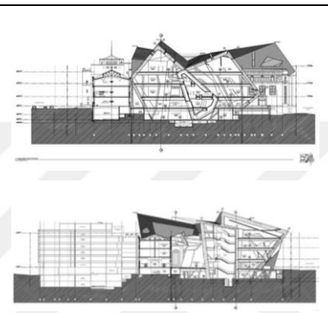
YILI :2007 — **MİMAR :** DANIEL LIBESKIND

YER : TORONTO, KANADA — **İŞLEV :** MÜZE

PLAN

KESİT

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI				MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ				
TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI	ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
		●			●			

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ					ÖLÇEK		FORMUN ETKİSİ		
SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK					BİNA HATTI		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK	UYGUN	UYGUN DEĞİL	DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
●				●		●	●		

FORMUN ETKİSİ									
YÜKSEKLİK		ORAN		YÖNLENME		AYRINTI			
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
●				●		●			●

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
	●		●			●			●

DEĞERLENDİRME

- Royal Ontario Müzesi 2007 yılında Mimar Daniel Libeskind tarafından genişletilmiştir. The Crystal adı verilen dekonstrüktivist eklenti 2007 yılından itibaren hizmet vermektedir. Katı ve ciddi duruşa sahip olan tarihi yapı ile dinamik yapısıyla çağdaş yapı bir arada bulunmaktadır. Dikkat çekici bir biçimde tasarlanan çağdaş ek tarihi müzenin mekân gereksinimini de karşılamaktadır. Daniel Libeskind müzenin kimliğini değiştirerek tarihi yapıyı daha interaktif ve dinamik hale getirmeyi amaçlamıştır.

- Royal Ontario Müzesi zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde çağdaş ek; mevcut yapı formunu değiştirdiğinden silüet değişmiştir. Organik olarak birbirine kenetlenen prizmatik formlardan oluşan desenli tasarım, çevresine göre çokça görsel yoğunluk oluşturulmuştur. Eklemlendiği yapıya göre hacimce büyük ve ön plana çıktığından ölçek uygun değildir. Bina hattı yapı sınırlarının dışına çıkmıştır. Yüksekliği mevcut yapı yüksekliğinden uzundur. Mevcut yapının en, boy ve yükseklik doğrultularında yapıya aykırı yönlenmiştir. Prizmatik formlardan oluşan çağdaş ekte ayrıntı süslüdür. Mevcut taş malzemeden farklı olarak metal ve cam kullanılmıştır. Metal ve cam malzemenin rengi mevcut taş renginden farklıdır. Çağdaş ekte herhangi bir ritim ve eklemlendiği yapı ile arasında oran tespit edilememiştir.

Tablo 6. 31 Kolumba Müzesi analiz tablosu (URL-41)

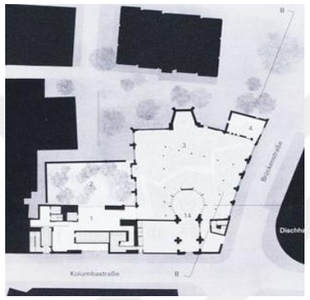
ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : KOLUMBA MÜZESİ — **YAPI NO:** 29

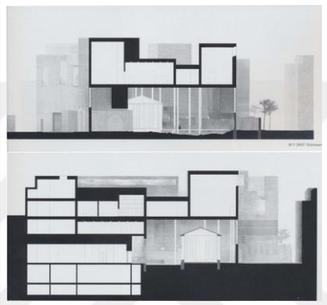
YILI: 2007 — **MİMAR :** PETER ZUMTHOR

YER : ALMANYA — **İŞLEV :** MÜZE

PLAN

KESİT

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI				MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ				
TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI	ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
		●			●		●	

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ					ÖLÇEK		FORMUN ETKİSİ		
SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK					BİNA HATTI		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK	UYGUN	UYGUN DEĞİL	DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
●				●		●		●	

FORMUN ETKİSİ

YÜKSEKLİK		ORAN		YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
●				●		●			●

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
●			●		●		●		

DEĞERLENDİRME

- Kolumba Müzesi Almanya'nın Köln şehrinde bulunan bir sanat müzesidir. 1853 yılında St. Kolumba Kilisesi içinde kurulan enstitü, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra büyük bir kısmı hasar görmüştür. 2007 yılında Peter Zumthor tarafından kalıntıların üzerine çağdaş malzemelerle yeni tasarımı devam ettirmiştir. Mevcut kalıntılar korunarak gri tuğla cephe ile entegre edilmiştir. El yapımı tuğlalara istenilen rengi vermek için kömürle ateşlenerek özel olarak geliştirilmiştir. Müzede on altı0 farklı sergi odası ve gizli bir bahçe avlusu bulunmaktadır.

- Kolumba Müzesi zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde çağdaş ek; kalıntıların üstüne konumlandırıldığından silüeti değiştirmiştir. Mevcut dokuya göre hacimce büyük olduğundan çokça görsel görsel yoğunluk oluşturmuştur. Eklemlendiği yapıya göre baskın nitelikte olduğundan ölçek uygun değildir. Bina hattı mevcut yapı sınırlarına eşittir. Yüksekliği mevcut yapı yüksekliğinden uzundur. Dikeyde yükselen çağdaş ek eklemlendiği yapıya aykırı bir biçimde yönlenmiştir. Delikli tuğla yapısı ayrıntıyı arttırarak süslü olarak nitelendirilmiştir. Çağdaş ek ile mevcut yapı arasında oran tespit edilmemiştir. Geleneksel malzemeden farklı gri renkli tuğla kullanılmıştır. Delikli tuğla yapısında ritim görülmektedir.

Tablo 6. 32 Moderna Museet Malmö analiz tablosu (URL-42)

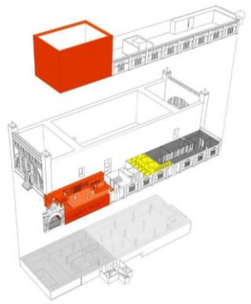
ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : MODERNA MUSEET MALMÖ — **YAPI NO:** 30

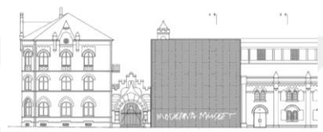
YILI :2009 — **MİMAR :** THAM & VIEGÅRD ARKITEKTER

YER : MALMÖ, İSVEÇ — **İŞLEV :** MÜZE

PLAN

KESİT

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI				MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ				
TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI	ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
		●			●			

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ					ÖLÇEK		FORMUN ETKİSİ		
SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK					BİNA HATTI		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK	UYGUN	UYGUN DEĞİL	DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
●				●		●		●	

FORMUN ETKİSİ									
YÜKSEKLİK		ORAN			YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
●				●	●				●

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
●			●			●			●

DEĞERLENDİRME

- İsveç'in Malmö şehrinde bulunan modern ve çağdaş sanat müzesi 1901 yılında elektrik santrali olarak inşa edilmiştir. Mevcut endüstriyel tuğla yapısı günümüz iklim ve güvenlik ihtiyaçlarına göre uyarlanmıştır. Yapı dış sınırları korunarak içerden mekânsal olarak yeniden tasarlanmıştır. Çağdaş ek yeni bir girişin yanı sıra kafeterya ve üst galeri sağlamaktadır. Delikli turuncu cephesi mevcut tuğla yapı ile bütünleştirilmiştir. Bina mekânsal olarak yeniden tasarlanmıştır. Sergi odaları ve iki yeni merdiven eklemlenmiştir.

- Moderna Museet Malmö zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde çağdaş ek; yapının dışına konumlandırıldığından silüet değişmiştir. Delikli turuncu cephesi ön plana çıktığından çok yoğun bir görsel oluşturmuştur. Mevcut yapıya göre hacimce büyük tasarlandığından ölçek uygun değildir. Bina hattı mevcut yapı sınırlarına eşittir. Eklemlendiği yapı yüksekliğinden uzundur. Tarihi yapı ile çağdaş ek arasında oran tespit edilememiştir. Mevcut yapı sınırları referans alındığında çağdaş ek paralel bir biçimde yönlenmiştir. Malzeme olarak kullanılan turuncu renkli perfore yüzey ile oluşturulan görsel derinlik süslü bir görünüm oluşturmuştur. Delikli turuncu metal cephe örgüsünde ritim tespit edilmiştir. Tarihi yapıda tuğla çağdaş ekte ise metal kullanıldığından malzeme farklılaşmıştır. Turuncu renkli cephe elemanı tuğla renginden farklıdır.

Tablo 6. 33 Kalø Tower analiz tablosu (URL-43)

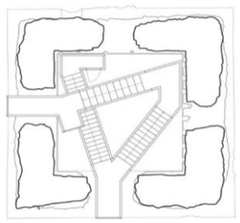
ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : KALØ TOWER — **YAPI NO:** 31

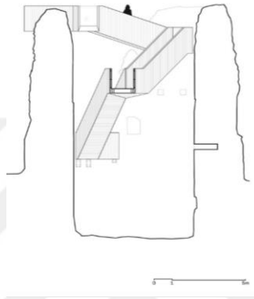
YILI: 2016 — **MİMAR :** MAP ARCHITECTS

YER : DANİMARKA — **İŞLEV :** MÜZE

PLAN

KESİT

TASARIM YAKLAŞIM KARARI

TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI
		●	

MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ

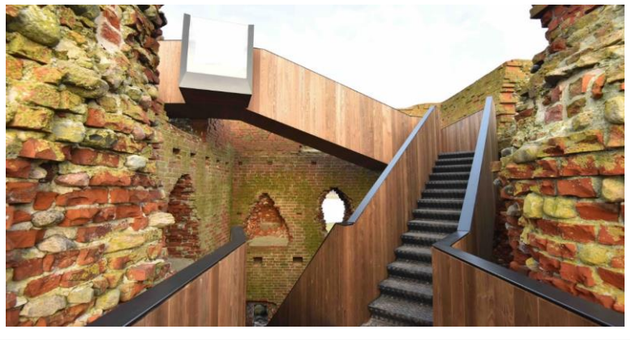
ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
			●	

TASARIM KRİTERLERİ

GÖRÜNÜŞ

ÇEVRENİN ETKİSİ

SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK
●			●	

ÖLÇEK

UYGUN	UYGUN DEĞİL
●	

FORMUN ETKİSİ

BİNA HATTI		
DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
		●

FORMUN ETKİSİ

YÜKSEKLİK		ORAN		YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
	●		●		●			●	

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
●			●		●			●	

DEĞERLENDİRME

- Kalø Tower 1313 yılında Jutlandic soyluları için üç kat yüksekliğinde iki kat derinliğinde tuğla malzeme ile inşa edilmiştir. Daha sonra idari merkez ve devlet hapishanesi olarak kullanılmıştır. 1800'lerin başında koruma altına alınmıştır. Daha önce ziyaretçi tarafından erişilemeyen yapı şuanda kulenin ana bölümlerini gözlemleyip arkeolojik katmanları algılayabilmektedir. Sirkülasyon elemanları tarihi yapıya minimum müdahalede bulunmak ve yapıya ek yük getirmemek amacıyla dört noktada desteklenen çelik çerçeve konstrüksiyona dayanmaktadır. Merdiven ve tırabzanlar metal malzeme ile tasarlanıp çevresel koşullara karşı maksimum dayanıklılık sağlaması amacıyla mat siyah renge boyanmıştır.
- Kalø Tower zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde çağdaş ek; sirkülasyon elemanları yapının dışına taştığından silüet değişmiştir. Hareketli elemanların kullanılması orta dereceli yoğunluk oluşturmuştur. Tarihi yapıya göre ön plana çıkmadığından ölçek uygundur. Mevcut yapının içine tasarlanan çağdaş ek bazı yerlerde yapının dışına çıktığı görülse de bina hattı genel olarak yapı sınırlarının gerisinde kalmıştır. Yüksekliği eklemlendiği yapı yüksekliğine eşittir. Merdiven, yükseklikler arasında oran oluşturmuştur. Mevcut yapı yüksekliği dikkate alındığından paralel olarak yönlenmiştir. Ahşap ve metal malzeme ile tasarlanan çağdaş ek orta dereceli ayrıntılıdır. Tarihi yapı tuğla, çağdaş ek ise metal ve ahşap malzeme ile tasarlanmıştır. Tuğla rengi ile siyah metal basamaklar farklılık gösterse de yoğunluklu olarak kullanılan ahşap malzeme ile renk benzerdir.

Tablo 6. 34 House In The Beach analiz tablosu (URL-44)

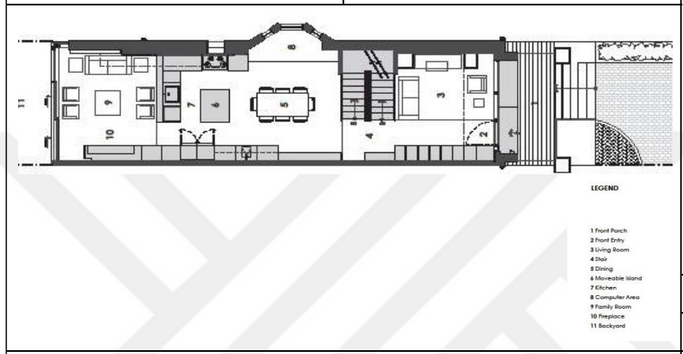
ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI :HOUSE IN THE BEACH | **YAPI NO:** 32

YILI :2012 | **MİMAR :** DREW MANDEL ARCHITECTS

YER : KANADA | **İŞLEV :** KONUT

PLAN

KESİT

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI				MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ				
TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI	ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
		●			●			

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ				ÖLÇEK		FORMUN ETKİSİ		
SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK				BİNA HATTI		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK	UYGUN	UYGUN DEĞİL	DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
●			●			●	●		

FORMUN ETKİSİ									
YÜKSEKLİK			ORAN		YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
●				●		●		●	

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
	●		●			●		●	●

DEĞERLENDİRME

- Toronto'da yer alan yüz yıllık geçmişi olan Tarihi yapının yenileme çalışmaları 2012 yılında tamamlanmıştır. Kullanıcılar tarafından yapının yeniden tasarlanarak sokağın mevcut dokusunun güçlendirilmesi istenmiştir. Projenin kapsamında zemin katta daha fazla doğal ışık alan, bodrum katın kullanılmasını sağlayan, üst katlarda ise yenilenen mekânlar ve yeni cephe tasarımı görülmektedir. Proje kapsamında yeni bir giriş, ön cepheye yeni bir kutu ve yapıya ışık ve erişimi sağlayan cam ek eklemlenmiştir.
- House In The Beach zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde çağdaş ek; yapının dışına konumlandırıldığından silüeti değiştirmiştir. Mevcut yapının cephesinde yapılan eklemeler orta dereceli yoğunluk oluşturmuştur. Eklemlendiği yapıya göre ön plana çıktığından ölçek uygun değildir. Bina hattı yapı sınırlarının dışına çıkmıştır. Yüksekliği mevcut yapıdan uzundur. Tarihi yapı ile çağdaş ek arasında oran ve ritim tespit edilmemiştir. Hacimce büyük olmasının yanı sıra net ve düz yüzeylerin kullanılmasıyla orta dereceli ayrıntı oluşturmuştur. Geleneksel tuğla malzemeden farklı renkte ve nitelikte malzemeler kullanılan çağdaş ek hem dıştan hem de içten eklemlenmiştir.

Tablo 6. 35 Stedelijk Müzesi analiz tablosu (URL-45)

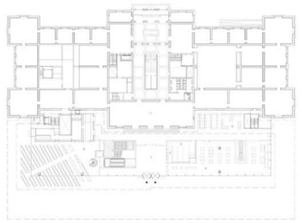
ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : STEDELIJK MÜZESİ — **YAPI NO:** 33

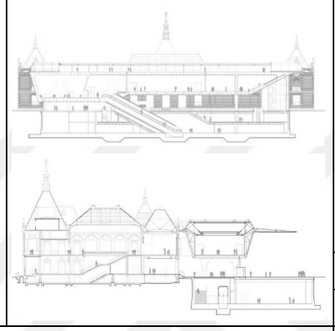
YILI: 2012 — **MİMAR :** BENTHEM CROUWEL

YER : AMSTERDAM, HOLLANDA — **İŞLEV :** MÜZE

PLAN

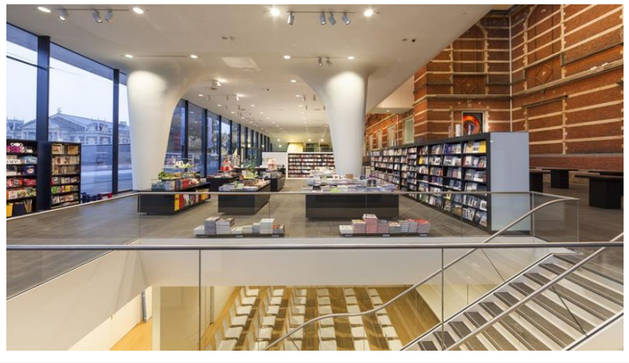

KESİT

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI				MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ				
TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI	ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
		●			●			

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ					ÖLÇEK		FORMUN ETKİSİ		
SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK					BİNA HATTI		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK	UYGUN	UYGUN DEĞİL	DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
●			●		●		●		

FORMUN ETKİSİ

YÜKSEKLİK		ORAN			YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
	●			●	●			●	

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
●			●			●		●	●

DEĞERLENDİRME

- Amsterdam'da bulunan Stedelijk Müzesi'nin renovasyon ve genişletme projesi 2012 yılında tamamlanmıştır. Mevcut bina, Weissman tarafından 1895 yılında tasarlanmıştır. Mevcut yapıyı koruyarak yapılan çağdaş ekler, tarihi yapı ile farklılık oluşturarak yeni sergi alanlarına olanak sağlamıştır. Tasarlanan çağdaş ek yerden yükseltilmiş bir hacim algısı oluşturmuştur. Mevcut yapıdan koparılmış ek giriş alanı oluşturarak zemin katta kamusal işleri barındırarak şeffaf biçimde tasarlanmıştır. Çağdaş ek, pürüzsüz beyaz yüzeye sahiptir.

- Stedelijk Müzesi zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde çağdaş ek; yapının dışına konumlandırıldığından silüeti değiştirmiştir. Hacimce büyük ölçüde tasarlandığından çevreye göre orta dereceli yoğunluk oluşturmuştur. Tarihi yapıyı geri planda bırakmadığından ölçek uygundur. Bina hattı mevcut yapı sınırlarının dışına çıkmıştır. Mevcut yapı ile eşit yüksekliktedir. Plan düzleminde bakıldığında en, boy, yükseklik olarak tarihi yapıya paralel olarak yönlenmiştir. Cam yüzeylerde ritim mevcuttur. Eğimli, pürüzsüz beyaz yüzeyli elyafla güçlendirilmiş kompozit malzeme ile camın birlikte kullanılmasıyla ayrıntı orta dereceli olarak tespit edilmiştir. Tarihi yapı ile çağdaş ek arasında oran tespit edilmemiştir. Cam yüzeylerde bulunan metal profillerde ritim mevcuttur. Tarihi yapı tuğla, çağdaş ek elyafla güçlendirilmiş kompozit ile tasarlanarak malzeme farklılaşmıştır.

Tablo 6. 36 Reina Sofia Museum of Modern Art analiz tablosu (URL-46)

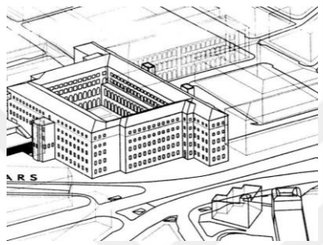
ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : REINA SOFIA MUSEUM OF MODERN ART — **YAPI NO:** 34

YILI :1990 — **MİMAR :** IAN RITCHIE ARCHITECTS

YER : İSPANYA — **İŞLEV :** MÜZE

PLAN

KESİT

TASARIM YAKLAŞIM KARARI				MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ				
TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI	ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
		●					●	

GÖRÜNÜŞ

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ					ÖLÇEK		FORMUN ETKİSİ		
SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK					BİNA HATTI		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK	UYGUN	UYGUN DEĞİL	DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
●		●			●		●		

FORMUN ETKİSİ

YÜKSEKLİK		ORAN		YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
●			●		●		●		

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
●			●		●				●

DEĞERLENDİRME

- 1992 yılında Mimar José de Hermosilla tarafından Madrid'de inşa edilen ilk büyük hastane yapısıdır. İnşaatına sık sık ara verilen yapı 1805 yılında kullanıma açılmıştır. Zamanla birçok eklemelere ve tahribata uğrayan yapı 1969 yılında kapatılmıştır. Tarihi yapı 1980 yılında yenileme çalışmaları ve ek yapı inşaatı yapılarak müze olarak kullanılmıştır. 1990 yılında Mimar Ian Ritchie tarafından eklemlenen üç cam kule ile yapının üslubunda değişiklikler meydana gelmiştir. Müzede 20. yüzyılın sanat eserleri sergilenmektedir.

- Reina Sofia Museum zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde çağdaş ek; yapının dışına eklemlendiğinden silüeti değiştirmiştir. Hacimce çok yer kaplamadığından az dereceli yoğunluk oluşturulmuştur. Mevcut yapıya eklemlenen sirkülasyon ekleri ölçek olarak uygundur. Bina hattı mevcut yapı sınırlarının dışına çıkmıştır. Sirkülasyon ekleri, yapı yüksekliğinden uzundur. Tekrar eden sirkülasyon elemanları cephede ritim oluşturmuştur. Tarihi yapıya eklemlenen çağdaş ek mevcut yapı yüksekliğine paralel olarak yönlenmiştir. Cam ve çelik malzeme ile tasarlanan çağdaş ek yapının dışına konumlandırılmıştır. Cam malzeme geçirgenlik sağladığından renk benzerdir.

Tablo 6. 37 Casa Sabugo Evi analiz tablosu (URL 47-48)

ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : CASA SABUGO EVİ — **YAPI NO:** 35

YILI: 2018 — **MİMAR :** TAGARRO-DE MIGUEL

YER : İSPANYA — **İŞLEV :** KONUT

PLAN

KESİT

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI

TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI
		●	

MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ

ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
	●			

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ

SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK
●		●		

ÖLÇEK

UYGUN	UYGUN DEĞİL
●	

FORMUN ETKİSİ

BİNA HATTI		
DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
	●	

FORMUN ETKİSİ

YÜKSEKLİK		ORAN		YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
	●		●		●		●		

RİTİM		MALZEME		RENK		EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
	●		●		●			●	●

DEĞERLENDİRME

- Casa Sabugo evi İspanya'nın Asturias bölgesinde doğal mirasın korunduğu bir köyde bulunmaktadır. Mevcut yapının çevre duvarları ve çatı örtüsü korunmuştur. Yapının çevresiyle görsel iletişimi arttırmak amacıyla ön duvar yıkılarak cam malzemeyle tasarlanmıştır. İç mekânda da galeri boşluğu oluşturularak üç kat birbirine bağlanmıştır. Zemin katta mutfak, wc ve oturma odası; birinci katta yatak odası ve banyo; çatı katında ise manzaraya hâkim olan bir oturma odası bulunmaktadır. Tarihi yapının restorasyonunda mevcut duvar ve sütunlar korunarak yapıyı geri planda bırakmayacak biçimde cam ve çelik malzemeler eklemlenmiştir.

- Casa Sabugo evi zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde çağdaş ek; silüeti değiştirmiştir. Çevresine göre malzeme olarak çok ön plana çıkmadığından az bir görsel yoğunluk oluşturmuştur. Çağdaş ek tarihi yapının boyutlarına uygun olarak eklemlendiğinden ölçek uygundur. Bina hattı mevcut yapı sınırlarına eşittir. Çağdaş ekin yüksekliği, tarihi yapı yüksekliğine eşittir. Mevcut yapının en, boy, yüksekliği referans alarak eklemlendiğinden oran mevcut ve yönlenme paraleldir. Geleneksel taş malzemeden farklı olarak cam ve çelik kullanılmıştır. Net ve düz yüzeyler kullanıldığından ayrıntı sadedir. Şeffaf malzeme geçirgenlik sağladığından renk benzerdir.

Tablo 6. 38 Caixa Forum analiz tablosu (URL 49-50)

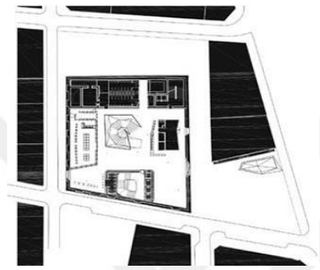
ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : CAIXA FORUM — **YAPI NO:** 36

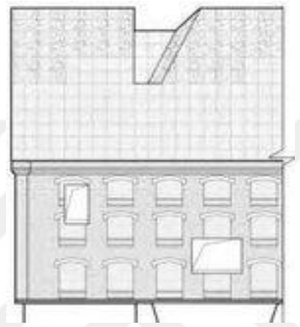
YILI :2008 — **MİMAR :** HERZOG & DE MEURON

YER : İSPANYA — **İŞLEV :** SANAT MERKEZİ

PLAN

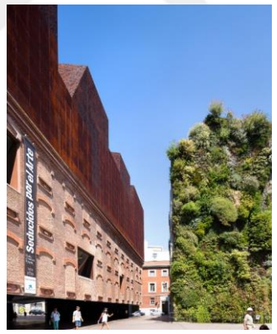

KESİT

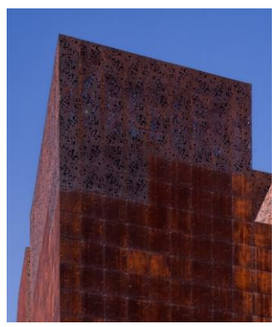

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI				MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ				
TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI	ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
		●			●			

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ					ÖLÇEK		FORMUN ETKİSİ		
SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK					BİNA HATTI		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK	UYGUN	UYGUN DEĞİL	DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
●				●		●		●	

FORMUN ETKİSİ

YÜKSEKLİK			ORAN		YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
●			●		●				●

RİTİM		MALZEME		RENK		EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
	●		●		●		●		

DEĞERLENDİRME

- 1899 yılında elektrik santrali olarak kullanılan yapı restore edilerek sanat merkezi olarak kullanılmaya başlanmıştır. Yeni yapının orijinal cephesi korunarak zeminden koparılmış hissi verilmiştir. Oluşturulan bu boşluk yapıda giriş ve bekleme alanı olarak kullanılmaktadır. Tarihi fabrika yapısının endüstriyel imajı korunarak çağdaş ekler eklemlenmiştir. Yapının cephesinde tuğlaya benzer renkte çağdaş bir malzeme olan paslı çelik kullanılmıştır. Caixa Forum'da sergi salonu, oditoryum, konferanslar ve diğer etkinlikler için çok amaçlı salonlar, koruma ve restorasyon atölyeleri ve bir sanat eseri deposu yer almaktadır.
- Caixa Forum zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde çağdaş ek; yapının üstüne konumlandırıldığından silüeti değiştirmiştir. Eklemlendiği yapıya göre hacimce büyük ve malzeme olarak dikkat çekici olduğundan çokça bir görsel yoğunluk oluşturmuştur. Tarihi yapıyı geri planda bıraktığından ölçek uygun değildir. Bina hattı mevcut yapı sınırlarına eşittir. Tarihi yapının en, boy, yükseklik doğrultularına paralel olarak yönlenmiştir. Çağdaş ek ile mevcut yapı yükseklikleri yaklaşık olarak aynı olduğundan oran mevcuttur. Geleneksel tuğla malzemeden farklı olarak kullanılan paslanmaz çeliğin rengi benzerdir. Çağdaş ekte ritim tespit edilememiştir. Çağdaş ek mevcut yapının üstüne eklemlenmiştir.

Tablo 6. 39 Cortez Street Evi analiz tablosu (URL-51)

ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : CORTEZ STREET EVİ — **YAPI NO:** 37

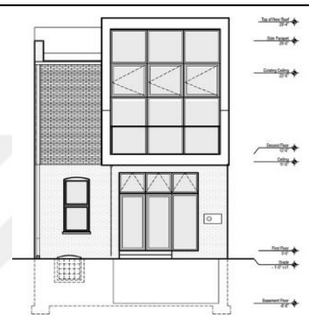
YILI: 2017 — **MİMAR :** MOSS DESIGN

YER : CHICAGO ABD — **İŞLEV :** KONUT

PLAN

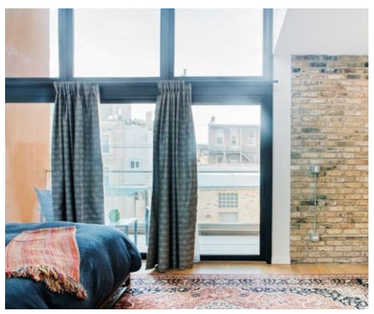

KESİT

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI				MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ				
TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI	ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
		●			●			

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ					ÖLÇEK		FORMUN ETKİSİ		
SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK					BİNA HATTI		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK	UYGUN	UYGUN DEĞİL	DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
●			●			●	●		

FORMUN ETKİSİ

YÜKSEKLİK			ORAN		YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
●			●			●			●

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
●			●			●			●

DEĞERLENDİRME

- Cortez Street evi iki katlı yığma yapı olarak inşa edilen konut ve dükkân yapısıdır. Zemin kat perakende üst kat ise konut alanı olarak kullanılmaktaydı. Konut kısmı iki oda ve bir banyodan oluşmaktadır. Restorasyon çalışmaları sonucunda buna ek, bir oda konsol çıkılarak eklenmiştir. Yapının dış cephesine çağdaş malzeme olan corten kaplama uygulanmıştır. Mevcut merdiven kaldırılarak pencerelere gölgelik alan oluşturmak ve yağmur sularını biriktirmek amacıyla bir ek oluşturulmuştur. Çağdaş corten tüpün çatısı yağmur sularının toplamasına olanak sağlayacak eğimde tasarlanmıştır. Toplanan sular bahçede kullanılmaktadır.
- Cortez Street evi zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde çağdaş ek; yapının cephesine eklemlendiğinden silüeti değiştirmiştir. Eklemlendiği yapıya göre hacimce büyük olduğundan orta dereceli yoğunluk oluşturmuştur. Mevcut yapıya göre ön plana çıktığından ölçek uygun değildir. Bina hattı mevcut yapı sınırlarının dışına çıkmıştır. Yükseklik eklemlendiği yapının yüksekliğinden uzundur. Kütleler arasında oran mevcuttur. Mevcut yapının en, boy, yükseklik sınırlarını aştığından tarihi yapıya aykırı yönlenmiştir. Tuğla malzemeden farklı olarak corten metal kaplama malzemesi ve cam kullanılmıştır. Cam yüzeyde bulunan profillerde ritim mevcuttur. Çağdaş ek yapının dışına konumlandırılmıştır.

Tablo 6. 40 Hamar Katedrali analiz tablosu (URL-52)

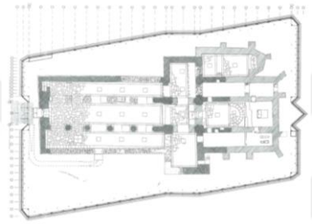
ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : HAMAR KATEDRALİ — **YAPI NO:** 38

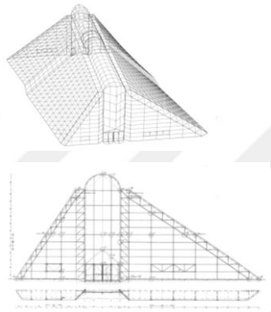
YILI :1998 — **MİMAR :** KJELL LUND AND NILS SLAATTO

YER : NORVEÇ — **İŞLEV :** MÜZE

PLAN

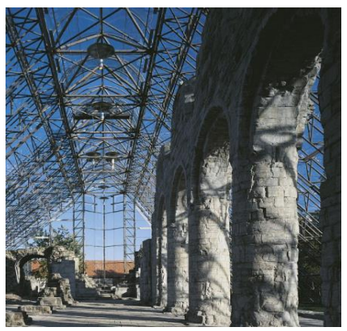

KESİT

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI				MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ				
TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI	ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
		●		●				

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ					ÖLÇEK		FORMUN ETKİSİ		
SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK					BİNA HATTI		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK	UYGUN	UYGUN DEĞİL	DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
●			●			●	●		

FORMUN ETKİSİ

YÜKSEKLİK		ORAN		YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
●				●		●	●		

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
●			●		●		●		

DEĞERLENDİRME

- 1152 yılında Hamar piskoposluğunun kurulmasıyla inşaatına başlanan Hamar katedrali 1200 yılı civarında romanesk üslubunda tamamlanmıştır. 14. yüzyılda gotik tarzda genişletilmiştir. Daha sonra İskandinav yedi yıl savaşları sırasında yanarak tahrip olmuştur. Katedralin kalıntıları cam ve çelikten yapılmış koruyucu yapının içinde korunmaktadır. 1987 yılında restorasyonuna başlanılan katedralin üst örtüsü yapıyı korumanın yanı sıra büyük törenler içinde modern akustik bir salon oluşturulmuştur.

- Hamar Katedrali zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde çağdaş ek; yapının üstüne eklemlendiğinden silüeti değiştirmiştir. Üst örtü hacimce büyük tasarlanmasına rağmen cam malzeme tercih edildiğinden geçirgenlik sağlayarak orta dereceli yoğunluk oluşturmuştur. Üst örtü mevcut yüksekliği aştığından ölçek uygun değildir. Mevcut yapının en, boy, yükseklik sınırlarını aştığından tarihi yapıya aykırı yönlenmiştir. Bina hattı mevcut yapı sınırlarının dışına çıkmıştır. Tarihi kalıntılar ile arasında oran tespit edilmemiştir. Cam ve çelik malzeme kullanıldığından ayrıntı sadedir. Çelik taşıyıcılarda ritim mevcuttur. Cam malzeme renkte geçirgenlik sağladığından renk benzerdir.

Tablo 6. 41 Ara Pacis Müzesi analiz tablosu (URL-53)

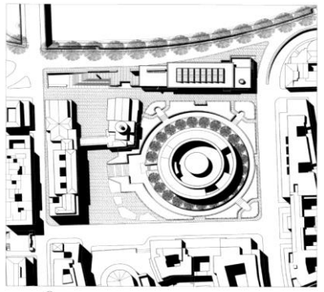
ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : ARA PACIS MÜZESİ — **YAPI NO:** 39

YILI: 2006 — **MİMAR :** RICHARD MEIER & PARTNERS

YER : İTALYA — **İŞLEV :** MÜZE

PLAN

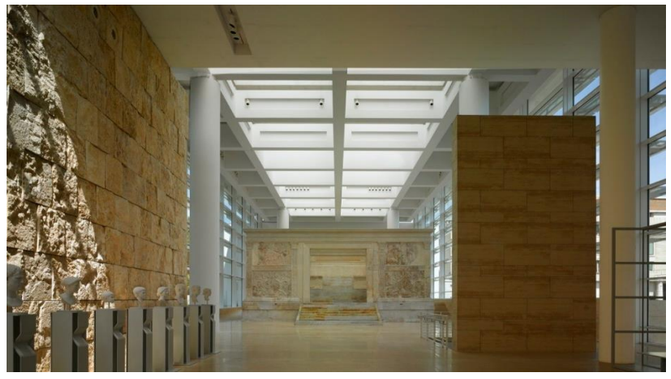
KESİT

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI				MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ				
TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI	ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
		●			●			

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ					ÖLÇEK		FORMUN ETKİSİ		
SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK					BİNA HATTI		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK	UYGUN	UYGUN DEĞİL	DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
●			●		●		●		

FORMUN ETKİSİ

YÜKSEKLİK		ORAN			YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
●				●	●		●		

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
●			●			●		●	●

DEĞERLENDİRME

- M.Ö. 9 yılına tarihlenen Ara Pacis Sunağı, Roma'da bulunmaktadır. Tarihi sunakta ve çevresinde birçok koruma çalışması yapılmıştır. 1995 yılında Richard Meier tarafından tasarlanan proje ile başlanan koruma çalışmaları 2006 yılında tamamlanmış ve müze olarak kullanılmaya başlanmıştır. Bu tasarımla tarihi yapının çevresel faktörlere karşı korunmasının yanı sıra ziyaretçiler için sergi alanları, seyir terasları gibi alanlar da sağlanmıştır. Çağdaş ek, cam perde duvarlardan oluşmaktadır. Beyaz mermer sıva ile tamamlanan betonarme yedi kolonu bulunduran giriş holü Ara Pacis'i barındıran salona açılmaktadır.

- Ara Pacis Müzesi zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde çağdaş ek; yapının dışına konumlandırıldığından silüeti değiştirmiştir. Sade renklerle tasarlanması ve cam malzeme ile geçirgenlik sağlaması orta dereceli görsel yoğunluk oluşturmuştur. Tarihi yapıyı gölgesinde bırakmadığından ölçek uygundur. Bina hattı mevcut yapı sınırlarının dışına çıkmıştır. Yüksekliği mevcut yapı yüksekliğinden uzundur. Sade ve düz renkler kullanıldığından ayrıntı sadedir. Eklemlendiği yapının en, boy, yükseklik doğrultuları referans alındığından paralel yönlenmiştir. Cam duvarlarda ritim mevcuttur. Tarihi yapı ile çağdaş ek arasında oran tespit edilememiştir. Tarihi yapının içine ve dışına konumlandırılmıştır.

Tablo 6. 42 Cluny Müzesi analiz tablosu (URL-54)

ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : CLUNY MÜZESİ — **YAPI NO:** 40

YILI :2018

MİMAR : BERNARD DESMOULIN ARCHITECTER

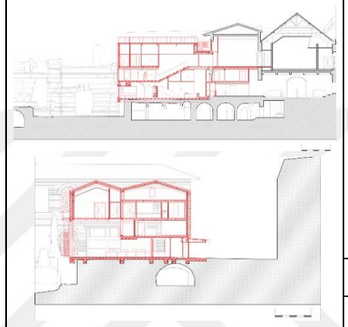
YER : PARİS, FRANSA

İŞLEV : MÜZE

PLAN

KESİT

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI				MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ				
TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI	ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
		●			●		●	

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ					ÖLÇEK		FORMUN ETKİSİ		
SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK					BİNA HATTI		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK	UYGUN	UYGUN DEĞİL	DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
●				●	●		●		

FORMUN ETKİSİ

YÜKSEKLİK		ORAN		YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
		●	●		●				●

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
●			●			●			●

DEĞERLENDİRME

- Paris'te bulunan müzede ortaçağ dönemine ait el sanatları sergilenmektedir. Geçmişten günümüze kadar birçok müdahalede bulunan müzeye son olarak giriş alanının ziyaretçiler için yetersiz kalması sonucu yeni bir ziyaretçi merkezi eklemlenmiştir. Tarihi yapıya minimum müdahalede bulunmak amacıyla çağdaş ek yapı kazıklar üzerine yerleştirilerek mevcut yapıya eklenmiştir. Çağdaş ek mevcut yapının taş duvarını takip ederek hamamın sıcaklık bölümü boyunca devam etmektedir. Tarihi yapıyı taklit etmekten kaçınan tasarım anlayışıyla yapının cephe kaplamasında alüminyum modüller kullanılmıştır.

- Cluny Müzesi zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde çağdaş ek; yapının cephesinde değişiklik meydana getirdiğinden silüeti değiştirmiştir. Mevcut dokuya göre hacimce büyük bir ek olduğundan görsel yoğunluğu çokça arttırmıştır. Eklemlendiği yapıyı gölgesinde bırakmadığından ve mevcut boyutları aşmadığından ölçek uygundur. Bina hattı mevcut yapı sınırlarının dışına çıkmıştır. Kesit düzleminden bakıldığında yüksekliği tarihi yapının yüksekliğinden kısadır. Mevcut yapının en, boy, yükseklik doğrultularına paralel olarak eklenmiştir. Cephede kullanılan alüminyum modüler ve desenler süslü bir yapıdadır. Cephede oluşturulan boşlukların boyutlarıyla ritim oluşturulmuştur.

Tablo 6. 43 Mariehoj Kültür Merkezi analiz tablosu (URL-55)

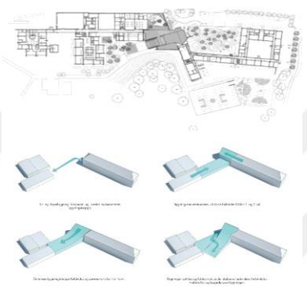
ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : MARIEHOJ KÜLTÜR MERKEZİ — **YAPI NO:** 41

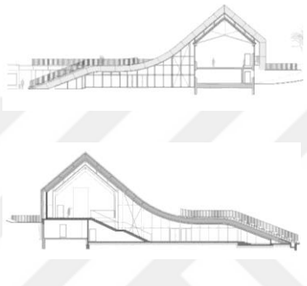
YILI: 2015 — **MİMAR :** SOPHUS SØBYE ARKITEKT

YER : DANİMARKA — **İŞLEV :** KÜLTÜR MERKEZİ

PLAN

KESİT

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI				MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ				
TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI	ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
		●			●			

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ					ÖLÇEK		FORMUN ETKİSİ		
SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK					BİNA HATTI		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK	UYGUN	UYGUN DEĞİL	DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
●				●	●		●		

FORMUN ETKİSİ

YÜKSEKLİK			ORAN		YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
●			●			●			●

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
●			●		●		●		●

DEĞERLENDİRME

- Mariehoj Kültür Merkezi Danimarka'nın Holte kentinde bulunmaktadır. Yapıya eklemlenen fuaye alanı farklı iki yapıyı birbirine bağlayacak biçimde tasarlanmıştır. Bu çağdaş ek yapı, insanları bir araya toplayarak farklı aktivitelerin yapılmasına uygun mekânlar oluşturmuştur. Yapı çevresindeki yeşil alanla bütünlük sağlayarak hem kültür merkezi hem de işleyen bir çalışma alanı olarak işlev görmektedir. Çağdaş ek, kolay şekil verilebilmesi ve modern malzemelerinden tercih edilmesi için alüminyum malzeme kullanılmıştır.

- Mariehoj Kültür Merkezi zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde çağdaş ek; yapının dışına konumlandırıldığından silüeti değiştirmiştir. Tarihi yapıyı saran formu ile yaklaşık aynı boyutlarda tasarlandığından çokça yoğunluk oluşturmuştur. Mevcut yapıyı gölgesinde bırakmadığından ölçek uygundur. Bina hattı yapı sınırlarının dışına çıkmıştır. Yüksekliği mevcut yapının yüksekliğini aştığından uzun olarak değerlendirilmiştir. Mevcut yapının en, boy doğrultularına aykırı yönlenmiştir. Taş malzemeden farklı olarak alüminyum ile tasarlanan çağdaş ek hareketli formu ile ayrıntıları süslüdür. Merdivene dönüştürülen çatıda ritim mevcuttur. Gri renkli çağdaş ek mevcut taş rengi ile uyumludur.

Tablo 6. 44 Fundatie Müzesi analiz tablosu (URL-56)

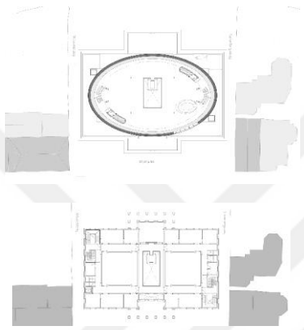
ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : FUNDATIE MÜZESİ — **YAPI NO:** 42

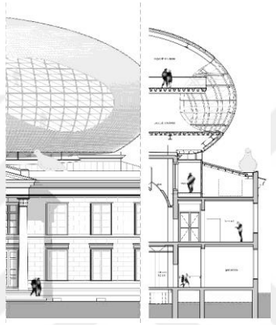
YILI :2013 — **MİMAR :** BIERMAN HENKET

YER : HOLLANDA — **İŞLEV :** MÜZE

PLAN

KESİT

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI				MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ				
TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI	ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
		●			●			

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ					ÖLÇEK		FORMUN ETKİSİ		
SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK					BİNA HATTI		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK	UYGUN	UYGUN DEĞİL	DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
●				●		●			●

FORMUN ETKİSİ									
YÜKSEKLİK			ORAN		YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
●				●		●			●

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
	●		●			●	●		

DEĞERLENDİRME

- 1938 yılında inşa edilen adliye sarayı günümüzde müze olarak kullanılmaktadır. Geçmişten günümüze birçok farklı işlevlerde kullanılan yapıya çeşitli eklemeler yapılmıştır. Müzede dünyaca ünlü birçok sanatçının eserleri sergilenmektedir. Müzeyi genişletmek amacıyla tasarlanan iki katlı ek yapı sekiz adet çelik kolonlarla desteklenmiştir. Böylece tarihi yapıya ek yük getirmemiştir. Çağdaş ek yapının cephesi üç boyutlu camlı seramik parçalar ile kaplanmıştır.

- Fundatie Müzesi zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde çağdaş ek; yapının üstüne konumlandırıldığından silüeti değiştirmiştir. Hacimce büyük tasarlandığından çokça görsel yoğunluk oluşturmuştur. Tarihi yapıya göre ön plana çıktığından ölçek uygun değildir. Bina hattı mevcut yapı sınırlarının içinde kalmıştır. Yüksekliği eklemlendiği yapı yüksekliğinden uzundur. Mevcut yapının boyutları dikkate alındığında büyük boyutlarda tasarlandığından aykırı yönlenmiştir. Mavi-beyaz renkli seramik malzeme ile tasarlanan çağdaş ek süslü bir görüntü oluşturmuştur. Tarihi yapı ile çağdaş ek arasında oran tespit edilememiştir. Tarihi yapı taş, çağdaş ek ise camlı fayanslar kullanıldığından malzeme farklılaşmıştır. Mavi ve beyaz renkten oluşan çağdaş ek, mevcut taş renginden farklıdır. Çağdaş ekte ritim tespit edilememiştir.

Tablo 6. 45 British Museum analiz tablosu (URL-57)

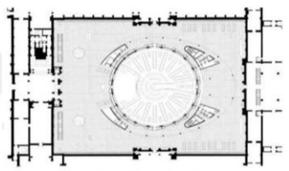
ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : BRITISH MUSEUM — **YAPI NO:** 43

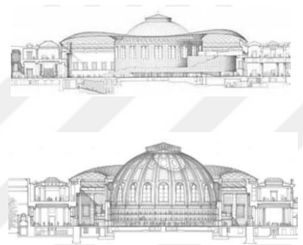
YILI: 2000 — **MİMAR :** NORMAN FOSTER

YER : İNGİLTERE — **İŞLEV :** MÜZE

PLAN

KESİT

TASARIM YAKLAŞIM KARARI

TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI
		●	

MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ

ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
●				

GÖRÜNÜŞ

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ

SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK
●		●		

ÖLÇEK

UYGUN	UYGUN DEĞİL
●	

FORMUN ETKİSİ

BİNA HATTI		
DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
		●

FORMUN ETKİSİ

YÜKSEKLİK		ORAN		YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
		●	●		●			●	

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
●			●		●		●		

DEĞERLENDİRME

- Londra'da bulunan İngiliz Müzesi'nin çağdaş çatı eki 2000 yılında Norman Foster tarafından tasarlanmıştır. Avluda bulunan kayıp ve kullanılmayan alanları yapıya kazandırmak amacıyla üst örtü eklemlenerek büyük bir kamusal mekâna dönüştürülmüştür. Çevresinde bulunan galerileri birbirine bağlayan avluya tarihi müzenin zemin kotundan erişilmektedir. Bu yapının içinde seminer salonları, kafeler ve kitapçı yer almaktadır Tam ortada ise büyük bir okuma alanı yer almaktadır. . Cam ve çelik malzemelerle strüktürel açıdan tarihi yapıya ek yük getirmeyecek biçimde tasarlanarak saygılı bir tutum sergilenmiştir. Çağdaş çatı eki üçgen panellerden oluşan dalgalı cam strüktürden oluşmaktadır.

- British Museum zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde çağdaş ek; çatı eki silüeti değiştirmiştir. Şeffaf malzeme ile tasarlanarak yapıyı geri planda bırakmadığından görsel yoğunluk az oluşturulmuştur. Mevcut kubbe yüksekliğini aşmadığından uygun ölçekte tasarlanmıştır. Orta avlu üzerine eklemlenen çağdaş ek mevcut yapı sınırlarının içinde kalmıştır. Kesit düzleminden bakıldığından çağdaş ek yüksekliği mevcut yapı yüksekliğinden kısadır. Avlu ölçülerine uygun olarak tasarlanan çatı eki yapıya paralel olarak yönlenmiştir. Cam ve çelik malzeme ile tasarlanan ek kütlesel oranları ve geçirgenliği sayesinde orta dereceli ayrıntı oluşturmuştur. Çatıdaki desende ritim tespit edilmiştir. Şeffaf malzeme ile tasarlanan çağdaş ek geçirgenlik sağladığından renk benzerdir.

Tablo 6. 46 Saint Maurice Manastırı analiz tablosu (URL-58)

ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : SAINT MAURICE MANASTIRI — **YAPI NO:** 44

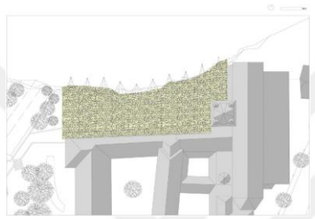
YILI :2010

MİMAR : SAVIOZ FABRIZZI ARCHITECTES

YER : İSVİÇRE

İŞLEV : MANASTIR

PLAN

KESİT

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI				MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ				
TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI	ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
		●		●				

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ					ÖLÇEK		FORMUN ETKİSİ		
SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK					BİNA HATTI		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK	UYGUN	UYGUN DEĞİL	DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
●		●			●		●		

FORMUN ETKİSİ

YÜKSEKLİK		ORAN			YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
		●	●		●			●	

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
●			●		●		●		

DEĞERLENDİRME

- Saint Maurice Manastırı yaklaşık 1500 yıl önce inşa edilmiştir. Manastır uçurum kenarına inşa edildiğinden uçurum kenarından düşen taşlardan korunması amacıyla çağdaş bir örtü eki tasarlanmıştır. 1611 yılında uçurumdan düşen bir kaya parçası tarihi yapıya zarar vermiştir. Daha sonra 1942 yılında düşen büyük kaya parçası sonucunda yapı büyük oranda hasar görmüştür. Bu olaylar sonucunda mevcut yapıya koruma çatısı yapılmasına karar verilmiştir. Çağdaş ek tarihi yapının ayakta kalan kalıntılar üzerine eklemlenmiştir. Cam ve çelikten oluşan koruma çatısının üzerindeki taşlar ışığın iç mekâna eşit biçimde yayılmasını sağlamaktadır.
- Saint Maurice Manastırı zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde çağdaş ek; koruma çatısı silüeti değiştirmiştir. Cam ve çelik malzemeden tasarlanan çatı eki tarihi yapıyı gölgesinde bırakmadığından az dereceli görsel yoğunluk oluşturmuştur. Mevcut yapı yüksekliğini aşmadığından ölçek uygundur. Bina hattı mevcut yapı sınırlarının dışındadır. Çağdaş ek yüksekliği mevcut yapı yüksekliğinden kısa olarak tasarlanmıştır. Tarihi kalıntıların sınırları doğrultusunda eklemlendiğinden paralel yönlenmiştir. Cam ve çelik malzemeyle birlikte taşların kullanılması orta dereceli ayrıntı oluşturmuştur. Cam çatı üzerindeki taşlar mevcut yapı ile benzer renkte tasarlanmış ve bu taşların düzensiz dizilimi ritim oluşturmuştur.

Tablo 6. 47 Dresden Askeri Tarih Müzesi analiz tablosu (URL-59)

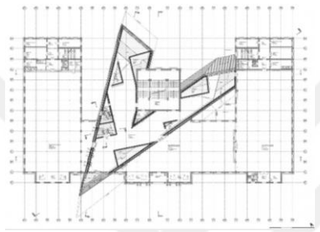
ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : DRESDEN ASKERİ TARİH MÜZESİ — **YAPI NO:** 45

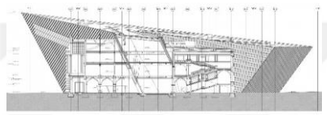
YILI: 2011 — **MİMAR :** DANIEL LIBESKIND

YER : ALMANYA — **İŞLEV :** MÜZE

PLAN

KESİT

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI				MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ				
TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI	ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
		●			●			

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ					ÖLÇEK		FORMUN ETKİSİ		
SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK					BİNA HATTI		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK	UYGUN	UYGUN DEĞİL	DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
●				●		●	●		

FORMUN ETKİSİ

YÜKSEKLİK		ORAN		YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
●				●		●		●	

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
	●		●			●			●

DEĞERLENDİRME

- 19. yüzyıla ait olan müze yapısına Mimar Daniel Libeskind tarafından bir uzantı eklenmiştir. Müzenin cephesini bölerek tasarladığı beş katlı beton ve çelikten yapılmış çağdaş ek cepheye yeni bir görünüm kazandırmıştır. Müzenin ihtiyaçları doğrultusunda yeni birimler eklenmiştir. Bu birimler arasında ön cepheye doğru uzanan seyir terası da yer almaktadır. Çağdaş ek cephenin açıklığı ve şeffaflığı, mevcut yapının opaklığı ve sertliği ile zıtlık oluşturulmuştur. Çağdaş ek tasarımı, demokratik bir toplumda ordunun şeffaflığını temsil etmektedir. Bu bakış açısı yeni müzenin karakterini oluşturmuştur.
- Dresden Askeri Tarih Müzesi zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde çağdaş ek; yapının dışına eklemlendiğinden silüeti değiştirmiştir. Mevcut yapının simetrisini kesintiye uğratan formuyla hacimce büyük bir ek olduğundan çevresine göre çokça görsel yoğunluk oluşturmuştur. Mevcut yapıya göre ön plana çıktığından ölçek uygun değildir. Bina hattı mevcut yapı sınırlarının dışına çıkmıştır. Mevcut yapı yüksekliğini aştığından uzun olarak değerlendirilmiştir. Çağdaş ek ile yapı arasında oran tespit edilememiştir. Mevcut yapının en, boy, yükseklik doğrultularına aykırı yönlenmiştir. Cam, çelik ve beton malzeme ile tasarlanan yapı orta dereceli ayrıntı oluşturmuştur. Çağdaş ekte ritim tespit edilememiştir. Tarihi yapı taş çağdaş ek ise cam, çelik ve beton ile tasarlandığından malzeme farklılaşmıştır. Gri renkli çağdaş ek mevcut taş renginden farklıdır.

Tablo 6. 48 Saint-Francois Manastırı analiz tablosu (URL-60)

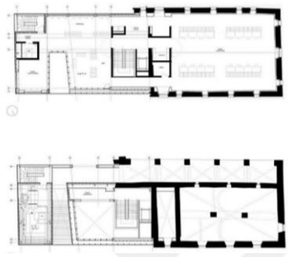
ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : SAINT-FRANCOIS MANASTIRI — **YAPI NO:** 46

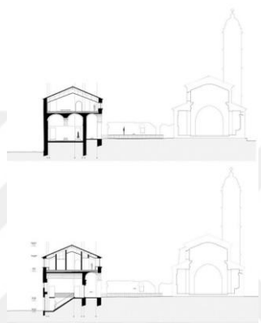
YILI :2021 — **MİMAR :** AMELIA TAVELLA

YER : FRANSA-KORSİKA — **İŞLEV :** MANASTIR

PLAN

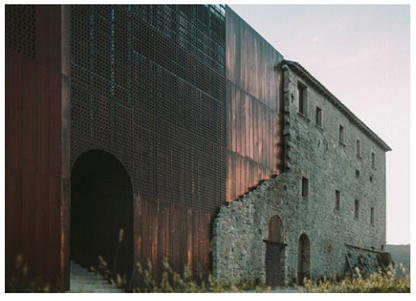

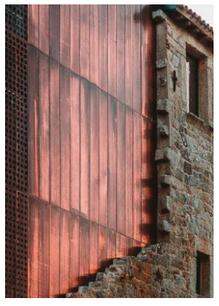
KESİT

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI				MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ				
TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI	ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
		●			●			

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ					ÖLÇEK		FORMUN ETKİSİ		
SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK					BİNA HATTI		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK	UYGUN	UYGUN DEĞİL	DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
●			●		●			●	

FORMUN ETKİSİ									
YÜKSEKLİK			ORAN		YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
	●		●		●			●	

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
●			●		●				●

DEĞERLENDİRME

- 1480 yılında inşa edilen Saint-Francois Manastırı, savunma kalesi, keşişler tarafından kullanılan ibadet alanı gibi birçok farklı işlevlerde kullanılmıştır. Zamanla tahrip olan yapının yıkılan bölümleri Mimar Amelia Tavella tarafından boşluklu bir bakır strüktürle tamamlamıştır. Orijinal yapının strüktürünü yeniden oluşturarak tarihi yapı ile çağdaş eki bir arada sergilemiştir.

- Saint-Francois Manastırı zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde çağdaş ek; yapının dışına konumlandırıldığından silüeti değiştirmiştir. Mevcut yapı ile yaklaşık olarak aynı boyutlarda tasarlandığından orta dereceli görsel yoğunluk oluşturmuştur. Mevcut yapıyı gölgesinde bırakmadığından ölçek uygundur. Bina hattı mevcut yapı sınırlarına eşittir. Çağdaş ekin yüksekliği mevcut yapı yüksekliğine eşittir. Tarihi yapı ile yaklaşık olarak aynı hacimde tasarlandığından oran mevcuttur. Mevcut yapının en, boy ve yükseklik doğrultularında eklemlendiğinden paralel yönlenmiştir. Mevcut taş yapıya benzer renkte bakır malzeme ile tasarlanan çağdaş ek orta dereceli ayrıntı oluşturmuştur. Bakır strüktürün boşluklu yapısında ritim mevcuttur. Mevcut yapı taş malzeme çağdaş ek ise bakırdan yapılarak malzeme farklılaşmıştır. Çağdaş ek yapının dışına konumlandırılmıştır.

Tablo 6. 49 Stavros Niarchos Foundation Kütüphanesi (SNFL) analiz tablosu (URL-61)

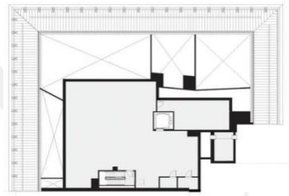
ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : STAVROS NIARCHOS FOUNDATION KÜTÜPHANESİ (SNFL) — **YAPI NO:** 47

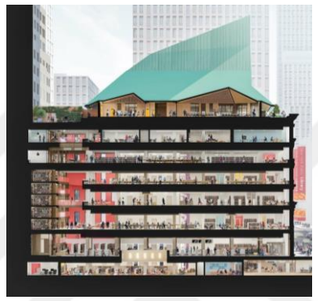
YILI: 2021 — **MİMAR :** MECANOO ARCH. & BEYER BLINDER BELLE

YER : NEW YORK — **İŞLEV :** KÜTÜPHANE

PLAN

KESİT

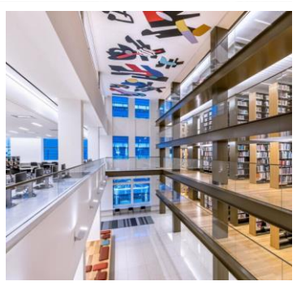
TASARIM YAKLAŞIM KARARI				MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ				
TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI	ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
		●			●			

TASARIM KRİTERLERİ

GÖRÜNÜŞ

ÇEVRENİN ETKİSİ					ÖLÇEK		FORMUN ETKİSİ		
SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK					BİNA HATTI		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK	UYGUN	UYGUN DEĞİL	DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
●				●		●	●		

FORMUN ETKİSİ									
YÜKSEKLİK		ORAN			YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
●				●		●		●	

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
	●		●			●	●		

DEĞERLENDİRME

- 1914 yılında alışveriş merkezi olarak inşa edilen tarihi yapının içine yerleştirilen Stavros Niarchos Foundation Kütüphane projesi (SNFL) ile ziyaretçi yoğunluğunu azaltacak mekânlar, okuma alanları, depo alanları oluşturulmuştur. Sekiz katlı yapı her yaşa hizmet vermektedir. Çatıya eklenen teras alanında, konferans salonu, çatı bahçesi ve bir adet kafeterya bulunmaktadır. Terasın üstünde yükselen eğimli çatının sert açılı kırılma hatları ve alüminyum yüzeyi Manhattan'ın Beaux Art mansard çatılarından esinlenmiştir. Yapının zemin katı caddeden içeri taşınan bir iç sokak etrafında düzenlenmiştir.
- Stavros Nıarchos Foundation Kütüphanesi zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde; çağdaş ek; yapının üstüne konumlandırıldığından silüeti değiştirmiştir. Eklemlenen yapıya göre hacimce büyük olması ve malzemenin canlılığından dolayı çok yoğun bir görsel yoğunluk oluşturmuştur. Tarihi yapıya göre ön plana çıktığından ölçek uygun değildir. Bina hattı mevcut yapı sınırlarının dışına çıkmıştır. Yüksekliği tarihi yapı yüksekliğini aştığından uzundur. Çağdaş ek ile tarihi yapı arasında oran tespit edilememiştir. Mevcut yapının en, boy doğrultularında yükselmesine rağmen yükseklik olarak yapıya aykırı yönlenmiştir. Alüminyum, cam ve çelik malzeme orta dereceli ayrıntı oluşturmuştur. Çağdaş ekte ritim mevcut değildir. Tarihi yapı taş çağdaş ek ise alüminyum, cam ve çelik malzeme ile tasarlanmıştır. Çağdaş ek yapının üstüne konumlandırılmıştır.

Tablo 6. 50 Muros'ta Bir Ev analiz tablosu (URL-62)

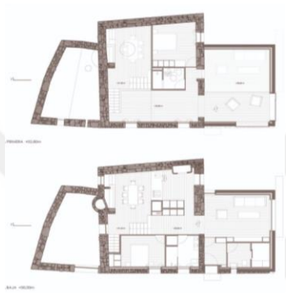
ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : MUROS'TA BİR EV — **YAPI NO:** 48

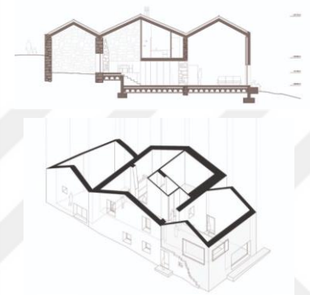
YILI: 2018 — **MİMAR :** FUERTES-PENEDO

YER : İSPANYA-MUROS — **İŞLEV :** KONUT

PLAN

KESİT

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI				MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ				
TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI	ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
		●			●			

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ					ÖLÇEK		FORMUN ETKİSİ		
SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK					BİNA HATTI		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK	UYGUN	UYGUN DEĞİL	DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
●		●			●			●	

FORMUN ETKİSİ									
YÜKSEKLİK			ORAN		YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
	●		●		●		●		

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
	●		●			●			●

DEĞERLENDİRME

- Galiçya'da bulunan konutların geleneksel şemasında olduğu gibi ana mekânlar ahır ve mutfaktan oluşmuştur. Konutun yenilenme projesi ile taş yapıda orijinal mekânlar korunarak üçüncü bir hacim eklenmiştir. Mevcut alanın büyüklüğü dikkate alınarak mevcut ayak izlerinde genişleme çalışmaları yapılmadan ve yüksekliği arttırmadan tasarlanmıştır. İç mekânda farklı yükseklikler oluşturularak birbirinden farklı mekânları sergileyen akışkan bir alan oluşturulmuştur. Ahşap Galiçya çamı iç mekânda kullanılarak sıcak bir ortam oluşturulmuştur.

- Muros'ta bulunan ev zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde çağdaş ek; yapının dışına eklemlendiğinden silüeti değiştirmiştir. Tarihi yapıya göre ön plana çıkmadığından görsel yoğunluk az oluşturulmuştur. Çağdaş ek mevcut yapı sınırları doğrultusunda eklemlendiğinden ölçek uygundur. Bina hattı mevcut yapı sınırlarına eşittir. Yüksekliği eklemlendiği yapının yüksekliğine eşittir. Tarihi yapı ile çağdaş ek yükseklikleri arasında oran mevcuttur. Mevcut yapının en, boy ve yüksekliği doğrultusunda şekillendiğinden paralel yönlenmiştir. Beton malzeme ile tasarlanan çağdaş ek süslü bir desene sahip olmadığından ayrıntı sadedir. Geleneksel taş malzemesinden farklı olarak beton malzeme kullanılarak yapının dışına konumlandırılmıştır. Beton malzemenin rengi mevcut taş renginden farklıdır.

Tablo 6. 51 Elbphilharmonie analiz tablosu (URL 63-64)

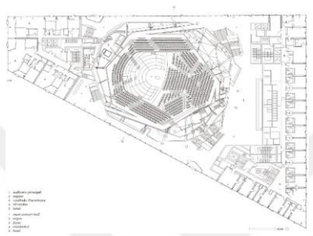
ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : ELBPHILHARMONIE — **YAPI NO:** 49

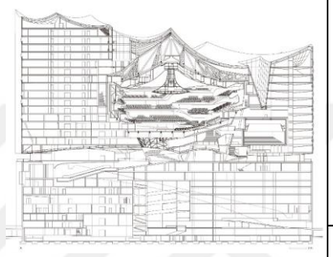
YILI: 2016 — **MİMAR :** HERZOG & DE MEURON

YER : ALMANYA-HAMBURG — **İŞLEV :** KONSER SALONU

PLAN

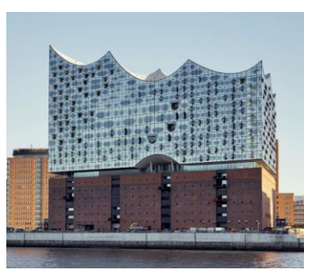
KESİT

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI				MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ				
TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI	ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
		●			●			

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ					ÖLÇEK		FORMUN ETKİSİ		
SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK					BİNA HATTI		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK	UYGUN	UYGUN DEĞİL	DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
●				●		●		●	

FORMUN ETKİSİ

YÜKSEKLİK		ORAN			YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
●				●		●			●

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
●			●		●		●		

DEĞERLENDİRME

- 1875 yılında inşa edilen antrepo yapısı İkinci Dünya Savaşı'nda yıkılmıştır. Daha sonra tekrar inşa edilen yapı 90'lı yıllara kadar depo alanı olarak kullanılmıştır. Yeni yapının içinde iki konser salonu, otel ve konut bloğu bulunmaktadır. Tarihi yapı üzerine eklemlenen dalgalı paneller ve açıklıklardan oluşan cam cephesiyle kristal görünüm oluşturmuştur. Tarihi yapı masif tuğla bir yapıdır. Yeni tasarlanan cam bina plan düzleminde mevcut tuğla yapı ile aynı zemin planında yükselmiştir. Yapının giriş kısmında restoran, bilet gişesi, lobi yer almakta ve diğer fuayelere erişim sağlanmaktadır. Aynı zamanda plazaya uzun bir yürüyen merdiven tasarlanmıştır.
- Elbphilharmonie zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde; çağdaş ek yapının üstüne eklemlendiğinden silüeti değiştirmiştir. Tarihi yapıya göre hacimce büyük ve dikkat çekici cephesiyle çok dereceli yoğunluk oluşturmuştur. Tarihi yapıya göre ön plana çıktığından ölçek uygun değildir. Bina hattı mevcut yapı sınırlarına eşittir. Yüksekliği mevcut yapı yüksekliğini aştığından uzun olarak değerlendirilmiştir. Tarihi yapı ile çağdaş ek arasında oran tespit edilememiştir. Mevcut yapı yüksekliğine göre dikeyde çok yükseldiğinden yapıya aykırı yönlenmiştir. Dalgalı panellerden oluşan cam cephe süslü olarak nitelendirilmiştir. Tarihi yapı tuğla, çağdaş ek ise cam ile tasarlanarak malzeme farklılaşmıştır. Cam yüzeydeki açıklıklarda ritim mevcuttur. Çağdaş ek yapının üstüne konumlandırılmıştır.

Tablo 6. 52 MASS MoCA Binası 6 analiz tablosu (URL-65)

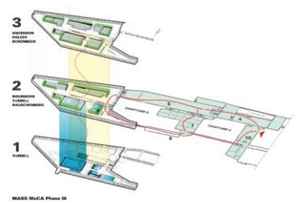
ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : MASS MOCA BUILDING 6 — **YAPI NO:** 50

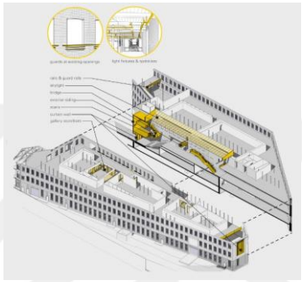
YILI :2017 — **MİMAR :** BRUNER/COTT & ASSOCIATES

YER : ABD — **İŞLEV :** MÜZE

PLAN

KESİT

TASARIM YAKLAŞIM KARARI

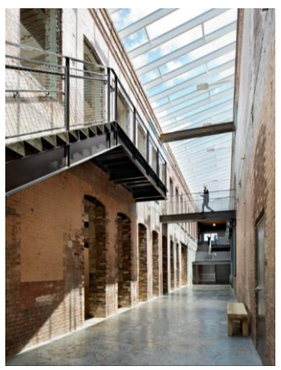
TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI
		●	

MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ

ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
●			●	

GÖRÜNÜŞ

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ

SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK
●			●	

ÖLÇEK

UYGUN	UYGUN DEĞİL
●	

FORMUN ETKİSİ

BİNA HATTI		
DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
	●	

FORMUN ETKİSİ

YÜKSEKLİK		ORAN		YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
	●		●		●			●	

RİTİM		MALZEME		RENK		EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
●			●			●	●	●	●

DEĞERLENDİRME

- 1800'lerin sonlarında 17 dönümlük araziye inşa edilmiş sanayi yapısı müzeye dönüştürülmüştür. Restorasyon çalışmalarında iç içe geçmiş avlular, köprüler ve yürüyüş yolları tasarlanmıştır. Müze farklı aşamalarda tamamlanmıştır. İlk olarak 1999 yılında önem kazanmıştır. Son olarak da 25 yıllık master planı tasarlanmıştır. ‘’Müze içinde müze’’ konseptiyle yapılan son restorasyon çalışmalarında duvar ve döşemelerde kurtarılmış orijinal malzemeler, çatıda cam ve pencerelerde alüminyum malzeme kullanılmıştır.

- MASS MoCA Binası 6 zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde; çağdaş ek, yapının dışına eklemlendiğinden silüeti değiştirmiştir. Tarihi yapıya göre dengeli tavır sergilediğinden ve hacimce çok büyük olmadığından orta dereceli görsel yoğunluk oluşturmuştur. Mevcut yapıyı gölgesinde bırakmadığından ölçek uygundur. Bina hattı mevcut yapı sınırlarına eşittir. Yüksekliği mevcut yapı yüksekliğine eşittir. Mevcut yapının en, boy ve yüksekliği dikkate alındığından paralel bir yönlenme göstermiştir. Çatıda kullanılan cam malzemeler ve sirkülasyon elemanlarında kullanılan metaller orta dereceli ayrıntı oluşturmuştur. Tarihi yapı tuğla çağdaş ek ise cam ve çelik malzeme ile tasarlanarak malzemede farklılık oluşturmuştur. Çatıda oluşturulan cam açıklıklarda ritim ve oran mevcuttur. Çağdaş ek yapının içine, dışına ve üstüne konumlandırılmıştır.

6.2.2 Türkiye'deki çağdaş ek uygulama örnekleri

Türkiye'nin farklı illerinden seçilen çağdaş ek örnekleri, farklı yapı türlerinden belirlenmiştir. Türkiye'de eklemlenen çağdaş ek örnekleri dünyada incelenen örneklere göre daha az bulunmaktadır.

Türkiye'deki çağdaş ek uygulamalarından bazıları tez kapsamında incelenmiştir. Bu örnekler aşağıdaki şekilde sıralanabilmektedir;

1. Sebatay Sevinin Evi (Tablo 6.53)
2. Şerefiye (Theodosius) Sarnıcı Giriş Yapısı (Tablo 6.54)
3. Göbekli Tepe Canlandırma Merkezi (Tablo 6.55)
4. Demre Aziz Nikolaos Kilisesi (Tablo 6.56)
5. Burgaç Hatun Türbesi (Tablo 6.57)
6. Deveci Hanı (Tablo 6.58)
7. Cemil Paşa Konağı Kent Müzesi (Tablo 6.59)
8. Dara Antik Kent (Tablo 6.60)
9. Adnan Büyükdeniz Kütüphanesi (Tablo 6.61)
10. Ebul Manucehr Cami (Tablo 6.62)
11. Atik Valide Şifahanesi (Tablo 6.63)
12. İshak Paşa Sarayı (Tablo 6.64)
13. Zeytin Burnu Fabrika-i Hümayun Fişek Fabrikası (Tablo 6.65)
14. Esma Sultan Yalısı (Tablo 6.66)
15. Beyazıt Devlet Kütüphanesi (Tablo 6.67)
16. Borusan Müzik ve Sanat Evi (Tablo 6.68)
17. Tekfur Sarayı Müzesi (Tablo 6.69)
18. Beyoğlu Belediye Kompleksi (Tablo 6.70)
19. Kadir Has Üniversitesi (Tablo 6.71)
20. Kazıklı Kervansarayı (Tablo 6.72)
21. Abdullah Gül Üniversitesi Sümer Kampüsü (Tablo 6.73)
22. Kadirli Ala Cami Koruma Çatısı (Tablo 6.74)
23. Tuz Ambarı (Tablo 6.75)
24. Santra İstanbul Çağdaş Sanat Müzesi (Tablo 6.76)
25. Yapı Kredi Kültür Sanat (Tablo 6.77)
26. Kadıköy Hasanpaşa Gazhanesi (Tablo 6.78)
27. Sultanahmet Cezaevi (Tablo 6.79)

28. Rahmi Koç Müzesi (Tablo 6.80)
29. Tayyare Evleri Aksaray (Tablo 6.81)
30. Boğaziçi Üniversitesi Gözlükule Kazı Araştırma Merkezi (Tablo 6.82)
31. İçkale Müze (Tablo 6.83)
32. Diyarbakır Karayolları Binası (Tablo 6.84)
33. Mardin Artuklu Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Binası (Tablo 6.85)
34. Diyarbakır Vahap Ağa Hamamı (Tablo 6.86)
35. Trabzon Kızlar Manastırı (Tablo 6.87)

Tablo 6. 53 Sabatay Sevi Evi analiz tablosu (URL-66)

ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : SABATAY SEVİ EVİ — **YAPI NO:** 51

YILI :2017

MİMAR : İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

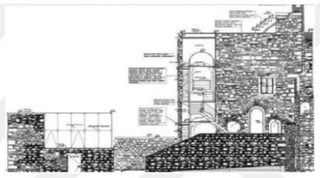
YER : İZMİR

İŞLEV : MÜZE-SERGİ SALONU

PLAN

KESİT

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI				MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ				
TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI	ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
		●			●			

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ					ÖLÇEK		FORMUN ETKİSİ		
SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK					BİNA HATTI		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK	UYGUN	UYGUN DEĞİL	DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
●		●			●			●	

FORMUN ETKİSİ

YÜKSEKLİK		ORAN		YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
	●		●		●		●		

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
	●		●			●		●	●

DEĞERLENDİRME

- İzmir Agorası içinde bulunan binanın 1626'da İzmir'de doğan Yahudi din adamı Sabatay Sevi'nin yaşadığı ev olduğu düşünülmektedir. 1949 yılında terkedilen ev tahrip duruma gelmiştir. 2005 yılında ise kültür varlığı olarak tescillenmiştir. 2017 yılında İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından restore edilmiştir. Konut yapısı kuzey-güney yönünde karşılıklı iki bloktan oluşmaktadır. Ana yapı sergi ve müze alanı olarak kullanılmaktadır. Çağdaş ek ile tamamlanan yapı ise bilgilendirme merkezi olarak işlevlendirilmiştir.
- Sabatay Sevi evi zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde; yapının silüetinde çağdaş ekin eklemlenmesiyle değişim meydana gelmiştir. Yapıya eklemlenen çağdaş ek, cam malzeme ile tasarlandığından çevresine göre görsel yoğunluğu az olarak nitelendirilmiştir. Tarihi yapıyı geri planda bırakmadığından ölçek uygundur. Bina hattı mevcut yapı sınırına eşittir. Çağdaş ekin yüksekliği mevcut yapı yüksekliğine eşittir. Tarihi yapının sınırlarına eklemlendiğinden mevcut oran korunmuştur. Tarihi yapının en, boy, yükseklik doğrultularına paralel olarak eklemlenmiştir. Geleneksel taş malzemeden farklı olarak cam ve çelik malzeme kullanıldığından ayrıntıları sadedir. Mevcut yapı renginden farklı olarak tasarlanan cam ek, yapının içine ve dışına konumlandırılacak biçimde tasarlanmıştır.

Tablo 6. 54 Şerefiye Sarnıcı analiz tablosu (Foto: Erkoç,2019; URL-67)

ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : ŞEREFİYE SARNICI GİRİŞ YAPISI — **YAPI NO:** 52

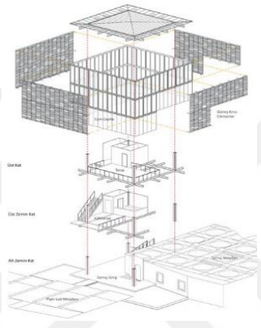
YILI: 2016 — **MİMAR :** CAFER BOZKURT MİMARLIK

YER : İSTANBUL — **İŞLEV :** MÜZE

PLAN

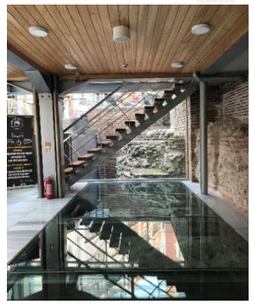

KESİT

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI				MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ				
TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI	ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
		●			●			

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ					ÖLÇEK		FORMUN ETKİSİ		
SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK					BİNA HATTI		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK	UYGUN	UYGUN DEĞİL	DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
●			●		●		●		

FORMUN ETKİSİ									
YÜKSEKLİK			ORAN		YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
●			●			●		●	

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
●			●		●				●

DEĞERLENDİRME

- Şerefiye Sarnıcı, II. Theodosius Dönemine ait olduğu tahmin edilen Bizans su yapısıdır. Binbirdirek Mahallesi'nde bir yapı adası boşluğunun altında bulunmaktadır. Üzerinde bulunan yapılar koruma kurulu tarafından kaldırılmış ve etrafı sokaklarla çevrili kent boşluğu oluşmuştur. Tarihi yapının restorasyon sürecinde giriş yapısı ve çevre düzenlemesi birlikte kent boşluğuna hizmet veren bir ek yapı oluşturulmuştur. Tarihi yapıda tasarlanan çelik strüktür, ahşap döşeme, metal çatı ve cam dış kabuk elemanlar; içeriden ve dışarıdan bakıldığında tarihi yapıya en az müdahale eden, hafif ve modern bir yapı sistemi oluşturmak için tercih edilmiştir.

- Şerefiye Sarnıcı zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde; çağdaş ek, yapının dışına konumlandırıldığından silüeti değiştirmiştir. Hacimce varlığını hissettiren çağdaş ek orta dereceli görsel yoğunluk oluşturmuştur. Tarihi yapıyı geri planda bırakmadığından uygun ölçekte tasarlanmıştır. Bina hattı mevcut yapı sınırlarının dışına çıkmıştır. Yüksekliği mevcut yapı yüksekliğinden uzundur. Tarihi yapıya düşeyde eklemlendiğinden mevcut yapıya göre aykırı yönlenmiştir. Cephede bulunan güneş kırıcıları orta dereceli ayrıntı oluşturmuştur. Çağdaş ek şeffaf malzeme ile tasarlanarak geçirgenlik sağladığından renk benzerdir. Güneş kırıcılarında ritim mevcuttur. Çağdaş ek yapının dışına konumlandırılmıştır.

Tablo 6. 55 Göbekli tepe analiz tablosu (Foto: Erkoç,2018; İpekoğlu, 2019)

ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : GÖBEKLİ TEPE CANLANDIRMA MERKEZİ — **YAPI NO:** 53

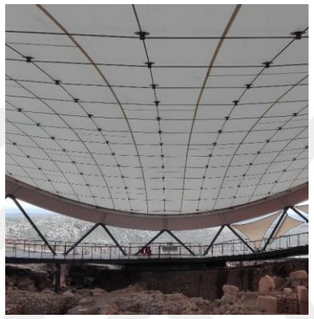
YILI :2018 — **MİMAR :** ALMAN ARKEOLOJİ ENSTİTÜSÜ

YER : ŞANLIURFA — **İŞLEV :** CANLANDIRMA MERKEZİ

PLAN

KESİT

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI

TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI
		●	

MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ

ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
●				

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ

SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK
●				●

ÖLÇEK

UYGUN	UYGUN DEĞİL
	●

FORMUN ETKİSİ

BİNA HATTI		
DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
●		

FORMUN ETKİSİ

YÜKSEKLİK		ORAN		YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
●				●	●				●

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
●			●			●	●		

DEĞERLENDİRME

- Yaklaşık olarak 12.000 yıllık geçmişe sahip olan Şanlıurfa Göbekli tepe arkeolojik yerleşim alanı, 1 Temmuz 2018 tarihinde UNESCO Dünya Miras Listesi'ne alınmıştır. Göbekli tepe, insanlık tarihini baştan yazabilecek bir öneme sahiptir. Hayvan figürleriyle yontulmuş taşlar ve T biçimli sütunlarıyla 12.000 yıllık dairesel yapılar keşfedilmiştir. Gün yüzüne çıkarılan bu kalıntıların korunması ve sergilenmesi amacıyla arkeolojik alanı çevreleyen eliptik form ile kendi ağırlığını taşıyabilen çelik strüktürlerle tasarlanmıştır.

- Göbekli tepe, zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde; çağdaş ek yapının üstüne eklemlendiğinden silüeti değiştirmiştir. Hacimce büyük ve eliptik form ile tasarlandığından çokça görsel yoğunluk oluşturmuştur. Tarihi kalıntılara göre ön plana çıktığından ölçek uygun değildir. Bina hattı mevcut yapı sınırlarının dışına çıkmıştır. Yüksekliği tarihi kalıntıların yüksekliğini aştığından uzundur. Çağdaş ek tarihi kalıntıların sınırlarına göre şekillendiğinden paralel yönlenmiştir. Tarihi yapı ile çağdaş ek arasında oran tespit edilememiştir. Kıvrımlı hatları ve cephede bulunan çelik profillerle ayrıntı süslü olarak değerlendirilmiştir. Cephedeki metal profillerde ritim mevcuttur. Kalıntıların renginden farklılaşan çelik çatı kalıntıların üstüne konumlandırılmıştır.

Tablo 6. 56 Aziz Nikolaos Kilisesi analiz tablosu (Foto: Payaslı Oğuz, 2019; URL-68)

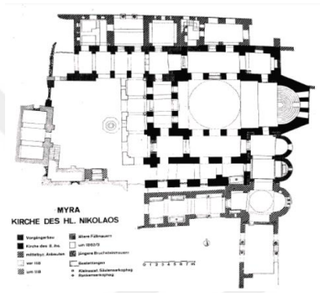
ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : AZİZ NİKOLAOS KİLİSESİ — **YAPI NO:** 54

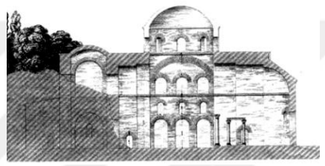
YILI: 2012 — **MİMAR :** İL KÜLTÜR VE TURİZM MÜDÜRLÜĞÜ

YER : ANTALYA DEMRE — **İŞLEV :** MÜZE

PLAN

KESİT

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI				MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ				
TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI	ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
		●		●				

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ					ÖLÇEK		FORMUN ETKİSİ		
SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK					BİNA HATTI		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK	UYGUN	UYGUN DEĞİL	DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
●			●		●		●		

FORMUN ETKİSİ

YÜKSEKLİK		ORAN			YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
●			●		●		●		

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
●			●			●	●		

DEĞERLENDİRME

- Aziz Nikolaos Kilisesi, Bizans sanat tarihinin önemli bir örneğidir. Myra'nın (Demre) halkı Başpiskopos Aziz Nikolaos'un ölümünden sonra bazilika inşa ettirmiştir. Myra'daki bazilika8'inci yüzyılda depremler ve şehre yapılan akınlar sonucu büyük hasar görmüş, 9. yüzyılda yeniden inşa edilmiştir. Günümüzde kilise, özgün temelleri üzerinde farklı dönemlerde inşa edilmiş kompleks görünümündedir.

- Aziz Nikolaos Kilisesi, zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde; çağdaş ek, yapının üstüne eklemlendiğinden silüeti değiştirmiştir. Tarihi yapıyı geri planda bırakmadığından ölçek uygundur. Bina hattı mevcut yapı sınırlarının dışına çıkmıştır. Çağdaş ek yüksekliği mevcut yapı yüksekliğini aştığından yükseklik uzundur. Tarihi yapı sınırları doğrultusunda paralel yönlenmiştir. Ayrıntıları düz yüzeyli olup süslemeli bir detaya sahip olmadığından sade olarak nitelendirilmiştir. Çatı eki farklı renkte bir malzeme ile tasarlandığından renkte farklılık hissettirilmiştir. Bu nedenle orta dereceli görsel yoğunluk oluşturmuştur. Çatı örtüsündeki metal profillerde ritim mevcuttur. Tarihi yapı yüksekliği ile çatı eki yükseklikleri arasında oran mevcuttur.

Tablo 6. 57 Burgaç hatun türbesi analiz tablosu (URL-69)

ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : BURGAÇ HATUN TÜRBESİ — **YAPI NO:** 55

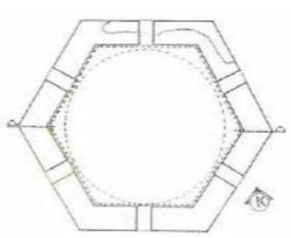
YILI :

MİMAR : VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

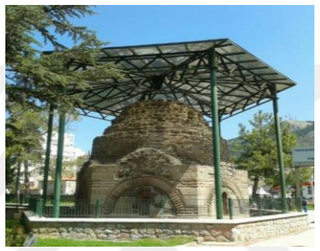
YER : TOKAT

İŞLEV : TÜRBE

PLAN

KESİT

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI				MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ				
TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI	ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
		●		●				

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ					ÖLÇEK		FORMUN ETKİSİ		
SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK					BİNA HATTI		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK	UYGUN	UYGUN DEĞİL	DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
●			●		●		●		

FORMUN ETKİSİ									
YÜKSEKLİK		ORAN		YÖNLENME		AYRINTI			
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
●				●	●		●		

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
●			●			●	●		

DEĞERLENDİRM E

- Burgaç hatun türbesi Ali Paşa Cami avlusunun güneydoğu köşesinde yer almaktadır. Kitabesi bulunmadığından ne zaman inşa edildiği tam olarak bilinmemektedir. Süsleme özelliklerine göre 13. yüzyıla bazı araştırmacılar göre de taş-tuğla almaşık inşa tekniğiyle 14. yüzyıla ait olduğu düşünülmektedir. Altıgen gövdeli türbe, pandantif geçişli kubbeyle örtülmüştür. Pandantifler, kemerler ve üçgen alınlıklarda tuğla malzeme kullanılmıştır. Burgaç hatun türbesini dış etkenlere karşı korumak amacıyla çelik malzeme ile koruma çatısı tasarlanmıştır.

- Burgaç hatun türbesi, zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde; çağdaş ek, yapının üstüne eklemlendiğinden silüeti değiştirmiştir. Varlığını hissettiren koruma çatısı orta dereceli yoğunluk oluşturmuştur. Tarihi yapıya göre ön plana çıkmadığından ölçek uygundur. Bina hattı mevcut yapı sınırlarının dışına çıkmıştır. Çağdaş ek yüksekliği mevcut yapı yüksekliğini aştığından uzun olarak nitelendirilmiştir. Tarihi yapı ile çağdaş ek arasında oran tespit edilememiştir. Tarihi yapının sınırları doğrultusunda eklemlendiğinden paralel yönlenmiştir. Geleneksel taş ve tuğla malzemeden farklı olarak çelik malzeme ile tasarlandığından ayrıntı sadedir. Çelik taşıyıcılar arasında ritim mevcuttur. Geleneksel malzeme taş çağdaş ek ise metal malzeme ile tasarlanmıştır.

Tablo 6. 58 Deveci hanı analiz tablosu (Pehlivan, 2018)

ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : DEVECİ HANI — **YAPI NO:** 56

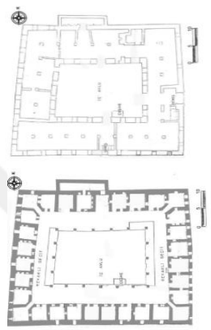
YILI: 2000

MİMAR :KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI

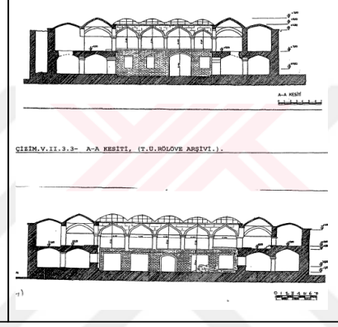
YER : EDİRNE

İŞLEV : KAMU BİNASI

PLAN

KESİT

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI

TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI
		●	

MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ

ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
	●			

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ

SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK
●		●		

ÖLÇEK

UYGUN	UYGUN DEĞİL
●	

FORMUN ETKİSİ

BİNA HATTI		
DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
	●	

YÜKSEKLİK		ORAN			YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
		●	●		●		●		

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
●			●		●			●	●

DEĞERLENDİRME

- Edirne'de bulunan Deveci Hanı 1497 yılında İbrahim Paşa tarafından inşa ettirilmiştir. Farklı işlevlerde kullanılan yapı zamanla önemini yitirip tahribata uğramıştır. 1845 yılında restore edilerek hapishane olarak kullanılmıştır. Daha sonra 1993 yılında başlatılan restorasyon çalışmaları 2000 yılında tamamlanmıştır. Han kaba yonu taşı ve tuğla malzemeden yapılmış olup iki katlı ve avlulu olarak tasarlanmıştır.

- Deveci hanı, zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde; çağdaş ek yapının dışına eklemlendiğinden silüeti değiştirmiştir. Şeffaf cam malzeme ile tasarlandığından görsel yoğunluk azdır. Hacimce büyük olmadığından ve tarihi yapıyı geri planda bırakmadığından ölçek uygundur. Bina hattı mevcut yapı sınırlarına eşittir. Çağdaş ek yüksekliği eklemlendiği yapı yüksekliğinden kısadır. Mevcut yapının en, boy ve yüksekliği dikkate alındığından tarihi yapıya paralel yönlenmiştir. Şeffaf ve düz yüzeyler kullanıldığından ayrıntıları sadedir. Avluya eklemlenen cam korkuluklarda ritim mevcuttur. Cam ve çelik malzeme ile tasarlanan çağdaş ek yapının içine ve dışına konumlandırılmıştır. Tarihi yapı taş çağdaş ek ise cam ve çelik ile tasarlanarak malzeme farklılaştırılmıştır. Şeffaf malzeme geçirgenlik sağladığından renk benzerdir.

Tablo 6. 59 Cemil Paşa Konağı Kent Müzesi analiz tablosu (Foto: Payaslı Oğuz, 2019, Erkoç, 2019; Halifeoğlu ve Işik, 2021)

ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : CEMİL PAŞA KONAĞI KENT MÜZESİ — **YAPI NO:** 57

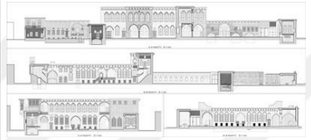
YILI :2014 — **MİMAR :** FMZ MÜHENDİSLİK

YER : DİYARBAKIR — **İŞLEV :** MÜZE

PLAN

KESİT

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI				MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ				
TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI	ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
		●			●		●	

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ					ÖLÇEK		FORMUN ETKİSİ		
SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK					BİNA HATTI		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK	UYGUN	UYGUN DEĞİL	DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
	●	●			●			●	

FORMUN ETKİSİ

YÜKSEKLİK		ORAN		YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
	●		●		●		●		

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
●			●		●			●	●

DEĞERLENDİRME

- Diyarbakır'da bulunan Cemil paşa konağı, 1889 yılında inşa edilmiş, dört yanı sokakla çevrili, ada biçimindeki konut yapısıdır. Harem, selamlık ve çalışanların konutu olmak üzere üç bölümden oluşmaktadır. Yığma yapım tekniği ile bazalt taştan yapılmıştır. İşlevini sürdüremeyen ve zamanla tahrip olan yapı 2010-2014 yılları arasında restore edilerek kent müzesi olarak işlevlendirilmiştir. Müze olarak kullanımında gereksinim duyulan kafeterya, asansör ve engelli wc bölümleri çağdaş malzemelerle tasarlanmıştır. Düşey sirkülasyon elemanı engelli ziyaretçiler için önemli bir gereksinim olduğu için yapıya eklemlenmiştir. Tarihi yapının harem bölümü güney kanadında yapılan araştırma kazıları sonucunda mevcut sınırlar korunup yapının cephesi çağdaş cam malzeme ile tasarlanmıştır. Bu alan müzeye gelen ziyaretçilerin dinlenebilecekleri kafeterya alanı olarak kullanılmaktadır.

- Cemil Paşa Konağı Kent Müzesi zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde; çağdaş ek, yapının avlusuna konumlandırıldığından silüet değişmemiştir. Şeffaf malzeme ile tasarlanan ek çevresine göre az dereceli görsel yoğunluk oluşturmuştur. Çağdaş ek tarihi yapıyı gölgesinde bırakmadığından ve tarihi yapının ölçülerini aşmadığından ölçek uygundur. Bina hattı mevcut yapı sınırlarına eşittir. Yüksekliği tarihi yapı yüksekliğine eşittir. Mevcut yapının en, boy, yükseklikleri referans alındığından tarihi yapıya göre paralel yönlenmiştir ve oran mevcuttur. Yapının içine ve dışına konumlandırılan cam malzeme, geçirgenlik sağladığından renk benzerdir.

Tablo 6. 60 Dara antik kenti analiz tablosu (Foto: Erkoç, 2019; URL-70)

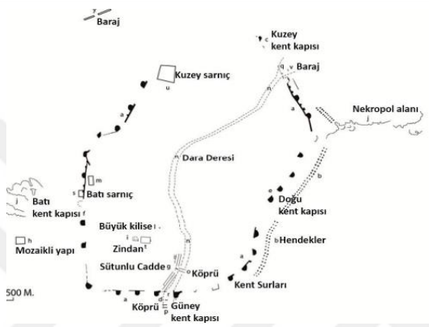
ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : DARA ANTİK KENT — **YAPI NO:** 58

YILI: 2017 — **MİMAR :** DİKA

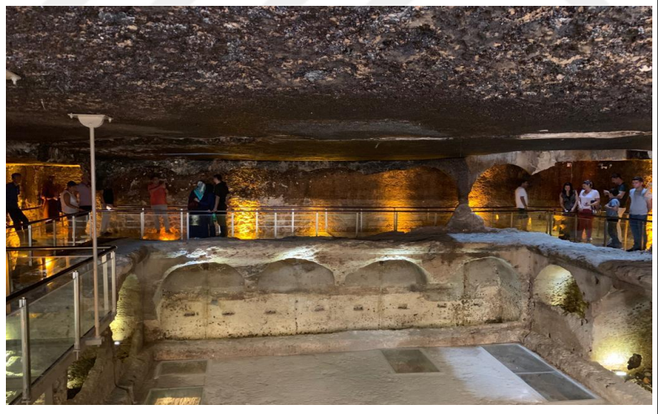
YER : MARDİN — **İŞLEV :** MÜZE

PLAN

KESİT

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI				MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ				
TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI	ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
		●					●	

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ					ÖLÇEK		FORMUN ETKİSİ		
SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK					BİNA HATTI		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK	UYGUN	UYGUN DEĞİL	DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
	●		●		●				●

FORMUN ETKİSİ									
YÜKSEKLİK		ORAN			YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
		●	●		●		●		

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
●			●		●			●	

DEĞERLENDİRME

- Mardin'de bulunan Dara, imparator Anastasius tarafından 505 yılında Doğu Roma İmparatorluğu'nun doğu sınırını korumak amacıyla kurulan garnizon kentidir. Kaya içine oyulan yapılardan oluşmaktadır. Kent içinde kilise, saray, çarşı, zindan, tophane ve su bendi kalıntıları halen görülebilmektedir. Restorasyonu ve çevre düzenlemesi yapılan Dara'da ziyaretçiler için cam yürüyüş platformu tasarlanmıştır.

- Dara antik kenti zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde; çağdaş ek yapının içine konumlandırıldığından silüeti değiştirmemiştir. Varlığını hissettiren çağdaş ek cam malzeme ile tasarlandığından orta dereceli görsel yoğunluk oluşturmuştur. Tarihi yapıyı geri planda bırakmadığından ölçek uygundur. Bina hattı mevcut yapı sınırlarının içinde kalmıştır. Çağdaş ek yüksekliği tarihi yapı yüksekliğinden kısadır. Mevcut yapı sınırları doğrultusunda eklemlendiğinden paralel yönlenmiştir. Şeffaf ve düz yüzeyler kullanıldığından ayrıntı sadedir. Geleneksel taş yapı malzemesinden farklı olarak kullanılan cam malzeme geçirgenlik sağladığından renk benzerdir. Cam korkuluklarda ritim mevcuttur. Tarihi yapının en, boy ve yüksekliği referans alındığından oran mevcuttur. Çağdaş ek tarihi yapının içine konumlandırılmıştır.

Tablo 6. 61 Adnan Büyükdeniz Kütüphanesi analiz tablosu (URL-71)

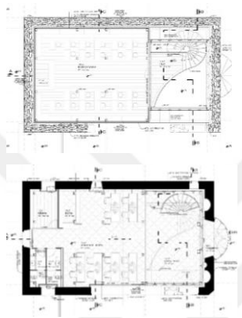
ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : ADNAN BÜYÜKDENİZ KÜTÜPHANESİ — **YAPI NO:** 59

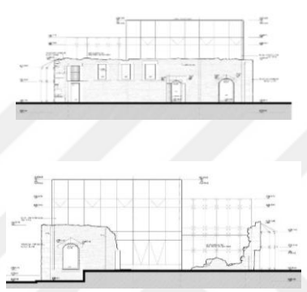
YILI : 2009 — **MİMAR :** M-OFİS MİMARLIK

YER : İSTANBUL — **İŞLEV :** KÜTÜPHANE

PLAN

KESİT

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI				MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ				
TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI	ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
		●			●			

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ					ÖLÇEK		FORMUN ETKİSİ		
SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK					BİNA HATTI		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK	UYGUN	UYGUN DEĞİL	DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
●		●			●		●		

FORMUN ETKİSİ

YÜKSEKLİK		ORAN		YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
●			●		●		●		

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
●			●			●			●

DEĞERLENDİRME

- İstanbul'da bulunan Adnan Büyükdeniz Kütüphanesi Osmanlı dönemi yapısıdır. Günümüze sadece taş duvarların kaldığı iki kat yüksekliğindeki yapı kütüphane yapısı olarak işlevlendirilmiştir. Mevcut yapının içine tamamen şeffaf ikinci bir cam kabuk eklenmiştir. Cam yapı içten çelik taşıyıcı sistem ile taşıtılmış ve yapıya ek yük getirilmemiştir.

- Adnan Büyükdeniz Kütüphanesi zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde; çağdaş ek tarihi yapının cephesine eklemlendiğinden silüeti değişmiştir. Cam malzeme ile tasarlandığından az dereceli görsel yoğunluk oluşturmuştur. Tarihi dokuyu geri planda bırakmadığından ölçek uygudur. Bina hattı mevcut yapı sınırlarının dışına çıkmıştır. Çağdaş ek yüksekliği mevcut kalıntıları aştığından uzundur. Tarihi yapı ile çağdaş ek yüksekliği arasında oran mevcuttur. Mevcut yapının en, boy doğrultularında eklemlendiğinden paralel yönlenmiştir. Cam malzeme ile tasarlandığından ayrıntıları süslü olmadığından sade olarak nitelendirilmiştir. Çelik strüktürde ritim mevcuttur. Cam ve çelik malzeme kullanılmasıyla geleneksel taş malzemeden farklılaştırılmıştır. Çağdaş ek mevcut yapının dışına konumlandırılmıştır.

Tablo 6. 62 Ebul Manucehr Cami analiz tablosu (URL-72)

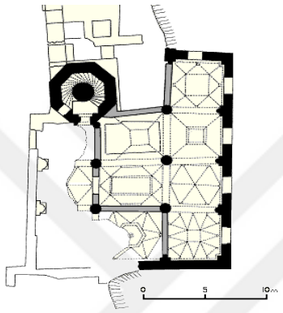
ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : EBUL MANUCEHR CAMİ — **YAPI NO:** 60

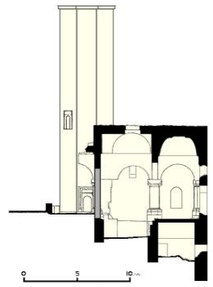
YILI: 2020 — **MİMAR :** KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI

YER : KARS — **İŞLEV :** CAMİ

PLAN

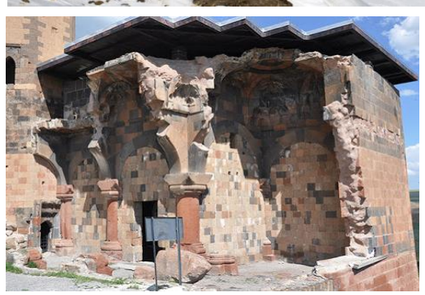

KESİT

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI				MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ				
TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI	ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
		●		●				

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ					ÖLÇEK		FORMUN ETKİSİ		
SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK					BİNA HATTI		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK	UYGUN	UYGUN DEĞİL	DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
●		●			●		●		

FORMUN ETKİSİ

YÜKSEKLİK		ORAN			YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
		●	●		●		●		

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
●			●			●	●		

DEĞERLENDİRME

- Karsta bulunan Ebul Manucehr Cami 11. yüzyılda Ebû'l Menuçehr Bey tarafından yaptırılmıştır. Tamamen tüf taşı kullanılarak inşa edilen cami planı bilinen ve günümüze sağlam bir şekilde ulaşan en eski Selçuklu Dönemi eserlerinden biridir. Restorasyon çalışmaları kapsamında mevcut yer döşemeleri yenilenmiş, özgün toprak dam yapılarak koruma çatısıyla kapatılmıştır. Koruma çatısı metal malzeme ile tasarlanarak yapıyı dış etkenlere karşı korumayı amaçlamıştır.

- Ebul Manucehr Cami zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde; çağdaş ek yapının çatısına eklemlendiğinden silüeti değiştirmiştir. Hacimce az yer kapladığından görsel yoğunluğu azdır. Tarihi yapıyı geri planda bırakmadığından ölçek uygundur. Bina hattı mevcut yapı sınırlarının dışına çıkmıştır. Çağdaş ek yüksekliği mevcut yapı yüksekliğinden kısadır. Mevcut yapının en, boy doğrultusuna paralel olarak yönlenmiştir. Net ve düz yüzeyler kullanıldığından ayrıntı sade olarak nitelendirilmiştir. Geleneksel tüf taşından farklılaştırılarak metal malzeme ile tasarlanan koruma çatısında ritim mevcuttur. Mevcut yapı sınırlarına göre eklemlendiğinden tarihi yapı ile çağdaş ek arasında oran mevcuttur. Çağdaş ek yapının üstüne konumlandırılmıştır.

Tablo 6. 63 Atik Valide Şifahanesi analiz tablosu (URL-73)

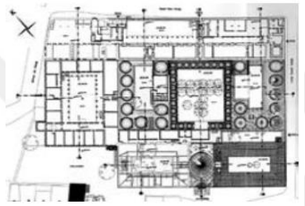
ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : ATİK VALİDE ŞİFAHANESİ — **YAPI NO:** 61

YILI :2013 — **MİMAR :** VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

YER : İSTANBUL — **İŞLEV :** ÜNİVERSİTESİ

PLAN

KESİT

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI				MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ				
TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI	ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
		●			●			

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ					ÖLÇEK		FORMUN ETKİSİ		
SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK					BİNA HATTI		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK	UYGUN	UYGUN DEĞİL	DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
	●		●		●				●

FORMUN ETKİSİ

YÜKSEKLİK		ORAN		YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
	●		●		●		●		

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
●			●			●		●	

DEĞERLENDİRME

- 1550'lerde İstanbul'da inşa edilen Mimar Sinan'ın eseri Atik Valide Şifahanesi 2010 yılında Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne bağlı Fatih Sultan Mehmet Üniversitesi'ne devredilmiştir. Zamanla tahrip olan yapının 2011 yılında restorasyon çalışmaları başlatılmıştır. Yapılan restorasyon çalışmalarında avlu cam kaplamalarla kapatılmış ve otomatik kapılar tasarlanmıştır. Ancak daha sonra yapılan eleştiriler doğrultusunda avluda yer alan çağdaş ekler kaldırılmıştır.

- Atik Valide Şifahanesi zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde; çağdaş ek yapının avlusunda konumlandırıldığından silüet değişmemiştir. Cam malzeme ile tasarlandığından ve hacimce varlığını hissettiren çağdaş ek orta dereceli görsel yoğunluk oluşturmuştur. Mevcut yapı yüksekliği doğrultusunda eklemlendiğinden ölçek uygundur. Bina hattı mevcut yapı sınırlarının içinde tasarlanmıştır. Çağdaş ek yüksekliği tarihi yapı yüksekliğine eşittir. Mevcut yapının yüksekliği doğrultusunda eklemlendiğinden yönlenme paralel ve yükseklikleri arasında oran mevcuttur. Geleneksel taş malzemeden farklılaştırılarak cam malzeme ile tasarlanmıştır. Net ve şeffaf yüzeylerden oluşan çağdaş ekte ayrıntı sade olarak nitelendirilmiştir. Çağdaş ek mevcut yapının içine konumlandırılmıştır.

Tablo 6. 64 İshak Paşa Sarayı analiz tablosu (URL 74-75)

ANALİZ TABLOSU	DEĞERLENDİRME

YAPI ADI : İSHAK PAŞA SARAYI — **YAPI NO:** 62

YILI: 2014 — **MİMAR :** KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI

YER : AĞRI — **İŞLEV :** MÜZE

PLAN

KESİT

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI				MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ				
TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI	ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
		●		●				

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ					ÖLÇEK		FORMUN ETKİSİ		
SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK					BİNA HATTI		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK	UYGUN	UYGUN DEĞİL	DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
●		●			●			●	

FORMUN ETKİSİ

YÜKSEKLİK			ORAN		YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
●			●		●			●	

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
●			●			●	●		

- Ağrı'nın Doğubayazıt ilçesinde şehre hâkim bir tepenin üstünde bulunan külliye yapısının yapımına 1865 yılında başlanmış. 1784 yılında tamamlanmıştır. Yapıya farklı dönemlerde farklı onarımlar yapılmıştır. 2011 yılında başlayan restorasyon çalışmaları 2014 yılında tamamlanmıştır. Restorasyon sonucunda sarayın çatısı Van Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğü'nün yaptığı açıklamaya göre akrilik şeffaf malzeme ile tasarlanmıştır.

- İshak Paşa Sarayı zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde; çağdaş ek yapının çatısına konumlandırıldığından silüeti değiştirmiştir. Şeffaf malzeme ile tasarlandığından ve tarihi yapıya göre hacimce büyük olmadığından az dereceli görsel yoğunluk oluşturulmuştur. Tarihi yapıya göre ön plana çıkmadığından ölçek uygundur. Bina hattı mevcut yapı sınırlarına eşittir. Tarihi yapının üstüne konumlandırıldığından yükseklik uzundur. Tarihi yapı ile çağdaş ek arasında oran mevcuttur. Mevcut yapının en, boy doğrultularına göre eklemlendiğinden paralel yönlenmiştir. Akrilik şeffaf malzemenin kullanılması ve çelik taşıyıcıların belirgin bir biçimde tasarlanması orta dereceli ayrıntı oluşturmuştur. Çatı eki ile oluşturulan pencerelerde ritim mevcuttur. Tarihi yapı taş, çağdaş ek ise akrilik şeffaf malzeme ile tasarlandığından malzeme farklılaşmıştır. Çağdaş ekin rengi mevcut taş renginden farklıdır.

Tablo 6. 65 Zeytinburnu Fabrika-i Hümayun Fişek Fabrikası analiz tablosu (Foto: Erkoç, 2021; URL-76)

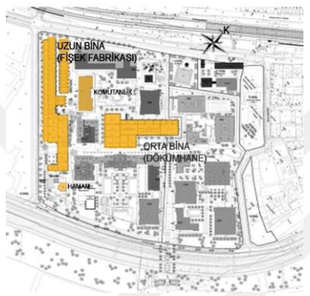
ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : ZEYTİN BURNU FABRİKA-İ HÜMAYUN FİŞEK FABRİKASI — **YAPI NO:** 63

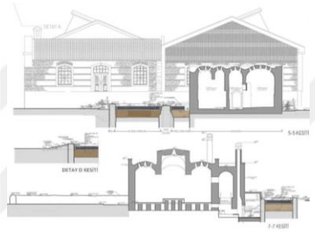
YILI :2020 — **MİMAR :** İNTER YAPI AŞ.

YER : İSTANBUL — **İŞLEV :** KAMUSAL ALAN

PLAN

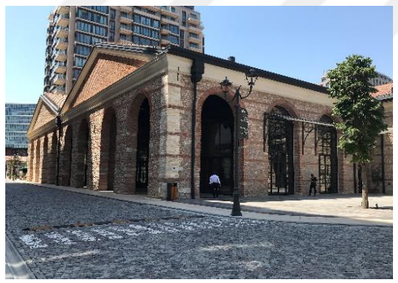

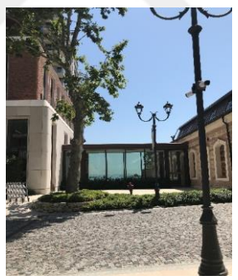
KESİT

TASARIM YAKLAŞIM KARARI				MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ				
TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI	ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
		●			●	●		

GÖRÜNÜŞ

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ					ÖLÇEK		FORMUN ETKİSİ		
SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK					BİNA HATTI		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK	UYGUN	UYGUN DEĞİL	DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
●		●			●			●	

FORMUN ETKİSİ									
YÜKSEKLİK			ORAN		YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
		●	●		●		●		

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
●			●			●		●	●

DEĞERLENDİRME

- İstanbul Zeytinburnu'nda bulunan yapı 1843 yılında fabrika yapısı olarak inşa edilmiştir. Zeytinburnu Fabrika-i Hümayun olarak anılan yapı topluluğu içinde yer alan fişekhane, hamam, dökümhane (orta bina), komutanlık binalarının restorasyon çalışmaları 2020 yılında tamamlanmıştır. Restorasyon sonrasında fişekhane binası, hamam yapısı, dökümhane binası ve komutanlık binası farklı işlevlerde kullanılmıştır. Fişekhane binası pazar olarak kullanılarak gelenekseli günümüze yansıtacak biçimde işlevlendirilmiştir. Hamam yapı tamamen restore edilerek sanat ve sergi alanı olarak kullanılmaktadır. Dökümhane binası kültür merkezi olarak kullanılması işlevlendirilmiştir. Komutanlık binası ise bir sosyal tesis olarak kullanılmaktadır.

- Zeytinburnu Fabrika-i Hümayun Fişek Fabrikası zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde; çağdaş ek yapının cephesine konumlandırıldığından silüeti değiştirmiştir. Cam malzeme kullanıldığından az dereceli görsel yoğunluk oluşturulmuştur. Tarihi yapıyı geri planda bırakmadığından ölçek uygundur. Bina hattı mevcut yapı sınırlarına eşittir. Çağdaş ek yüksekliği mevcut yapı yüksekliğinden kısadır. Tarihi yapının en, boy akslarına paralel yönlenmiştir. Cam ve çelik malzeme ile tasarlanan ek az dereceli ayrıntı oluşturmuştur. Mevcut yapı malzemeleri taş ve ahşap olan yapıya cam malzeme eki yapılmıştır. Çağdaş ek yapının içine ve dışına konumlandırılmıştır.

Tablo 6. 66 Esma Sultan Yalısı analiz tablosu (Foto: Erkoç, 2021; URL-77)

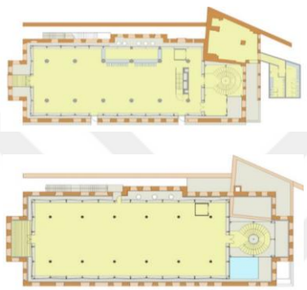
ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : ESMA SULTAN YALISI — **YAPI NO:** 64

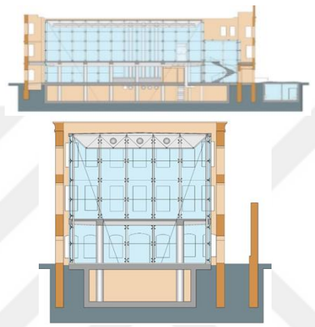
YILI: 2002 — **MİMAR :** GÖKHAN AVCIOĞLU

YER : İSTANBUL — **İŞLEV :** ETKİNLİK SALONU

PLAN

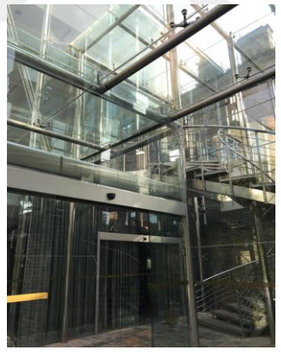

KESİT

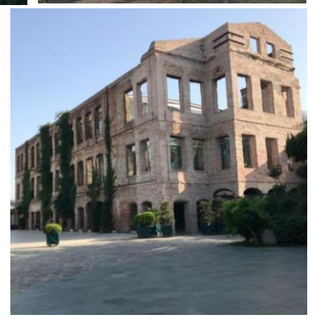

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI				MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ				
TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI	ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
			●		●			

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ					ÖLÇEK		FORMUN ETKİSİ		
SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK					BİNA HATTI		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK	UYGUN	UYGUN DEĞİL	DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
	●	●			●				●

FORMUN ETKİSİ									
YÜKSEKLİK		ORAN		YÖNLENME		AYRINTI			
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
	●		●		●		●		

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
	●		●		●			●	

DEĞERLENDİRME

- İstanbul, Ortaköy'de bulunan çok amaçlı bir etkinlik salonudur. Yapı yaklaşık 200 yıl önce yazlık saray olarak inşa edilmiştir. 1999 yılında yapı kalıntılarının yeniden kullanılması kararlaştırılmıştır. Çağdaş malzemelerle yeniden yorumlanan yapının taş duvarları korunarak içine çelik strüktürlü ve camdan şeffaf bir kutu tasarlanmıştır. Tarihi yapının restorasyon çalışmalarında ilk adım yangın sonrası ayakta kalan taş duvarların korunmasıdır. Daha sonra cam ve çelik konstrüksiyondan oluşan bir kabuk yapının içine duvarlara değmeyecek biçimde yerleştirilmiştir. Yapının daha işlevsel olması amacıyla kat ilavesi yapılmıştır. Giriş kat restoran olarak kullanılmaktadır, tasarlanan çelik merdiven ile üst katta bulunan etkinlik salonuna erişilmektedir.

- Esma Sultan Yalısı zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde; çağdaş ek yapının içine konumlandırıldığından silüet değişmemiştir. Cam malzeme ile tasarlandığından az dereceli görsel yoğunluk oluşturmuştur. Tarihi yapının ölçülerine saygılı bir tutumla tasarlandığından ölçek uygundur. Bina hattı mevcut yapı sınırlarının içinde kalmıştır. Yüksekliği mevcut yapı yüksekliğine eşittir. Mevcut yapının ölçülerine göre tasarlandığından oran mevcut ve paralel yönlenmiştir. Cam malzeme ile tasarlandığından ayrıntı sadedir. Çağdaş ekte ritim tespit edilmemiştir. Şeffaf malzeme geçirgenlik sağladığından renk tarihi yapı malzemesiyle benzerdir.

Tablo 6. 67 Beyazıt Devlet Kütüphanesi analiz tablosu (Foto: Erkoç, 2021; URL-78)

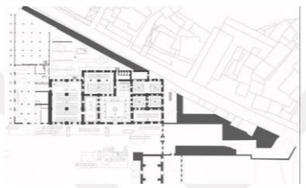
ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : BEYAZIT DEVLET KÜTÜPHANESİ — **YAPI NO: 6**5

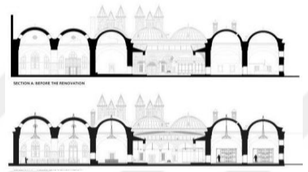
YILI :2016 — **MİMAR :** TABANLIOĞLU MİMARLIK

YER : İSTANBUL — **İŞLEV :** KÜTÜPHANE

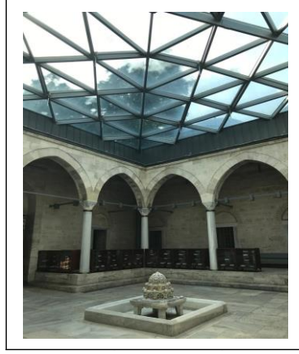
PLAN

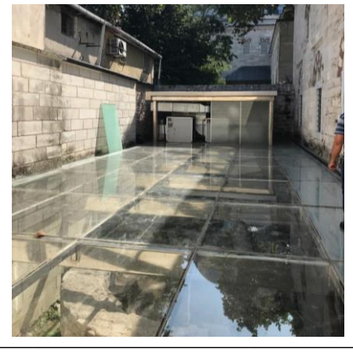

KESİT

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI				MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ				
TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI	ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
		●		●				

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ					ÖLÇEK		FORMUN ETKİSİ		
SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK					BİNA HATTI		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK	UYGUN	UYGUN DEĞİL	DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
	●	●			●				●

FORMUN ETKİSİ									
YÜKSEKLİK		ORAN			YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
		●	●		●			●	
RİTİM		**MALZEME**		**RENK**			**EK YERİ**		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
●			●		●		●	●	

DEĞERLENDİRME

- Bayezid Cami Külliyesi'nin bir parçası olan ve 1884 yılında **"**Kütüphane-i Umum-i Osmani**"** adıyla kurulan Beyazıt Devlet Kütüphanesi İstanbul'un en önemli kütüphanelerinden biridir. Tabanlıoğlu mimarlık tarafından restore edilen yapının eski beton çatısı, daha hafif ve cam ile kaplı şeffaf bir malzeme ile tasarlanmıştır. İç mekân kurgusunda da el yazması kitaplar için siyah kutular ve cam döşemeler eklemlenmiştir. Kütüphanenin avlusunu dış etkenlere karşı korumak için cam ve çelikten oluşan üst örtü tasarlanmıştır. Ancak daha sonra ısıtma-havalandırma ve drenaj sistemindeki hatalar nedeniyle çatı örtüsü değiştirilmiştir. Siyah cam küpler eserin uzun süre korunmasını sağlayan özel iklimlendirmelere sahiptir. Yapılan restorasyon çalışmaları sonucunda ortaya çıkan Bizans kalıntılarının sergilenmesi amacıyla avlunun üzeri cam malzeme ile örtülmüştür.

- Beyazıt Devlet Kütüphanesi zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde; çağdaş ek yapının içine konumlandırıldığından silüet değişmemiştir. Şeffaf malzeme ile tasarlandığından az dereceli görsel yoğunluk oluşturmuştur. Mevcut yapı ölçülerini aşmadığından ölçek uygundur. Bina hattı mevcut yapı sınırı içinde kalmıştır. Yüksekliği mevcut yapı yüksekliğinden kısadır. Çatı eki avlu sınırlarında eklendiğinden oran korunmuştur. Cam malzeme ile tasarlanan çatı eki üçgen formlardan oluştuğundan orta dereceli ayrıntı oluşturmuştur. Çağdaş eki oluşturan üçgen formlarda ritim mevcuttur. Tarihi yapı malzemesi taş, çağdaş ek malzemesi ise cam ve çelikten oluşmaktadır. Cam malzeme geçirgenlik sağladığından renk benzerdir.

Tablo 6. 68 Borusan Müzik ve Sanat Evi analiz tablosu (URL-79)

ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : BORUSAN MÜZİK VE SANAT EVİ — **YAPI NO:** 66

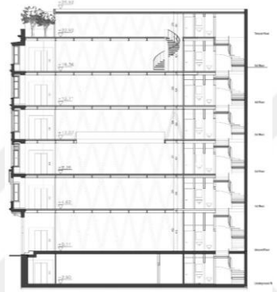
YILI: 2009 — **MİMAR :** GÖKHAN AVCIOGLU

YER : İSTANBUL — **İŞLEV :** KÜLTÜR MERKEZİ

PLAN

KESİT

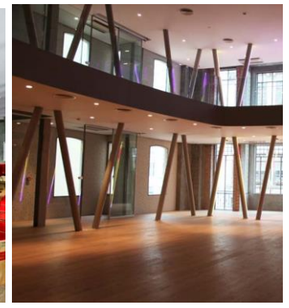

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI				MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ				
TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI	ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
		●		●	●			

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ					ÖLÇEK		FORMUN ETKİSİ		
SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK					BİNA HATTI		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK	UYGUN	UYGUN DEĞİL	DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
●		●			●				●

FORMUN ETKİSİ

YÜKSEKLİK		ORAN		YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
●			●		●				●

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
●			●			●	●	●	

DEĞERLENDİRME

- İstanbul'da Beyoğlu mahallesinde bulunan Borusan Müzik ve Sanat Merkezi çeşitli kültürel faaliyetler için kullanılmaktadır. Yapının cephesi korunarak yapının içine zıtlık oluşturan bir kutu yerleştirilmiştir. Katlar birbirine çelik çerçeve sistem ile bağlanmıştır. Tarihi dış duvar ile çağdaş iç strüktür için kullanılan malzemeler geçmiş ile günümüz mimarisini bir arada sergilemektedir. Hafif çelik sistem yükü dışardan algılanmayacak biçimde taşımaktadır. Bu sistemle yeniden işlevlendirilen yapının mekân ihtiyaçları giderilmiştir. Aynı zamanda yapının çatısında yeni bir teras oluşturulmuştur.

- Borusan Müzik ve Sanat evi zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde; çatıdaki eklemeler silüeti değiştirmiştir. Yapının dış kabuğu korunduğundan yapının içinde yapılan değişiklikler çevresine göre az dereceli görsel yoğunluk oluşturmuştur. Mevcut yapı sınırlarının içinde tasarlanan çağdaş ek mevcut ölçüleri aşmadığından ölçek uygundur. Çatıdaki eklemeler mevcut yüksekliği aştığından yükseklik uzundur. Çağdaş ek mevcut yapı sınırları doğrultusunda eklemlendiğinden paralel yönlenmiştir. Hareketli kolonlar ayrıntıları süslü olarak nitelendirilmiştir. V şeklindeki kolonlarda ritim mevcuttur. Çelik malzeme ile tasarlanan çağdaş ek malzemede farklılık oluşturmuştur. Çağdaş ek mevcut yapının üstüne ve içine konumlandırılmıştır.

Tablo 6. 69 Tekfur Sarayı Müzesi analiz tablosu (Foto: Erkoç, 2021; URL-80)

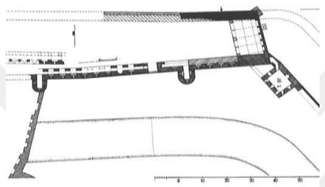
ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : TEKFUR SARAYI MÜZESİ — **YAPI NO:** 67

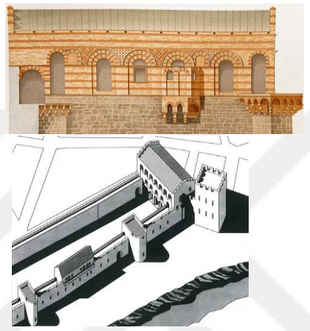
YILI : 2019 — **MİMAR :** ŞİRİN AKINCI MİMARLIK

YER : İSTANBUL — **İŞLEV :** MÜZE

PLAN

KESİT

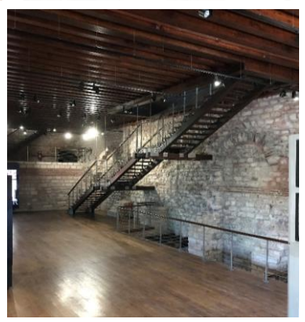

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI				MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ				
TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI	ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
		●			●		●	

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ					ÖLÇEK		FORMUN ETKİSİ		
SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK					BİNA HATTI		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK	UYGUN	UYGUN DEĞİL	DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
●		●			●		●		

FORMUN ETKİSİ									
YÜKSEKLİK		ORAN			YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
		●	●		●		●		

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
●			●			●		●	●

DEĞERLENDİRME

- İstanbul'da bulunan Tekfur Sarayı Müzesi Bizans Döneminden günümüze kalan tek saray örneğidir. Yapılan restorasyon çalışmalar sonucunda müze olarak işlevlendirilmiştir. Müze için gereksinim duyulan sergi alanları ve katlar arası bağlantının sağlanması amacıyla çelik konstrüksiyonlu bir merdiven aksı tasarlanmıştır. Yapının girişinde ortaya çıkan boşluklar cam örtü ile kapatılmış ve engelli erişimini sağlamak adına çelik konstrüksiyonlu asansör kütlesi eklemlenmiştir. Aynı zamanda restorasyon çalışmaları kapsamında yapının bahçesine konumlandırılan kütlede ziyaretçilerin ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri, hediyelik eşya dükkanı, wc, kafeterya gibi mekanlar eklenmiştir.
- Tekfur Sarayı Müzesi zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde; çağdaş ek, yapının cephesinde tasarlandığından silüeti değiştirmiştir. Cam ve çelik malzeme ile tasarlandığından az dereceli görsel yoğunluk oluşturmuş ve ayrıntıları sadedir. Tarihi yapıyı geri planda bırakmadığından ölçek uygundur. Bina hattı mevcut yapı sınırlarının dışına çıkmıştır. Yüksekliği mevcut yapının yüksekliğinden kısadır. Tarihi yapıya göre şekillendiğinden mevcut yapıya paralel yönlenmiştir. Tarihi yapının cephesinde boşluklar referans alındığında oran mevcuttur. Yapının girişinde çağdaş ek ile tamamlanan boşluklarda ritim mevcuttur. Mevcut yapı malzemesinden farklı olarak cam ve çelik malzeme ile tasarlanarak yapının içine ve dışına konumlandırılmıştır.

Tablo 6. 70 Beyoğlu Belediye Kompleksi analiz tablosu (Foto: Erkoç, 2021; URL-81)

ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : BEYOĞLU BELEDİYE KOMPLEKSİ — **YAPI NO:** 68

YILI: 2013 — **MİMAR :** ERGİNOĞLU & ÇALIŞLAR MİMARLIK

YER : İSTANBUL — **İŞLEV :** İDARİ BİNA

PLAN

KESİT

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI				MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ				
TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI	ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
	●				●			

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ					ÖLÇEK		FORMUN ETKİSİ		
SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK					BİNA HATTI		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK	UYGUN	UYGUN DEĞİL	DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
●			●		●			●	

FORMUN ETKİSİ

YÜKSEKLİK		ORAN		YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
●			●		●			●	

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
●			●			●	●		●

DEĞERLENDİRME

- İstanbul'un ilk belediye binası olma özelliğine sahip olan Beyoğlu Belediye Kompleksi, Mimar Giovanni Battista Barborini tarafından 1879-1883 yılları arasında inşa edilmiştir. Yapılan restorasyon çalışmaları sonucunda muhdes ekler kaldırılarak yapının ihtiyaçları doğrultusunda çağdaş ekler eklemlenmiştir. Tarihi yapıya üç farklı ek yapı eklemlenmiştir. Bu mekânlar; yemekhane, iletişim merkezi ve sergi salonudur. Bunlara ek olarak yapının çatı kısmına meclis birimi eklenmiştir. Bu birim şeffaf belediyeciliğe atıfta bulunmak amacıyla cam ve çelik malzeme ile tasarlanmıştır.

- Beyoğlu Belediye Kompleksi zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde; çağdaş ek yapının dışına konumlandırıldığından silüet değişmiştir. Çelik kolonların arasına eklemlenen şeffaf camlar ile orta dereceli görsel yoğunluk oluşturulmuştur. Bina hattı mevcut yapı sınırlarına eşittir. Yüksekliği, mevcut yapı yüksekliğini aştığından uzundur. Tarihi yapının kat yüksekliği ile çağdaş ek yüksekliği arasında oran mevcuttur. Mevcut yapının en, boy doğrultusunda eklemlendiğinden paralel yönlenmiştir. Koyu renkli çelik taşıyıcılar orta dereceli ayrıntı oluşturmuştur. Düşeyde sıralanan çelik taşıyıcılarda ritim mevcuttur. Eski yapı taş malzemeden çağdaş ek ise cam ve çelik malzemeden yapılmıştır.

Tablo 6. 71 Kadir Has Üniversitesi analiz tablosu (URL-82)

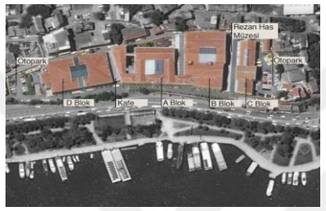
ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : KADİR HAS ÜNİVERSİTESİ — **YAPI NO:** 69

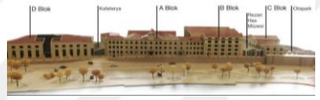
YILI :1998 — **MİMAR :** MİMAR MEHMET ALPER

YER : İSTANBUL — **İŞLEV :** EĞİTİM YAPISI

PLAN

KESİT

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI				MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ				
TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI	ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
		●		●		●	●	

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ					ÖLÇEK		FORMUN ETKİSİ		
SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK					BİNA HATTI		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK	UYGUN	UYGUN DEĞİL	DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
●			●		●			●	

FORMUN ETKİSİ

YÜKSEKLİK		ORAN		YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
		●	●		●			●	

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
●			●			●	●	●	

DEĞERLENDİRME

- 1876 yılında Cibalı Tütün ve Sigara Fabrikası olarak inşa edilen yapı 1994 yılında Kadir Has Üniversitesi'ne devredilmiştir. Restorasyon sürecinde niteliksiz eklerden arındırılmış ve yeni işlev doğrultusunda eklemlenen elemanlar çağdaş malzemeler ile tasarlanmıştır. Çelik merdiven sistemi eklenmiştir. Tarihi yapı yeniden işlevlendirildikten sonra yapı bloklara (A, B, C, D) ayrılmıştır. Bu blokları birbirine bağlayan bir köprü ve kafeterya tasarlanmıştır. Yapının B bloğunda bulunan mekanların sirkülasyon ve ışık ihtiyacını karşılamak amacıyla yapının bir bölümü boşaltılarak iç avlu oluşturulmuştur. Avluda erişimin sağlanması amacıyla çelik strüktürden oluşan merdiven tasarlanmıştır.

- Kadir Has Üniversitesi zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde; çağdaş ek, yapının çatısına konumlandırıldığından silüeti değiştirmiştir. Çelik strüktür ve cam malzemeler orta dereceli yoğunluk ve ayrıntı oluşturmuştur. Mevcut yapı sınırları doğrultusunda yapıyı geri planda bırakmadan tasarlandığından ölçek uygundur. Bina hattı mevcut yapı sınırlarına eşittir. Yüksekliği mevcut yapı yüksekliğinden kısadır. Çağdaş ek zemine paralel yayıldığından ve düşeyde çok yükselmediğinden mevcut yapıya göre paralel yönlenmiştir. Çelik profillerde ritim mevcuttur. Yapının içine ve üstüne konumlandırılan çağdaş ek geleneksel yapı malzemesinden farklılaştırılmıştır.

Tablo 6. 72 Kazıklı Kervansarayı analiz tablosu (URL-83)

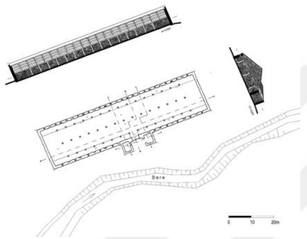
ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : KAZIKLI KERVANSARAY — **YAPI NO:** 70

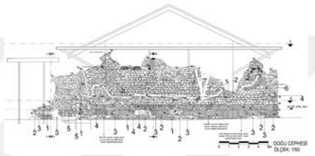
YILI: 2010 — **MİMAR :** GÜL KÖKSAL, BURAK ALTINIŞIK

YER : KOCAELİ — **İŞLEV :** KÜLTÜR MERKEZİ

PLAN

KESİT

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI				MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ				
TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI	ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
		●		●				

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ					ÖLÇEK		FORMUN ETKİSİ		
SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK					BİNA HATTI		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK	UYGUN	UYGUN DEĞİL	DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
●				●	●			●	

FORMUN ETKİSİ									
YÜKSEKLİK		ORAN		YÖNLENME		AYRINTI			
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
●			●		●				●

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
●			●			●	●	●	

DEĞERLENDİRME

- Kocaeli'nde bulunan Kazıklı Kervansarayı 16. yüzyıldan kalma bir kervansaray yapısıdır. 20. yüzyıla kadar farklı işlevlerde kullanılmıştır. Özgün işlevini günümüz koşullarında devam ettiremediğinden dolayı yeniden işlevlendirilmiştir. Restorasyon çalışmalarıyla ahşap-çelik konstrüksiyon sistemi yapının içerisine eklemlenmiştir.

- Kazıklı Kervansarayı zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde; çağdaş ek, yapının üstüne konumlandırıldığından silüeti değiştirmiştir. Mevcut yapının içine eklemlenen çağdaş ek hacimce çok yer kapladığından çokça görsel yoğunluk oluşturmuştur. Mevcut yapı sınırları doğrultusunda eklemlendiğinden ölçek uygundur. Bina hattı mevcut yapı sınırlarında eşittir. Çağdaş ek yüksekliği mevcut yapı yüksekliğini aştığından uzun olarak nitelendirilmiştir. Eski ve yeni yapıların en, boy doğrultuları yaklaşık olarak aynı olduğundan oran mevcuttur. Çağdaş ek, mevcut kalıntılar doğrultusunda paralel yönlenmiştir. Çelik sistemde varolan detaylar ve ahşap malzemenin bir arada kullanılması ayrıntıları arttırdığından süslü olarak nitelendirilmiştir. Çelik konstrüksiyonlarda ritim mevcuttur. Eski yapı taş çağdaş ek ise ahşap ve çelik malzemeden yapılmıştır. Ahşap ve çeliğin rengi mevcut taş renginden farklıdır.

Tablo 6. 73 Abdullah Gül Üniversitesi Sümer Kampüsü analiz tablosu (URL-84)

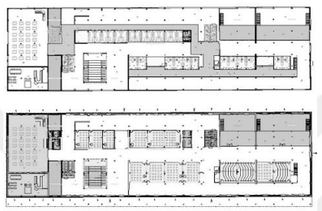
ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : ABDULLAH GÜL ÜNİVERSİTESİ SÜMER KAMPÜSÜ — **YAPI NO:** 71

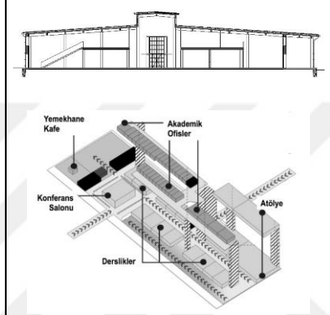
YILI :2016 — **MİMAR :** EMRE AROLAT

YER : KAYSERİ — **İŞLEV :** EĞİTİM YAPISI

PLAN

KESİT

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI

TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI
		●	

MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ

ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
	●			●

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ

SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK
●			●	

ÖLÇEK

UYGUN	UYGUN DEĞİL
●	

FORMUN ETKİSİ

BİNA HATTI

DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
●		

YÜKSEKLİK		ORAN		YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
	●		●		●			●	

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
●			●			●		●	●

DEĞERLENDİRME

- Sümerbank Kayseri Bez Fabrikası ve lojmanlarının yeniden işlevlendirilmesi sonucunda 2014 yılında yeniden kullanıma açılmıştır. Tarihi fabrika binası, üniversite tasarından kullanılan stüdyolar, sınıflar, öğretim üyelerine ait ofisler, çalışma alanları ve yemekhane gibi bölümlere dönüştürülmüştür. Restorasyon çalışmaları süresinde mevcut yapı bir kabuk olarak ele alınmıştır. Tarihi yapının ambar binasına, çelik strüktürle tasarlanan iki katlı bir çağdaş ek eklemlenmiştir.

- Abdullah Gül Üniversitesi Sümer Kampüsü zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde; çağdaş ek, saçak olarak eklemlendiğinden silüeti değiştirmiştir. Hacimce varlığını hissettiren çelik strüktür orta dereceli görsel yoğunluk oluşturmuştur. Tarihi yapı yüksekliğine eşit olarak tasarlanan çağdaş ek mevcut sınırları aşmadığından ölçek uygundur. Bina hattı mevcut yapı sınırlarının dışına çıkmıştır. Yüksekliği mevcut yapı yüksekliğine eşittir. Tarihi yapı ile çağdaş ek yükseklikleri arasında oran mevcuttur. Çağdaş ek mevcut doğrultulara paralel yönlenmiştir. Cepheden algılanabilen cam malzeme, çelik profiller ve güneş kırıcıları orta dereceli ayrıntı oluşturmuş olup bu profiller arasında ritim mevcuttur. Tarihi yapı taş çağdaş ek ise çelik malzeme ile tasarlanmıştır. Çağdaş ek yapının içine ve dışına konumlandırılmıştır.

Tablo 6. 74 Kadirli Ala Cami Koruma Çatısı analiz tablosu (URL 85-86)

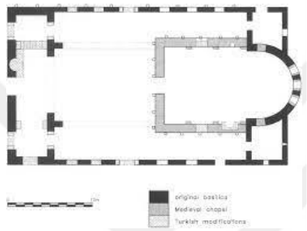
ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : KADİRLİ ALA CAMİ KORUMA ÇATISI — **YAPI NO:** 72

YILI: 2014 — **MİMAR :** VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

YER : OSMANİYE — **İŞLEV :** CAMİ

PLAN

KESİT

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI				MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ				
TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI	ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
		●		●				

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ					ÖLÇEK		FORMUN ETKİSİ		
SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK					BİNA HATTI		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK	UYGUN	UYGUN DEĞİL	DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
●		●			●		●		

FORMUN ETKİSİ									
YÜKSEKLİK			ORAN		YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
●			●		●			●	

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
	●		●			●	●		

DEĞERLENDİRME

- Osmaniye'de bulunan Roma dönemine ait olan yapı manastır olarak inşa edilmiştir. Daha sonra camiye dönüştürülen yapı 1865 yılında restore edilerek Ala Cami adını almıştır. Son olarak 2014 yılında yeniden restore edilmiştir. Yapıyı çevresel faktörlere karşı korumak ve zemininde bulunan mozaiklerin tahrip olmasını önlemek amacıyla çelik konstrüksiyon üzerine solid polikarbon örtü ile kaplanmış koruma çatısı yapılmıştır.

- Kadirli Ala Cami Koruma Çatısı zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde; çağdaş çatı eki silüeti değiştirmiştir. Çelik konstrüksiyon üzerine solid polikarbon örtü ile tasarlanan çağdaş ek, mevcut yapıya göre ön plana çıkmadığından az dereceli görsel yoğunluk oluşturmuştur. Mevcut olanı tamamlamaya yönelik olup hacimce çok yer kaplamadığından ölçek uygundur. Çatı eki bazı kısımlarda saçak oluşturduğu için bina hattı mevcut yapı sınırlarının dışına çıkmıştır. Çatı eki mevcut yapıya göre daha üstte konumlandırıldığından yükseklik uzundur. Tarihi yapının sınırları doğrultusunda tasarlandığından oran korunmuştur. Çağdaş ek, tarihi yapının cephesinde büyük değişiklikler oluşturmadığından paralel yönlenme görülmüştür. Çelik konstrüksiyondan oluşan çağdaş ek az ayrıntı oluşturmuştur. Çağdaş ekte ritim tespit edilememiştir. Tarihi yapı taş, çağdaş ek ise solid polikarbon ile tasarlanarak malzeme farklılaşmıştır.

Tablo 6. 75 Kasımpaşa Tuz Ambarı analiz tablosu (URL-87)

ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : KASIMPAŞA TUZ AMBARI — **YAPI NO:** 73

YILI :2008 — **MİMAR :** ERGİNOĞLU & ÇALIŞLAR

YER : İSTANBUL — **İŞLEV :** OFİS

PLAN

KESİT

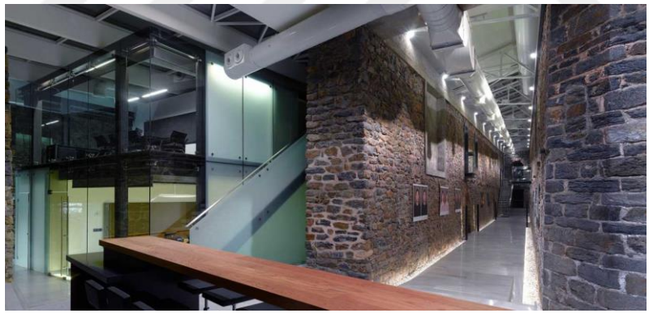
TASARIM YAKLAŞIM KARARI

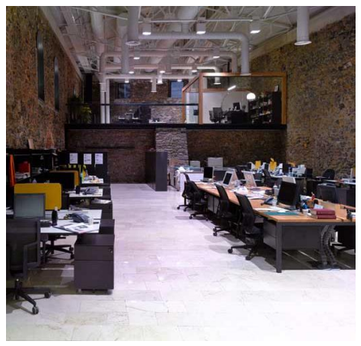
TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI
		●	

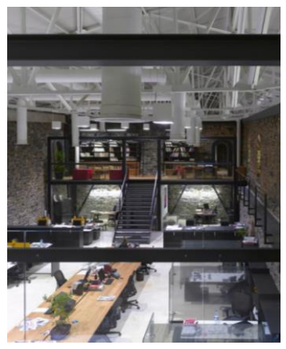
MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ

ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
●			●	

GÖRÜNÜŞ

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ

SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK
●			●	

ÖLÇEK

UYGUN	UYGUN DEĞİL
●	

FORMUN ETKİSİ

BİNA HATTI		
DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
		●

FORMUN ETKİSİ

YÜKSEKLİK		ORAN		YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
●			●		●			●	

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
●			●			●	●	●	

DEĞERLENDİRME

- Kasımpaşa'da bulunan eski tekel yapısı 2008 yılında yeniden işlevlendirme projesi ile ofis olarak kullanılmaya başlanmıştır. Tarihi yapı işlev değişikliği sonucunda mekân ihtiyacını karşılamak amacıyla asma katlar tasarlanarak birbirine bağlanmıştır. Cam ve çelik malzemeler ile ikinci bir strüktür oluşturulmuş ve yatay ve düşey sirkülasyon elemanlarıyla çağdaş bir görünüm oluşturulmuştur.

- Kasımpaşa Tuz Ambarı zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde; çağdaş ek, yapının üstüne konumlandırıldığından silüeti değiştirmiştir. Çelik taşıyıcı sistemler orta dereceli yoğunluk oluşturmuştur. Mevcut yapıyı geri planda bırakmadığından ölçek uygundur. Bina hattı mevcut yapı sınırlarının içinde kalmıştır. Çağdaş ek yüksekliği mevcut yapı yüksekliğini aştığından uzun olarak nitelendirilmiştir. Tarihi yapının en, boy doğrultusu referans alındığından oran tespit edilmiştir. Kesit düzleminden bakıldığında asma kat çatı sisteminde arasında ritim mevcuttur. Tarihi yapı sınırları doğrultusunda eklemlendiğinden mevcut yapıya paralel yönlenmiştir. Geleneksel taş malzemeden farklı olarak cam ve çelik malzeme kullanılmıştır. Çağdaş ek mevcut yapının üstüne ve dışına konumlandırılmıştır.

Tablo 6. 76 Santra İstanbul Çağdaş Sanat Müzesi analiz tablosu (Foto: Erkoç, 2021; URL-88)

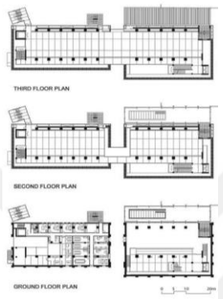
ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : SANTRA İSTANBUL ÇAĞDAŞ SANAT MÜZESİ — **YAPI NO:** 74

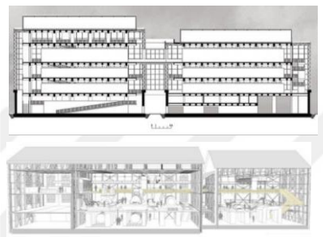
YILI: 2007 — **MİMAR :** EMRE AROLAT, NEVZAT SAYIN

YER : İSTANBUL — **İŞLEV :** MÜZE

PLAN

KESİT

TASARIM YAKLAŞIM KARARI

TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI
		●	

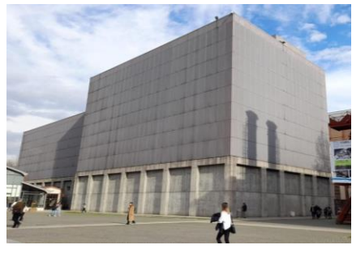
MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ

ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
	●			

TASARIM KRİTERLERİ

GÖRÜNÜŞ

ÇEVRENİN ETKİSİ

SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK
●				●

ÖLÇEK

UYGUN	UYGUN DEĞİL
●	

FORMUN ETKİSİ

BİNA HATTI		
DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
	●	

FORMUN ETKİSİ

YÜKSEKLİK			ORAN		YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
●			●		●				●

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
●			●		●		●		●

DEĞERLENDİRME

- 1910 ve 1950 yılları arasından İstanbul'un elektrik ihtiyacını karşılayan Silahtarağa Elektrik Santrali zamanla işlevini yitirmiştir. 2007 yılında restore edilerek bir eğitim, kültür ve sanat kampüsü olarak işlevlendirilmiştir. Kazan dairesi olarak kullanılan iki yapı yıkıldıktan sonra restorasyon çalışmaları kapsamında dış sınırlar korunarak yeniden tasarlanmıştır. Çağdaş ek yapıda, enerji müzesi, sergi salonları, konferans salonu, derslikler, ofisler, kafe, restoran gibi işlevler yer almaktadır. Çağdaş ek yarı geçirgen ve hafif metal bir dış çeper ile yapıyı çevrelemiştir.

- Santra İstanbul Çağdaş Sanat Müzesi zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde; çağdaş ek, yapının cephesine eklemlendiğinden silüeti değiştirmiştir. Hacimce çok büyük tasarlandığından çevresine göre çokça yoğunluk oluşturmuştur. Mevcut yapı sınırları doğrultusunda eklemlendiğinden ölçek uygundur. Bina hattı mevcut yapı sınırlarına eşittir. Yüksekliği tarihi yapı yüksekliğinden uzundur. Çağdaş ekin yüksekliği, eski yapı yüksekliğinde tasarlandığından oran korunmuştur. Mevcut duvarlar üzerinde yükselen çağdaş ek paralel yönlenmiştir. Metal tül çeper ve oluşturulan desenler ile ayrıntı süslü olarak nitelendirilmiştir. Metal profillerde ritim mevcuttur. Metal tül cephe ile beton duvar kalıntıları benzer renk oluşturmuştur. Çağdaş ek yapının üstüne ve dışına konumlandırılmıştır.

Tablo 6. 77 Yapı Kredi Kültür Sanat analiz tablosu (Foto: Erkoç, 2021; URL-89)

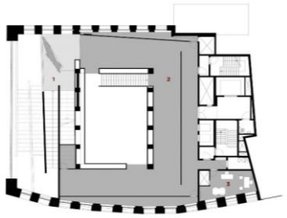
ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : YAPI KREDİ KÜLTÜR SANAT — **YAPI NO:** 75

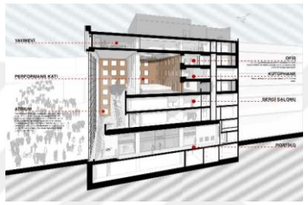
YILI :2017 — **MİMAR :** TEĞET MİMARLIK

YER : İSTANBUL — **İŞLEV :** KÜLTÜR MERKEZİ

PLAN

KESİT

TASARIM YAKLAŞIM KARARI

TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI
		●	

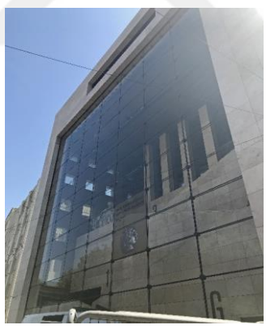
MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ

ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
	●			

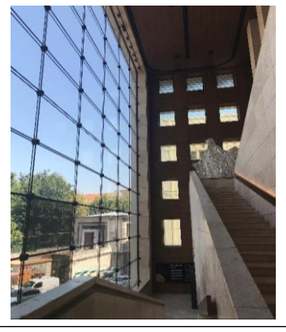
TASARIM KRİTERLERİ

GÖRÜNÜŞ

ÇEVRENİN ETKİSİ

SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK
●			●	

ÖLÇEK

UYGUN	UYGUN DEĞİL
●	

FORMUN ETKİSİ

BİNA HATTI		
DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
	●	

FORMUN ETKİSİ

YÜKSEKLİK		ORAN		YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
	●		●		●		●		

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
●			●		●			●	●

DEĞERLENDİRME

- YKKS binası 1958 yılında Paul Schmitthener tarafından inşa edilmiştir. 2017 yılında TEGET Mimarlık tarafından yeniden işlevlendirilmiştir. İstiklal Caddesi ve ara sokağa bakan cephe düzeni, kat hizaları ile dikey taşıyıcıları korunarak, meydana bakan kısımda binanın içi boşaltılmıştır. Bu boşluk, YKKS'nin sırasıyla kitabevi, müze, sergi salonu, kütüphane ve yayınevi işlevlerini; rampalar ile birbirine bağlayarak kamusal bir mekân oluşturmuştur.

- Yapı Kredi Kültür Sanat zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde; çağdaş ek, cephe düzenini değiştirdiğinden silüeti değiştirmiştir. Cam cephe sistemi ile iç mekânın algılanmasıyla orta dereceli görsel yoğunluk oluşturmuştur. Mevcut yapı sınırları doğrultusunda eklemlendiğinden ölçek uygundur. Bina hattı orijinal yapı sınırlarına eşit hizada eklemlenmiştir. Yüksekliği tarihi yapı yüksekliğine eşittir. Mevcut yapının yüksekliği korunduğundan oran mevcuttur. Tarihi yapının en, boy ve yükseklik doğrultularına paralel yönlenmiştir. Şeffaf malzeme ile tasarlandığından ayrıntı sadedir. Yapının içten algılanan kolonlarında ve çelik profillerde ritim mevcuttur. Şeffaf malzeme ile tasarlanan çağdaş ek geçirgenlik sağladığından oran mevcuttur. Çağdaş ek yapının içine ve dışına konumlandırılmıştır.

Tablo 6. 78 Hasanpaşa Gazhanesi analiz tablosu (Foto: Erkoç, 2021; Tanyeli ve Aslan, 2001)

ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : HASANPAŞA GAZHANESİ — **YAPI NO:** 76

YILI: 2021 — **MİMAR :** İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

YER : İSTANBUL — **İŞLEV :** MÜZE

PLAN

KESİT

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI				MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ				
TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI	ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
		●			●			

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ					ÖLÇEK		FORMUN ETKİSİ		
SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK					BİNA HATTI		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK	UYGUN	UYGUN DEĞİL	DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
●				●	●			●	

FORMUN ETKİSİ

YÜKSEKLİK			ORAN		YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
	●		●		●				●

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
●			●			●		●	●

DEĞERLENDİRME

- 1892 yılında Osmanlı'nın modernleşmesi sırasında Anadolu Yakası'nın havagazı ihtiyacının karşılanması amacıyla yapılmıştır. Endüstri yapısı olarak inşa edilen Hasanpaşa Gazhanesi 1993 yılından itibaren faaliyetlerini durdurmuştur. 2015 yılında restore edilerek yeniden işlevlendirilmiştir. Özgün malzemeler yenilenerek kültür merkezi olarak kullanımının gerektireceği çağdaş ekler koruma anlayışı doğrultusunda eklemlenmiştir.

- Hasanpaşa Gazhanesi zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde; çağdaş ek, yapının dışına konumlandırıldığından silüeti değiştirmiştir. Tarihi yapının cephesine eklemlenen renkli çelik elemanlar çokça görsel yoğunluk oluşturmuştur. Mevcut yapı sınırları doğrultusunda eklemlendiğinden ölçek uygundur. Bina hattı ve yüksekliği tarihi yapı sınırlarına eşittir. Tarihi yapının en, boy ve yükseklikleri doğrultusunda paralel olarak eklemlendiğinden oran korunmuştur. Renkli güneş kırıcıları ve çapraz çelik elemanlar detayları arttırdığından ayrıntı süslü olarak nitelendirilmiştir. Çağdaş elemanlarda kullanılan dikey elemanlarda ritim mevcuttur. Cam ve çelik malzeme ile tasarlanan çağdaş ek yapının içine ve dışına eklemlenmiştir.

Tablo 6. 79 Sultanahmet Cezaevi analiz tablosu (Korkut ve Erarslan, 2019)

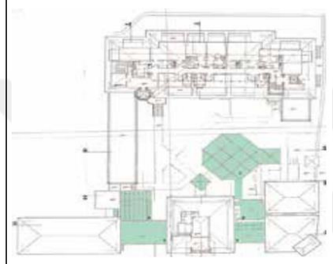
ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : SULTANAHMET CEZAEVİ — **YAPI NO: 77**

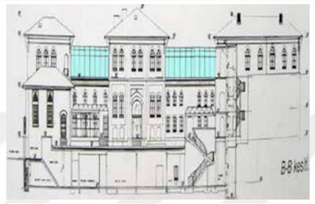
YILI :1996 — **MİMAR :** YALÇIN ÖZÜEKREM

YER : İSTANBUL — **İŞLEV :** KONAKLAMA TESİSİ

PLAN

KESİT

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI

TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI
		●	

MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ

ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
●		●		

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ

SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK
●			●	

ÖLÇEK

UYGUN	UYGUN DEĞİL
●	

FORMUN ETKİSİ

BİNA HATTI		
DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
●		

FORMUN ETKİSİ

YÜKSEKLİK		ORAN		YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
		●	●		●			●	

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
●			●			●		●	●

DEĞERLENDİRME

- İstanbul Sultanahmet'te bulunan yapı Bizans kalıntıları üzerine inşa edilmiştir. 1916 - 1918 yılları arasında Türk neo-klasik üslup ile tasarlanmıştır. 1982 yılına kadar cezaevi olarak kullanılmıştır. 1996 yılında yapının dış cephesi korunarak restore edilmiş ve konaklama tesisi olarak kullanılmıştır. Yeni işlev doğrultusunda bloklar arası bağlantıyı sağlayan tüp geçitler, çelik çatı konstrüksiyonu ve avluda restoran, kafe ve toplantı alanları çağdaş malzemelerle tasarlanmıştır.

- Sultanahmet Cezaevi zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde; çağdaş ek, yapının cephesine eklemlendiğinden silüeti değiştirmiştir. Cam ve çelik malzeme ile tasarlandığından orta dereceli görsel yoğunluk oluşturmuştur. Mevcut yapı ölçülerini aşmadığından ölçek uygundur. Avluda tasarlanan çağdaş ekler mevcut yapı sınırlarının dışındadır. Çağdaş ek yüksekliği eklemlendiği yapı yüksekliğinden kısadır. Tarihi yapının en, boy, yükseklik doğrultularına paralel bir biçimde eklemlenmiştir. Cam yüzeylerde bulunan çelik taşıyıcılarda ritim mevcuttur. Çağdaş ek yapının içine ve dışına konumlandırılmıştır. Çatıda tasarlanan çelik profiller ayrıntıyı arttırdığından orta dereceli olarak nitelendirilmiştir. Cam ve çelik ile tasarlanan çağdaş ekler yapının içine ve dışına konumlandırılmıştır.

Tablo 6. 80 Rahmi Koç Müzesi analiz tablosu (Paker, 2008; Ergenç, 2019)

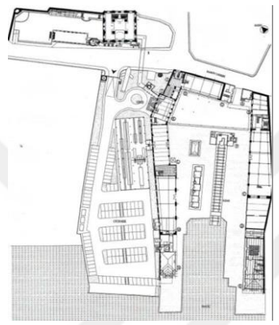
ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : RAHMİ KOÇ MÜZESİ — **YAPI NO:** 78

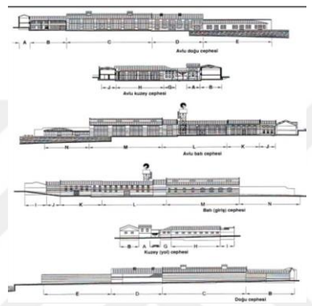
YILI: 2005 — **MİMAR :** BÜLENT BULGURLU

YER : İSTANBUL — **İŞLEV :** MÜZE

PLAN

KESİT

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI				MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ				
TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI	ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
		●			●			

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ					ÖLÇEK		FORMUN ETKİSİ		
SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK					BİNA HATTI		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK	UYGUN	UYGUN DEĞİL	DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
●		●			●			●	

FORMUN ETKİSİ

YÜKSEKLİK		ORAN			YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
		●	●		●			●	

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
●			●		●			●	●

DEĞERLENDİRME

- Rahmi M. Koç Müzesi, Lengerhane ve Hasköy Tersanesi olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Yapım tarihi henüz bilinmeyen yapı Bizans temelleri üzerine inşa edilmiştir. 1991 yılında Rahmi M. Koç Müzecilik ve Kültür Vakfı tarafından alınmıştır. Müze olarak kullanılan taş yapının içine çelik konstrüksiyon yerleştirilmiş ve mevcut yapıya camlı bir rampa ile geçilen yeraltı galerisi eklenmiştir. Lengerhane binası taş malzeme ile inşa edilmiş ahşap çatılı bir binadır. Müzede sergilenecek eserlerin yanı sıra yapının kendisi de önemli bir sergi elemanıdır. Hasköy Tersane binası da 2001 yılında restorasyona başlanarak müze olarak işlevlendirilmiştir. Müzede denizcilik ile ilgili objeler sergilenmektedir.

- Rahmi Koç Müzesi zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde; çağdaş ek, yapının cephesinde yapılan değişikliklerden dolayı silüeti değiştirmiştir. Tarihi yapının içine yerleştirilen çelik konstrüksiyon ve cam malzemeler çevresine göre az yoğunluk oluşturmuştur. Mevcut yapı ölçüleri doğrultusunda tasarlandığından ölçek uygundur. Bina hattı mevcut yapı sınırlarına eşittir. Çağdaş ek yüksekliği eklemlendiği yapı yüksekliğinden kısadır. Tarihi yapının en, boy ve yükseklikleri referans alındığından paralel yönlenmiştir. İki katlı çelik konstrüksiyon orta dereceli bir ayrıntı oluşturmuştur. Eski yapı taş çağdaş ek ise cam ve çelik malzeme ile tasarlanmıştır.

Tablo 6. 81 Tayyare Evleri analiz tablosu (Foto: Erkoç, 2021; Kartal ve Kartal, 2020)

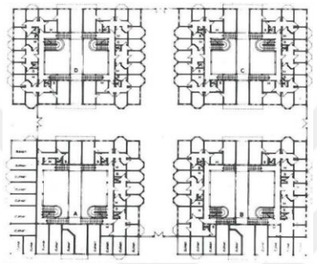
ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : TAYYARE EVLERİ — **YAPI NO:** 79

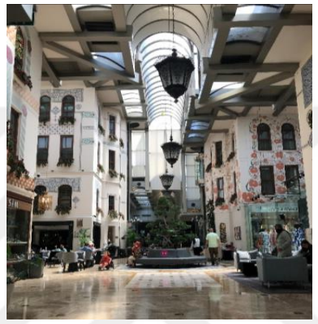
YILI :2006 — **MİMAR :** MİMAR KEMALEDDİN

YER : İSTANBUL — **İŞLEV :** KONAKLAMA TESİSİ

PLAN

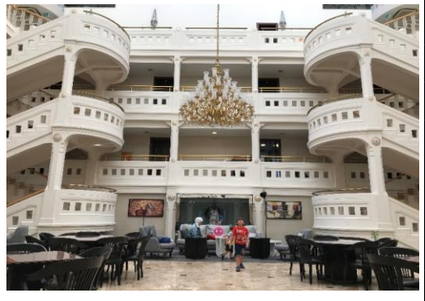
KESİT

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI				MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ				
TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI	ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
		●		●			●	

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ					ÖLÇEK		FORMUN ETKİSİ		
SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK					BİNA HATTI		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK	UYGUN	UYGUN DEĞİL	DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
●		●			●			●	

FORMUN ETKİSİ

YÜKSEKLİK		ORAN		YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
	●		●		●			●	

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
●			●		●		●	●	

DEĞERLENDİRME

- İstanbul'da, Mimar Kemaleddin tarafından tasarlanan tayyare evleri, 1918 yılında Fatih yangınında evleri yangından zarar görenler için tasarladığı dört bloklu betonarme karkas sistemle inşa edilmiş ilk binadır. Otel olarak kullanılan yapının restorasyon çalışmaları sonucunda yapıda bulunan iç avluların üzeri cam tonozlarla kapatılarak tek bina haline getirilmiştir. Düşey sirkülasyonu sağlaması amacıyla asansörler eklenmiştir.

- Tayyare Evleri zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde; çağdaş ek, cam tonozlar dışardan algılanabildiğinden silüet değişmiştir. Mevcut yapının üstüne ve içine konumlandırıldığından tarihi yapının çevresine göre az dereceli görsel yoğunluk oluşturmuştur. Tarihi yapıyı geri planda bırakmadığından ölçek uygundur. Bina hattı mevcut yapı sınırlarına eşittir. Çağdaş üst örtü yüksekliği eklemlendiği yapı yüksekliğine eşittir. Mevcut yapının en, boy, yükseklikleri referans alınarak eklemlendiğinden paralel yönlenmiştir. Cam ve metal elemanlar orta dereceli ayrıntı oluşturmuştur. İç avlularda tekrarlanan üst örtü de ritim mevcuttur. Cam ve çelik malzeme ile tasarlanan çağdaş ek yapının üstüne ve içine konumlandırılmıştır.

Tablo 6. 82 Boğaziçi Üniversitesi Gözlükule Kazı Araştırma Merkezi analiz tablosu (URL-90)

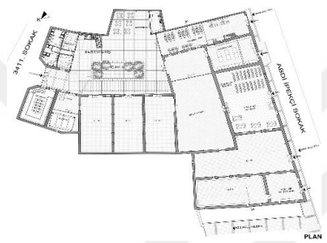
ANALİZ TABLOSU	DEĞERLENDİRME

YAPI ADI : BOĞAZİÇİ ÜNİVERSİTESİ GÖZLÜKULE KAZI ARAŞTIRMA MERKEZİ — **YAPI NO:** 80

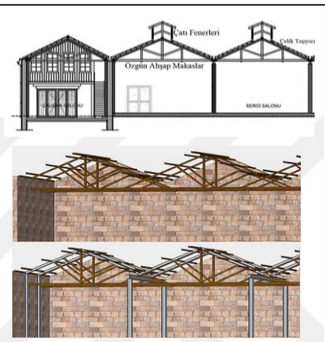
YILI: 2017 — **MİMAR :** SAADET SAYIN

YER : MERSİN — **İŞLEV :** EĞİTİM-ARAŞTIRMA MERKE

PLAN

KESİT

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI				MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ				
TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI	ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
	●							●

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ					ÖLÇEK		FORMUN ETKİSİ		
SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK					BİNA HATTI		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK	UYGUN	UYGUN DEĞİL	DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
	●	●			●		●		

FORMUN ETKİSİ									
YÜKSEKLİK		ORAN			YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
		●	●		●			●	

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
●			●	●					●

- 19. yüzyılın ikinci yarısında İngilizler tarafından yapıldığı tahmin edilen ve bölgenin ilk endüstri yapılarından biri olan Tarsus Çırçır Fabrikası, 2001 yılında restore edilmiştir. Zamanla işlevini yitiren endüstri yapısı; konumu, mimari ve kültürel değerler bağlamında önemli bir yere sahiptir. Bu nedenle Boğaziçi Üniversitesi tarafından sergi salonu, konferans salonu, kazı evi, eser deposu, laboratuvar ve kütüphane olarak kullanılmaktadır. Restorasyon çalışmalarıyla muhdes ekler kaldırılmış, özgün mimari elemanlar sağlıklaştırılmış ve kazı ekibinin kullanabilmesi amacı ile geri dönüşümlü, yapı ile uyumlu ahşap revaklar tasarlanmıştır.
- Boğaziçi Üniversitesi Gözlükule Kazı Araştırma Merkezi zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde; çağdaş ek, yapının avlusuna konumlandırıldığından silüet değişmemiştir. Renk ve malzeme açısından benzerlik gösterdiğinden az dereceli görsel yoğunluk oluşturmuştur. Tarihi yapıyı geri planda bırakmadığından ölçek uygundur. Revaklar bina hattının dışına eklemlenmiştir. Yüksekliği eklemlendiği yapı yüksekliğinden kısadır. Mevcut yapının en, boy ve yükseklik doğrultularına paralel yönlenmiştir. Membran ve ahşap malzemeler orta dereceli ayrıntı oluşturmuştur. Ahşap dikmelerde ritim mevcuttur. Tarihi yapı taş ve ahşap malzeme çağdaş ek ise ahşap ve membran kullanıldığından malzeme farklılaştırılmıştır.

Tablo 6. 83 Diyarbakır İçkale Müze analiz tablosu (Foto: Erkoç, 2022; Ateş, 2018; Ateş ve Oğuz, 2019)

ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : İÇKALE MÜZE — **YAPI NO:** 81

YILI :2000

MİMAR : İL VALİLİĞİ, BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ, ÇEKÜL VAKFI

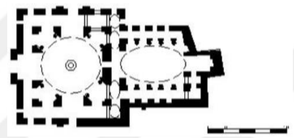
YER : DİYARBAKIR

İŞLEV : MÜZE

PLAN

KESİT

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI				MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ				
TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI	ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
		●			●			

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ					ÖLÇEK		FORMUN ETKİSİ		
SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK					BİNA HATTI		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK	UYGUN	UYGUN DEĞİL	DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
●		●			●			●	

FORMUN ETKİSİ									
YÜKSEKLİK			ORAN		YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
		●	●		●		●		

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
	●		●		●			●	●

DEĞERLENDİRME

- İçkale Dicle nehrinin yaklaşık olarak 100 metre yukarısında bulunmaktadır. M.Ö. 3000 yılında oluşumuna başlanmış olan, yönetim merkezi olarak kullanılan İçkale on üç burçtan oluşmaktadır. İçkale; Artuklu Kemeri ve içinde bulunan Saint George Kilisesi, Artuklu Saray Kalıntısı, Komutanlık Binası, Cezaevi Binası, Kolordu Binası, Adliye Binaları, Mahkeme Binası, Komutanlık Binası, Atatürk Müzesi, Cephanelik ve kemerin dışındaki bölgede Hz. Süleyman Cami ve Sahabeler Türbesi ile gecekondu yapısı bulunmaktadır. Diyarbakır İl Valiliği, Büyükşehir Belediyesi ve ÇEKÜL Vakfı işbirliğinde 2000 yılında İçkale'nin koruma çalışmaları başlanmıştır. Restorasyon çalışmaları sonunda yapı kompleksi yeniden işlevlendirilerek müzeye dönüştürülmüştür. Artuklu kemeri dışındaki gecekondular kaldırılmıştır. 2007 yılında restorasyonu yapılan Saint George Kilisesinin cephesindeki niteliksiz ekler arındırılarak, çağdaş cam malzemelerle boşluklar kapatılmış ve sanat galerisi olarak kullanılması amaçlanmıştır.
- İçkale Müze kompleksinde bulunan sanat galeri yapısı zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde; çağdaş ek, yapının dışına eklemlendiğinden silüeti değiştirmiştir. Şeffaf malzeme ile tasarlandığından ayrıntıları ve görsel yoğunluğu az dereceli olarak değerlendirilmiştir. Mevcut yapıyı geri planda bırakmadığından ölçek uygundur. Bina hattı mevcut yapı sınırlarına eşittir. Yüksekliği yapı yüksekliğinden kısadır. Tarihi yapı boşluklarına eklenen çağdaş ekler mevcut oranı korumuştur. Mevcut yapı sınırlarına paralel olarak yönlenmiştir. Çağdaş ek geleneksel taş malzemeden farklı olarak şeffaf malzeme ile tasarlandığından renk benzer olarak nitelendirilmiştir.

Tablo 6. 84 Karayolları Binası analiz tablosu (Foto: Erkoç, 2022; Halifeoğlu ve Dalkılıç, 2011)

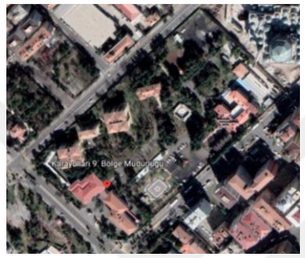
ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : KARAYOLLARI BİNASI — **YAPI NO:** 82

YILI: 1978-79 — **MİMAR :** KARAYOLLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

YER : DİYARBAKIR — **İŞLEV :** KARAYOLLARI BİNASI

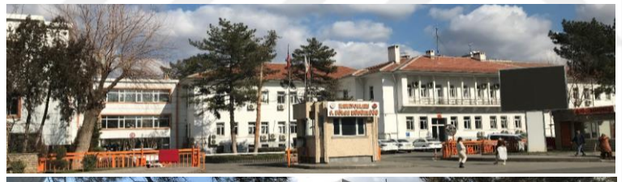
PLAN

KESİT

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI				MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ				
TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI	ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
	●				●	●		

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ					ÖLÇEK		FORMUN ETKİSİ		
SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK					BİNA HATTI		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK	UYGUN	UYGUN DEĞİL	DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
●			●		●		●		

FORMUN ETKİSİ									
YÜKSEKLİK		ORAN			YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
●				●		●		●	

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
●			●	●				●	●

DEĞERLENDİRME

- Cumhuriyetin ilk yıllarında ağırlıklı olarak demiryolu yapılmıştır. Ancak bir süre sonra ulaşım için karayollarına ihtiyaç duyulmuştur. 1950 yıllarında Karayolları Genel Müdürlüğü ve buna bağlı olan bölge müdürlükleri kurulmuştur. Diyarbakır'da kendisine bağlı altı şehre hizmet edecek 9. Bölge müdürlüğü kurulmuştur. Yapı kompleksinde idare, saymanlık, atölyeler, sosyal tesisler, lojmanlar, toplantı salonları ve otopark alanları yer almaktadır. İdari bina 1952 yılında inşa edilmiş ve bodrum üzeri iki kattan oluşmaktadır. Bodrum ve subasman kotu bazalt taş malzeme, üst katlar ise betonarme ile inşa edilmiştir. Yapının cephesi sıvalı ve badanalıdır. Yapının mekân ihtiyacından dolayı yapının kuzeyine eski yapı ile geçiş sağlanacak biçimde ek yapı tasarlanmıştır. Eski yapıda bulunan revaklar, geniş saçaklar ve silmeler geleneksel yapım detaylarının devamı niteliğindedir.

- Diyarbakır Karayolları Binası benzerlik kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde; çağdaş ek, yapının dışına eklemlendiğinden silüeti değiştirmiştir. Hacimsel olarak varlığını hissettiren çağdaş ek orta dereceli yoğunluk oluşturmuştur. Bina hattı mevcut yapı sınırlarının dışına çıkmıştır. Yüksekliği eski yapı yüksekliğini aştığından uzun olarak nitelendirilmiştir. Eski yapı ile çağdaş ek yapı arasında oran tespit edilememiştir. Mevcut yapı taş ve betonarme ile tasarlanmış beyaz renklidir. Yeni ek yapı da beyaz renkli kaplama malzemesiyle aynı renkte tasarlanmıştır. Çağdaş ek yapıda ve iki yapı arasında geçişi sağlayan kısımda bulunan pencereler ritim oluşturmuştur.

Tablo 6. 85 Mardin Artuklu Üniversitesi Mimarlık Fakültesi analiz tablosu (Foto: Erkoç, 2022; Çağlayan, 2015; URL-91)

ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : MARDİN ARTUKLU ÜNİVERSİTESİ MİMARLIK FAKÜLTESİ BİNASI — **YAPI NO:** 83

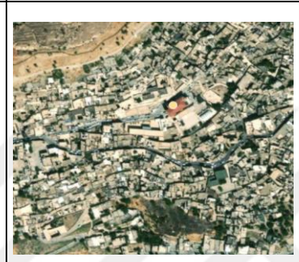
YILI :2011 — **MİMAR :** BETAŞ İNŞAAT AŞ

YER : MARDİN — **İŞLEV :** EĞİTİM YAPISI

PLAN

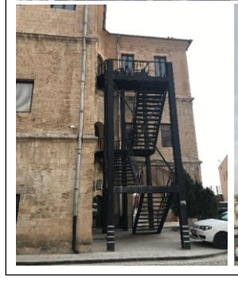

KESİT

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI				MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ				
TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI	ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
		●					●	

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ					ÖLÇEK		FORMUN ETKİSİ		
SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK					BİNA HATTI		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK	UYGUN	UYGUN DEĞİL	DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
●		●			●		●		

FORMUN ETKİSİ

YÜKSEKLİK		ORAN			YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
		●	●		●			●	

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
●			●			●			●

DEĞERLENDİRME

- 1630 yılında saray olarak inşa edilen yapının yerine, taşları kullanılarak 1874 yılında hükümet konağı olarak yeniden inşa edilmiştir. Yapı bodrum ile birlikte dört kattan oluşmaktadır. Kâgir olarak inşa edilen yapının son katı cumhuriyet dönemi ekidir. Hükümet konağı olarak kullanılan yapı 1996 yılına kadar işlevini sürdürmüştür. Zamanla atıl duruma gelen yapı tahrip olmuştur. 2006 yılında Mimar Fethullah Duyan ve Mimar Süheyla Sime tarafından restorasyon projeleri hazırlanmış ancak uygulanmamıştır. 2009 yılında Dicle Üniversitesi Mimarlık Fakültesi öğretim üyelerinden Prof. Dr. Neslihan Dalkılıç ve Prof. Dr. Meral Halifeoğlu'nun hazırlamış oldukları koruma projesi uygulamaya geçmek üzere çalışmalar yapılmıştır. Uygulamanın kontrolü ve danışmanlığı Dr. Öğr. Üyesi Murat Çağlayan tarafından yapılmıştır. Restorasyon çalışmalarında yapıya eklemlenen niteliksiz ekler kaldırılarak geleneksel malzeme ve yapım teknikleri modern restorasyon teknikleri ile harmanlanmıştır. Çağdaş ek olarak yapıya eklemlenen metal elemanlar ile tasarlanmış yangın merdiveni bulunmaktadır.

- Mardin Artuklu Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Binası zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde; çağdaş ek, yapının dışına konumlandırıldığından silüeti değiştirmiştir. Metal malzeme ile tasarlanan çağdaş ek hacimce çok yer kaplamadığından az dereceli görsel yoğunluk oluşturmuştur. Tarihi yapıyı geri planda bırakmadığından ölçek uygundur. Bina hattı mevcut yapı sınırlarının dışına çıkmıştır. Yüksekliği tarihi yapı yüksekliğinden kısadır. Çağdaş ek farklı yükseklikler arasında bağlantıyı sağladığından oran mevcuttur. Tarihi yapının en, boy, yükseklik doğrultularına paralel eklemlenmiştir. Koyu renkli çelik strüktür orta dereceli ayrıntı oluşturmuştur. Çelik elemanlar arasında ritim mevcuttur. Tarihi yapı taş, çağdaş ek ise çelik malzeme ile tasarlanarak malzeme farklılaşmıştır. Siyah renkli konstrüksiyon elemanları taş renginden farklılaşmıştır.

Tablo 6. 86 Diyarbakır Vahap Ağa Hamamı analiz tablosu (Foto: Erkoç, 2022; Dağtekin, 2017)

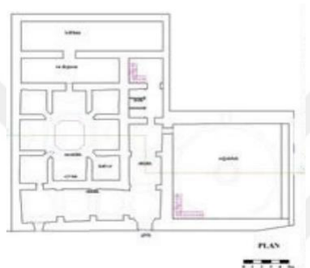
ANALİZ TABLOSU	DEĞERLENDİRME

YAPI ADI : VAHAP AĞA HAMAMI — **YAPI NO:** 84

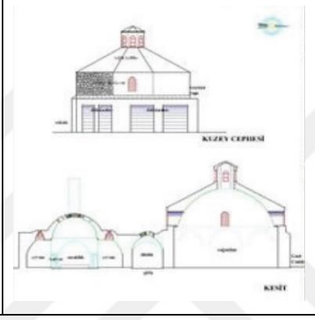
YILI: 2013 — **MİMAR :** KÜLTÜR VARLIKLARINI KORUMA BÖLGE KURULU

YER : DİYARBAKIR — **İŞLEV :** RESTORAN

PLAN

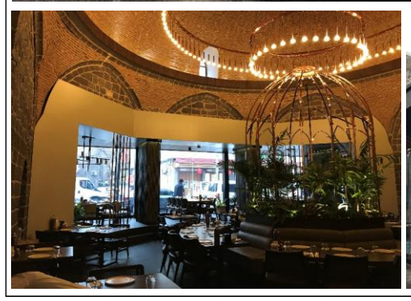

KESİT

GÖRÜNÜŞ

TASARIM YAKLAŞIM KARARI				MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ				
TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI	ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
		●			●			

TASARIM KRİTERLERİ

ÇEVRENİN ETKİSİ					ÖLÇEK		FORMUN ETKİSİ		
SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK					BİNA HATTI		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK	UYGUN	UYGUN DEĞİL	DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
●		●			●		●		

FORMUN ETKİSİ

YÜKSEKLİK		ORAN		YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
		●	●		●		●		

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
●			●			●		●	●

- Diyarbakır'da bulunan Vahap Ağa Hamamı mimarı ve yapılış tarihi tam olarak bilinmemekle birlikte kaynaklarda 16-17. yüzyıl olarak belirtilmiştir. Hamam, kentin ticari aksında yer almaktadır. Yapının soğukluk kısmı ticari amaçlı kiralanarak işletilmiştir. Yapının soğukluk bölümünün ticari olarak kullanılmasıyla ılıklık bölümü soğukluk olarak kullanılmıştır. 2009-2010 yılları arasında yapılan restorasyon çalışmalarında yapının kubbesi yenilenmiş, derz dolguları yapılmış ve döşemeler bazalt taş ile döşenmiştir. 2013 yılında yapılan restorasyon çalışmaları sonucunda yapının soğukluk kısmında bulunan eklenti duvar ve döşemeler kaldırılmıştır. Yapının caddeye bakan cephesine cam malzeme ile tasarlanan duvar eklemlenmiş ve sundurma bir ek yapılmıştır.

- Vahap Ağa hamamı zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde; çağdaş ek, yapının dışına eklemlendiğinden silüeti değiştirmiştir. Cam malzeme ile tasarlanan çağdaş ek az dereceli görsel yoğunluk oluşturmuştur. Tarihi yapıyı geri planda bırakmadığından ölçek uygundur. Bina hattı mevcut yapı sınırlarının dışına çıkmıştır. Yüksekliği mevcut yapı yüksekliğinden kısadır. Tarihi yapının en, boy ve yükseklikleri referans alındığından paralel yönlenmiştir. Cam malzeme detayları arttırmadığından ayrıntı sade olarak nitelendirilmiştir. Cam malzeme üzerinde bulunan profillerde ritim mevcuttur. Geleneksel tarihi yapının malzemesi taş çağdaş ek ise cam malzeme ile tasarlanmıştır. Çağdaş cam malzemenin kendi rengi olduğundan malzeme farklı olarak nitelendirilmiştir. Çağdaş ek yapının içine ve dışına konumlandırılmıştır.

Tablo 6. 87 Trabzon Kızlar Manastırı analiz tablosu (Kutlu ve Bekar, 2021; URL-92)

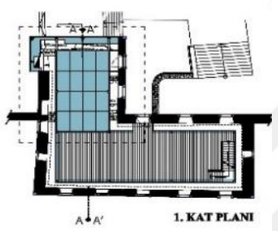
ANALİZ TABLOSU

YAPI ADI : TRABZON KIZLAR MANASTIRI — **YAPI NO:** 85

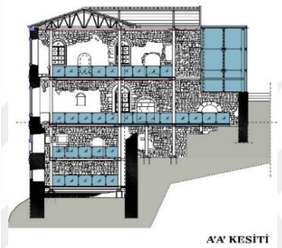
YILI :2014 — **MİMAR :** TURİZM BAKANLIĞI

YER : TRABZON — **İŞLEV :** MÜZE VE SOSYAL ETKİNLİK ALANI

PLAN

KESİT

TASARIM YAKLAŞIM KARARI

TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI
		●	

MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ

ÇATI TAMAMLAMASI	CEPHE TAMAMLAMASI /BÜTÜNLEMESİ	İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI	YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON E.	YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANI
	●			

TASARIM KRİTERLERİ

GÖRÜNÜŞ

ÇEVRENİN ETKİSİ

SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK		
DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK
	●	●		

ÖLÇEK

UYGUN	UYGUN DEĞİL
●	

FORMUN ETKİSİ

BİNA HATTI		
DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN
	●	

YÜKSEKLİK		ORAN		YÖNLENME		AYRINTI		
UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ
		●	●		●		●		

RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ		
VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
●			●			●		●	●

DEĞERLENDİRME

- Trabzon'da bulunan Panagia Theoskepastos 1349-1390 yılları arasında III. Aleksios zamanında inşa edilmiştir. Yapı zamanla restore edilmiş ve 19. yüzyılda günümüzdeki halini almıştır. Teras üzerine inşa edilen manastır yapısı yüksek duvarlar ile çevrilmiştir. 1923 yılına kadar kullanılan yapı zamanla terkedilmiş ve özgün üst örtüsü günümüze ulaşmamıştır. 2014 yılında başlayan restorasyon çalışmalarıyla yapı yeniden işlevlendirilerek müze, sosyal ve sanatsal etkinliklere hizmet vermektedir. Yapının restorasyon sürecinde cam malzeme yoğunluklu olarak kullanılmıştır. Cam malzeme kullanılarak, yapının kullanıcıları dış çevre ile görsel temas kurmaktadır. Yapının döşeme, korkuluk ve duvarlarında cam malzeme kullanılmıştır. Yapının birinci katının döşemesinde kullanılan cam malzeme ile ziyaretçiler zemin katta bulunan kalıntıları gözlemleyebilmektedir. Çelik strüktür ile desteklenen cam döşemeler taş duvarlara dayandırılmayıp oluşan açıklıklarda cam korkuluklar kullanılmıştır.

- Trabzon Kızlar Manastırında zıtlık kurma yaklaşımı esas alınarak tasarlanmıştır.
- Tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde; çağdaş ek, mevcut koruma duvarlarının iç kısımlarında tasarlandığından silüet değişmemiştir. Cam malzeme ile tasarlanan çağdaş ek az dereceli görsel yoğunluk oluşturmuştur. Tarihi yapıyı geri planda bırakmadığından ölçek uygundur. Bina hattı mevcut sınırlarına eşittir. Yüksekliği tarihi yapı yüksekliğini aşmadığından kısa olarak nitelendirilmiştir. Tarihi yapının en, boy ve yükseklik sınırları korunduğundan paralel olarak yönlenme tespit edilmiştir. Cam malzeme detayları arttırmadığından ayrıntı sade olarak nitelendirilmiştir. Cam malzeme üzerinde bulunan profillerde ritim mevcuttur. Geleneksel yapı malzemesi taş çağdaş ek ise cam ve çelik malzeme ile tasarlanmıştır. Çağdaş ek yapının içine ve dışına konumlandırılmıştır.

6.3. Çağdaş Ek Mekân Organizasyon Türüne Göre Analizlerin İrdelenmesi

Tarihi yapıların mekân ve organizasyon ihtiyaçları doğrultusunda eklemlenen çağdaş ekler çalışmanın temelini oluşturmaktadır. Örnekler sadece bir mekân organizasyon türünü barındırdığı gibi birden fazla türden de eklemeler görülebilmektedir.

Belirlenen örnekler mekân organizasyon türlerine göre gruplandırılarak; tasarım yaklaşım kararları ve tasarım kriterleri başlıkları altında karşılaştırmalı tablolar hazırlanmıştır. Aynı mekân organizasyon türündeki örnekler tek başlık altında ele alınarak tasarlanan çağdaş ekler ile ilgili mevcut benzerlikler ve farklar tespit edilip değerlendirmeler yapılmıştır.

6.3.1 Çatı tamamlaması

Tarihi yapılarda çağdaş ekler ile ilgili detaylı literatür çalışması yapıldıktan sonra oluşturulan analiz tablosunda aynı mekan organizasyon türünde yer alan örneklerin, tasarım yaklaşım kararları ve tasarım kriterleri karşılaştırılmıştır. Dünyadaki ve Türkiye'deki farklı yapı türlerinden alınan örnekler analiz edilerek bulgular oluşturulmuştur. Analiz tablosunda; tasarım yaklaşım kararı ve tasarım kriterleri başlıkları incelenmiştir.

- Tasarım yaklaşım kararları Tablo 6.90'da görüldüğü şekilde dünyadan 15 ve Türkiye'den 13 örnekten oluşan toplamda 28 farklı örnek incelenmiştir. Tasarım yaklaşım kararları 4 başlık altında değerlendirilmektedir. Bu başlıklar:
- Taklit etme yaklaşımı, tarihi yapıda yaygın olarak kullanılan mimari öğelerin, biçimlerin, elemanların, malzemenin vb. olduğu gibi kullanılması olarak ifade edilmektedir. Fakat incelenen örnek grubunda dünyadan veya Türkiye'den tercih edilmeyen bir yaklaşım kararıdır.
- Benzerlik kurma yaklaşımı, eski ile yeni arasında bir uyumun sağlanması amacıyla eskisi ile benzerlik gösteren özelliklerin olması olarak ifade edilmektedir. İncelenen örnek grubundan dünyadan veya Türkiye'den tercih edilmeyen bir yaklaşım kararıdır.
- Zıtlık kurma yaklaşımı, yeni yapı ekinin ölçü, oran, renk, doku gibi tasarım özellikleriyle bilinçli bir karşıtlık oluşturmasıdır. Bu yaklaşım kararı hem dünyada hem de Türkiye'de en çok kullanılan tür olarak tespit edilmiştir.
- Gizleme yaklaşımı, çağdaş ekin, mevcut yapının formundan faydalanarak tarihi bina içerisinde gizlenmiş olmasıdır. Fakat dünyadan veya Türkiye'den incelenen örneklerde tercih edilmeyen bir yaklaşım kararıdır.

Tablo 6. 88 Çatı tamamlaması organizasyon türünde incelenen örneklerin tasarım yaklaşım kararı açısından değerlendirme tablosu

Tasarım Yaklaşım Kararı	Taklit etme yaklaşımı	Benzerlik Kurma Yaklaşımı	Zıtlık Kurma Yaklaşımı	Gizleme Yaklaşımı
Dünyada	0	0	15	0
Türkiye'de	0	0	13	0
Toplam	0	0	28	0

Tasarım yaklaşım kararları değerlendirildiğinde zıtlık kurma yaklaşım kararının hem dünyada hem de Türkiye'de yoğun olarak kullanıldığı tespit edilmektedir. Çatı tamamlaması organizasyon türlerinde en az tercih edilen yaklaşım kararları taklit etme, gizleme ve benzerlik kurma yaklaşımı olduğu tespit edilmiştir (Tablo 6.88).

- Tasarım kriterleri, tasarlanan çağdaş eklerin fiziksel boyutları açısından değerlendirilmesidir. Dünyadan ve Türkiye'den incelenen örnekler 7 ana başlık ve birden çok alt başlık altında değerlendirilmiştir (Tablo 89).
- Çevrenin etkisi, çağdaş ek yapının konumlanacağı yer, malzeme, üslup, yapının konumu ile ilişkilidir.
  - Silüet, mevcut yapının dış hatlarının belirlenerek oluşturduğu genel görünüm veya gölge olarak ifade edilmektedir. İncelenen örneklerden dünyada ve Türkiye'de 12 örnekte eklemlenen çağdaş eklerle silüetin değiştiği tespit edilmiştir.
  - Görsel yoğunluk, yapının çevresiyle ilişkili olan bir ölçüttür. Diğer tasarım kriterlerinin bir bütün halinde değerlendirilerek oluşturulan genel bir izlenim olarak düşünülebilmektedir. İncelenen yapılar bu başlık altında az, orta ve çok yoğun olarak derecelendirilmiştir. Dünyada 7 örnekte az yoğun 5 örnekte orta yoğun ve 3 örnekte çok yoğun olma durumu tespit edilmiştir. Türkiye'de ise 6 örnekte az yoğun 4 örnekte orta yoğun ve 3 örnekte çok yoğun olduğu tespit edilmiştir.
- Ölçek, çağdaş ekin yatay veya düşeyde oluşturacağı ölçeğin etkisi olarak ifade edilmektedir. Dünyada ve Türkiye'de incelenen örneklerden 11'i konumlandırılırken mevcut yapıyı geri planda bırakmayacak bir biçimde varlığını sürdürmektedir.

- Formun etkisi, yapı ile uyum sağlamak veya zıtlık oluşturabilmek için formların seçilmesidir.
  - Bina hattı, mevcut yapının sınırlarına göre meydana gelen değişiklerdir. Dünyada 5 örnekte mevcut yapı sınırının dışına çıkan, 5 örnekte yapı sınırı ile eşit, 5 örnekte de mevcut yapı sınırının gerisinde olduğu tespit edilmiştir. Türkiye'de 6 örnekte yapı sınırının dışına çıkan, 4 örnekte yapı sınırına eşit, 3 örnekte ise mevcut yapı sınırının içinde kalmaktadır.
  - Yükseklik, çağdaş ekin mevcut yapı ile arasındaki oran ve ölçek ile ilişkilidir. Dünyada 6 örnekte çağdaş ek mevcut yapı yüksekliğinden uzun, 5 örnekte eşit ve 4 örnekte kısa olarak eklemlenmiştir. Türkiye'de 8 örnekte uzun, 4 örnekte kısa olarak tespit edilmiştir. 1 örnekte de yapı sınırına eşit yükseklikte olan bir tasarım tercih edilmiştir.
  - Oran, ölçek ile ilişkili bir kriterdir. Dünyada ve Türkiye'de incelenen örneklerin 11'inde mevcut yapı ile çağdaş ek arasında oran mevcuttur.
  - Yönlenme, çağdaş ekin tarihi yapıya eklemlenmesindeki durum değişikliğidir. Paralel ve aykırı yönlenme olarak incelenmiştir. Paralel yönlenme, tarihi yapı ile daha uyumlu tasarımların ortaya çıkmasını sağlamaktadır. Dünyada 10 örnekte, Türkiye'de ise incelenen yapıların tamamında paralel yönlenme tespit edilmiştir.
  - Ayrıntı, yapıyı oluşturan öğelerde kullanılan malzemenin, detaylarının veya desenlerinin incelenmesidir. Dünyada 7 örnekte sade, 6 örnekte orta ve 2 örnekte süslü olarak nitelendirilirken, Türkiye'de 4 örnekte sade, 6 örnekte orta ve 3 örnekte süslü olarak nitelendirilmiştir.
- Ritim, tarihi yapıların cephe kurguları bir öğe veya motifin tekrarı ile ritim oluşturulabilmesidir. Dünyada 10 örnekte, Türkiye'de ise 12 örnekte ritim tespit edilmiştir.
- Malzeme, çağdaş ekin yapı ile uyum veya zıtlık oluşturabilmek için kullanılabilen ölçütlerdendir. Dünyada ve Türkiye'de incelenen örneklerin tamamında farklı malzemenin kullanıldığı tespit edilmiştir.
- Renk, eski yapı ile çağdaş ek ayrımının yapılmasını sağlayan basit yöntemlerinden biridir. Dünyada ve Türkiye'de incelenen örneklerde aynı malzemenin kullanılmadığı tespit edilmiştir. Dünyada 5 örnekte, Türkiye'de

ise 2 örnekte benzer malzeme kullanıldığı, yoğunlukla farklı malzemelerin kullanıldığı tespit edilmiştir

- Ek yeri, mevcut yapının ihtiyacına göre konumlandırılmasıdır. Dünyada ve Türkiye'de incelenen örneklerin tamamında üste ekleme şeklinde yoğunlaştığı tespit edilmiştir.

Tablo 6. 89 Tasarım kriterleri değerlendirme tablosu

Tasarım Kriterleri	Çevrenin etkisi					Ölçek		Formun etkisi										Ritim		Malzeme		Renk			Ek yeri		
	Silüet		Görsel yoğunluk					Bina Hattı			Yükseklik			Oran		Yönlenme		Ayrıntı									
	Değişen	Değişmeyen	Az	Orta	Çok	Uygun	Uygun değil	Dışa çıkan	Eşit	İçte kalan	Uzun	Eşit	Kısa	Var	Yok	Paralel	Aykırı	Sade	Orta	Süslü	Var	Yok	Aynı	Farklı	Aynı	Benzer	Farklı	Üst	İç	Dış
Dünyada	12	3	7	5	3	11	4	5	5	5	6	5	4	11	4	10	5	7	6	2	10	5	0	15	0	5	10	15	3	3
Türkiye'de	13	1	5	6	3	12	2	6	4	3	8	1	4	11	2	13	0	4	6	3	12	1	0	13	0	2	11	13	5	0
Toplam	26	4	12	11	6	23	6	11	9	8	14	6	8	22	6	23	5	11	12	5	22	6	0	28	0	7	21	28	8	3

Tablo 6. 90 Çağdaş ek mekân organizasyon türlerinden ‘’Çatı tamamlaması’’ başlığı altında incelenen dünyadan ve Türkiye’den örnekler

| MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ: ÇATI TAMAMLAMASI | | |

6.3.2 Cephe tamamlaması

- Tasarım yaklaşım kararları Tablo 6.93'te görüldüğü gibi dünyadan 33 örnek, Türkiye'den ise 17 örnekten oluşan toplamda 50 farklı örnek incelenmiştir. Tasarım yaklaşım kararları başlık altında değerlendirilmektedir. Bu başlıklar:
- Taklit etme yaklaşımı, incelenen örnek grubunda dünyadan veya Türkiye'den tercih edilmeyen bir yaklaşım kararıdır.
- Benzerlik kurma yaklaşımı, İncelenen örnek grubundan dünyada tercih edilmeyen bir yaklaşım kararıdır. Türkiye'de 1 yapıda bu yaklaşım kararı belirlenmiştir.
- Zıtlık kurma yaklaşımı, bu yaklaşım kararı hem dünyada hem de Türkiye'de en çok kullanılan tür olarak tespit edilmiştir.
- Gizleme yaklaşımı, dünyada incelenen örneklerde tercih edilmeyen bir yaklaşım kararıdır. Türkiye'de ise 1 örnekte tespit edilmiştir.

Tablo 6. 91 Cephe tamamlaması organizasyon türünde incelenen örneklerin tasarım yaklaşım kararı değerlendirme tablosu

Tasarım Yaklaşım Kararı	Taklit etme yaklaşımı	Benzerlik Kurma Yaklaşımı	Zıtlık Kurma Yaklaşımı	Gizleme Yaklaşımı
Dünyada	0	0	33	0
Türkiye'de	0	1	15	1
Toplam	0	1	8	1

Tasarım yaklaşım kararları Tablo 6.91'e göre değerlendirildiğinde zıtlık kurma yaklaşım kararının hem dünyada hem de Türkiye'de yoğun olarak kullanıldığı tespit edilmektedir. İkinci sırada benzerlik kurma ve gizleme yaklaşımı kullanılmıştır. İncelenen örnek grubunda taklit etme yaklaşımı tercih edilmeyen yaklaşım kararı olmuştur. Cephe tamamlaması/bütünlemesi organizasyon türlerinde en az tercih edilen yaklaşım kararları taklit etme yaklaşımı olduğu tespit edilmiştir.

- Tasarım kriterleri, tasarlanan çağdaş eklerin fiziksel boyutları açısından değerlendirilmesidir. Dünyadan ve Türkiye'den incelenen örnekler 7 ana başlık ve birden çok alt başlık altında değerlendirilmiştir (Tablo 6.92).

- Çevrenin etkisi
  - Silüet, dünyada incelenen örneklerin tamamında, Türkiye'de ise 14 örnekte, tarihi yapının silüetinin değiştiği tespit edilmiştir.
  - Görsel yoğunluk, dünyada 4 örnekte az yoğun 14 örnekte orta yoğun ve 15 örnekte çok yoğun olma durumu tespit edilmiştir. Türkiye de ise 9 örnekte az yoğun 5 örnekte orta yoğun ve 3 örnekte çok yoğun olduğu tespit edilmiştir.
- Ölçek, dünyada incelenen örneklerden 17'sinde Türkiye'deki örneklerin ise tamamında, çağdaş ek konumlandırılırken mevcut yapıyı geri planda bırakmayacak bir biçimde varlığını sürdürmektedir.
- Formun etkisi,
  - Bina hattı, dünyada 19 örnekte mevcut yapı sınırının dışına çıkan, 12 örnekte yapı sınırı ile eşit, 2 örnekte ise mevcut yapı sınırının gerisinde olduğu tespit edilmiştir. Türkiye'de 4 örnekte yapı sınırının dışına çıkan, 11 örnekte yapı sınırına eşit, 2 örnekte ise mevcut yapı sınırının içinde kalmaktadır. Dünyada incelenen örneklerin büyük çoğunluğunda çağdaş ekin mevcut bina hattının dışına konumlandığı, Türkiye'de ise bina hattına eşit olarak konumlandırıldığı tespit edilmiştir.
  - Yükseklik, dünyada 17 örnekte çağdaş ek mevcut yapı yüksekliğinden uzun, 9 örnekte eşit ve 7 örnekte kısa olarak eklemlenmiştir. Türkiye'de 6 örnekte uzun, 4 örnekte kısa olarak tespit edilmiştir. 7 örnekte de yapı sınırına eşit yükseklikte olan bir tasarım tercih edilmiştir.
  - Oran, dünyada 15 örnekte Türkiye'de ise incelenen örneklerin tamamında mevcut yapı ile çağdaş ek arasında oran mevcuttur.
  - Yönlenme, dünyada incelenen yapıların 14'ünde, Türkiye'de ise 16'sında paralel yönlenme tespit edilmiştir.
  - Ayrıntı, dünyada 7 örnekte sade, 13 örnekte orta ve 13 örnekte süslü olarak nitelendirilirken, Türkiye'de 9 örnekte sade, 4 örnekte orta ve 4 örnekte süslü olarak nitelendirilmiştir.
- Ritim, dünyada 19 örnekte, Türkiye'de ise 15 örnekte ritim tespit edilmiştir.
- Malzeme, dünyada ve Türkiye'de incelenen örneklerin tamamında farklı malzemenin kullanıldığı tespit edilmiştir.
- Renk, dünyada ve Türkiye'de incelenen örneklerde aynı malzemenin kullanılmadığı tespit edilmiştir. Dünyada 9 örnekte, Türkiye'de ise 6 örnekte

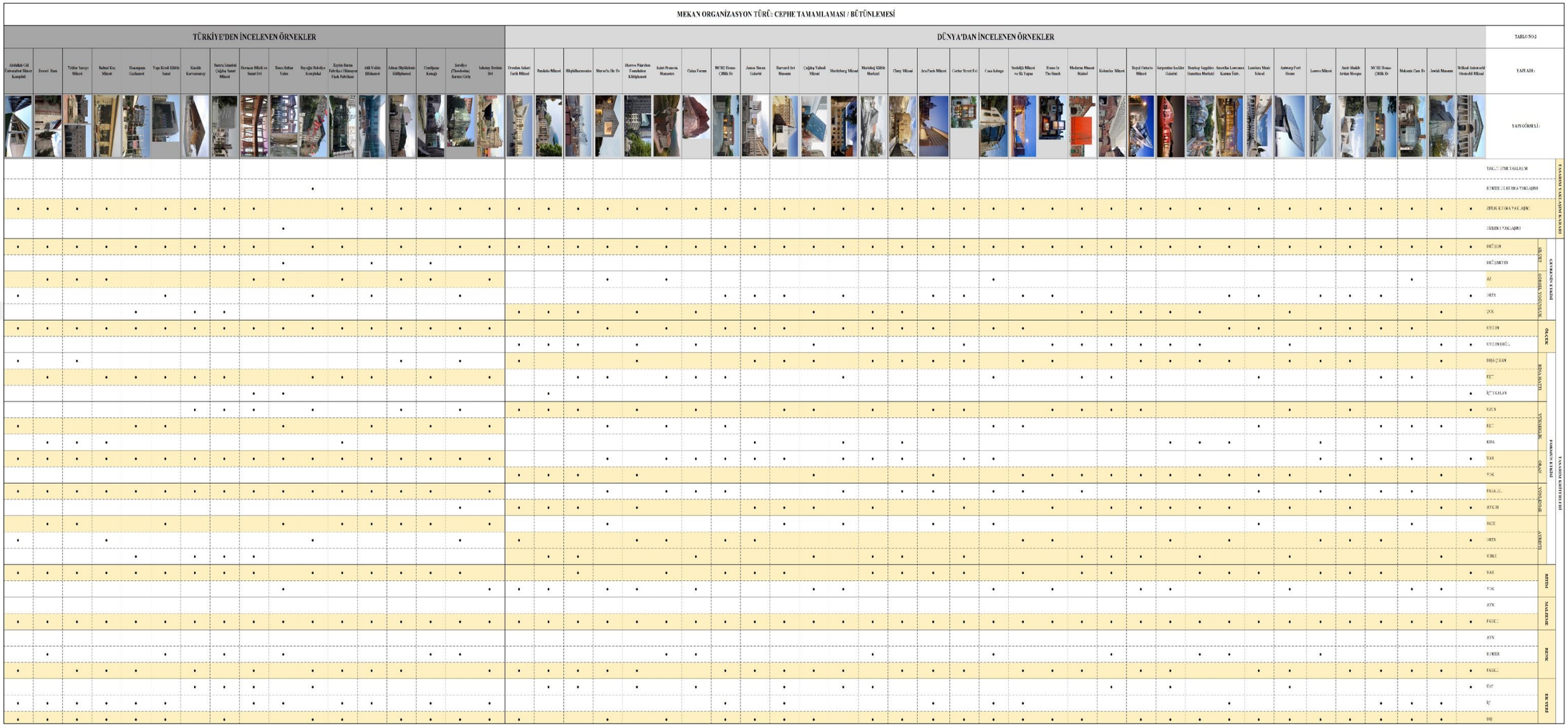
benzer malzeme kullanıldığı, her iki örnek grubunda da yoğunlukla farklı malzemelerin kullanıldığı tespit edilmiştir

- Ek yeri, Çağdaş ek dünyada incelenen örneklerin 26'sında, Türkiye'de ise 11 örnekte mevcut yapının dışına konumlanmıştır.

Tablo 6. 92 Tasarım kriterleri değerlendirme tablosu

Tasarım Kriterleri	Çevrenin etkisi					Ölçek		Formun etkisi										Ritim		Malzeme		Renk			Ek yeri		
	Silüet		Görsel yoğunluk					Bina Hattı			Yükseklik			Oran		Yönlenme		Ayrıntı									
	Değişen	Değişmeyen	Az	Orta	Çok	Uygun	Uygun değil	Dışa çıkan	Eşit	İçte kalan	Uzun	Eşit	Kısa	Var	Yok	Paralel	Aykırı	Sade	Orta	Süslü	Var	Yok	Aynı	Farklı	Aynı	Benzer	Farklı	Üst	İç	Dış
Dünyada	30	0	4	14	15	17	16	19	12	2	17	9	7	15	18	14	19	7	13	13	19	14	0	33	0	9	24	11	9	26
Türkiye'de	14	3	9	5	3	17	0	4	11	2	6	7	4	17	0	16	1	9	4	4	15	2	0	17	0	6	11	4	12	13
Toplam	44	3	13	19	18	34	16	23	23	4	23	16	11	32	18	30	20	16	17	17	24	16	0	50	0	15	35	15	21	39

Tablo 6. 93 Çağdaş ek mekân organizasyon türlerinden ‘’Cephe tamamlaması’’ başlığı altında incelenen dünyadan ve Türkiye’den örnekler

6.3.3 İki yapı arasında geçiş elemanı

- Tasarım yaklaşım kararları Tablo 6.96'da görüldüğü şekilde dünyadan 4 örnek, Türkiye'den ise 3 örnekten oluşan toplamda 7 farklı örnek incelenmiştir. Tasarım yaklaşım kararları başlık altında değerlendirilmektedir. Bu başlıklar:
- Taklit etme yaklaşımı, incelenen örnek grubunda dünyadan veya Türkiye'den tercih edilmeyen bir yaklaşım kararıdır.
- Benzerlik kurma yaklaşımı, dünyadan veya Türkiye'den incelenen örneklerden tercih edilmeyen bir yaklaşım kararıdır.
- Zıtlık kurma yaklaşımı, bu yaklaşım kararı hem dünyada hem de Türkiye'de en çok kullanılan tür olarak tespit edilmiştir.
- Gizleme yaklaşımı, incelenen örneklerden dünyadan 1 Türkiye'den ise incelenen örneklerde tercih edilmeyen bir yaklaşım kararıdır.

Tablo 6. 94 İki yapı arasında geçiş elemanı organizasyon türünde incelenen örneklerin tasarım yaklaşım kararı değerlendirme tablosu

Tasarım Yaklaşım Kararı	Taklit etme yaklaşımı	Benzerlik Kurma Yaklaşımı	Zıtlık Kurma Yaklaşımı	Gizleme Yaklaşımı
Dünyada	0	0	3	1
Türkiye'de	0	0	3	0
Toplam	0	0	6	1

Tasarım yaklaşım kararları değerlendirildiğinde zıtlık kurma yaklaşım kararının hem dünyada hem de Türkiye'de yoğun olarak kullanıldığı tespit edilmektedir. İkinci sırada gizleme yaklaşımı kullanılmıştır. İncelenen örnek grubunda taklit etme ve benzerlik kurma yaklaşım türleri tercih edilmeyen yaklaşım kararı olmuştur. İki yapı arasında geçiş elemanı organizasyon türlerinde en az tercih edilen yaklaşım kararları taklit etme ve benzerlik kurma yaklaşımı olduğu tespit edilmiştir (Tablo 6.94).

- Tasarım kriterleri, tasarlanan çağdaş eklerin fiziksel boyutları açısından değerlendirilmesidir. Dünyadan ve Türkiye'den incelenen örnekler 7 ana başlık ve birden çok alt başlık altında değerlendirilmiştir (Tablo 6.95).
- Çevrenin etkisi
  - Silüet, dünyada incelenen 3 örnekte, Türkiye'de ise tamamında, tarihi yapının silüetinin değiştiği tespit edilmiştir.

- Görsel yoğunluk, dünyada 2 örnekte az yoğun 1 örnekte orta yoğun ve 1 örnekte çok yoğun olma durumu tespit edilmiştir. Türkiye de ise örneklerin tamamında orta dereceli yoğunlukta olduğu tespit edilmiştir.

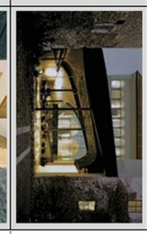
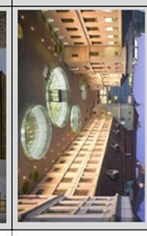
- Ölçek, dünyada ve Türkiye'de incelenen örneklerin tamamında, çağdaş ek konumlandırılırken mevcut yapıyı ezmeyecek bir biçimde varlığını sürdürmektedir.
- Formun etkisi,
  - Bina hattı, dünyada 3 örnekte mevcut yapı sınırının dışına çıkan, 1 örnekte mevcut yapı sınırının gerisinde olduğu tespit edilmiştir. Türkiye'de incelenen örneklerin tamamında ise mevcut yapı sınırına eşit olarak konumlandırıldığı tespit edilmiştir. Dünyada incelenen örneklerin büyük çoğunluğunda çağdaş ekin mevcut bina hattının dışına konumlandığı, Türkiye'de ise bina hattına eşit olarak konumlandırıldığı tespit edilmiştir.
  - Yükseklik, dünyada ve Türkiye'de incelenen örneklerin tamamında mevcut yapı yüksekliğinden kısa olarak eklemlenmiştir.
  - Oran, dünyada incelenen 2 örnekte Türkiye'de ise incelenen örneklerin tamamında mevcut yapı ile çağdaş ek arasında oran mevcuttur.
  - Yönlenme, dünyada ve Türkiye'de incelenen yapıların tamamında paralel yönlenme tespit edilmiştir.
  - Ayrıntı, dünyada 3 örnekte sade, 1 örnekte süslü olarak nitelendirilirken, Türkiye'de 1 örnekte sade, 2 örnekte orta dereceli olarak nitelendirilmiştir.
- Ritim, dünyada 2 örnekte, Türkiye'de ise örneklerin tamamında ritim tespit edilmiştir.
- Malzeme, dünyada ve Türkiye'de incelenen örneklerin tamamında farklı malzemenin kullanıldığı tespit edilmiştir.
- Renk, dünyada ve Türkiye'de incelenen örneklerde aynı malzemenin kullanılmadığı tespit edilmiştir. Dünyada 1 örnekte benzer, 3 örnekte farklı malzeme kullanıldığı, Türkiye'de ise incelenen örneklerin tamamında farklı malzeme kullanıldığı, her iki örnek grubunda da yoğunlukla farklı malzemelerin kullanıldığı tespit edilmiştir
- Ek yeri, çağdaş ek dünyada incelenen örneklerin 3 ünde yapının dışına Türkiye'de ise 2 örnekte mevcut yapının dışına konumlanmıştır.

Tablo 6. 95 Tasarım kriterleri değerlendirme tablosu

Tasarım Kriterleri	Çevrenin etkisi					Ölçek		Formun etkisi										Ritim		Malzeme		Renk			Ek yeri		
	Silüet		Görsel yoğunluk					Bina Hattı			Yükseklik			Oran		Yönlenme		Ayrıntı										
	Değişen	Değişmeyen	Az	Orta	Çok	Uygun	Uygun değil	Dışa çıkan	Eşit	İçte kalan	Uzun	Eşit	Kısa	Var	Yok	Paralel	Aykırı	Sade	Orta	Süslü	Var	Yok	Aynı	Farklı	Aynı	Benzer	Farklı	Üst	İç	Dış
Dünyada	3	1	2	1	1	4	0	3	0	1	0	0	4	2	2	4	0	3	0	1	2	2	0	4	0	1	3	0	2	3
Türkiye'de	3	0	0	3	0	3	0	0	3	0	0	0	3	3	0	3	0	1	2	0	3	0	0	3	0	0	3	1	2	2
Toplam	6	1	2	4	1	7	0	3	3	1	0	0	7	5	2	7	0	4	2	1	5	2	0	7	0	1	6	1	4	5

Tablo 6. 96 Çağdaş ek mekân organizasyon türlerinden ‘‘İki yapı arasındaki geçiş elemanı’’ başlığı altında incelenen dünyadan ve Türkiye’den örnekler

MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ: İKİ YAPI ARASINDA GEÇİŞ ELEMANI

TÜRKİYE'DEN İNCELENEN ÖRNEKLER			DÜNYA'DAN İNCELENEN ÖRNEKLER				TABLO NO : 3				
Sultanahmet Cezaevi	Kadir Has Üniversitesi	. Zeytin Burnu Fabrika-i Hümayun Fişek Fabrikası	Fortezza Kalesi	Rapperswil-Jona Museum	Ljubljana City Museum	Joanneum Museum	YAPI ADI :				
							YAPI GÖRSELİ :				
							TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	TASARIM YAKLAŞIM KARARI			
							BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI				
•	•	•	•	•	•		ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI				
						•	GİZLEME YAKLAŞIMI				
•	•	•	•	•	•		DEĞİŞEN	SİLÜET	ÇEVRENİN ETKİSİ		
						•	DEĞİŞMEYEN				
			•			•	AZ	GÖRSEL YOĞUNLUK			
•	•	•			•		ORTA				
				•			ÇOK				
•	•	•	•	•	•	•	UYGUN		ÖLÇEK		
							UYGUN DEĞİL				
			•	•	•		DIŞA ÇIKAN	BİNA HATTI	FORMUN ETKİSİ		
•	•	•					EŞİT				
						•	İÇTE KALAN				
							UZUN	YÜKSEKLİK			
							EŞİT				
•	•	•	•	•	•	•	KISA				
•	•	•		•		•	VAR	ORAN			
			•		•		YOK				
•	•	•	•	•	•	•	PARALEL	YÖNLENME			
							AYKIRI				
		•	•		•	•	SADE	AYRINTI			
•	•						ORTA				
				•			SÜSLÜ				
•	•	•	•	•			VAR	RİTİM			
					•	•	YOK				
							AYNI	MALZEME			
•	•	•	•	•	•	•	FARKLI				
							AYNI	RENK			
						•	BENZER				
•	•	•	•	•	•		FARKLI				
	•						ÜST	EK YERİ			
•	•				•	•	İÇ				
•		•	•	•	•		DIŞ				

6.3.4 Yapıya Eklemlenen Sirkülasyon Elemanları

- Tasarım yaklaşım kararları Tablo 6.99'da görüldüğü şekilde dünyadan 8 örnek, Türkiye'den ise 6 örnekten oluşan toplamda 14 farklı örnek incelenmiştir. Tasarım yaklaşım kararları başlık altında değerlendirilmektedir. Bu başlıklar:
- Taklit etme yaklaşımı, incelenen örnek grubunda dünyada veya Türkiye'de tercih edilmeyen bir yaklaşım kararıdır.
- Benzerlik kurma yaklaşımı, incelenen örnek grubundan dünyada 1 örnekte tespit edilirken, Türkiye'de tercih edilmeyen bir yaklaşım kararıdır.
- Zıtlık kurma yaklaşımı, bu yaklaşım kararı hem dünyada hem de Türkiye'de en çok kullanılan tür olarak tespit edilmiştir.
- Gizleme yaklaşımı, dünyadan veya Türkiye'den incelenen örneklerde tercih edilmeyen bir yaklaşım kararıdır.

Tablo 6. 97 Yapıya eklemlenen sirkülasyon elemanları organizasyon türünde incelenen örneklerin tasarım yaklaşım kararı değerlendirme tablosu

Tasarım Yaklaşım Kararı	Taklit etme yaklaşımı	Benzerlik Kurma Yaklaşımı	Zıtlık Kurma Yaklaşımı	Gizleme Yaklaşımı
Dünyada	0	1	7	0
Türkiye'de	0	0	6	0
Toplam	0	1	13	0

Tasarım yaklaşım kararları değerlendirildiğinde zıtlık kurma yaklaşım kararının hem dünyada hem de Türkiye'de yoğun olarak kullanıldığı tespit edilmektedir. İkinci sırada benzerlik kurma yaklaşımı kullanılmıştır. İncelenen örnek grubunda taklit etme ve gizleme yaklaşım türleri tercih edilmeyen yaklaşım kararı olmuştur. Yapıya eklemlenen sirkülasyon elemanları organizasyon türlerinde en az tercih edilen yaklaşım kararları taklit etme ve gizleme yaklaşımı olduğu tespit edilmiştir (Tablo 6.97).

- Tasarım kriterleri, tasarlanan çağdaş eklerin fiziksel boyutları açısından değerlendirilmesidir. Dünyadan ve Türkiye'den incelenen örnekler 7 ana başlık ve birden çok alt başlık altında değerlendirilmiştir (Tablo 98).
- Çevrenin etkisi

- Silüet, dünyada incelenen örneklerin tamamında, Türkiye'de ise 4 örnekte, tarihi yapının silüetinin değiştiği tespit edilmiştir.
- Görsel yoğunluk, dünyada 2 örnekte az yoğun 4 örnekte orta yoğun ve 2 örnekte çok yoğun olma durumu tespit edilmiştir. Türkiye de ise 3 örnekte az yoğun 3 örnekte orta yoğun olduğu tespit edilmiştir.

- Ölçek, dünyada incelenen örneklerin 7'sinde Türkiye'deki örneklerin ise tamamında, çağdaş ek konumlandırılırken mevcut yapıyı ezmeyecek bir biçimde varlığını sürdürmektedir.
- Formun etkisi,
  - Bina hattı, dünyada 5 örnekte mevcut yapı sınırının dışına çıkan, 2 örnekte mevcut yapı sınırına eşit ve 1 örnekte de yapı sınırının gerisinde olduğu tespit edilmiştir. Türkiye'de 1 örnekte yapı sınırının dışına çıkan, 3 örnekte yapı sınırına eşit, 2 örnekte ise mevcut yapı sınırının içinde kalmaktadır. Dünyada incelenen örneklerin büyük çoğunluğunda çağdaş ekin mevcut bina hattının dışına konumlandığı, Türkiye'de ise bina hattına eşit olarak konumlandırıldığı tespit edilmiştir.
  - Yükseklik, dünyada 2 örnekte çağdaş ek mevcut yapı yüksekliğinden uzun, 3 örnekte eşit ve 3 örnekte kısa olarak eklemlenmiştir. Türkiye'de incelenen örneklerin tamamı kısa olarak eklemlendiği tespit edilmiştir.
  - Oran, dünyada 5 örnekte, Türkiye'de ise 6 örnekte, mevcut yapı ile çağdaş ek arasında oran mevcuttur.
  - Yönlenme, dünyada incelenen örneklerin 7'sinde, Türkiye'de ise incelenen yapıların tamamında paralel yönlenme tespit edilmiştir.
  - Ayrıntı, dünyada 3 örnekte sade, 3 örnekte orta ve 2 örnekte süslü olarak nitelendirilirken, Türkiye'de 5 örnekte sade, 1 örnekte orta dereceli olarak nitelendirilmiştir.
- Ritim, dünyada ve Türkiye'de incelenen örneklerin tamamında ritim tespit edilmiştir.
- Malzeme, dünyada ve Türkiye'de incelenen örneklerin tamamında farklı malzemenin kullanıldığı tespit edilmiştir.
- Renk, dünyada ve Türkiye'de incelenen örneklerde aynı malzemenin kullanılmadığı tespit edilmiştir. Dünyada 4 örnekte, Türkiye'de ise 3 örnekte

benzer malzeme kullanıldığı, her iki örnek grubunda da yoğunlukla farklı malzemelerin kullanıldığı tespit edilmiştir

- Ek yeri, çağdaş ek dünyada incelenen 5 örnekte, Türkiye'de ise örneklerin tamamında mevcut yapının iç kısmına konumlanmıştır.

Tablo 6. 98 Tasarım kriterleri değerlendirme tablosu

Tasarım Kriterleri	Çevrenin etkisi					Ölçek		Formun etkisi										Ritim		Malzeme		Renk			Ek yeri		
	Silüet		Görsel yoğunluk					Bina Hattı			Yükseklik			Oran		Yönlenme		Ayrıntı									
	Değişen	Değişmeyen	Az	Orta	Çok	Uygun	Uygun değil	Dışa çıkan	Eşit	İçte kalan	Uzun	Eşit	Kısa	Var	Yok	Paralel	Aykırı	Sade	Orta	Süslü	Var	Yok	Aynı	Farklı	Aynı	Benzer	Farklı	Üst	İç	Dış
Dünyada	8	0	2	4	2	7	1	5	2	1	2	3	3	5	3	7	1	3	3	2	8	0	0	8	0	4	4	3	5	5
Türkiye'de	4	2	3	3	0	6	0	1	3	2	0	2	4	6	0	6	0	5	1	0	6	0	0	6	0	3	3	1	6	2
Toplam	12	2	5	7	2	13	1	6	5	3	2	5	7	11	3	13	1	8	4	2	14	0	0	14	0	7	7	4	11	7

Tablo 6. 99 Çağdaş ek mekân organizasyon türlerinden ‘’Yapıya Eklemlenen Sirkülasyon Elemanları’’ başlığı altında incelenen dünyadan ve Türkiye’den örnekler

MEKAN ORGANİZASYON TÜRÜ: YAPIYA EKLEMLENEN SİRKÜLASYON ELEMANLARI

TABLO NO : 4

	YAPI ADI :	YAPI GÖRSELİ :	TASARIM YAKLAŞIM KARARI				TASARIM KRİTERLERİ																																
							ÇEVRENİN ETKİSİ						ÖLÇEK		FORMUN ETKİSİ												RİTİM		MALZEME		RENK			EK YERİ						
							SİLÜET		GÖRSEL YOĞUNLUK						BİNA HATTI			YÜKSEKLİK			ORAN		YÖNLENME		AYRINTI													
			TAKLİT ETME YAKLAŞIMI	BENZERLİK KURMA YAKLAŞIMI	ZITLIK KURMA YAKLAŞIMI	GİZLEME YAKLAŞIMI	DEĞİŞEN	DEĞİŞMEYEN	AZ	ORTA	ÇOK		UYGUN	UYGUN DEĞİL	DIŞA ÇIKAN	EŞİT	İÇTE KALAN	UZUN	EŞİT	KISA	VAR	YOK	PARALEL	AYKIRI	SADE	ORTA	SÜSLÜ	VAR	YOK	AYNI	FARKLI	AYNI	BENZER	FARKLI	ÜST	İÇ	DIŞ
DÜNYA'DAN İNCELENEN ÖRNEKLER	Doria Castle, Dolceacqua				•		•			•			•		•					•	•		•		•			•				•			•	•	
	Sant Francesc Manastırı				•		•		•				•		•					•	•		•		•			•			•				•	•
	History Museum Berlin				•		•			•			•		•				•		•		•			•			•				•	•			•
	Kule Tower				•		•			•			•				•		•		•		•			•			•			•				•	
	Reina Sofia Museum of Modern Art				•		•		•				•		•			•			•		•		•				•			•					•
	Kolumba Müzesi				•		•				•	•		•			•		•			•		•			•			•		•		•			
	Mass MoCA Building 6				•		•			•			•				•		•		•		•			•			•			•	•	•		
	Cluny Müzesi			•			•				•	•	•		•					•	•		•			•			•			•			•	•
TÜRKİYE'DEN İNCELENEN ÖRNEKLER	Dara Antik Kent				•			•		•			•				•			•	•		•		•			•			•				•		
	Tekfur Sarayı Müzesi				•		•		•				•		•					•	•		•		•			•				•			•	•	•
	Kadir Has Üniversitesi				•		•			•			•				•			•	•		•			•		•				•		•	•	•	
	Aksaray Tayyare Evleri				•		•		•				•				•		•		•		•		•			•			•				•		
	Cemilpaşa Konağı				•			•	•				•				•		•		•		•		•			•			•				•	•	
	Tuz Ambarı				•		•			•			•				•			•	•		•		•			•			•				•		

6.3.5 Yapıya eklemlenen saçak elemanları

- Tasarım yaklaşım kararları Tablo 6.102'de görüldüğü gibi dünyadan 3 örnek, Türkiye'den ise 2 örnekten oluşan toplamda 5 farklı örnek incelenmiştir. Tasarım yaklaşım kararları başlık altında değerlendirilmektedir. Bu başlıklar:
- Taklit etme yaklaşımı, incelenen örnek grubunda dünyadan veya Türkiye'den tercih edilmeyen bir yaklaşım kararıdır.
- Benzerlik kurma yaklaşımı, dünyada incelenen örneklerde tercih edilmeyen bir yaklaşım kararıdır. Türkiye'de ise 1 örnekte tespit edilmiştir.
- Zıtlık kurma yaklaşımı, dünyada incelenen örneklerin tamamında, Türkiye'de 1 örnekte bu yaklaşım kararı tespit edilmiştir.
- Gizleme yaklaşımı, dünyadan veya Türkiye'den incelenen örneklerde tercih edilmeyen bir yaklaşım kararıdır.

Tablo 6. 100 Yapıya eklemlenen saçak elemanları organizasyon türünde incelenen örneklerin tasarım yaklaşım kararı değerlendirme tablosu

Tasarım Yaklaşım Kararı	Taklit etme yaklaşımı	Benzerlik Kurma Yaklaşımı	Zıtlık Kurma Yaklaşımı	Gizleme Yaklaşımı
Dünyada	0	0	3	0
Türkiye'de	0	1	1	0
Toplam	0	1	4	0

Tasarım yaklaşım kararları değerlendirildiğinde zıtlık kurma yaklaşım kararının hem dünyada hem de Türkiye'de yoğun olarak kullanıldığı tespit edilmektedir. Yapıya eklemlenen saçak elemanları organizasyon türlerinde en az tercih edilen yaklaşım kararları taklit etme ve gizleme yaklaşımı olduğu tespit edilmiştir (Tablo 6.100).

- Tasarım kriterleri, tasarlanan çağdaş eklerin fiziksel boyutları açısından değerlendirilmesidir. Dünyadan ve Türkiye'den incelenen örnekler 7 ana başlık ve birden çok alt başlık altında değerlendirilmiştir (Tablo 101).
- Çevrenin etkisi
  - Silüet, dünyada incelenen örneklerin tamamında, Türkiye'de ise 1 örnekte tarihi yapının silüetinin değiştiği tespit edilmiştir.
  - Görsel yoğunluk, dünyada 2 örnekte az yoğun 1 örnekte orta yoğun, Türkiye de ise 1 örnekte az yoğun 1 örnekte orta dereceli yoğun olduğu tespit edilmiştir.

- Ölçek, dünyada ve Türkiye'de incelenen örneklerin tamamında, çağdaş ek konumlandırılırken mevcut yapıyı geri planda bırakmayacak bir biçimde varlığını sürdürmektedir.
- Formun etkisi,
  - Bina hattı, dünyada ve Türkiye'de incelenen örneklerin tamamında çağdaş ekin mevcut bina hattının dışına konumlandığı tespit edilmiştir.
  - Yükseklik, dünyadaki örneklerin tamamı mevcut yapı yüksekliğinden kısa olarak eklemlenmiştir. Türkiye'de 1 örnekte de yapı sınırına eşit ve 1 örnekte kısa olan bir tasarım tercih edilmiştir.
  - Oran, dünyada 1 örnekte Türkiye'de ise incelenen örneklerin tamamında mevcut yapı ile çağdaş ek arasında oran mevcuttur.
  - Yönlenme, dünyada incelenen yapıların 2'sinde ve Türkiye'de ise yapıların tamamında paralel yönlenme tespit edilmiştir.
  - Ayrıntı, dünyada incelenen örneklerin tamamı sade olarak nitelendirilirken, Türkiye'de ise incelenen örneklerin tamamı orta dereceli olarak nitelendirilmiştir.
- Ritim, dünyada 1 örnekte, Türkiye'de ise örneklerin tamamında ritim tespit edilmiştir.
- Malzeme, dünyada ve Türkiye'de incelenen örneklerin tamamında farklı malzemenin kullanıldığı tespit edilmiştir.
- Renk, dünyada incelenen örneklerde aynı malzemenin kullanılmadığı tespit edilmiştir, 2 örnekte benzer malzeme kullanıldığı, Türkiye'de ise 1 örnekte aynı, 1 örnekte de farklı malzemenin kullanıldığı tespit edilmiştir. Her iki örnek grubunda da yoğunlukla farklı malzemelerin kullanıldığı tespit edilmiştir.
- Ek yeri, çağdaş ek dünyada ve Türkiye'de incelenen örneklerin tamamında, mevcut yapının dışına konumlanmıştır.

Tablo 6. 101 Tasarım kriterleri değerlendirme tablosu

Tasarım Kriterleri	Çevrenin etkisi					Ölçek		Formun etkisi										Ritim		Malzeme		Renk			Ek yeri		
	Silüet		Görsel yoğunluk					Bina Hattı			Yükseklik			Oran		Yönlenme		Ayrıntı									
	Değişen	Değişmeyen	Az	Orta	Çok	Uygun	Uygun değil	Dışa çıkan	Eşit	İçte kalan	Uzun	Eşit	Kısa	Var	Yok	Paralel	Aykırı	Sade	Orta	Süslü	Var	Yok	Aynı	Farklı	Aynı	Benzer	Farklı	Üst	İç	Dış
Dünyada	3	0	2	1	0	3	0	3	0	0	0	0	3	1	2	2	1	3	0	0	1	2	0	3	0	2	1	0	1	3
Türkiye’de	1	1	1	1	0	2	0	2	0	0	0	1	1	2	0	2	0	0	2	0	2	0	0	2	1	0	1	0	1	2
Toplam	4	1	3	2	0	5	0	5	0	0	0	1	4	3	2	4	1	3	2	0	3	2	0	5	1	2	2	0	2	5

Tablo 6. 102 Çağdaş ek mekân organizasyon türlerinden ‘‘Yapıya Eklemlenen Saçak Elemanları’’ başlığı altında incelenen dünyadan ve Türkiye’den örnekler

| MEKAN ORG. TÜRÜ: YAPIYA EKLEMLENEN SAÇAK ELEMANLARI | | |

7. SONUÇLAR

Tarihi yapıların koruma ve restorasyon sürecinde yapılan müdahale türlerinden biri olan çağdaş ekler bu çalışmada incelenmiştir. Restorasyon çalışmaları kapsamında çağdaş koruma kavramına yakın temeller ilk olarak 1883 yılında Camillo Boito tarafından ortaya konmuştur. Boito'nun öğrencisi olan Gustavo Giovannoni onun çağdaş restorasyon ilkeleri üzerinden prensipler geliştirmeye devam etmiştir. Boito ve Giovannoni 1873-1914 yılları arasında çağdaş restorasyon kuramını oluşturulmuştur. Daha sonraki yıllarda oluşturulan Atina Kartası, Venedik Tüzüğü, UNESCO, Appleton Tüzüğü, Burra Sözleşmesi ve ICOMOS gibi uluslararası düzenlemelerde çağdaş ek ile ilgili ilkelerden bahsedilmiştir. Türkiye de bu dönemde alınan uluslararası kararlar doğrultusunda sürece dâhil olmuştur. Ayrıca 2004 yılında değişikliğe uğrayan 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu ile Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile Türkiye'nin uluslararası koruma modellerine uygun kriterlere ulaşması sağlanmıştır. İlk olarak Boito tarafından oluşturulan çağdaş ek ilkeleri günümüzde de hala geçerliliğini korumaktadır.

Bu tez çalışmasında, restorasyon çalışmalarında çağdaş ek uygulamaları mekân organizasyon türüne göre incelenmiştir. Tarihi yapıların restorasyonunda çağdaş ek uygulamalarının yapılmış olduğu dünyadan ve Türkiye'den belirlenen farklı türde örnekler mekân organizasyon türlerine göre gruplandırılarak tasarım kriterleri ve tasarım yaklaşım kararları açısından değerlendirilmeleri incelenmiştir.

Tablo 7. 1 Tasarım yaklaşım kararlarının mekân organizasyon türlerine göre değerlendirme tablosu

Tasarım Yaklaşım Kararı / Mekân Org. Türü	Taklit etme yaklaşımı		Benzerlik Kurma Yaklaşımı		Zıtlık Kurma Yaklaşımı		Gizleme Yaklaşımı	
	Dünya	Türkiye	Dünya	Türkiye	Dünya	Türkiye	Dünya	Türkiye
Çatı Tamamlaması	0	0	0	0	15	13	0	0
Cephe Tamamlaması/Bütünlemesi	0	0	0	1	33	15	0	1
İki Yapı Arasında Geçiş Elemanı	0	0	0	0	3	3	1	0
Yapıya Eklemlenen Sirkülasyon Elemanı	0	0	1	0	7	6	0	0
Yapıya Eklemlenen Saçak Elemanı	0	0	0	1	3	2	0	0

Seçilen örnekler mekan organizasyon türlerine göre tasarım yaklaşım kararları açısından değerlendirildiğinde (Tablo 7.1);

- Çağdaş eklerde, zıtlık kurma yaklaşımı en çok tercih edilen tasarım yaklaşım türü olmuştur. Mevcut yapı ile çağdaş ek arasında bilinçli bir zıtlık oluşturarak dışardan algılanabilen, tarihi dokuyu taklit niteliğinde olmayan bir üslup kullanılmıştır (Tablo 7.1).
- Çağdaş ekler, zıtlık kurma yaklaşımıyla tarihi yapının kimliğini ön plana çıkaran, geleneksel malzemelerin yerine günümüz modern malzeme ve teknolojileri ile tasarlanan, yapıyı taklit niteliğinde olmayan ve yapının cephesinden bakıldığında tarihi yapı ve dönem eklerinin ayrımının yapılmasını sağlayan bir tasarım anlayışı sergilenmektedir.

Tablo 7. 2 Tasarım kriterlerinin mekân organizasyon türlerine göre değerlendirme tablosu

Mekân Organizasyon Türü	Tasarım Kriterleri	Çevrenin etkisi					Ölçek		Formun etkisi												Ritim		Malzeme		Renk			Ek yeri		
		Silüet		Görsel yoğunluk					Bina hattı			Yükseklik			Oran		Yönlenme		Ayrıntı												
		Değişen	Değişmeyen	Az	Orta	Çok	Uygun	Uygun değil	Dışa çıkan	Eşit	İçte kalan	Uzun	Eşit	Kısa	Var	Yok	Paralel	Aykırı	Sade	Orta	Süslü	Var	Yok	Aynı	Farklı	Aynı	Benzer	Farklı	Üst	İç	Dış
Çatı Tamamlaması	Dünyada	12	3	7	5	3	11	4	5	5	5	6	5	4	11	4	10	5	7	6	2	10	5	0	15	0	5	10	15	3	3
	Türkiye'de	13	1	5	6	3	12	2	6	4	3	8	1	4	11	2	13	0	4	6	3	12	1	0	13	0	2	11	13	5	0
Cephe Tamamlaması/ Bütünlemesi	Dünyada	30	0	4	14	15	17	16	19	12	2	17	9	7	15	18	14	19	7	13	13	19	14	0	33	0	9	24	11	9	26
	Türkiye'de	14	3	9	5	3	17	0	4	11	2	6	7	4	17	0	16	1	9	4	4	15	2	0	17	0	6	11	4	12	13
İki Yapı Arasında Geçiş Elemanı	Dünyada	3	1	2	1	1	4	0	3	0	1	0	0	4	2	2	4	0	3	0	1	2	2	0	4	0	1	3	0	2	3
	Türkiye'de	3	0	0	3	0	3	0	0	3	0	0	0	3	3	0	3	0	1	2	0	3	0	0	3	0	0	3	1	2	2
Yapıya Eklemlenen Sirkülasyon Elemanı	Dünyada	8	0	2	4	2	7	1	5	2	1	2	3	3	5	3	7	1	3	3	2	8	0	0	8	0	4	4	3	5	5
	Türkiye'de	4	2	3	3	0	6	0	1	3	2	0	2	4	6	0	6	0	5	1	0	6	0	0	6	0	3	3	1	6	2
Yapıya Eklemlenen Saçak Elemanı	Dünyada	3	0	2	1	0	3	0	3	0	0	0	0	3	1	2	2	1	3	0	0	1	2	0	3	0	2	1	0	1	3
	Türkiye'de	1	1	1	1	0	2	0	2	0	0	0	1	1	2	0	2	0	0	2	0	2	0	0	2	1	0	1	0	1	2

Seçilen örnekler mekan organizasyon türlerine göre tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde (Tablo 7.2);

- Silüet açısından değerlendirildiğinde; tarihi yapının dışına veya üstüne eklemlenen çağdaş ekler silüeti değiştirmektedir. Geleneksel avlulu plan şemasındaki yapılarda avluya veya yapının içinde tasarlanan çağdaş ekler silüeti değiştirmemektedir.
- Görsel yoğunluk; çağdaş ekler, genel olarak dünyada ve Türkiye'de incelenen yapılarda az veya orta dereceli yoğunluk oluşturduğu tespit edilmiştir. Türkiye'de incelenen örneklerde çok dereceli yoğunluk oluşturan tasarımlar çoğunlukla tercih edilmemekte, dünyada ise bu tarz örnekler cephe tamamlamalarında görülmektedir. Tarihi yapının kimliğini geri planda bırakmamak amacıyla çokça görsel yoğunluk oluşturacak çağdaş ek tasarımlarından kaçınılmalıdır.
- Ölçek; çağdaş ekin yatayda veya düşeyde oluşturduğu ölçek, dünyada ve Türkiye'de incelenen örneklerin çoğunluğunda tarihi yapının ölçeğine uygun olarak tasarlanmıştır. Ancak dünyada özellikle çatı ve cephe tamamlamalarında uygun olmayan ölçekte çağdaş ek tasarımları görülebilmektedir. Türkiye'de ise tarihi yapı ile daha uyumlu ölçekte çağdaş eklemeler yoğunluklu olarak tercih edilmiştir. Çağdaş ekler tarihi yapının mevcut ölçülerine saygılı, ön plana çıkmayan boyutlarda, uygun ölçekte tasarlanmalıdır.
- Bina hattı; çağdaş ekin mevcut yapının sınırlarına göre eklemlenmesi yapılar üzerinden incelendiğinde dünyada incelenen örneklerin mekan organizasyon türlerinde yoğunluklu olarak mevcut yapı sınırlarının dışına çıkan, Türkiye'de ise cephe tamamlaması, iki yapı arasında geçiş elemanı ve yapıya eklemlenen sirkülasyon elemanları başlıkları altında incelenen örneklerde mevcut yapı sınırına eşit; çatı tamamlaması ve saçak elemanı örneklerinde ise yapı sınırlarının dışına çıkan tasarımlar tercih edilmiştir. Tarihi yapıyı daha işlevsel kılmak amacıyla tasarlanan çağdaş ekler, yapının fiziksel değerini bozmayan ve kapatıcı nitelikte olmayan nitelikte tasarlanmalıdır.
- Yükseklik; dünyada ve Türkiye'de çatı ve cephe tamamlamalarında yoğunluklu olarak tarihi yapıdan uzun veya eşit; iki yapı arasında geçiş elemanı, yapıya eklemlenen sirkülasyon ve saçak elemanı örneklerinde ise kısa

olarak tasarlanmıştır. Çağdaş ekler biçimsel faktörler bakımından tarihi yapıdan daha baskın olmamalıdır.

- Oran; Türkiye'de incelenen yapılara eklemlenen çağdaş eklerde dünyada incelenen yapılara göre daha fazla oran tespit edilmiştir. Tarihi yapı ile dengeli bir tasarımın oluşturulması amacıyla orantılı bir biçimde çağdaş ek tasarımı yapılmalıdır.
- Yönlenme; çağdaş ekin tarihi yapıya eklemlenmesindeki eğilimi incelendiğinde dünyada çatı tamamlaması, iki yapı arasında geçiş elemanı, yapıya eklemlenen sirkülasyon ve saçak elemanı örneklerinde paralel olarak yönlenmeler tespit edilmiştir, cephe tamamlamalarında ise çağdaş ek yoğunluklu olarak aykırı yönlenmiştir. Türkiye'de ise mekân organizasyon türlerinde paralel yönlenme tercih edilmiştir. Tarihi yapı ile daha uyumlu ve dengeli tasarımların sağlanması amacıyla çağdaş eklerde paralel yönlenme tercih edilmelidir.
- Ayrıntı; çağdaş eki oluşturan öğelerde kullanılan malzemeler, detaylar veya desenler incelendiğinde dünyada yoğunluklu olarak sade veya orta dereceli ayrıntılı tasarımların tercih edildiği ancak cephe tamamlamalarında süslü tasarımların daha fazla kullanıldığı tespit edilmiştir. Türkiye'de ise sade veya orta dereceli ayrıntılı öğeler kullanılmıştır. Ayrıntıları süslü olarak nitelendirilen çağdaş ekler görsel yoğunluğu da arttırmaktadır.
- Ritim; dünyada ve Türkiye'de incelenen yapılarda genel olarak, çağdaş ekte bulunan bir öğe veya motifin tekrarı ile ritim oluşturulmuştur.
- Malzeme ve renk; çağdaş ekin tarihi dokudan ayırt edilebilir olması ve günümüz modern malzeme ve teknolojileri ile eklemlenmesi kriterleri dikkate alınmasıyla dünyada ve Türkiye'deki örneklerde, geleneksel malzemeden farklı bir malzeme tercih edildiği tespit edilmiştir. Bu çağdaş malzemelerin Türkiye'deki örneklerde farklı renklerde kullanıldığı dünyada da yapıya eklemlenen sirkülasyon ve saçak elemanı örneklerinde cam malzeme kullanılarak geçirgenlik sağladığından mevcut dokuya benzer renkte eklemlendiğini ortaya koymuştur.
- Ek yeri; çağdaş ekler, dünyada ve Türkiye'de incelenen örneklerde yapının birden çok yerine eklemlenmektedir. Çatı tamamlamasında yapının üstüne konumlandırılırken diğer mekân organizasyon türlerinde yoğunlukla yapının

dışına konumlandırılmaktadır. Mekân organizasyon türlerinin genelinde en az ekleme yapının iç kısmına getirilen eklerdir. Çağdaş ekler yapının ihtiyacına göre konumlandırılmaktadır.

Bu çalışma kapsamında farklı yapı türlerine ait örnekler değerlendirilmiştir. Bu yapı türleri konut, kamusal, ticari, kültür, eğitim, endüstriyel miras, arkeolojik alanlar ve dini yapılardır. Geleneksel konut yapıları, günümüz konfor ihtiyaçlarının karşılanmaması ve binayı daha işlevsel kılmak amacıyla çağdaş ekler eklemlenmiştir. İncelenen örnekler doğrultusunda yapılan değerlendirmelere göre konut yapılarında görsel yoğunluğu arttıran ve tarihi yapıya göre ön plana çıkan tasarımlardan kaçınılmıştır. Müze vb. kamusal mekânlarda, çoğunlukla tarihi yapılara verilen ikincil fonksiyonlara hizmet verecek mekânların eklemlenmesi ihtiyacı, kullanıcıların gereksinimlerinin karşılandığı tüm tesisleri barındıran giriş yapısı ve mevcut sergi alanlarının genişletilmesi amacıyla tasarlanan yeni mekânlar, çağdaş malzeme ve teknolojilerle tasarlanmıştır. Bu yapı türünde tarihi yapıya karşı saygılı, ön plana çıkmayan tasarımların yanı sıra mevcut yapı ile belirgin bir biçimde zıtlık oluşturarak ön plana çıkan tasarımlar da bulunmaktadır. Dünyada ve Türkiye'de incelenen, geçmişe dair birçok bilginin gelecek nesillere aktarılmasını sağlayan arkeolojik kalıntıların dış etkenlere karşı korunması amacıyla koruma çatıları tasarlanmıştır. Sanayi devriminin ardından inşa edilen endüstri tesisleri de zamanla işlevlerini yitirerek uluslararası kabul görmüş ilkeler çerçevesinde yeniden işlevlendirme önerileri getirilmiş ve yeniden işlevlendirme sonucunda gereksinim duyulan mekânlar, çağdaş malzeme ve teknolojileriyle tasarlanmıştır. Tarihi yapıların hasar gören kısımlarının tamamlanması ihtiyacı, yapılara verilen yeni fonksiyonlara hizmet edecek yeni mekânların ihtiyacı, engelliler için erişimin sağlanması, yapıyı daha işlevsel kılmak amacıyla tasarlanan çağdaş ekler tarihi yapının ihtiyaç duyulan mekân organizasyon türüne göre eklemlenmektedir.

Sonuç olarak çağdaş ek tasarımında yapılması gereken ilk adım, tarihi yapının; ölçü, oran, yükseklik, malzeme, renk vb. faktörler ve tarihi yapının bulunduğu çevre çok detaylı bir biçimde analiz edilmelidir. Yapılan detaylı analizler doğrultusunda tarihi yapıya getirilecek çağdaş ekin mekân ve organizasyon ihtiyacı belirlenerek çeşitli mekânsal sorunlara çözüm olması sağlanmalıdır. Çağdaş ekler, tarihi yapı ile uyumlu tasarlanmalı, yapıya ek yük getirmemeli ve hafif olmalıdır. Çağdaş ek tasarımında

önemli kriterlerden biri de dönem eklerinden arındırılmak istenildiğinde özgün yapıya zarar vermeden gerektiğinde sökülebilir olmalıdır.

Çağdaş ekler, özgün dokuda kullanılan malzemelerden farklı, günümüz modern malzemeleriyle tasarlanmalıdır. Bu çağdaş ekler fark edilir olmalı ancak tarihi yapıyı gerisinde bırakmamalıdır. İncelenen yapılarda; ağırlıklı olarak cam ve çelik, korten, polikarbon, seramik, tuğla, ahşap, kompozit malzeme, alüminyum, bakır, beton, akrilik şeffaf malzeme tercih edilmiştir. Tarihi yapının görsel bütünlüğünün korunması amacıyla şeffaflık ilk olarak tercih edilmelidir. Çağdaş ekler mevcut yapının en, boy, yükseklik ölçüleri referans alınarak tarihi yapıya egemen olmayacak biçimde tasarlanmalı ve bulunduğu dönemin modern malzeme ve teknolojileriyle inşa edilmelidir. Yapılan restorasyon çalışmaları sonucunda ayırt edilebilir olan dönem eki bulunduğu çağın anlayışına uygun bir biçimde tasarlanmalıdır. Çağdaş ek tasarımları mevcut dokuya göre şekillenmeli yapıya göre ön plana çıkmamalıdır. Tarihi çevreye göre ön plana çıkması hedeflenen çağdaş eklerde detaylar arttırılarak varlığını hissettiren bir tasarım oluşturulabilmektedir. Çağdaş eklerde kullanılan malzeme ve sistemler, tarihi yapıdan ayırt edilebilir nitelikte olmalıdır. Dünyada incelenen örneklerde tasarlanan çağdaş ekler Türkiye'dekilerine göre daha farklı malzeme ve sistem kullanılarak tarihi yapının cephesinde farklı kurgular oluşturulmuştur.

KAYNAKLAR

Ahunbay, Z. (1996). *Tarihi Çevre Koruma ve Restorasyon* (14. Baskı). YEM Yayın. https://yemkitabevi.com/products/tarihi-cevre-koruma-ve-restorasyon.

Ahunbay, Z. (2019). *Kültür Mirasını Koruma İlke ve Teknikleri* (2.Baskı). YEM Yayın.

Akbıyık, N. (2013). *Tarihi Çevrede Yeni Yapı Olgusu Ve Bağlam İlişkisinin Güncel Uygulamalar Üzerinden İrdelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Alsaç, Ü., Madran, E., ve Özgönül, N. (1990). *Kültür ve tabiat varlıklarının korunması ve onarılması konularında kaynakça*. Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü.

Arabacıoğlu, F. P. (2007). Tarihi Çevrelerde Yeniden Değerlendirme Kavramı. *Megaron*, *2*(4), 204–212.

Arslan, H. D., Orhan, Ş. B., ve Dişli, G. (2020). Tarihi Çevrede Yeni Yapı Tasarımının Müze İşlevi Özelinde Değerlendirilmesi. *Art-e Sanat Dergisi*, *13*(25), 71–101.

Ateş, D. K. (2018). *Diyarbakır İçkale Müze Kompleksinin Restorasyon Sonrası Koruma Açısından Değerlendirmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Dicle Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Diyarbakır.

Ateş, D. K., ve Oğuz, G. P. (2019). Diyarbakır İçkale Müze Kompleksinin Restorasyon Sonrası Koruma Açısından Değerlendirilmesi. *Online Journal of Art and Design*, *7*(4), 9–15.

Basat, E. M. (2013). Somut ve Somut Olmayan Kültürel Mirası Birlikte Koruyabilmek. *Milli Folklor*, *25*(100), 61–72.

Bayraktar, G. (2015). *Tarihi Çevrede Değişim Olgusunun Yeni Doku ve Yeni Yapı Tasarımı Bağlamında Değerlendirilmesi-İstanbul Beyoğlu Demirören Avm. Örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Bilgin Altınöz, A. G. (2002). *Tarihi Dokuda 'Yeni'nin İnşası*. 18–26.

Branca, A. F. Von. (1976). Tarihsel Çevrede Yapı Eylemi. *Mimarlık Dergisi*, 45–46.

Büyükmıhçı, G., Akşehirlioğlu, A., ve Mengüç, K. G. (2019). *Tarihi Çevrede Yeni Yapı Tasarımında Birleşim Biçimleri Bağlamında Modern Yaklaşımlar*.

Büyükmıhçı, G., & Kılıç, A. (2015). *Tarihi Dokuda Yeni Yapı Uygulamaları; Yasal ve Eylemsel Sınırlar*. 9.Uluslararası Sinan Sempozyumu , 125–132, Edirne.

Çağlayan, M. (2010). *Geleneksel Mardin Kasırlarının Mimari Özellikleri ve Korunması Üzerine Bir Yöntem Araştırması*. Yüksek Lisans Tezi, Dicle Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Diyarbakır.

Çağlayan, M. (2015). *Kargir Yapılarda Koruma ve Onarım Semineri VII*.

Can, A. (2011). *Tarihi Çevrede Yeni Yapılaşma Koşulları ve Kadıköy – Rasimpaşa Mahallesi Örneği*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Çelebi Karakök, M. E., ve Gökarslan, A. B. (2017). Tarihi Dokuda "Çağdaş Ek" Kavramının Atölye Ortamında Deneyimlenmesi: Mass' Workshop 2015. *Tasarım + Kuram dergisi*, 13(24), 54–78.

Cetin, M. (2020). Emeğin İzlerine Eklemlenmek ; Zonguldak Üzülmez Endüstri Mirasına Müdahale Önerisi. *XXI Yirmi Bir Mimarlık, Puna Yayın*.

Dağtekin, E. E. (2017). Geleneksel Diyarbakır Hamamları Kataloğu. *Dicle Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Mühendislik Dergisi*, *8*(2), 359–370.

Dişli, G., ve Günel, G. (2020). Türkiye'de Gayrimenkul Eski Eserler Anıtlar Yüksek Kurulunun Oluşumu, Gelişimi ve Kararlarının Günümüz İlke Kararlarıyla Kıyaslanması. *GRID-Architecture Planning and Design Journal*, *3*(1), 2–27.

Dorukan, İ. (2004). *Türkiye'de Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu sonrası kültür mirası korumasının gelişimi ve uygulama sorunları*. Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Duralı, İ. K. (2007). *Tarihi Çevre 'de Yeni Yapılaşma Uygulamalarının İrdelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Düzgün, H. (2010). *Tarihi Çevrelerde Yeni Yapı Tasarımında Kabuk- Bağlam İlişkisinin Temel ve Güncel Tasarım Kavramları Açısından İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Erdoğan, B. G. (2015). Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür Varlıklarında Cam Malzeme Kullanımı Üzerine Bir Araştırma. *5. Tarihi Eserlerin Güçlendirilmesi ve Geleceğe Güvenle Devredilmesi Sempozyumu*, 347–360.

Ergenç, İ. (2019). *Endüstriyel miras alanlarinin dönüşümünün müzecilik açisindan incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Erkartal, P. Ö. ve Özüer, M. O. (2015). Tarihi Dokuyu Taklit Etme/Yok Sayma? *Fıll In The Blanks*, Fener-Balat Workshop, İstanbul,145–155.

Ersen, A. (2009). Mimarî Korumada Otantiklik ve Bütünleme Sorunu. *Restorasyon ve Konservasyon Çalışmaları Dergisi*, *1(1)*, 8–15.

Ersen, A. (2010). Cesare Brandi (1906-1988) ve Restorasyon Teorisi. *Restorasyon ve Konservasyon Çalışmaları Dergisi, (7),* 3-11.

Ersen, A. (2013). Ersen, A. (2015). EE VIOLLET-LE-DUC Stilistik rekompozisyon "Üslup Birliği" anlayışı ve rekonstrüksiyon düşüncesinin kökenleri. *Restorasyon ve Konservasyon Çalışmaları Dergisi*, *14*, 3–16.

Güner, H. E., Kozlu, H., & Büyükmıhçı, G. (2019). Sokak Sağlıklaştırma Proje Deneyimi; Kayseri-Talas Kazım Paşa Caddesi. *Online Journal of Art and Design*, *7*(1), 184–201.

Halifeoğlu, F. M., & Dalkılıç, N. (2011). Diyarbakır 'da 1950-1970 Döneminde İnşa Edilen İdari Yapılar. *Mimarlık Dergisi*, *361*, 43–50.

Halifeoğlu, F. M., & Işik, N. (2021). Yeniden İşlevlendirme Çalışmalarında Çağdaş Yaklaşımlar; Diyarbakır Kent Müzesi (Cemil Paşa Konağı) Örneği. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi/The Journal of International Social Research*, *14*(79).

Halifeoğlu, F. M., Işık, N., Tekin, M., İpekyüz, H. D., ve Erkoç, B. (2020). Geleneksel Mimaride Yeniden Kullanım Kaynaklı Sorunlar: Diyarbakır Evleri Örneklemesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi / The Journal of International Social Research*, *13*(75), 382–395.

Halkoyuna Sunulacak Türkiye Cumhuriyeti Anayasası. (1961).

İhsan, E., Yüzereroğlu, U., ve Demir, N. (2013). Atik Valide Sultan Külliyesi 2011-2013 Yılları Restorasyonu ve Uygulamaları. *Vakıf Restorasyon Yıllığı*, *6*, 99–114.

İpekoğlu, Y. (2019). Şanlıurfa Göbeklitepe Arkeolojik Alanı Koruma Çatısı. *Türk Yapısal Çelik Derneği Yayını*, *59*, 20–26.

Kaderli, L. (2014). Kültürel Miras Koruma Yaklaşımlarının Tarihsel Gelişimi. *TÜBA-KED Türkiye Bilimler Akademisi Kültür Envanteri Dergisi*, 29–41.

Kartal, H. B., ve Kartal, A. N. (2020). Mimar Kemaleddin Ve Harikzedegân (Tayyare) Apartmanları Üzerine Bir Deneme. *Hars Akademi Uluslararası Hakemli Kültür-Sanat-Mimarlık Dergisi*, 3(*6)*, 318-341.

Kaya, E. N., ve İşleyen, E. (2018). Bir Kültür Yapısı Olarak Salt Galata'nın Çağdaş Restorasyon Kuramı Açısından Değerlendirilmesi. *Journal of Interdisciplinary and Intercultural Art*, *3*(6), 83–100.

Kaya, N. K. (2012). İtalya'da Tarihi Yapılarda Yeni Ek Uygulamalarında Çağdaş Çatı ve Cephe Sistemleri ile Tasarım İlkeleri. *6. Ulusal Çatı & Cephe Sempozyumu Kitabı*, 69–76.

Kayan, L. E. (2020). *Tarihi Yapılardaki Çağdaş Eklerin Koruma ve Tasarım Bağlamı Üzerine Bir Araştırma*. Yüksek Lisans Enstitüsü, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

Kencer, T. Ç. (2018a). *Tarihi Çevrede Çağdaş Ek Bağlamında Germir Surp Stephanos Kilisesi Restorasyon Çalışması*. Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.

Kendir, H. (2020). *Mimari Restorasyonda Taşıma Yönteminin İrdelenmesi (İstanbul Örneği)*. Yüksek Lisans Enstitüsü, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

Kılıç, A. (2015). *Tarihi Çevrede Yeni Yapı-Yeni Ek Bağlamında Norman Foster Yapıları*. Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.

Kıray, M. T., ve Karaman, Ö. Y. (2006). Tarihi Yapıların/Dokuların Yenilenme Sürecinde "Çağdaş Cephe ve Çatı Elemanları" Kullanımı. *3. Ulusal Çatı ve Cephe Sempozyumu*.

Köksal, T. G., ve Ahunbay, Z. (2006). İstanbul'Daki Endüstri Mirası Için Koruma Ve Yeniden Kullanım Önerileri. *Itüdergisi/a Mimarlık, Planlama, Tasarım*, *5*(2), 125–136.

Köprülü, İ. (1987). Çağdaş Teknik ve Malzemenin Restorasyonda Uygulanması ve Bazı Örnekler. 127–146.

Korkut, E., ve Erarslan, A. (2019). Yeniden işlevlendirme kapsamında tarihi Sultanahmet Cezaevi. *ABMYO Dergisi Sayı*, *58*(2020), 109–126.

Kuban, D. (1969). Modern Restorasyon iİlkeleri Üzerine Yorumlar. *Vakıflar Dergisi*, *8*, 342–350.

Paker, Ç. (2008). *Rahmi Koç Müzesi*.

Pehlivan, G. F. (2018). Anıtsal Türk Mimarlık Örneklerinden Deveci Han'ın Yeniden İşlevlendirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, *43*, 537–559.

Sağlam, K. (2019a). *Tarihi Çevrede Çağdaş Eklerin Biçimsel ve Kavramsal Kriterlere Bağlı Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.

Sağlam, K. (2019b). Tarihi Çevrede Çağdaş Eklerin Biçimsel ve Kavramsal Kriterlere Bağlı Karşılaştırılması. *Yakın Doğu Üniversitesi Yakın Mimarlık Dergisi*, *3*(1), 48–65.

Saner, M. (2012). Endüstri Mirası: Kavramlar, Kurumlar ve Türkiye'deki Yaklaşımlar. *Planlama Dergisi*, *52*, 53–66.

Şişman, C. (2010). Cortijo de Sevi : Kültür Mirasi Sabatay Sevi ' nin Evi'nin Geçmişi, Bugünü ve Geleceği. *Toplumsal Tarih*, *196*, 14–25.

Sudi, W. M. (2003). New Buildings in Old Settings Conservation and Development in the City. *TUSNAD Conference*, 114–121.

Tanyeli, G., ve Aslan, D. (2001). Kadıköy Hasanpaşa Gazhanesi. *Arredamento Mimarlık*, *133*, 105–115.

Tekeli, İ. (1998). Türkiye'de Cumhuriyet Döneminde Kentsel Gelişme ve Kent Planlaması. *75 Yılda Değişen Kent ve Mimarlık*, 106–134.

The Nızhny Tagıl Charter For The Industrıal Herıtage (Issue July), (2003).

Torres, Z. N. G. (2009). *Historic Buildings and Contemporary Additions: The Elements of a Cohesive Design Relationship*. Yüksek Lisans Tezi, Maryland Üniversitesi, College Park.

Tunçer, M. (2012). *Kültürel Miras Mevzuatı (e-Kitap).*

Yalçınkaya, Ş., Açıcı, F. K., ve Büyükçam, S. F. (2019). Tarihi Çevrede Yeni Yapı Tasarımı ve Daniel Libeskind. *International Black Sea Coastline Countries Symposium-2*, 189–200.

Zakar, L. (2013). *Restorasyon Uygulamalarında Kullanılan Çağdaş Teknikler*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Zakar, L. (2018). *Tarihi Binalara Ek Bina Tasarımında Yapısal Bütünleştirme Performansını Değerlendirmek İçin Bir Model Önerisi*. Doktora Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Zeren, M. T. (2010). *Tarihi Çevrede Yeni Ek ve Yeni Yapı Olgusu: Çağdaş Yaklaşım Örnekleri*, Yalın Yayıncılık.

T.C. Resmi Gazete, 23 Temmuz 1983, sayı:18113.

T.C. Resmi Gazete, 27 Temmuz 2004, sayı: 25535.

URL-1: https://www.atlasobscura.com/places/bensberg-old-castle. Erişim Tarihi: 17.09.2021.

URL-2: http://mimdap.org/2011/03/kraliyet-ontaryo-muzesi-daniel-libeskind/. Erişim Tarihi: 17.09.2021.

URL-3: https://www.museum-joanneum.at/en/joanneumsviertel/your-visit. Erişim Tarihi: 18.09.2021.

URL-4: https://gezimanya.com/berlin/gezilecek-yerler/alman-parlamento-binasi-reichstag. Erişim Tarihi: 18.09.2021.

URL-5: http://turkiyenintarihieserleri.com/?oku=37. Erişim Tarihi: 20.09.2021.

URL-6: https://www.arkitera.com/haber/yalin-ve-tarihi-seffafligi-tesvik-eden-cam-ev/. Erişim Tarihi: 21.09.2021.

URL-7: https://www.archdaily.com/206908/janus-mlzd. Erişim Tarihi: 21.09.2021.

URL-8: https://www.archdaily.com/3840/extension-and-renovation-of-the-ljubljana-city-museum-ofis-arhitekti. Erişim Tarihi: 21.09.2021.

URL-9: https://www.archdaily.com/168769/fortress-of-fortezza-markus-scherer-with walter -dietl. Erişim Tarihi: 21.09.2021.

URL-10: https://onedio.com/haber/cennet-ve-cehennem-magaralarina-insa-edilen-asansor-ve-seyir-terasi-tartisma-yaratti-908312. Erişim Tarihi: 22.09.2021.

URL-11: https://www.archdaily.com/251389/convent-de-sant-francesc-david-closes/4ff3c7ef28ba0d30bd00000e_convent-de-sant-francesc-david-closes_st_francesc pan_4_11_r2-jpg/. Erişim Tarihi: 22.09.2021.

URL-12:https://www.gezgezinsani.com/albertina-muzesi/. Erişim Tarihi: 22.09.2021.

URL-13: https://www.archdaily.com/132838/moritzburg-museum-extension-nieto-sobejano-arquitectos. Erişim Tarihi: 23.09.2021.

URL-14: http://www.docomomo-tr.org/hakkinda. Erişim Tarihi: 24.09.2021.

URL-15: http://www.icomos.org.tr/Dosyalar/ICOMOSTR_tr0464062001536913566.pdf. Erişim Tarihi: 22.09.2021.

URL-16: http://www.icomos.org.tr/Dosyalar/ICOMOSTR_tr0592931001536912260.pdf. Erişim Tarihi: 23.09.2021.

URL-17: http://www.icomos.org.tr/Dosyalar/ICOMOSTR_en0795934001587381516 pdf. Erişim Tarihi: 24.09.2021.

URL-18:https://www.archdaily.com/91273/ad-classics-jewish-museum-berlin-daniel libeskind. Erişim Tarihi: 24.09.2021.

URL-19:https://www.archdaily.com/926033/james-simon-galerie-david-chipperfield -architects. Erişim Tarihi: 24.09.2021.

URL-20:https://www.autoworld.be/en/the-museum/the-cinquantenaire. Erişim Tarihi: 25.09.2021.

URL-21: https://www.archdaily.com/2113/jewish-contemporary-museum-san-francisco-by-daniel-libeskind-opening. Erişim Tarihi: 25.09.2021.

URL-22: https://www.archdaily.com/934655/restoration-of-castello-dei-doria-a-dolceacqua -ld-plus-sr-architetti. Erişim Tarihi: 25.09.2021.

URL-23: https://archello.com/project/1-huge-skylight-church. Erişim Tarihi: 26.09.2021

URL-24:https://www.archdaily.com/883729/dz-bank-building-gehry-partners. Erişim Tarihi: 27.09.2021.

URL-25: http://architectuul.com/architecture/history-museum-berlin. Erişim Tarihi: 28.09.2021.

URL-26:https://www.dhm.de/archiv/ausstellungen/deutsche-polen/en/. Erişim Tarihi: 28.09.2021.

URL-27: https://www.archdaily.com/925408/mcr2-house-filipe-pina-plus-maria-ines costa. Erişim Tarihi: 01.10.2021.

URL-28: https://www.arkitera.com/haber/yalin-ve-tarihi-seffafligi-tesvik-eden-cam-ev/. Erişim Tarihi: 01.10.2021.

URL-29: https://www.archdaily.com/802627/amir-shakib-arslan-mosque-left-architects. Erişim Tarihi: 01.10.2021.

URL-30:https://mimarobot.com/tasarim/proje-dosyalar%C4%B1/photos/2245/louvre piramidi-im-pei. Erişim Tarihi: 02.10.2021.

URL-31: https://www.archdaily.com/795832/antwerp-port-house-zaha-hadid-architects. Erişim Tarihi: 02.10.2021.

URL-32: https://www.dezeen.com/2012/01/02/joanneum-museum-extension-by-nieto-sobejano-arquitectos-and-eep-architekten/. Erişim Tarihi: 03.10.2021.

URL-33: https://www.archdaily.com/359050/louviers-music-school-rehabilitation-and-extension-opus-5-architectes/5166f80ab3fc4b5088000026-louviers-music-school-rehabilitation-and-extension-opus-5-architectes-photo?next_project=no. Erişim Tarihi: 03.10.2021.

URL-34: https://www.archdaily.com/780224/the-forum-studio804. Erişim Tarihi: 03.10.2021.

URL-35: https://www.arkitektuel.com/bombay-sapphire-damitma-merkezi/. Erişim Tarihi: 03.10.2021.

URL-36:https://www.archdaily.com/554750/bombay-sapphire-distillery-heatherwick studio. Erişim Tarihi: 04.10.2021.

URL-37: https://www.inexhibit.com/mymuseum/museum-der-kulturen-basel-herzog-de-meuron/. Erişim Tarihi: 04.10.2021.

URL-38: https://www.archdaily.com/433507/the-serpentine-sackler-gallery-zaha-hadid-architects. Erişim Tarihi: 04.10.2021.

URL-39: https://www.archdaily.com/568736/harvard-art-museums-renovation-and-expansion-renzo-piano-payette. Erişim Tarihi: 05.10.2021.

URL-40: https://www.arkitektuel.com/royal-ontario-muzesi-kristal/. Erişim Tarihi: 05.10.2021.

URL-41: https://www.archdaily.com/72192/kolumba-musuem-peter-zumthor. Erişim Tarihi: 05.10.2021.

URL-42: https://www.archdaily.com/55428/moderna-museet-malmo-tham-videgard-arkitekter. Erişim Tarihi: 05.10.2021.

URL-43: https://www.archdaily.com/802994/kalo-tower-visitor-access-map-architects. Erişim Tarihi: 05.10.2021.

URL-44: https://archello.com/project/house-in-the-beach. Erişim Tarihi: 06.10.2021.

URL-45: https://www.arkitektuel.com/stedelijk-muzesi/. Erişim Tarihi: 06.10.2021.

URL-46: https://www.archiweb.cz/b/rekonstrukce-museo-reina-sofia. Erişim Tarihi: 06.10.2021.

URL-47: https://www.arkitera.com/haber/ispanyada-bir-ev-casa-sabugo/. Erişim Tarihi: 06.10.2021.

URL-48: http://arquitecturadeasturias.com/obras/casa-sabugo/. Erişim Tarihi: 06.10.2021.

URL49: https://www.dezeen.com/2008/05/22/caixaforum-madrid-by-herzog-de-meuron/. Erişim Tarihi: 06.10.2021.

URL-50: https://en.wikiarquitectura.com/building/caixa-forum-madrid/. Erişim Tarihi: 06.10.2021.

URL-51: https://www.archdaily.com/898987/cortez-street-house-moss-design. Erişim Tarihi: 06.10.2021.

URL-52: https://www.architecturenorway.no/projects/culture/Protective_building_ for_ Hamar_Domkirke_ruins_1998/. Erişim Tarihi: 07.10.2021.

URL-53: https://www.archdaily.com/104187/ara-pacis-museum-richard-meier-partners. Erişim Tarihi: 07.10.2021.

URL-54: https://www.archdaily.com/910982/new-visitor-center-of-cluny-museum-bernard-desmoulin-architecte/5c5d830f284dd18dd6000564-new-visitor-center-of-cluny-museum-bernard-desmoulin-architecte-first-floor-plan?next_ project=no. Erişim Tarihi: 07.10.2021

URL-55: https://www.archdaily.com/778579/mariehoj-cultural-centre-sophus-sobye-arkitekter-plus-we-architecture. Erişim Tarihi: 07.10.2021.

URL-56: https://www.archdaily.com/458073/museum-de-fundatie-bierman-henket-architecten. Erişim Tarihi: 07.10.2021.

URL-57: https://www.fosterandpartners.com/projects/great-court-at-the-british-museum/. Erişim Tarihi: 07.10.2021.

URL-58: https://www.archdaily.com/230941/coverage-of-archaelogical-ruins-of-the-abbey-of-st-maurice-savioz-fabrizzi-architectes. Erişim Tarihi: 07.10.2021.

URL-59: https://www.archdaily.com/172407/dresden%25e2%2580%2599s-military-history-museum-daniel-libeskind. Erişim Tarihi: 07.10.2021.

URL-60: https://www.gzt.com/arkitekt/saint-francoisin-manastirinda-dikkat-ceken-yenilenme-3598321. Erişim Tarihi: 07.10.2021.

URL-61: https://www.arkitera.com/proje/stavros-niarchos-foundation-library/. Erişim Tarihi: 07.10.2021.

URL-62: https://www.archdaily.com/938499/rehabilitation-of-a-single-family-home-in-miraflores-fuertespenedo-arquitectos. Erişim Tarihi: 08.10.2021.

URL-63: https://arquitecturaviva.com/works/elbphilharmonie-hamburg-6. Erişim Tarihi: 08.10.2021.

URL-64: https://www.arkitera.com/proje/elbphilharmonie/.Erişim Tarihi: 08.10.2021.

URL-65: https://www.archdaily.com/883699/mass-moca-building-6-bruner-cott-and-associates. Erişim Tarihi: 08.10.2021.

URL-67: http://www.arkiv.com.tr/proje/serefiye-sarnici-giris-yapisi/9351. Erişim Tarihi: 08.10.2021.

URL-68: https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/antalya/gezilecekyer/noel-baba-muzesi. Erişim Tarihi: 09.10.2021.

URL-69: https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/tokat/gezilecekyer/burgac-hatun-bb-hatun-turbes. Erişim Tarihi: 09.10.2021.

URL-70: https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/mardin/gezilecekyer/dara-antik-enti. Erişim Tarihi: 09.10.2021.

URL71: https://www.arkiv.com.tr/proje/adnan-buyukdeniz-kutuphanesi-restorasyonu 1267. Erişim Tarihi: 09.10.2021.

URL-72: https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/kars/gezilecekyer/ebl-menucehr-cam. Erişim Tarihi: 10.10.2021.

URL-73: https://www.arkitera.com/haber/mimar-sinan-eserinde-restorasyon-krizi/. Erişim Tarihi: 10.10.2021.

URL-74: https://islamansiklopedisi.org.tr/ishak-pasa-sarayi. Erişim Tarihi: 11.10.2021.

URL-75: https://odatv4.com/makale/ishak-pasa-sarayinda-9-milyonluk-kiyim-28091818-147303. Erişim Tarihi: 11.10.2021.

URL-76: http://www.arkiv.com.tr/proje/zeytin-burnu-fabrika-i-humayun-fisek-fabrikasi-restorasyon-projesi/11696. Erişim Tarihi: 11.10.2021.

URL-77: https://www.gadarchitecture.com/tr/esma-sultan--istanbul. Erişim Tarihi: 12.10.2021.

URL-78: https://www.arkitektuel.com/beyazit-devlet-kutuphanesi/. Erişim Tarihi: 12.10.2021.

URL-79: https://www.gadarchitecture.com/tr/borusan-muzik-ve-sanat-evi--istanbul-tr. Erişim Tarihi: 12.10.2021.

URL-80: https://anadolutarih.com/bizans-imparatorluk-sarayindan-cumhuriyet-donemi-cini-muzesine-tekfur-sarayi/. Erişim Tarihi: 12.10.2021.

URL-81: https://ecarch.com/works/beyoglu-municipality/. Erişim Tarihi: 13.10.2021.

URL-82: http://campanulaalba.blogspot.com/2017/12/cibali-tutun-ve-sigara-fabrikas-kadir.html. Erişim Tarihi: 13.10.2021.

URL-83: https://www.vitracagdasmimarlikdizisi.com/projeler/Kaz%C4%B1kl%C4%B1-Kervansaray%C4%B1-Restorasyonu-ve-Ic-ek-Kultur.aspx. Erişim Tarihi: 13.10.2021.

URL-84: http://www.arkiv.com.tr/proje/agu-sumer-kampusu-buyuk-ambar-binasi/6669?lang=en. Erişim Tarihi: 13.10.2021.

URL-85: http://mimdap.org/2019/12/1800-yyllyk-tarihi-yapyyy-restorasyonla-katlettiler/. Erişim Tarihi: 14.10.2021.

URL-86: https://www.aa.com.tr/tr/kultur-sanat/vakiflar-bolge-mudurlugunden-tarihi-camiye-metal-cati-iddialarina-aciklama/1665819. Erişim Tarihi: 14.10.2021.

URL-87: https://www.arkiv.com.tr/proje/ddb-tuz-ambari/1455. Erişim Tarihi: 15.10.2021.

URL-88: http://www.arkiv.com.tr/proje/santralistanbul-cagdas-sanat-muzesi/1468. Erişim Tarihi: 16.10.2021.

URL-89: https://www.arkiv.com.tr/proje/yapi-kredi-kultur-sanat-ykks/8613. Erişim Tarihi: 16.10.2021.

URL-90: http://www.arkiv.com.tr/proje/bogazici-universitesi-gozlukule-kazisi-arastirma-merkezi/9093. Erişim Tarihi: 17.10.2021.

URL-91:https://kulturenvanteri.com/yer/eski-hukumet-konagi mardin/ #16/37314926 /40 74667. Erişim Tarihi: 11.02.2022.

URL-92: https://www.ntv.com.tr/galeri/sanat/trabzonda-restorasyonu-tamamlanan-kizlar-manastiri-ziyarete-acildi,UCfhWj4fCEWlo9vwJjl0tA/d5yfC-o3EU2S2n12GLmPjg. Erişim Tarihi: 12.02 2022.

URL-93:https://www.durushaber.com.tr/gundem/sur-da-tarihi-hamam-luks-restorana-donusturuldu-h27582.html. Erişim Tarihi: 12.02.2022.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyad, Ad	ERKOÇ BÜŞRA

Eğitim Bilgileri

Derece	Kurum	Yılı
Yüksek Lisans	DİCLE ÜNİVERSİTESİ	2019
	ANHALT UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES(ERASMUS)	2019-2020
Lisans	DİCLE ÜNİVERSİTESİ MİMARLIK FAKÜLTESİ	2014-2018
	BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ MİMARLIK FAKÜLTESİ (FARABİ)	2015-2016
Lise	NURULLAH EREN ANADOLU ÖĞRETMEN LİSESİ	2009-2013

İş Deneyimi

Dönem (Yıl)	Şirket, Kurum	Görev
2019	FMZ MÜHENDİSLİK MÜŞAVİRLİK	MİMAR
2021	KALE RESTORASYON	MİMAR

Yabancı Dil

İNGİLİZCE B1

DİCLE ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TEZ BENZERLİK BİLDİRİMİ FORMU

Öğrencinin Adı, Soyadı	Büşra ERKOÇ		
Öğrenci No	18808202		
Ana Bilim Dalı	Mimarlık		
Program Türü	Proje ☐	Yüksek Lisans ☒	Doktora ☐
Tez Danışmanı (Ünvanı, Adı, Soyadı)	Doç.Dr. Gülin PAYASLI OĞUZ		
(Varsa) II. Tez Danışmanı (Ünvanı, Adı, Soyadı)			
Tez Başlığı	Tarihi Yapilarin Restorasyon Çalışmalarında Çağdaş Eklerin Mekân Organizasyon Türleri Bakımından Değerlendirilmesi		
RAPOR BİLGİLERİ			
Raporlama Aşaması	Tez Savunma Sınavı Sonrası		
Sayfa Sayısı	188		
Raporlama Tarihi	16.02.2022		
Benzerlik Oranı (%)	%14		

Yukarıda bilgileri verilen tez çalışmamın toplam 188 sayfalık kısmına ilişkin, 16/02/2022 tarihinde şahsım/tez danışmanım tarafından Turnitin isimli intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan intihal raporuna göre, tezimin benzerlik oranı % 14 olarak tespit edilmiştir.

Uygulanan filtrelemeler:

☐Başlangıç Bölümleri (Kabul ve Onay sayfası, Teşekkür sayfası, Özet/Abstract) hariç

☐Kaynaklar hariç

☐Alıntılar hariç/dâhil

☒Diğer (Her şey dâhil)

Tezimin benzerlik oranı, Dicle Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü İntihal Raporu Uygulama Esaslarında belirtilen üst sınır benzerlik oranını aşmamaktadır. Benzerlik oranım üst sınır benzerlik oranının altında olsa dahi aksinin tespit edilmesi durumunda her türlü yasal sorumluğu kabul ettiğimi ve hukuki sonuçlarına razı olduğumu bildirir,
gereğini arz ederim.

Öğrencinin Adı, Soyadı: Büşra ERKOÇ
Tarih:16.02.2022
İmza:

Danışman Adı, Soyadı: Doç. Dr. Gülin PAYASLI OĞUZ Tarih:16.02.2022	İmza:
Ana Bilim Dalı Başkanı Adı, Soyadı: Doç.Dr. Havva ÖZYILMAZ Tarih: 16.02.2022	İmza: